Textul de față reproduce vol. *Călător din noaptea de Ajun* apărut la „Cultura Națională", 1926.

«...Vitrinele de Crăciun ne aduc o nouă și cu adevărat remarcabilă carte feminină, Călător din noaptea de Ajun *de Anișoara Odeanu. Am cunoscut cartea în manuscris încă, și am fost surprins de autenticitatea ei strict epică. Înainte de orice alte însușiri, ceea ce surprinde la această tînără autoare este un soi de neobișnuită putere pur descriptivă, în sensul precis al cuvîntului: d-șoara Odeanu povestește, și toată cartea nu e decît o necontenită povestire. Se povestește pe ea însăși, și atunci narațiunea devine o țesătură de stări sufletești nuanțate la nesfîrșit ca o broderie. Ai spune că e un soi de „pointilism" intuitiv, ca să amintim de acea tehnică picturală în care formele, volumele și culorile sînt realizate din puncte cu penelul... E o prezentare directă, nudă, o ignorare a „efectelor", un profund dispreț, prezent deși nemărturisit, pentru orice soiuri de literaturizare de prost gust. Autoarea nu explică niciodată nimic, nu comentează, nu ia atitudine, nu numai că nu are „tirade", dar în clipele cele mai acute ale povestirii,*

acolo unde destinul se apropie de ceea ce e dincolo de aparențe, în fața morții și în clipele ultime ale iubirii, autoarea nu schițează nici urmă de „atitudine", totul e de-o simplicitate și veridicitate care seamănă cu începutul lucrurilor.

Și tocmai pentru că emoția e refulată, ascunsă cu o pudoare intelectuală, reapare între rînduri, crește ca o mireasmă și ca o umbră transcendentă... Nu cunosc în scrisul românesc o întîmplare mai simplă, mai omenească și halucinantă în același timp, decît acea peregrinare a eroinei în căutarea unui medic, cînd, după ce hotărîtă să moară, luase otravă, voia neapărat apoi să se menție vieții.

E parcă o plutire pe ape, o lunecare înceată, ireală, printre trecătorii grăbiți de pe străzile străbătute, o liniște deznădăjduită și cotidiană totuși.

Fiindcă aceasta e virtutea epicului, a darului de a înfățișa existența în unicitatea ei ireversibilă, adică miracolul inaparent al creației. Dispensează pe autor de orice explicație, pretențios și naiv filosofică, de orice comentariu „inteligent" și literaturizat... Cu condiția, firește, ca înfățișarea pur descriptivă să fie autentică, adică să dea structuri și incidente semnificative nu „scene realiste" și „iepuri pentru pereții din sufragerie". Să surprindă cu luciditatea ei curgerea originară a existenței, așa cum o cerea filosoful intuiționist... Aceasta duce la adevărata bogăție a unei cărți: la un cosmos întreg, descoperit acolo unde ochiul comun nu vede decît global. Călător din noaptea de Ajun *nu cuprinde decît două iubiri întîmplate, dar știm că fiecare lucru „întîmplat cu adevărat" implică oarecum toată existența. În fiecare capitol, în fiecare pagină, în fiecare rînd al cărții acesteia se întîmplă ceva. În fiecare dintre aceste întîmplări, autoarea este prezentă și absentă în același timp.*

Pentru cei care ca mine, au sila „poemelor în proză" ori a explicațiilor psihologice cauzale (care niciodată nu sînt decît un simplu mod de a trișa în artă), ascuțimea și proaspătul vederii descriptive a d-șoarei Odeanu oferă o prețioasă și puțin obișnuită lectură...»

CAMIL PETRESCU

(*Revista Fundațiilor*, 1 febr. 1937)

«...întîmplările acestea... astăzi cînd le scriu pe hîrtie, îmi dau seama, iar și iar, că tot ce povestesc nu are importanță decît pentru mine, că nici nu au poate sens să fie povestite. Pentru mine însă, care nu trăiesc decît o singură dată în desfășurarea lumii, ele au însemnat mai mult decît războaiele pentru cucerirea Chinei, decît șirurile de dinastii egiptene, decît ciocnirile de aștrii în necuprins...»

CAMIL PETRESCU

I

PETER

PLECAM LA GRENOBLE ÎNTR-UNA din zilele de la sfîrșitul lunii iulie anul 1931. Tutorele meu, Géza-baci, m-a condus pînă la gară la Budapesta, și acum stăteam amîndoi, cu la fereastra culoarului, el pe peron, așteptînd să plece trenul meu. Era cald, una din acele zile cînd căldura plutește ca un praf în aer. Îl văd pe Géza-baci lîngă un stîlp negru și lucios, cu atitudinea lui demnă de totdeauna, așa cum era și în fotografiile lui din tinerețe, cînd purta guler înalt și tare, cu mustățile răsucite semeț și nelipsiții «zwickeri». Mi-a atras atenția de o sută de ori să nu pierd biletele și pașaportul, să fiu atentă la valiză — mai bine să mi-o duc eu singură decît să accept serviciile vreunui domn galant —, chiar dacă ceea ce aveam în ea nu era de preț, cum spuneam eu, dar ce aveam să mă fac vreo lună fără schimburi, fiindcă banii îmi erau numărați numai pentru masă și casă. Numai de mine nu-mi recomândă să am grijă, fi-

încă e sigur că am să mă descurc. De fapt nu e prima dată cînd merg la asemenea cursuri de vară ale unei universități din străinătate; Géza-baci mi-a repartizat o sumă lunară și e treaba mea dacă fac economii și nu doresc să mi-o cheltuiesc altfel. Am fost și anul trecut, cu două colege, la Dijon, și m-am ales cu o diplomă de «Degré Supérieur»; l-am convins că încă o vară pe trecută astfel nu poate decît să-mi ajute la specialitatea pe care mi-am ales-o la Facultate; de data asta plec singură și am de gînd să nu-mi mai bat capul cu cursurile și cu examenele. Sînt puțin emoționată — cu nu sînt atît de sigură ca el că am să mă descurc, ceea ce e destul de umilitor, deoarece am nouăsprezece ani... Întîlnesc ochii, ce mă privesc profesoral de după lentile, ai lui Géza-baci. «După mai puțin de un ceas, îmi spun, are să mă uite, cînd se va duce la sora lui și își va revedea locurile dragi din timpul studenției, Conservatorul, Universitatea, insula Margareta și mai ales Dunărea, luminată feeric noaptea, cu Bastionul Pescarilor...»

Iată, trenul se urnește încet, îmi vine să plîng, dar surid în continuare, agitîndu-mi brațul. Géza-baci mă salută și el, scurt, milităreste; chiar dacă aș fi copilul lui, îmi dau seama, n-ar ști să se comporte altfel. Apoi intru în compartiment, fără să mai mă uit în urmă. Rămîn cu singură cu destinul meu. De fapt, în toate astea nu e nimic nou... Tot ce pot să fac de data asta este să-mi arunc ochii în plasă să văd dacă nu lipsește nimic, să mă așez apoi, să-mi caut în poșetă biletele, pașaportul, banii, și s-o vîr între mine și pernă. Apoi nu-mi mai rămîne decît să aștept.

*

Ce impresie, oare, îi voi fi făcut acelui domn cărunt, cu aer de diplomat, care era cu soția lui, o femeie între două vîrste, cu multă morgă, și care, nu știu de ce, mă privea lung și curios. Stătea la o fereastră din fața compartimentului meu. Nu-mi aduc bine aminte dacă de la Budapesta sau la Viena s-a mai urcat un domn foarte tînăr și zvelt, frumos, cu fața alb-roză, cu mustăcioară neagră tunsă scurt și cu ochii negri foarte vioi, care mi-a

vorbit înflăcărat, schimbînd toate limbile pe care le știa, a vrut să-mi ia mîna și mi-am ferit-o, și mă privea cu toată lumina în ochi. Mi-a spus că sînt foarte dulce și mi-a lăsat carta-de-vizită să-i scriu (i-am ținut-o cîtva timp, apoi am rupt-o surîzînd). Am schimbat trenul la Geneva, la ora patru după-masă, a nu știu cîta zi de la plecare. Eram obosită. Mi-am transportat bagajele în restaurantul gării, unde am luat o cafea cu lapte. În preajma plecării trenului am văzut două fete ce mi s-au părut drăguțe. Una dintre ele a venit în compartimentul meu. Eram singure în compartiment, canapelele erau îmbrăcate în fileu alb cu inițialele P.L.M., și deasupra erau fotografii cu geam, din diferite regiuni ale Franței. Șicul și siguranța vecinei mele mă intimidau. Am rămas multă vreme cu capul într-o carte ce nu mă interesa. Mi-a oferit o bomboană englezească, acrișoară, în formă de semilună, de culoare albă. Am vorbit despre multe, pînă la sfîrșit mi-a spus că are un logodnic în China sau Japonia, nu știu bine, — și mi-a arătat și cîteva fotografii de ale lui, de amator. Nu-mi plăcea, dar a trebuit să-l admir. (Am văzut în fotografiile acelea o Geneva foarte somptuoasă, cu pieți vaste, palate cu coloane...). Domnișoara s-a dat jos la Aix-les-Bains. După aceea s-a urcat o familie din Grenoble: părinții, dintre care cel puțin unul gras (așa, foarte vag, îmi amintesc), un băiat și, mi se pare, o fată. Oameni cumsecade, mi-au spus că orașul e frumos, mare, că străinii fac excursii în munți. Se făcuse noapte, și cu nasul lipit de geam urmăream luminile. Afară aerul era cald și munții puneau pete de umbră catifelată pe cer. Simțeai cum se învîrtesc și zumzăie mașinile în fabrici, cum se trîntește o ușă, cum stă într-o bucătărie un lighean și un prosop.

Cînd ne-am apropiat de Grenoble, m-am mutat cu bagajele la ușa vagonului, după ce mi-am luat rămas bun de la cei din compartiment. Din gară nu puteam să-mi închipui cum e restul orașului. Cîteva străzi, goale, cu clădiri mari și grave, se desfăceau în evantai și se înfundau undeva departe în întuneric, cu becurile așezate în două rînduri drepte ce proiectau pete de abur luminos pe trotuarul negru și lucios, ca lustruit de ploaie. Am mers întîi la un hotel din fața gării. Am trecut prin-

tr-un restaurant luminat și aproape pustiu — doar la o masă, cîțiva studenți cu pulovere fără mîneci peste cămășile sport, tăceau în fața paharelor și a unei cutii de table. S-au uitat indiferent cînd am trecut.

Toate hotelurile din jur erau ocupate. M-am întors din nou în piața gării, cu hamalul buimac și nehotărît în urma mea. Am văzut un autobuz care staționa. Înăuntru, întuneric. Șoferul adormise probabil. Pe autobuz, inscripția : «Hotel des étrangers». Hamalul mi-l recomandă : e curat, convenabil. Bat în geam. Curînd motorul izbucnește turburînd liniștea. Plecăm. Am bagajele lîngă mine. Privesc prin geam cum intrăm într-o stradă pavată cu pietre, autobuzul mă zgîlțîie, casele sînt vechi și cu etajele pierdute în întuneric, felinarele rare, cu lumină slabă. Într-un colț, o cafenea sărăcăcioasă, cu scaunele urcate pe mese. Un băiat în alb mătură. În fața ei s-au adunat cîțiva muncitori care fac semne șoferului, și cum el nu oprește, manifestează gălăgios. Am ajuns. Vine un om cu șapcă și șorț. Hotelul e mic. Din fața tejghelei portarului pornesc scările de lemn maron. Mi se dă o cameră la etajul întîi.

Am rămas singură. Sînt așa de obosită, că mă trîntesc îmbrăcată pe pat. Nu mă odihnesc, pentru că trebuie să fac eforturi să mă ridic. După ce, în sfîrșit, reușesc să mă dezbrac, mă contemplu în oglinda de la lavabou : sînt murdară, cu ceafă, cu părul ciufulit. Mă spăl bine, deschid fereastra și mă uit afară. Dă spre o curte. Jos, nici o mișcare. Acoperișuri ce au adormit îndesate unele într-altele, și mai în fund munții, aproape de aceeași culoare cu cerul, pe care se aprind și se sting lumini îndepărtate. Un fum alburiu de la un tren apare, se leagănă o clipă și se destramă în întuneric. Strîng marginea ferestrei în mînă pînă o simt intrîndu-mi în carne ; mi se pare cu totul neverosimil că sînt în Grenoble și mă simt ametită de emoție.

Închid fereastra, mă duc la ușă să văd dacă e bine închisă, mă uit sub pat, în dulap, prin colțuri... Trag plapoma, care are marginile vîrîte sub saltea, după obiceiul francezesc, mă învelesc bine cu ea. Mă mai scol o dată să dau la o parte perdeaua, ca să vină mai multă lumină. Pernele sînt reci, scrobite.

Neputînd să adorm, îmi aduc aminte de un lucru pe care mi l-a spus o verișoară, că dacă înainte de a te culca într-o cameră străină îi numeri colțurile, îl visezi pe omul cu care te vei mărita. Le număr și mă încurcă o bîrnă care, pusă la capătul camerei, îi face colțuri duble. Reușesc foarte greu să alung obsesia asta stupidă.

Dimineața m-am trezit devreme. Am sărit la fereastră și am deschis-o. Cerul era albastru-auriu și munții apropiați. O fină ceață lăptoasă le ascundea vîrfurile în valuri orizontale ce se subțiau și se umflau iar, clătindu-i ca pe un clișeu din fundul tăvei cu soluție pentru developat. O pisică albă se spăla pe casă, amplificată de lumină, și-n curte cineva se chinuia să scoată un car. Copitele cailor pleoscăiau stacato pe pavaj, roțile se urneau opintit, apoi tot zgomotul huruia iar înapoi. Aerul rece îmi făcea bine. Am surîs. M-am grăbit să mă îmbrac și să plec.

*

Madam Bolnot, gazda mea, locuia în piață, într-o clădire mare, la etajul al treilea. Strada era îngustă și casele înalte, cu ziduri cenușii și cu gratii la ferestre. Jos, pete verzi de ardei, roșii de pătlăgele, galbene de pepeni, basmale albe, papuci de rafie, stambe colorate. Toată lumea își striga marfa. În piața largă din capul străzii soarele decolora asfaltul și zidurile. Jos, lucrurile expuse păreau grămezi de lumini multicolore. Doamna Bolnot, pentru că primise scrisoarea prin care îi anunțam că sosesc, a venit să mă întîmpine. În masivitatea ei avea ceva de femeie-papă. În tot timpul cît a stat de vorbă cu mine i s-a frecat de poala rochiei un pisoi cu foarte frumoase degradeuri de bej și maron și cu ochii profund albaștri. «E siamez și îl cheamă Nipon», mi-a explicat privindu-l cu maternă mîndrie. Mi-a dat cafeaua în sufrageria mare, cu farfurii smălțuite pe pereți, cu pianină și patefon, din care dădeau două ferestre înspre curte, iar în curte erau puse la uscat, pe o frînghie, mai multe cearceafuri, de la un capăt la celălalt. În timpul cît mîncam, a intrat un băiat brun, adolescent, frumos ca un prinț indian din filme și a stat de vorbă cu madam Bolnot, privindu-mă

în treacăt, fără interes. Madam Bolnot m-a lămurit după aceea că e din Maroc, studiază electrotehnica și e foarte serios (un «foarte serios» care m-a jignit).

La masă am cunoscut și pensionarii ceilalți, doi unguri veniți la cursuri de vacanță : un profesor de care am înțeles din discuție că bea mult și era, de altfel, foarte jovial, și un student la filosofie, cu nas lung și pistrui. În fața mea, un om cu o față prea lungă, roșie-maron, din care ochii, verzi-spălăciți, se detașau supărători, mă privea atît de fix, încît nici nu îndrăzneam să cred că privirea mi-e adresată mie și că nu e ațintită în gol. La coada mesei, băiatul marocan cu alți doi francezi. Mai era o cucoană cu buzele fardate numai în vîrf, cu breton și cu o cățea : o javră albă, tunsă și rahitică, clătinîndu-se pe picioarele subțiri, care mi se pare că trebuia să aibe pui și i-a lepădat, sau nu știu ce altceva despre care s-a discutat, cînd serios, cînd cu apropouri, în tot timpul mesei. Am spus că sînt româncă, vin din București, fac Literele și vreau să asist la cursurile de vacanță, că Grenoble-ul îmi place, și alte lucruri în genul acestora.

În timpul zilei am fost prin oraș, am învățat nume de străzi și m-am întors să-i spun lui madam Bolnot tot ce am văzut. De fapt nu mă interesa nimic, dar, înainte cu un an, cînd am fost la Dijon cu două prietene, am întîlnit acolo o româncă mai în vîrstă decît noi care venise singură, fusese singură în Italia și s-a descurcat peste tot. De la ea îmi aduceam aminte și mi-am întocmit și eu un program tip, pe care credeam că dacă îl voi urma va da rezultate bune. În timpul călătoriei, de cîte ori n-am știut cum să procedez, m-am întrebat ce ar fi făcut Bunți, și procedam așa cum ar fi procedat ea.

Și pentru că Bunți a acceptat de multe ori să fie întovărășită de domni abia cunoscuți, pentru ca să viziteze locuri pe care singură n-ar fi putut să le viziteze (altfel își plătea ea, le refuza toate propunerile și rezista oricărei tentative de flirt), am primit și eu, seara, invitația nesigur îngăimată a sirianului de a mă însoți ca să văd cartierele vechi și Isère-ul.

Cîteva zile, domnul Asfari m-a însoțit peste tot, era foarte amabil și avea aceeași privire ca și atunci la masă. Începeam să mă întreb dacă n-ar fi posibil să-mi placă,

Avea niște pete maron sub ochiul stîng și niște cicatrice, în aceeași parte, pe gît. La gît mi-a explicat că a răcit și a trebuit să-l opereze, iar sub ochi i-a explodat o lampă de gaz.

Îmi vorbea mult de tatăl lui, care era mare fabricant în Beirut și fusese ministru, avea mai multe sate ale lui, iar la el acasă era un lux extraordinar. Într-o zi m-a rugat să vin cu el să-și cumpere o cravată (costa optzeci de franci); am acceptat, dar n-a mai mers; a doua zi m-a rugat din nou, am ajuns chiar în fața unei vitrine, ca să-i aleg una; după altă zi am intrat cu el într-un magazin mic, de periferie, de unde își cumpărase o cravată pe care voia s-o schimbe. N-a găsit nici una pe plac, eu nu m-am priceput să-l sfătuiesc și, agasat, a lăsat-o acolo, rămînînd să-și ia pe banii aceia altceva, odată (nu știu ce mi-a explicat, mi se pare că mi-a spus că vînzătoarea îi face avansuri).

*

Am fost pe la Facultate. În amfiteatrul rotund, plin de studenți, în fața unui profesor mic care ne citea de la catedră cu capul plecat în așa fel că i se vedea chelia rotundă și lucioasă, mă gîndeam la toate lucrurile din lume și abia așteptam să isprăvească. Desenam, scriam, dormitam, așteptînd să se întîmple ceva, nici eu nu știam precis ce. Treceam apoi printre rîndurile de studenți fără să privesc în nici o parte și îmi afișam un aer foarte absent cînd mi se părea că sînt observată și urmărită de priviri.

*

Universitatea avea o sală de festivități unde în fiecare joi seara se dădeau serate pentru studenți. Domnul Asfari mi-a promis că vine și el mai tîrziu, eu, nu știu de ce, a rămas să mă duc singură. Sala de dans era podită cu scînduri, iar pe margine erau înșirate scaune. Aproape toate fetele de la cursurile de vacanță mi s-au părut urîte, șleampăte și prost îmbrăcate. Stăteau aliniate pe scaune, multe în rochii de marchizet roz cu bretele, ca

niște cămăși de noapte, simulînd că sînt toalete de seară, cu volănașe și cu flori aplicate naiv ; altele, în rochii de mare ținută, mi se păreau tot atît de deplasate. Eu eram îmbrăcată într-o rochie de muselină galbenă, cu niște mîneci ce atîrnau de la coate ca niște mîneci de robe-de-chambre, și purtam părul cu cărare într-o parte, lung și cu bucle, ca Greta Garbo.

De cum am intrat m-a invitat la dans un francez lung (mi se părea drăguț), care m-a întrebat dacă nu sînt franțuzoaică, și i-am răspuns făcînd grații : «Doar se cunoaște după accent că nu sînt». «Da, aveți dreptate, dar nu mi-am putut da seama de la început pentru că n-ați vorbit încă nimic». Un argentinian negru și cu mustață de lăutar român, mi-a cerut toate tangourile «pentru că e un dans care îl pasionează și vrea să-l danseze cu cineva care-i place». Pe la sfîrșitul seratei am dansat cu un licean foarte înfipt. Se pregătea să mă invite la un nou dans, cînd a apărut altul, puțin mai scund decît el, cu umeri înguști și cam adus de spate. Am acceptat, regretînd oarecum. A început conversația :

— Te urmăresc de la începutul seratei ca să te invit la dans și totdeauna soseam prea tîrziu. Ești foarte căutată.

— ...

— Dacă nu sînt indiscret, ce naționalitate ai ?

— Româncă.

— Eu sînt german. Ai venit la cursurile de vacanță ?

— Da.

— Cum îți place ? Cunoști pe cineva ?

— Nu, nu cunosc pe nimeni... Am venit singură.

— Și la noi în Germania e obiceiul acesta...

Vorbește mereu. Dansează destul de nesigur. Are o voce ciudat de adolescentă. Dacă l-aș fi auzit undeva fără să-l văd, aș fi crezut că e o voce de femeie ce vorbește mai gros. Îmi închipui că e prin clasa șasea de liceu.

Continuă :

— Te-am remarcat la Facultate, pentru că ești totdeauna foarte bine îmbrăcată. Îți cunosc toate rochiile... (mi le înșiră).

Sînt uimită și mă flatează.

— Cunoști florile de piele care se purtau acum doi ani ?

— Da.

— Mama le-a inventat.

«E vreo croitoreasă mare», mă gîndesc. Are, într-adevăr, partenerul meu ceva de unic copil foarte răsfățat al unei femei care își cîștigă existența singură. Îmi atrage atenția pentru că e foarte insinuant. Îl privesc mai atent. Are ochelari de după care mă privesc cercetător doi ochi albaștri. Restul feței e foarte șters. Păr blond bine pieptănat. Trebuie să fie prin clasa șasea-șaptea de liceu.

— N-ai fost niciodată să dansezi la... ?

— Nu.

— Îmi dai voie să te invit eu ?

— Seara nu ies singură. Mulțumesc.

— Nu seara. Sînt ceaiuri după-masă. Am să mă interesez.

Dansul se sfîrșește. La ieșire, zăresc fără să vreau luciul a doi ochelari îndreptat asupra mea, printre capete, brațe și fum. Mă amuză.

*

A doua zi sînt la Facultate și mă plictisesc. S-a așezat lîngă mine un român, un băiat brun, sportiv și dezghețat. Facem corespondență pe dosul unui caiet de însemnări. E drăguț dar nu ne purtăm nici un fel de interes... După ora treia mă hotărăsc să plec. Am să merg în curtea Facultății, acolo sînt copaci și bănci, e aer curat, liniște. Am să scriu în caiet — probabil o scrisoare — și am să mă gîndesc.

Cînd mă pregătesc să mă scol, vine cineva spre mine. E băiatul cu care am dansat ieri și care mi-a spus că mama lui a inventat florile de piele. Tot mic, subțire și cu bustul puțin înainte și aceeași privire cu ochelari. Surîde, se-ncurcă și roșește. Mă întreabă ce mai fac. «Mulțumesc, bine, mă plictisesc și vreau să plec.» De ce nu mai stau o oră, tot n-am unde să merg. «Nu, mi-e imposibil.» Îi dau voie să mă însoțească ? «Da...»

Pe stradă mă întreabă dacă vreau să merg după masă la ceaiul la care m-a invitat. N-am nimic împotrivă. Ac-

cept. Îi povestesc de domnul Asfari. Cînd am venit aici nu cunoșteam pe nimeni, nu puteam să ies seara singură. Un băiat din pensiunea mea — un sirian — mi-a propus să mă însoțească, și am primit. Acum cred că e puțin îndrăgostit de mine, și mi-a atras atenția că m-a văzut toată lumea cu el, și dacă am să ies cu altcineva are să mă judece rău. E adevărat lucrul acesta? Sînt foarte încurcată.

Surîde :

— Nu-ți dai seama că e un truc?! Poți să fii liniștită. În definitiv, te interesează așa de mult ce zice lumea?

— Da, m-ar supăra.

— Și atunci ce aveai de gînd să faci? Să rămîi pînă la sfîrșit lîngă un om care nu-ți place?

— Nu știu... să plec din Grenoble...

Acum rîde, bine dispus. Am ajuns în fața porții. Mă invită în grădina publică. Refuz. «Atunci, pe după masă la patru». Privesc în urma lui și aș vrea să fie altcineva, altfel.

*

• La masă atmosfera e încărcată : doamnei cu cățel i-a murit o rudă, iar domnul Asfari, în fața mea, mănîncă cu nasul în farfurie. A vărsat un pahar cu vin roșu pe fața de masă, toți caută să-l ajute, iar domnul Asfari se supără și refuză restul mîncărurilor, pretinzînd că nu-i e foame. După-masă mă duc în bucătărie s-o întreb pe madam Bolnot dacă nu știe cu ce se scot petele de cerneală, pentru că am o batistă cu care mi-am șters stiloul și îmi pare rău de ea, o batistă foarte fină, cu dantelă. Îmi spune să i-o aduc, are ea sare-de-lămîie. Sînt acolo și cele două surori ale lui madam Bolnot, una din ele fată bătrînă, de vreo patruzeci de ani, înaltă și zveltă, cu fața albă și cu ochi negri ; cum e albă și maiestuoasă, cu gîtul cam prea lung, are ceva de lebădă ; trebuie să fi fost foarte frumoasă cîndva. Mă prezintă, și fiecare are cîte ceva de întrebat. Își spun în fața mea, una alteia, că sînt drăguță și grațioasă. Madam Bolnot, spălînd batista, le povestește că i-am sucit capul domnului Asfari. Rîd.

— Ai vrea să te măriți cu el dacă te-ar cere? mă întreabă sora cea frumoasă.

— E băiat bun, îl laudă madam Bolnot, și-apoi un bărbat nu trebuie să fie prea frumos. E băiat serios, și tatăl lui e unul din cei mai bogați oameni din Siria. Mi-a spus un nepot al meu din Legiunea Străină. El n-ar spune-o, e foarte discret.

Mă strîmb:

— Nici nu mă gîndesc.

Surorile rîd.

Dar de ce m-ați întrebat? Sînt curioasă. A spus el ceva?

Da, spune madam Bolnot. E foarte îndrăgostit băiatul, nu mai mănîncă nimic. Îl cunosc după asta totdeauna cînd e îndrăgostit.

— Așa era și anul trecut, cînd cu... Marthe, croitoreasa, spune sora cea frumoasă.

— Cum, a iubit-o pe Marthe?! (am văzut-o la madam Bolnot odată).

— Da. A vrut să se însoare cu ea.

— Și?

— L-a refuzat. A invitat-o odată la o cafenea în centru... (urmează o poveste din care nu prea rețin mult).

Cînd trec spre cameră, mă oprește domnul Asfari. Îmi ia mîna.

— Am să-ți vorbesc.

— Bine, diseară sau mîine (îmi retrag mîna).

— Nu se poate acum? E foarte grav.

Buza de jos îi atîrnă în afară, parcă a scăpat de sub cea de sus, ochii îi sînt injectați. Nu simt altceva decît repulsie. Să scap cît mai repede!

— Absolut imposibil, îi spun și intru în cameră.

Mă îmbrac într-o rochie bleu, pun pantofii pe care-i numesc eu «pantofi de dans», negri, de antilopă, cu toc înalt. Ajung la Facultate la patru și jumătate. Abia intru și îmi iese înainte băiatul meu cu ochelari, pudrat și parfumat, în ținută de ceai.

— Nu e prea devreme? îl întreb.

— Nu. Începe mai tîrziu. Trecem, de altfel, să ne interesăm.

Pe stradă :

— Ce mai face sirianul dumitale ?

— Azi, cînd am venit de la masă, m-a anunțat că are să-mi spună ceva grav.

— Probabil vrea să-ți spună că te iubește (surîde).

Ajungem la hotel. Eu aștept la ușă. În restaurant nu e nimeni, doar un chelner în frac aranjează scrumierele și listele cu picior pe mese. Îmi privesc însoțitorul din spate : în hainele bleumarin cu dungi verticale cenușii pare mai subțire, cu umerii mai strîmți, și mi se pare nejustificată siguranța cu care înaintează de-a lungul sălii mari.

Cînd se întoarse, mi se pare că își reține un surîs. Fața cu ochelari nu-mi spune nimic, nu poate să mă intereseze, sînt sigură. E încurcat :

— Nu sînt ceaiuri după-masă. M-am înșelat. Te rog foarte mult să mă scuzi că te-am făcut să vii pînă aici. Îmi pare foarte rău.

— Nu face nimic. Ne întoarcem la Facultate, propun, devenind rigidă.

Se uită la ceas. Ezită întîi, urmărind îmbinările parchetului. Apoi :

— N-are nici un rost. E cald, plictiseală. Și nici nu te interesează cursurile, mi-ai spus. Numai bine pînă ne întoarcem se face timpul de plecare.

— Dar e numai un sfert de ceas de cînd au început.

Acum mi se pare că încep să descopăr că toată invitația la ceai a fost o înscenare. Surîd, încercînd să pun în surîsul meu tot ce ar putea să-l facă să înțeleagă că l-am descoperit.

— Ai dreptate. Dar n-ar fi mai bine să facem o plimbare ? E așa de frumos. (Așteaptă cu teamă.)

— Am tocuri înalte. Dar... în fine... vin...

Mergem pe malul Isèrului. Îmi arată munții din zare, care se văd pe cer topiți în lumină, vag, ca proiectați într-un geam. Grenoble-ul se desparte aici în două, casele se retrag în două rînduri drepte, lăsînd să treacă, lat și neted, cu apa de culoarea oțelului, Isèrul, ce vine de undeva din dreapta, dinspre turnurile de fabrici ce trag dungi negre paralele pe albastrul cețos al Alpilor.

Vîrfurile lor înzăpezite coboară cu vine albe ca niște tentacule de caracatiță în jos, și totul pare un decor de teatru pictat fin și luminat artificial.

Ne oprim pe chei și ne răzimăm de zidul de piatră privind apa.

Vizavi sînt cartierele vechi ale Grenoble-ului. Coboară spre rîu o femeie cu o găleată, alta întinde rufe; pe niște frînghii pe care nu le-am observat, apar, ca atîrnate în aer, pete multicolore. Cu ultima pată știu că e sfîrșitul frînghiei. Urmăresc mișcarea brațelor și încerc să ghicesc de mai înainte ce culoare va avea bucata de pînză pe care o întinde acum. Rufele se balansează ritmic, parcă le-ar legăna cineva. Printre zidurile înalte și scorojite de vizavi se aude un acordeon. Cîntă un cuplet. Mă gîndesc: «Numai un cuplet putea să completeze cadrul acesta în Franța». Tovarășul meu, pe care aproape l-am uitat, observă în aceeași clipă:

— Dacă nu s-ar auzi acordeonul cîntînd un cuplet, ai uita probabil că ești în Franța.

Îl privesc mirată că a gîndit la fel. Apoi:

— E frumos aici, îmi spune. De cînd ești la Grenoble?

— Din două august.

— Și eu tot de atunci, se bucură. Ce coincidență! Cît stai?

— Pînă-n octombrie.

— Și eu.

— Nu începi cursurile mai înainte?

— Ce cursuri? Nu. Pot să merg cînd vreau.

Aflu că e student, că are douăzeci și doi de ani. Îi spun că îi dădeam șaptesprezece. Am început să-l privesc cu mai puțină atitudine de soră mai mare și ascult mai atent ceea ce-mi spune. Intrăm din nou în oraș, ajungem acum în grădina publică și ne așezăm pe o bancă în fața unor ronduri cu flori. În stînga, între pomi, e un bazin cu lebede. Pe băiat îl cheamă Peter, e din Berlin, studiază Dreptul și Filozofia și scrie. Are o carte, la o mare editură, care va fi intitulată probabil *Turnul albastru*. Mă întreabă dacă îmi place titlul și îi răspund că nu pot să-mi dau seama pentru că nu-i cunosc conținutul. Îmi promite că are să mi-l povestească și are să-mi citească din ea, dacă vreau să vin odată pe la el.

Mai are și un cățel foarte drăguț, un terrier, de vînătoare, german, a dat trei mii de mărci pe el, l-a cumpărat de la un pădurar. Acum e bolnav, l-a dus și la doctor. A mai avut odată un cățel... Cu asta începe să facă considerații generale asupra cîinilor, care sînt «cei mai buni prieteni ai omului» etc. Apoi i se pare că privesc înspre lebede și-mi vorbește ceva despre linia lor. Vorbește cald, cu nuanțări care dau farmec cuvintelor banale. Nu mi se mai pare atît de supărător timbrul prea subțire al vocii lui : e armonizat cu tot corpul prea fin construit, prea de adolescent. Îl privesc surîzînd foarte binevoitor. Mă privește și el cu aceeași privire care îmi întunecă zîmbetul pentru că n-are mai multă expresivitate decît două rame de ochelari desenate pe hîrtie. Nu știu dacă a observat și dacă, pentru ca s-o mascheze, întoarce acum capul simulînd că își caută prin buzunare. Apoi își scoate ochelarii și-i pune alături, pe bancă, îndreptîndu-și din nou ochii spre mine.

I-am urmărit mișcările, și acum îi caut privirea, curioasă. Tresar ca și cînd s-ar fi produs alături de mine o explozie. Parcă s-a ridicat brusc o perdea, lăsînd loc unei feerii. Are ochi verzi, de un verde-stins și cu reflexe cenușii. Sprîncenele castanii pornesc în sus spre tîmple. Îmi amintesc ochii aceștia de nu știu ce, — nu de alți ochi, ci de ceva ce mi se pare situat foarte departe în timp și foarte intim. Parcă ar fi ceva din mine, ceva din atmosfera nopților copilăriei cînd plîngeam pentru că nimeni n-avea timp să se ocupe de mine și mîngîiam marginea rece a patului de tablă, alb, zugrăvit cu îngeri. Nu mai pot să-mi desprind ochii din ai lui. Privirea aceea îmi pătrunde pînă în adîncul gîndurilor. Cînd îmi dau seama că l-am privit așa cum nu mă privesc decît pe mine, mă-ncurc și încerc să-mi revin. Roșesc, și asta mă încurcă și mai rău. Mi-am pierdut toată siguranța. Peter continuă să mă privească, își dă seama că sînt emoționată, îmi vorbește parcă să mă liniștească, și descopăr în glasul lui ceva tandru, protector. Are sprîncenele arcuite ca zborul unei pasări, dar mișcarea asta nu atenuează gravitatea ochilor ; n-au nimic cald, au un fel de răceală cosmică de lac înghețat pe care-l înălbește luna.

Sînt emoționată, nu știu ce am, îmi vine aproape să plîng.

Plecăm din grădina publică spre seară. Peter mă întreabă dacă nu vreau să ies cu el să dansez, și refuz. Rămîne să ne întîlnim mîine, la Facultate.

Nu și-a mai pus ochelarii deloc. Îl urmăresc cum se depărtează. Ajuns la colț, se uită înapoi. Îl văd iar mic, și ca să-mi bat joc de emoția mea, încerc să mi-l închipui caraghios. Nu reușesc decît în parte : îmi aduc aminte de ochii lui, îi văd iar, numai ochii, fără restul feții, și rămîn o clipă pe gînduri.

*

Sînt la masă. Nu s-a adus încă mîncarea. Privesc în curte. Din negrul clădirii se detașează din loc în loc cîte un geam luminat. Cineva de la etajul al patrulea trage sfoara cu rufe. Defilează pe dinaintea ferestrei șorțuri colorate, indispensabili, cearceafuri. Se vede că s-au uscat. În bucătărie la madam Bolnot a scăpat pe ciment ceva de tinichea. Nipon, pisoiul, miorlăie (nu l-am mai auzit miorlăind pînă acum). A venit la masă ungurul și mă întreabă ce mai fac ; ar vrea să stea de vorbă cu mine, dar să nu mă supăr. «Nu, nu mă supăr.» Ne așezăm în cadrul ferestrei și-mi spune. El crede că am făcut o mare greșeală cu domnul Asfari. «De ce ? Nu înțeleg.» Pentru că i-am dat curaj să se îndrăgostească de mine. «Dar nu-i adevărat, obiectez, nu i-am dat nici un fel de curaj, m-am purtat drăguț cu el, asta a fost tot.» Ungurul mă întrerupe, vocea îi devine autoritară, stridentă. Sînt distrată, mă uit la curtea cufundată în întuneric, în care și întunericul și ferestrele luminate îmi par bune, calde... Apoi îmi dau seama că mi se vorbește, că ungurul vorbește prea tare. De ce nu mă lasă în pace ?... Mă înfurii, aș vrea să-i întorc spatele și să ies, dar ar fi un efort prea mare. De vreme ce tot stau, să mă silesc să-l ascult. Îmi spune că chiar din întîia seară cînd domnul Asfari m-a invitat în oraș și am acceptat, am făcut o greșeală. «Am fost și cu jignit», adaugă. Îl privesc surprinsă. Ce blond e, cu părul tuns scurt stînd

în sus ca la arici, cu nasul lung pistruiat și gene albe! «Da, continuă, dumneata nu poți să înțelegi psihologia masculină; am stat alături la masă, de vorbă, și brusc ai plecat». «Atunci seara? Dar puteai să vii și dumneata, îi spun, n-am îndrăznit să-ți propun. Mie mi-era indiferent». Rețeaua asta în care s-au înpotmolit lucrurile ce mi se păreau cît se poate de simple mă nedumirește, mă sperie. Să fi greșit eu într-adevăr? Dar ceea ce voia să-mi spună era altceva: domnul Asfari e de cîteva zile ca nebun, i-a spus că are să mă ucidă. Și trebuie să mă tem, îmi atrage atenția, pentru că orientalii au un temperament cam aprins. Asta mă sperie și mă amuză în același timp, are gust de roman în fascicole. «Și ce pot în definitiv' să fac?» întreb. Să caut să-l liniștesc, îmi spune tot atît de dramatic.

Toate astea mă plictisesc. Nu mi-am imaginat niciodată, că la un moment dat ar putea să aibe cineva un drept asupra mea, și nu înțeleg nici acum prin ce i l-am dat, nu mă simt vinovată cu nimic. Cred că cel mai bun lucru e să-i spun doamnei Bolnot; s-ar putea, în definitiv, ca situația să fie destul de gravă; ea va judeca mai limpede. Mă duc în bucătărie. Doamna Bolnot, care taie ceapă (și nu și-a întrerupt ocupația cît timp i-am vorbit), își șterge mîinile de șorț, surîde și îmi promite că are să-l calmeze. Asta mă mai liniștește. Doamna Bolnot cunoaște oamenii și pe domnul Asfari, și dacă ar fi fost chiar așa de grav n-ar fi surîs.

Cînd mă întorc, domnul Asfari e la masă, posac. Îmi vorbește cu ochii într-o parte sau în farfurie, altfel foarte calm. În timpul mesei tușesc și-mi spune — detașat, ca și cînd abia m-ar cunoaște — că am răcit. Mai tușesc o dată. Lumea se uită la mine atent. «E o tusă nervoasă, probabil», le explic. Îmi scot batista să mi-o duc la gură, și continui, amuzîndu-mă.

După cină, domnul Asfari mă invită în oraș și accept: sînt foarte curioasă ce are să se întîmple. Ungurul mă cheamă deoparte, cînd plec, și mă sfătuiește să nu merg pe malul Isărului, el e sigur că m-a invitat pentru că vrea să mă arunce în apă.

Am ajuns pe malul Isèrului. Sînt foarte amabilă, aproape tandră, îi vorbesc ca unui copil. Deocamdată tace, nu îndrăznește să se apropie, merge la distanță, cu capul plecat, bălăbănindu-și mîinile. Nu-i nimeni pe chei. De jos se aude apa tîrîndu-se ca niște șerpi. Numai felinarele, la mari distanțe, animează cheiul, așternînd cercuri luminoase sub ele. Pe lîngă zidurile cenușii, masive, ale unei cazarme, sobră ca dintr-un film din Maroc, un soldat cu pușca la umăr se plimbă cu pași rari. Mai departe, în fund, gara, se zărește ca o lumină verde, și, în zare, pe negrul muntelui, fum alb. Fluieră o locomotivă. Ne oprim. Întreb :

— Ai ceva să-mi spui ?

Se uită la mine surprins, apoi întoarce capul în partea cealaltă. Cu vocea joasă :

— Voiam să te arunc în apă.

Surîd, avînd aerul că răspund unei glume.

— Serios ? Și de ce ?

— Pentru că te iubesc.

Mirat, naiv :

— Dumneata, cînd iubești pe cineva, îl arunci în apă ?

Rîde și mă bate pe umăr, înveselit subit :

— Ce copil ești ! Ca pentru el : Ce-mi pun eu mintea cu copiii ? !

Simulez că mă supăr («Caraghios ești, domnule, nu vezi că joc teatru !!»).

— Și de ce sînt copil ? Dumneata nu știi ce vrei, și pe urmă tot eu sînt copil.

Pauză. Îndrăznesc, în sfîrșit :

— Plec.

Vine după mine. Mă apucă de braț, speriat :

— Te-ai supărat ? ! Doar am glumit. Încă o dovadă că ești copil...

Am ajuns să cred și eu că sînt supărată.

— Nu... dar mă exasperează cînd cineva se încăpățînează să nu mă înțeleagă. Dacă nu mă poți suferi, nu trebuia să mă chemi cu dumneata acum.

Se oprește, apucîndu-mă de mîini, și mă țintuiește de parapet. Mă privește în ochi. E cu spatele la lumină și-i

văd numai conturul. «Doamne, să nu mă sărute, îmi spun, mi-ar fi imposibil să suport.»

— Olga, nici acum nu înțelegi că te iubesc ?

Privesc într-o parte, așa cum cred că trebuie să procedezi în asemenea clipe, și toată atenția mi se risipește. Văd un om venind în zigzag. E desigur un om beat. Începe să fredoneze Marseieza, apoi înjură... Se apropie de noi... Și domnul Asfari habar n-are. Ar putea să facă scandal. Îl iau de mînă și fug cu el spre mijlocul drumului. Se lasă greu tras. Ne oprim iar.

— Asta e tot ce ai să-mi răspunzi ? mă întreabă surîzînd.

Nu știu dacă surîde natural sau silit.

— La ce să-ți răspund ?

— La ce ți-am spus. .

Mă alint.

- Cînd ? Apoi nu-l las să continue : Mi-i groaznic de somn. Vreau să merg acasă. Da ?

Mă ia de braț protector.

Mergem.

Îmi scot brațul.

— Eu vreau să merg neținută. Dacă mă ține cineva, mă împiedic. Știi, odată în București...

Îi povestesc pînă acasă în cîte feluri și în ce împrejurări m-am împiedicat în București. Ne despărțim. Domnul Asfari pare înveselit subit. Desigur, mă crede foarte copil și își explică prin asta atitudinea mea. Deocamdată am scăpat ușor.

*

Ies pe poartă dimineața, să merg la Facultate ; mă uit spre piață și trebuie să-mi fac ochii mici, de soare. Observ că ridică cineva o mînă. «Probabil mi s-a părut», îmi spun, totuși întorc cu pas încet spatele pieții. După ce merg cîțiva pași, cineva mă ajunge din urmă. Mă întorc. E-n haine de flanelă bej, cu tot soarele adus cu el, Peter. N-are ochelari și e foarte frumos. Surîde cu gropițe în obraji și observ pentru întîia dată că are buzele foarte fin desenate.

— Mergeai la Facultate ?

— Da. Şi dumneata ?

— Eu... eram sigur că am să te întîlnesc. M-am trezit în stradă fără să-mi dau seama cum. Curios, nu ?

Prin urmare s-a gîndit la mine, — mă interesează pentru întîia oară asta.

— Eu n-aş putea să spun acelaşi lucru.

Peter se posomorăşte. Îngînă încurcat :

— Desigur... natural...

Îmi pare rău (îi stă aşa de bine în hainele de flanelă bej, constat iar). Întorc capul spre el, surîzînd.

— Asta nu înseamnă că nu-mi face plăcere. Eşti singurul om cu care pot să stau de vorbă aici...

Prinde curaj. Se opreşte şi mă priveşte în ochi, convingător.

— Atunci, ştii ce... mai bine nu mai mergem la Facultate.

— Dar unde vrei să mergem ?

— În grădina publică.

Şovăiesc. Insistă. În cele din urmă accept, deşi gîndul că am hotărît să mergem în grădina publică şi n-am mers din întîmplare, mă paralizează. Mi-e teamă să nu se întîmple ceva care să facă mai puţin frumoasă dimineaţa asta (nu ştiu de ce şi ce mi se pare atît de frumos). Pe drum Peter mă întreabă dacă am citit ceva din literatura germană şi cea engleză. Îmi spune că a avut la Cambridge, la Trinity College, camera lui Lord Byron, fără să mai adauge nimic ce ar justifica rostul informaţiei acesteia. Intrăm într-o librărie să-şi aleagă nişte cărţi. Eu îmi cumpăr ceva din Oscar Wilde în traducere franceză şi *Toi et Moi* al lui Paul Géraldy. Înainte de a intra în grădina publică, trecem pe lîngă un muzeu şi mă întreabă dacă îmi plac muzeele. Îi spun că nu şi că deşi am stat mai mult timp la Paris n-am fost tentată să vizitez Louvrul. Nu-mi plac multe obiecte strînse la un loc, e un fel de impietate, vreau să-l văd pe fiecare în cadrul lui, să-l privesc, să-l înţeleg, să-l respect numai pentru el. Peter găseşte că am spus un lucru frumos. Îmi povesteşte că odată s-a întors din Italia în clasa treia pînă în Germania, în loc să se întoarcă în wagon-lit, numai pentru ca să cumpere un tablou care i-a plăcut şi pe care-l are acasă. «Era în bleu», mi-a precizat, iar

eu mi-am închipuit că reprezintă o seară în cîmp. Mă întreabă ce pictor îmi place, iar eu îi răspund că nu mă pricep, și schimbă discuția puțin cam contrariat, totuși continuînd să se poarte extrem de amabil.

Trecem pe lîngă banca pe care am stat ieri. Peter remarcă :

— Banca noastră de ieri. Vrei să ne așezăm tot aici ? Tot el : Mi se pare că e prea mult soare și te jenează.

— Prefer să stau la umbră.

Nu e nici o bancă goală sub pomi. Pînă și cele două rînduri de bănci de pe marginea rondurilor, expuse în plin soare, sînt ocupate de studenți și studente pe care i-am văzut la Facultate. Ne așezăm pe singura bancă liberă, tot în soare. Peter îmi cere voie să taie *Toi et moi*. Aud fîșîitul hîrtiei tăiate și a foilor întoarse. Rup cu unghia bucăți putrezite din marginea băncii, uitîndu-mă la pantofii mei — și-mi pare rău că am venit. Peter îmi spune, oprindu-se și întorcînd capul spre mine :

— Vorbește ceva... Te supără că tai cartea ? Pot s-o las.

O pune alături.

— Nu, îl rog, continuă. N-am ce să vorbesc.

— Povestește-mi, de exemplu, ceva despre București. Am trecut și eu odată pe acolo, dar n-am văzut aproape nimic.

Mi-e lene, m-a moleșit căldura, mă simt dintr-o dată nemulțumită, goală. Nu pot să-i spun nimic, decît că nu-i interesant. Peter ia iar cartea. Mă întreb acum dacă e normal ca totdeauna cînd mi se întîmplă să fiu într-o atmosferă ca asta, să n-am ce să spun, să fiu nemulțumită, să aștept nerăbdătoare să treacă, pentru ca după aceea s-o retrăiesc mult mai intens în amintire. Peter continuă să taie cartea. O albină bîzîie enervant, gata să se așeze pe gulerul lui Peter. O alung cu mîna și vine spre mine. Mă feresc, apoi sar de pe bancă. A plecat, s-a așezat acum pe o floare din fața mea și intră înăuntru. «Dacă stă pînă număr la zece, Peter are să mă iubească, dacă nu, nu». Albina a ieșit de la unu. Mă gîndesc că e stupid să socotesc sentimentele unui om așa. Peter mă întreabă la ce mă gîndesc. A terminat de tăiat cartea. Mă uit la titlu. Mi-aduc aminte că nu știu prin ce întîmplare, într-o vară, la Băile Herculane — eram printr-a

treia de liceu — a ajuns la mine *Aimer* a lui Paul Géraldy și eram foarte mîndră că o citesc ; săptămîni întregi, în fiecare dimineață, cînd ieșeam, o luam la mine și o țineam în așa fel ca să se vadă titlul. Peter întreabă :

— Vrei să citim versuri ?

— Dacă vrei ți-o dau acasă...

Îmi propune să-mi povestească despre cartea lui. Îl rog. Eroina, care e o fată crescută într-un castel dintr-o pădure, are un tată foarte savant, renumit arheolog. Fata n-are mamă, și tatăl ei fiind mereu plecat, a crescut singură. Călărește, vînează, e un fel de amazoană, deși e o blondă foarte suavă. Eroul, care se rătăcește cu mașina în pădure, vede lumină în turnul castelului și sună la poartă. Coboară un lacheu cu o lumînare a cărei umbră joacă pe pereți proiectîndu-i silueta inform. Îl primește. Eroul e invitat într-o cameră imensă, un fel de bibliotecă, cufundată în întuneric, în care vede numai un cheminée rustic în care trosnesc lemnele. Se apropie de cheminée, crezînd că nu-i nimeni ; atunci descoperă la lumina jăratecului o siluetă fină de fată făcută ghem pe o pernă. Cînd îl vede, se ridică și-l primește. După o convorbire (cu lungi tirade ca în teatrul antic), eroul vrea s-o sărute. Atunci, neașteptat de repede, fata smulge o sabie dintr-o panoplie. Eroul se sperie. Își cere iertare, și pleacă, renunțînd la adăpost. Motorul huruie jos, mașina se depărtează. Fata rămîne pe gînduri.

— S-a îndrăgostit de el ? întreb.

— Ai să vezi mai tîrziu. Fata nu mai iubise pînă atunci și nu-și dădea seama că e îndrăgostită. Tot timpul îl chinuiește — asta se vede mai tîrziu, cînd se mai întîlnesc și cînd suferă și ea. Ea, de altfel, nu-și dă seama, pînă la sfîrșit. Îți place pînă acum ?

— Da, e frumos dar puțin cam prea romantic, observ. Cu castele...

— De ce prea romantic ? La noi în Germania există asemenea castele. Oamenii sînt absolut autentici.

— Ai cunoscut o fată ca eroina dumitale ?

— Da. Dar nu în Germania, în Elveția. Era germană de origină.

Îmi pare rău. Sînt foarte curioasă să știu cum e. Poate o mai iubește.

— Trebuie să fi fost fermecătoare, așa, blondă și mică, și totuși foarte dură.

— Da, e genul de femeie care-mi place.

«Eu desigur nu-i plac», mă gîndesc. Tac. Nu găsesc nici o formulă ca să aflu ce crede despre mine. Încerc să mă văd în locul lui Peter, să mă privesc cu ochii lui. Mă obosește. Mă ridic.

— Eu vreau să plec.

Se ridică și el.

— De ce ? (Îmi atinge mîna.) Mai stai. Te-am plictisit cu ceva ?

— Nu, dar trebuie să plec.

Mergem pe stradă fără să vorbim, privim vitrinele, așteptăm să treacă un tramvai... Ne despărțim la poarta mea. Îi spun lui Peter că mă urc sus. Cînd sînt la începutul treptelor, trece pe lîngă mine, ca o săgeată, domnul Asfari și se împiedică în întîia treaptă. Îl las să treacă și mă reazim de zid. În curtea pavată cu pietre cubice — a crescut printre ele iarbă, — observ cîteva bucăți de fier vechi, resturi de biciclete, pluguri și un păianjen mare ce se urcă pe zidul din față. Atunci mă trezesc și mă uit dacă nu e unul și pe zidul meu. «Nu-i nimic, îmi spun, să urc mai departe treptele.» Mă îndrept și urc în fugă. Nu știu cum ajung în camera mea. Întunericul mă alungă pe balcon. Peter nu mai e pe stradă, constat. Mă duc în sufragerie să văd cît e ceasul. Douăsprezece fără un sfert. Am să cobor iar în oraș, să-mi cumpăr plic și mărci. Vreau să scriu. Sînt nemulțumită, nu știu precis de ce ; cred că Peter a început să mă plictisească. Mă gîndesc unde a plecat acum. Oare cartea lui e bună ? La noi nu s-ar scrie așa ceva ; în Germania e altfel, de vreme ce a fost acceptat de o mare editură. În orice caz, Peter e un om ciudat : nu m-a întrebat cînd mă mai întîlnește. Vreau să-mi aduc aminte cum l-am văzut la început, dar nu pot. E foarte frumos Peter. Mă întreb dacă ceilalți îl văd cum l-am văzut eu la început sau cum îl văd acum.

De mîine am să merg iar regulat la Facultate; trebuie să cunosc alți oameni ; nu mai poate să dureze multă vreme așa. De un lucru sînt sigură, socot : nu-l iubesc pe Peter.

Cînd sînt gata să ies, aud o bătaie în ușă. Poate că e doamna Bolnot. Îi spun să intre.

E Peter.

— Iartă-mă că te deranjez, se scuză oprindu-se în prag.

Tace și mă privește. Nu știu ce să-i spun, ce să fac. Ca să-mi maschez zăpăceala, îi aduc un scaun.

— Ia loc.

— Nu, nu stau, spune, și rămîne în picioare, rezimîndu-și mîna de spetează. Voiam numai să te întreb dacă nu te-am supărat cu ceva. M-am gîndit tot timpul la asta, și n-am mai putut să suport.

Vorbește rar ; privind într-o parte apoi, vrea să-mi ia mîna. Mi-o retrag și roșesc.

— Nu, nu m-ai supărat cu nimic. (Continui cu ochii pe reverele jachetei lui, indiferent :) Mie mi-era teamă să nu-ți iau un timp pe care puteai să-l întrebuințezi altfel. (Ingenuu, îndrăznind :) Cum nu sînt genul de femeie care-ți place...

Acum mă apropii de fereastră și mă uit, voind să par foarte atentă la ce se petrece în stradă. Peter nu răspunde. Îl privesc. Îi întîlnesc ochii, care probabil mă priveau de mult timp. Vrea să-mi spună că mă înșel, cum n-am înțeles că mă iubește, interpretez. Continui :

— Da, acesta e adevărul. Știu că ești prea bine crescut ca să mă aprobi. Dar nu-ți cer nimic.

Peter schimbă vorba.

— Vii după-masă la cursuri ?

— Nu.

— Atunci aș vrea să te rog ceva. Dacă nu te superi.

— Nu. Spune.

— Vrei să vii diseară la un cinematograf ?

— Nu cred că am să pot.

— De ce ? Prejudecăți ?

— Nu... Am să-ți explic după-masă.

— Unde ?

— La cursuri. Vin pe la patru jumătate.

Peter se ridică și pleacă. Îl conduc pînă la ușă, apoi mă duc spre balcon și mă postez în așa fel ca să nu mă vadă dacă s-ar uita în sus, apoi îmi iau un scaun și mă așez ca să mă gîndesc. Nu mă mai duc să cumpăr pliciuri.

A; vrea să fiu liberă. Nu mă simt bine în Grenoble. Eu nu înțeleg ce vrea Peter cu mine. Refac scena. Nu mi-a plăcut cînd mă privea. Avea privirea aceea groaznic de tîmpită pe care o au uneori oamenii îndrăgostiți. Nu-l iubesc pe Peter, e stupid să se creadă că trebuie neapărat să-l iubești pe un om la care te gîndești mai mult. Eu, de exemplu, mă gîndesc la Peter pentru că n-am ce să fac pînă se servește masa.

*

Sînt cu Peter la cinematograf. Filmul a început să ruleze de cîteva clipe. E un film francez, adaptat după romanul lui Colette, *Chéri*, sobru, foarte intelectualizat, cu decoruri geometrice în cenușiu, alb și negru. (Simți că nici în realitate nu erau alte culori.) Peter și-a pus ochelarii; nu vorbim; exclamă doar de cîteva ori, privindu-mă: «Ce atmosferă!». Peter mi-e indiferent și nu doresc nimic, privesc doar filmul, atentă, fără nici un fel de nostalgie. Eroina e singură pe malul unei mări nordice de unde pleacă vapoare mari negre în zorii unei zile cu ceață groasă. Pășește foarte rar. Poartă un fetru bărbătesc, pantofi cu crep și un taieur cenușiu. Nu se vede decît înaintarea lentă a siluetei negre; fiecare pas cade greu, definitiv. Un vapor fluieră răgușit, de plecare. Sînt puțin emoționată. Eroina trebuie să plece, să rămînă singură din nou, cu dragostea ei, cu tandrețea ei cu care nimeni n-are ce să facă. «De ce se întîmplă lucrurile în lume așa?», mă gîndesc. Și totuși e mai frumoasă plecarea asta decît orice scenă de dragoste; parcă s-a integrat femeia asta în marea nesigură pierdută în orizont, în cerul înecat în ceață și în sunetul răgușit și indiferent al sirenei. Singurătatea asta are ceva de început de lume, de spații interplanetare. «Doamne, vreau să trăiesc și eu așa, nu-ți cer dragoste. Doamne, vreau să fiu fericită așa», mă rog în gînd, exaltat. Oare ce gîndește Peter? Îl văd din profil, cu ochelarii lui, mic și foarte atent. Nodul de la cravată îi stă puțin înainte, ca o încercare de profil de nas. Mă uit iar la film, repetînd încă o dată, ca și cînd Dumnezeu ar sta de vorbă cu mine: «Doamne, fă să fiu fericită așa, să fiu fericită

pentru că n-am pe nimeni, pentru că am pierdut tot, pentru că trebuie să plec»... Apoi mă sperii de ceea ce am dorit. «Oare voi ști să apreciez totdeauna genul acesta de fericire?» Se face lumină. Am ochii plini de lacrimi pe care mi le șterg pe furiș cu degetul, și mă doare în gît. Mă ridic repede, căutînd să mă înveselesc. Să scap din atmosfera grea din sală. Cînd ieșim, Peter observă :

— E foarte cald și frumos. Ce ai de gînd să faci acum ?

— Nu știu, merg acasă și mă culc.

Timid :

— N-ai vrea să mai rămîi ? Mergem undeva, într-o mică cofetărie...

Nu știu de ce am oroare să merg cu Peter într-un local, față-n față singuri la o masă, singuri poate în tot localul — cred că aș fi foarte stingherită, că n-aș ști ce să vorbesc, ce să fac.

— Prefer să mă plimb.

Peter acceptă bucuros.

Am ajuns pe malul Isèrului. Ne uităm mai multă vreme în apă, fără să ne spunem nimic. Privesc în dreapta : malul se cufundă într-un întuneric opac din care se desprinde doar șirul de puncte al felinarelor. Peter întreabă :

— Vrei să vii în grădina publică ?

— Unde ?

— E înainte, pe mal, nu știi ?

— Nu... Unde, acolo în întuneric ?

— Da. Ți-e frică ?

— Nu, nu merg. Nu mi-e frică, dar n-are nici un sens.

— Știi ce frumos e ?! N-ai nici un motiv să-ți fie frică.

Da, mi-e frică. Nu de Peter, de hoți, de stafii etc... «Sînt ridicolă, mă gîndesc, nu poate să se întîmple nimic. Și mai ales vreau să-i dau o lecție lui Peter.» Mergem ; acum cotim în dreapta ; am intrat pe o alee — scîrțîie nisipul sub pași. Ca să-mi fac curaj vorbesc tare și fluier, rîd de perechile de îndrăgostiți care se disting ca niște pete mai deschise, mișcătoare, pe bănci, la lumina slabă a unui corn de lună și-a unui felinar foarte îndepărtat,

mascat aproape în întregime de frunze. Nu știu de ce îmi displac oamenii aceștia ; noaptea ar fi fost așa de frumoasă fără ei ; îmi dau un fel de senzație de boală, de spital. Mă silesc să vorbesc lucruri cît mai prozaice și stridente. Mă port ca și cînd aș fi venit aici numai ca să-i văd și să mă amuz. Ajungem la o bancă liberă. Peter întreabă dacă vreau să ne așezăm, și îi răspund că nu, pentru că vreau să mă întorc acasă. Mă roagă foarte frumos : «Numai puțin.» Și mă întreabă iar dacă mi-e frică.

Ne așezăm. Tăcem o clipă și auzim cum cîntă cucuvaiele. Cucuvaiele prevestesc rău — dar ce rău ar putea să ni se întîmple ? Se apropie cineva — se aude nisipul scîrțîind sub pași. Peter a auzit și el și privește în direcția zgomotului, atent. Mă gîndesc că s-a alarmat, și gîndul acesta îmi mărește frica. Apare un om puternic, care ar putea să fie foarte bine și răufăcător. Are șapcă în cap și haine de muncitor. Îmi bate inima. Trece fără să ne privească. «A fost un muncitor, săracul,» îmi spun ; totuși mai mi-e frică cîteva clipe după aceea. Poate e numai un truc : s-a ascuns undeva. E liniște și beznă. Privirea-și găsește sprijin abia într-o lumină ce clipește departe pe malul Isărului. Cred că e o fereastră de casă. Peter spune că-i felinar. În grădină, sub liniștea aparentă, se simte tîrîndu-se un șopot ; altfel e atîta tăcere, că aud respirația lui Peter. Vreau să mă reazăm de speteaza băncii și dau de brațul lui. Și-l retrage : «Pardon.» Nu-l încurajez. Simt brațul revenind spre mine, palma îmi caută umărul. Mă retrag, dar nu îndrăznesc să-i fac nici un fel de observație, pentru că nu sînt încă sigură dacă o face intenționat. Ar fi foarte jenant să vadă că-mi închipui cine știe ce, cînd în fond nu se gîndește la nimic. E curios că am aceeași îndoială încă, deși Peter se apropie vizibil de mine și eu mă retrag puțin cîte puțin spre marginea băncii. Tăcem. În cele din urmă izbucnesc :

— În definitiv, ce vrei ?

Răspunde simplu :

— Vreau să te sărut.

Îmi vine să rîd. Încerc totuși să fiu gravă :

— Eu nu vreau.

Peter tace. Nu știu precis dacă n-a început să-mi pară rău. Ne vom scula și mă va duce acasă, și în seara asta

n-am nici chef să rămîn singură, nici chef să dorm. Foarte timid, brațul lui Peter se apropie iar. Frunzele dinspre felinar s-au legănat puțin de vînt și lumina a clipit o clipă. Aud un fîșîit de zbor aproape, și mai departe un «cuvau.» Îi simt buzele dezolant de absentă.

Peter spune încet, accentuînd fiecare silabă :

— Olga, știi, eu cred că te iubesc.

Vocea lui e gravă, visătoare. Îi răspund simplu, convinsă :

— Eu nu te iubesc.

Peter nu răspunde, privește înainte. După un timp lung, reîncepe să vorbească. Acum vocea lui e schimbată, vorbește repede, monoton, subțire, ca în întîia seară.

— Îmi pare foarte rău. N-am mai spus-o niciodată vreunei femei. Pe dumneata te vedeam cu totul altfel decît pe celelalte.

— Și acum mă vezi la fel cu celelalte ?

— Nu. Dar mi-ai umilit puțin orgoliul. Dar nu-i nimic. Îți promit că n-am să-ți mai vorbesc niciodată despre lucrul acesta. Dacă nu poți să mă iubești... (Vorbește repede, stacato, pare sincer.)

În clipa asta sînt convinsă că situația e definitivă, așa cum spune Peter : el mă iubește, și eu nu pot să-l iubesc. Nu-l iubesc deloc, îmi dau acum bine seama.

Ne ridicăm și plecăm. Ne despărțim la poarta casei mele ; Peter îmi dă mîna puțin jenat, încercînd să pară totuși foarte neafectat în sentimentele lui de prietenie — eu, seacă.

Înainte de a adormi încerc să-mi aduc aminte de tot ceea ce s-a întîmplat. Nu mi-am șters buzele, mă gîndesc să mă scol, apoi renunț. Nu mi-e silă.

*

N-am mers în ziua următoare la Facultate. Am fost în piața din fața muzeului, unde sînt pomi și bănci și un jet-d'eau în mijloc. Din cînd în cînd o adiere îmi răsfrîngea stropii pe față. I-am scris o scrisoare unei prietene, în care îi povesteam despre noul meu «flirt.» Nu m-am jenat nici o clipă să-l numesc pe Peter așa și să-i povestesc totul sub o formă umoristică. În general mă plic-

tisesc și sînt hotărîtă să termin, îi spuneam. Pe Peter nu l-am iubit de la început și n-aș putea să-l iubesc. E prea copil, prea vorbește subțire, are fața aproape cît a mea, mîini și picioare mici. Așteptam alt bărbat. Nu pot să-l iubesc. Îmi părea chiar rău de timpul pierdut pînă atunci. Am scris într-un jurnal de însemnări în care în ultimul timp scrisesem foarte rar. De lîngă numele celor patru oameni pe care credeam că i-am iubit, întîiul într-a treia de liceu, al doilea într-a patra, al treilea într-a șaptea, și cel din urmă în anul întîi de Facultate, am șters numele lui Peter, pe care-l însemnasem cu o zi înainte cu un semn de întrebare.

Mă socoteam iar liberă.

*

Domnul Asfari a făcut o excursie cu cucoana care avea un cățel. Și-au luat merinde de acasă și au plecat pe coasta muntelui pînă într-o poiană, unde au mîncat, apoi s-au întors. Seara au fost înapoi. Doamna Bolnot m-a chemat în bucătărie să-mi spună că pot să fiu liniștită, pentru că nu mai vrea să se răzbune. La început i-a fost foarte greu să-l convingă să se resemneze. În timpul excursiei plîngea tot timpul. În cele din urmă, doamna Berthe i-a spus că, de altfel, sînt și bolnavă, am ceva la plămîni, și am venit la Grenoble pentru aer. (Ideea asta i-a fost inspirată de tusa mea de la masă.) Pînă atunci domnul Asfari spunea că se sinucide. Apoi i-a replicat că nu face nimic că sînt bolnavă, are să mă ducă în Liban și are să-mi treacă. Apoi și-a adus aminte de un lucru : dar copiii ? Ar ieși bolnavi, desigur. Doamna Berthe i-a răspuns că da. În cele din urmă, domnul Asfari a observat și el că «nu merge» și a renunțat ; acum mă compătimește profund.

Într-adevăr, la masă domnul Asfari mi-a adresat un surîs care însemna : «De ce nu mi-ai spus ? Aș fi înțeles de la început și nu s-ar fi petrecut nimic din ceea ce s-a petrecut». A fost foarte atent cu mine, un fel de atenție pe care o ai față de un bolnav de care doctorul ți-a spus că va muri curînd. Deși îmi părea bine că am scăpat așa de ușor, lucrul acesta mă întrista puțin. Atît

de indiferentă le era celorlalți viața mea, cel mult îi preocupa să ia o atitudine ce li se părea cea mai demnă de ei. În timpul mesei am tușit iar, fără să vreau, și domnul Asfari m-a privit compătimitor. După masă am observat că se ferea să stea cu fața prea aproape de a mea. Doamna Bolnot a observat în glumă : «Mi se pare că ai răcit. Să iei seama să nu aibă dreptate madam Berthe.»

Am surîs.

*

L-am întîlnit azi dimineață pe Peter la Facultate, pe cînd mă uitam, în hol, la niște afișe. Cineva mi s-a oprit la spate. A îngînat ușor : «Bonjour». I-am răspuns simplu, cu un surîs convențional, întorcîndu-mă numai pe jumătate dinspre afiș. A continuat timid :

— Nu te-am văzut ieri.

I-am răspuns :

— N-am fost la Facultate. Am început să mă plictisească.

Pauză.

Apoi, tot eu :

— De altfel, mă plictisește și Grenoble și totul, și aș vrea să plec.

Peter tace. Și-a plecat privirea : pare că nu știe ce să răspundă.

Studenții au intrat în sală, hărmălaia se curmă brusc, și, deasupra tăcerii, aud cum se închide ușa. Peter ridică ochii și mă întreabă :

— Vrei să plecăm ? Acum nu mai putem să intrăm în sală.

E îmbrăcat în bleumarin și pare mult mai slab și mai mic decît atunci cînd era în haine de flanelă bej și era așa de frumos. Are în schimb un aer timid și jenat. Accept să plecăm. Pe drum îmi propune să-l aștept puțin ca să-și ia cățelul. Coboară cu el de lanț. Are mult stil Peter. Cățelul, un fox-terrier negru, completa imaginea lui Peter, care era foarte departe de a fi așa cum aș fi dorit, dar atît de neașteptată, încît nu mă gîndisem de mai înainte cum s-o apreciez. Cînd a ajuns jos, mi-a surîs. Pe cățel îl cheamă Kerl. L-am admirat. Cu bot pătrat, cu barbă ca Ric și Rac, negru și lucios, pe picioare

nervoase ca de cal, pare un mic faun canin. Peter mi-a arătat cum și-a ros cureaua : «E a doua pe care i-am cumpărat-o». Am mers din nou în grădina publică de la Isère. La lumina zilei descopeream lucrurile cu totul altfel decît mi se păreau atunci noaptea. Atunci credeam că dincolo de cărarea pe care mergeam noi se sfîrșea și grădina și că toată era grupată în jurul acelei cărări. Acum am descoperit-o foarte vastă, cu mari pete de gazon. Copacii erau cam rari, băncile se vedeau printre ei de la un capăt la celălalt al grădinii. Ne-am așezat, și Peter l-a atașat pe Kerl de un copac, apoi a început să mă privească intens. Cînd a început să-mi vorbească, am tresărit. Nu știam precis ce vreau ; dar voiam ceva. Nu mă simțeam bine pe bancă cu Peter. L-am luat pe Kerl în brațe, mi-am rezemat fața de capul lui și am închis ochii, cu nasul în blana lui. Kerl se zbătea. Cum continuam să-l țin strîns, a început să mîrîie, și Peter mi l-a luat din brațe, l-a pus pe pămînt în fața lui și a început să-l certe. Kerl îl privea blegindu-și capul fricos, neîndrăznind nici măcar să-i ceară iertare. Scena asta penibilă era din vina mea. L-am rugat pe Peter să-l ierte. Peter l-a concediat cu un : «Ar trebui să-i mulțumești, idiot mic». Kerl, nevenindu-i să creadă, s-a strecurat sub bancă cu urechile blege. Peter a început să-mi povestească despre Kerl. Ascultîndu-l, l-am privit la început fără să-mi dau seama cum, apoi privirea mea a devenit așa de descoperită, încît m-ar fi jenat dacă Peter n-ar fi început să vorbească despre noi. Mi-a spus :

— Știi, Olga, cînd te-am văzut întîia dată — nu la serată, înainte, la cursuri (purtai rochia pe care o porți azi) — nu te-am găsit frumoasă. M-a frapat la tine un aer pe care nu l-am mai văzut la alte fete. Și-n seara aceea, la serată, cu toate că era atîta lume în jurul tău, nu păreai încîntată de succes, aveai, dimpotrivă, o privire care parcă trecea dincolo de lucruri, care căuta ceva... Cred că nu mi-am înșelat... Nu-i așa ?

Aștepta un răspuns, privindu-mă cald. Mi-a căutat mîna pe bancă și mi-a apăsat-o sub a lui. Am încercat întîi să mi-o retrag, dar apăsarea mîinii lui era atît de convingătoare încît am lăsat-o. Pentru că nu-i răspundeam încă, a întrebat încă o dată :

— Spune-mi dacă e așa. Eu nu te cunosc. Și vreau să știu.

Îmi vorbea atît de deschis încît mă simțeam datoare să-mi dau toată silința ca să-i răspund sincer. Am încercat întîi să pătrund ce mi-a spus, să văd ce-mi cerea. Nu... în seara aceea, la serată, mă simțeam foarte flatată de curtea ce mi se făcea, nu voiam nimic altceva. I s-a părut lui Peter, probabil din cauza ochilor mei, care, datorită conformației lor, par foarte visători. Cred că nu sînt altfel decît celelalte fete. De altfel, nu prea știu bine cum sînt celelalte fete și nici pe mine n-am încercat vreodată să mă cunosc. Trebuie să-i spun asta. Îi spun :

— Cred că te-ai înșelat. Sînt vanitoasă, superficială, vulgară...

Peter mă ascultă atent și serios. Îmi face bine să vorbesc despre mine așa. Peter e prea bun pentru mine. Dacă ar ști cum m-am gîndit la el, ce impresie mi-a făcut în întîia seară și că l-am lăsat să mă sărute numai pentru că eram singuri noaptea pe banca aceea și pentru că n-am știut cum să scap... Că și în ultimele zile m-am gîndit că «îmi pierd timpul» cu el.

Îl privesc pe furiș, dezolată. Peter și-a retras mîna de pe mîna mea. Și el pare oarecum decepționat. Simt că s-a rupt o punte între noi și îmi dau seama că eu am provocat ruperea asta. Nu știu ce să mai spun, sînt din ce în ce mai abătută. Mă întreb : «Dacă ne-am despărți acum și nu ne-am mai întîlni, n-am mai veni în parc dimineața, dacă în locul lui Peter ar fi oricare alt student de la cursurile de vară, m-aș simți mai bine?» Gîndul acesta mă face să mă-nfior. Îl privesc pe Peter și constat că e încă lîngă mine. Desenează cu un băț cuburi în nisip. I se mișcă brațul încet ; aș vrea să-i pun mîna pe braț, să-i cer iertare, nu știu pentru ce. «Nu, nu vreau să fie nimeni în locul lui Peter ; am să fiu așa cum vrea el ; mi se pare că îl iubesc», îmi spun, și mă surprind vorbind în gînd : «Te iubesc, Peter, mult, într-un fel în care n-am iubit pe nimeni...» Mi se pare curios că mi-am rostit fraza asta ; nu mi-am mai spus-o niciodată, n-am avut niciodată impresia că îl iubesc. Totuși, faptul că am spus-o spontan trebuie să aibă o semnificație. Îl privesc iar. Soarele îi aurește părul. Are un format de

cap foarte frumos, un cap turtit în creștet și coborînd rotund spre gît ; nu e cum sînt unele, în formă de prună pusă în picioare. Dacă ar ști Peter ce gîndesc, n-ar mai fi atît de posomorît și tăcut. Vreau să-și întoarcă ochii spre mine, să spună ceva.

— Peter... îi spun... eu cred că n-am iubit niciodată. Mi s-a părut că am iubit. Dar acum îmi dau seama că dragostea trebuie să fie altfel. Cred că dacă aș iubi mult, n-aș mai fi nici vanitoasă nici superficială...

Peter șterge cu bățul cuburile și îl aruncă. Mă privește oarecum rece și îmi spune :

— Nu e de ajuns ca o femeie să devină bună pentru că iubește. Probabil ai flirtat mult.

Răspund repede :

— Da.

— Spune :

— Eu credeam la început că nu. În flirt te risipești oarecum. Eu aș fi vrut să cunosc o fată care să aștepte «dragostea cea mare», să nu se risipească, să simtă cînd a venit.

Mă simt grozav de vinovată. Văd ca-ntr-o galerie de tablouri toți oamenii pe care mi s-a părut că îi iubesc și mi-i parcă ciudă pe ei ca și cînd ar fi vinovați. Nici unul nu seamănă cu Peter, nici unul nu mi-a vorbit ca Peter. Nu știu de ce m-a iubit Vlad, nu mi-a spus niciodată. Vorbeam despre ceaiuri, despre dans, despre vacanțele lui la țară, despre flirturile lui de altădată și ale mele. Uneori îmi spunea că sînt rea, alteori că i-am plăcut vreunui prieten de-al lui... Niciodată nu mi-a spus pentru ce mă iubește și pentru ce ar iubi o femeie. «Mi-a mai spus că sînt foarte dulce, poate din cauza asta mă iubea», îmi bat joc de el furioasă.

Îmi vine să plîng. Îl privesc pe Peter atît de nenorocită, încît remarcă. Îmi dă o posibilitate de reabilitare.

— Spune-mi că nu ești așa cum ai pretins înainte.

Socotesc repede : îmi rămîne să-l pierd pe Peter sau să mint. Surîd.

— Da, Peter te-am mințit...

Atunci îmi cuprinde spatele cu brațul și își reazimă capul de umărul meu. Îi simt părul pe față, mătăsos, și, nu știu cum, din clipa asta mi se pare că ne-am angajat

amîndoi într-un joc serios și grav, care nu va semăna cu nimic ce s-a întîmplat pînă acum. Mi-e frică, dar mă și amuză.

*

Duminică. Peter a hotărît, de ieri, să mergem azi la Uriage les Bains, o stațiune balneară la cîțiva kilometri de Grenoble. E un tramvai care duce pînă acolo.

Din dimineața în care am fost în grădina publică, s-au stabilit între noi raporturi neașteptate. Nu încerc nimic din starea de emotivitate pe care o încercam de cîte ori mi se părea că sînt îndrăgostită; dimpotrivă, e o liniște imensă și rece, pe care o simt întinzîndu-mi-se în suflet ca un lac depărtat și singuratec, de munte. Tot ce face și spune Peter mi se pare solemn, semnificativ. Din cauza asta, nu prea am ce să-i spun.

Stau lîngă el pe platforma tramvaiului și privesc cerul înecat de soare și munții de-un albastru sub care parcă arde un bec. Tot peisajul pare luminat de o lumină de sub el. În dreapta, pe coasta muntelui, răsar și dispar, în huruitul tramvaiului, case mici albe, cu grădina ei cu pomi și flori fiecare. Peter mă privește din cînd în cînd, zîmbindu-mi tandru. Îi răspund cu un zîmbet deschis, cum n-am mai zîmbit niciodată vreunui bărbat; știu că față de el nu trebuie să am nici o rezervă, că nu trebuie să-mi fie teamă sau să-i ascund ceva.

Am ajuns la Uriage les Bains. E întîia stațiune balneară din străinătate, pe care o văd. Vile albe, peluze, un bazar cu tot felul de lucruri, un parc cu un cazinou, alb și el ca vilele. În mijlocul parcului e un chioșc, iar în chioșc cîntă muzica militară. În fața chioșcului sînt aranjate scaune, ca la cinematograf, pe care stă lumea. Muzica militară cîntă o uvertură din *Tristan și Isolda*, vilele sînt albe și liniștite, lumea îmbrăcată în haine de vară se plimbă încet, calmă, toată stațiunea seamănă cu un sanatoriu de bolnavi convalescenți, cărora li se servește din viață numai ceea ce e catifelat, suportabil, să nu-i oboseacă. Muzica le vorbește despre cer — parcă flutură îngeri albi în aer, lin. Peter mi-a luat mîna și mă întreabă dacă vreau să ascult muzica. Îi spun că nu, pre-

fer să ne plimbăm. Doar dacă vrea el... Preferă și el să se plimbe, cu toate că-i place Wagner. Dar nu-i plac concertele astea în aer liber, la care iau parte cucoane bătrîne cu căței de lanț și cu lucrul de mînă, uitîndu-se atent la mersul acului și ascultînd în același timp orice s-ar cînta, pentru că li se pare că astfel lucrează mai cu spor. Eu mă gîndesc : «Duminica nu se poate lucra, azi e duminică». Întreb, simțind remușcări pentru spiritul meu critic :

— Sînt concerte în fiecare zi ?

— Cred că da, răspunde. E un obicei franțuzesc foarte curent.

Încerc să examinez mutrele oamenilor de pe scaune. Sînt și cîteva cucoane, dar ascultă foarte pios. Una, căruntă, cu o panama mare albă, stă cu capul încă pe jumătate întors, întreruptă parcă dintr-o discuție cu vecina ei, și tace uitîndu-se spre chioșc cu atenție. Sînt, de altfel, puțini spectatori. Aproape de noi, în margine, e un domn cu o barbă mare, albă, foarte bine spălată, cu o figură cu riduri multe, ca o figură de Crist bătrîn și blazat, din entuziasmul și puterea de sacrificiu de altădată a căruia n-a mai rămas decît masca asta de suferință împietrită. I-l arăt lui Peter. Îmi spune :

— Am oroare de bătrînețe. De bătrînețea asta resemnată, care coboară calm spre moarte. De altfel, sper că am să mor tînăr, pentru că sufăr de inimă.

Îl privesc neliniștită. Peter mi-a vorbit de viitor. «Am să mor tînăr»... asta nu însemnează acum, ci peste zece, douăzeci de ani... Un viitor al lui Peter, deci foarte mulți ani de acum înainte, foarte mulți ani peste clipa asta... un viitor în care eu nu voi mai exista în viața lui nici măcar ca o amintire. Peter se gîndește la viitorul acesta și nu se gîndește că eu nu voi mai fi atunci — și e calm totuși. Îmi vine, fără să vreau, în minte gîndul că voi avea și eu un viitor al meu, tot fără el. Voi îmbătrîni lîngă alt om, voi avea copii mari — și îl voi fi uitat și eu pe Peter. Mă întrebă :

— La ce te gîndești ?

— Sînt tristă, Peter, îi răspund. M-am gîndit cum vom fi noi peste zece ani. M-am gîndit că...

— Ești proastă, Olga, îmi ia Peter mîna, surîzînd împăciuitor. De ce să ne gîndim așa departe, cînd azi e așa frumos...

— Nu, Peter... Așa n-am să pot să încep să te iubesc vreodată, dacă voi avea tot timpul sentimentul că dragostea asta trebuie să se sfîrșească.

— De ce trebuie să se sfîrșească ? surîde Peter, tachinîndu-mă cum l-ar tachina un om matur pe un copil care-și pune probleme prea grave.

— Dacă trebuie să ne despărțim...

Peter e puțin mai întunecat. Pare că se gîndește la ceva. Apoi spune :

— Nu se știe ce poate să aducă viitorul... Te rog, Olga, să nu mai fii tristă.

Are dreptate, sînt o caraghioasă. Trebuie să accept totul, cu toate tristețile, cu orice... Și-n fine, poate că în fond nu e așa de tragic. Poate mi se pare numai că îl iubesc. Încerc să mă înveselesc, să surîd. Îi propun să facem o fotografie la unul din fotografii ambulanți. (O am și acum, la un loc cu scrisorile lui și cu toate celelalte fotografii de mai tîrziu. E singura fotografie din vremea aceea care îmi place, singura în care mă găsesc foarte drăguță. Purtam niște foi albe și o vestă bleumarin, închisă cu patru nasturi. Stau rezimată de un pom, Peter e lîngă mine, foarte aproape. Și el e drăguț, pare, acolo, brun, în schimb ochii îi sînt clari, transparenți și gravi. I-a ieșit prost numai un picior, pe care-l ține înainte, și-i cade pantalonul încrețit, parcă ar fi strîmb.) Mergem cu fotografiile încă ude în mînă.

*

Am mîncat la cazinou. După masă am fost la un castel la doi kilometri de Uriage les Bains. Era înspre seară. Aveam numai timpul să-l vizităm în fugă și să ne întoarcem în stațiune, pentru că pleca tramvaiul. Am trecut, conduși de un ghid, prin sălile fără mobilă, cu scaune și pietre gravate îngrămădite în dezordine, spre o terasă din spatele castelului. Cum castelul era situat la oarecare înălțime, pe o stîncă, se vedeau orașele în vale sub fumul purpuriu al amurgului. Era și aici aceeași

pace ca în staţiune, toate lucrurile păreau împăcate cu soarta lor, destinul lumii avea un fel de melancolie dulce, ca şi cînd Dumnezeu ar fi foarte aproape de oameni, să-i mîngîie şi să-i împăciuiască. Peter privea alături de mine, impresionat şi el. Cînd ne-am întors, am trecut printr-o cameră cu pat cu baldachin de mătăsuri grele, vechi, în care se mai găsea, în schimb, o oglindă de toaletă modernă, cu o carte pe ea, cu un semn cam pe la mijloc. Peter m-a informat: «Ştii că locuieşte cineva aici? E ultimul descendent al familiei. Şi-a pierdut toţi banii la cărţi, şi acum vrea să vîndă castelul. Cînd n-are bani, vine şi stă aici săptămîni întregi.» Trecem pe lîngă un tablou care o reprezintă pe una din castelane, foarte tînără, aproape un copil, cu ochi mari albaştri speriaţi, faţa palidă, gura mică, abia schiţată. Umerii gingaşi îi ies pudic din catifeaua roşie a rochiei. «Cînd te gîndeşti că femeia asta a trăit, a avut bucurii, năzuinţi, şi-a făcut un program de viaţă ca şi cînd i-ar fi fost dat să dăinuiască o veşnicie...» continuă Peter. După o clipă de tăcere: «E ceva ce-mi place în trecerea asta a timpului, în moartea oamenilor, în părăginirea tablourilor. Castelele astea vechi, pe care le-năbuşe iedera şi muşchiul, şi din care mîine se vor transporta ultimele lucruri ca piese de muzeu.»

Îi cuprind instinctiv braţul. Mă gîndesc că e aşa de bine că sîntem tineri, că am numai nouăsprezece ani, că am venit la cursurile de vară de la Grenoble şi că l-am întîlnit pe Peter. Surîd şi cobor treptele în goană, trăgîndu-l după mine.

Pe şosea întîlnim un Rolls Royce frumos, gris-argent, ce goneşte spre castel. Văd o fată în rochie modernă. Apusul nu mai e atît de trist cum părea, reflectat în lucrurile vechi.

Pe drumul de întoarcere, apar la toate ferestrele caselor albe de pe coasta muntelui, lumini vii, jucăuşe, iar florile roşii din grădini par negre, şi cele albe sînt şi mai albe — parcă au adormit lebede mari în straturi. Diseară îl întîlnesc iar pe Peter, ne despărţim numai pentru ora mesei.

*

Peste cîteva zile, Peter m-a invitat la el. Părîndu-i-se că ezit, mi-a atras atenţia : «În Germania lucrul acesta se obişnuieşte, nu te-ar judeca nimeni rău». La el acasă putem să stăm nestingheriţi de vorbă, îmi va arăta articole de-ale lui, fotografii. Apoi lui Kerl îi e dor de mine. I-ar face multă plăcere să vin, să văd cadrul în care stă. Încă neconvinsă dacă nu procedez greşit, am acceptat. Era o după masă, pe la cinci. Pe străzi era cald ; în urma cisternei care le stropise, apa se usca repede ; numai la umbră mai rămînea ca nişte pete de umbră mai întunecate. N-aveam unde să mergem, şi acasă la mine m-aş fi plictisit.

Am urcat pe jos două etaje ale unei clădiri tot aşa de vechi ca a mea. Pereţii de piatră şi treptele tot de piatră cenuşie, roasă, păreau, tot ca în casa unde sta doamna Bolnot, pereţi ce duc spre nu ştiu ce turn vechi. Sus, în schimb, de cum am intrat pe uşa medievală, am dat de parchet şi tapet modern. În acelaşi apartament cu Peter locuia o suedeză. Altă cameră era neîncliriată. Camera lui Peter da spre stradă, cu balcon. Mult mai frumoasă decît a mea, toată într-un albastru ce se aşternea liniştitor, oarecum pustiu, pe tapetul deschis. Două sofale mari, un birou, un cheminée. Două uşi spre balcon, cu draperii din stofă ca a sofalelor. Într-un colţ, lîngă una din uşi, un fotoliu îmbrăcat la fel. Pe biroul dintre uşi, o maşină de scris, cărţi, hîrtii răvăşite. Pe cheminée, echipament de scrimă, un aparat fotografic, un binoclu şi pahare. Două cufere într-un colţ, acoperite cu etichete de hoteluri. Pe una din sofale, Kerl, care nici măcar nu şi-a dat osteneala să ne privească pînă acuma, ţinea între labe o pernă, din care, dintr-o gaură, scotea foarte atent, cu dinţii, bucăţi de zegras. Pe cealaltă sofa, o pată mai închisă, probabil ud. De altfel, în toată camera se observa prezenţa lui Kerl şi dezordinea lui Peter. Un papuc stătea în mijlocul odăii răsturnat cu talpa în sus, altul, lîngă Kerl, pe sofa, probabil îşi aştepta rîndul.

Peter a luat un baston din acelea cum au poliţiştii şi s-a apropiat de Kerl, care, speriat, a sărit de pe sofa

și s-a ascuns sub ea. Atunci Peter s-a întors spre mine cerîndu-și scuze :

— E prost crescut Kerl. Nu se aștepta, de altfel, la o vizită atît de importantă.

Am privit spre divanul sub care se ascunsese. Mă amuza cum, fără să-și dea seama, rămăsese cu vîrful botului afară, un vîrf de bot care parcă îi trăda toată pocăința. Am evitat divanul ud, și m-am așezat pe cel cu papucul și cu perna stricată. Peter a luat papucul și l-a aruncat sub pat. Kerl, speriat, a ieșit prin partea cealaltă afară. Stătea lipit de ușă, scheunînd să-i dea drumul pe sală. L-am rugat să nu-l bată.

Peter m-a întrebat :

— Cum îți place camera mea ? Făcînd abstracție de dezordine.

I-am spus că e frumoasă.

Apoi s-a așezat lîngă mine, mi-a luat mîinile și și-a lipit capul de pieptul meu ca și cînd ar fi căutat adăpost. Se purta așa cu atîta naturalețe, încît nu-mi venea să cred că sînt întîia femeie față de care se poartă așa. Totuși mi-am răzimat bărbia în părul lui. Și-a ridicat fața privindu-mă, mi-a prins capul atrăgîndu-l spre el, apoi mîinile lui mi-au coborît pe umeri, pe brațe. Mă simțeam oarecum stingherită, dar nu puteam să-i cer nici o explicație. Dacă nu l-aș fi văzut iar atît de fin, aproape ca o fată deghizată în băiat, m-aș fi speriat, m-aș fi simțit jignită.

M-a întrebat dacă vreau să-mi arate articole de ale lui. A adus un cufăraș mic plin de ziare. În unele erau articole însemnate cu cîte o cruce cu creion roșu în dreptul titlului, în altele numai numele lui, trecut printre invitații vreunei recepții la Cambridge sau la Berlin. Mi s-a părut curios că le ține și pe astea. Îmi dădea explicații, amesteca printre ele nume de personagii importante din viața mondenă. Îl regăseam pe Peter care mi-a spus că a avut la Trinity College camera lui Lord Byron, așa, numai din vanitatea de a o spune. Îmi arată apoi fotografii cu tot felul de personagii ale căror nume le pronunță cu oarecare solemnitate. Apoi : «Știi că sînt descendentul unei familii foarte importante...» Tot plasat, fără să explice ceva. Peter acesta mă înfurie. Dacă

i-aș spune însă că nu mă impresionează acest aspect al vieții lui, n-ar înțelege, poate, m-ar găsi ridicolă.

A isprăvit cu fotografiile. Acum îmi împărtășește dorința lui de a organiza un fel de serată la el și mă întreabă dacă știu să fac sandvișuri.

— Cred că mă pricep, presupun.

— Îți va ajuta, de altfel, și suedeza, mă liniștește.

Mă roagă să-i povestesc ceva din viața mea. Îl asigur că n-am nimic interesant de povestit. Totuși insistă. Încerc :

— Sînt născută într-un oraș pitoresc de provincie. Părinții mi-au murit cînd eram mică, mama la doi ani, tata în război, pe frontul italian. M-a crescut tutorele meu, Géza-baci, prieten din copilărie al lui tata, care ține să-mi dea o educație aleasă (am zîmbit)... Géza-baci n-a fost însurat niciodată — e misogin, are o menajeră, un fel de rudă îndepărtată care îi conduce gospodăria, pe Juji-neni, — e profesor de muzică și se simte foarte ofensat că n-am nici voce nici ureche... Am avut o copilărie dezordonată, am citit tot ce mi-a căzut în mînă și m-am obișnuit să trăiesc în imaginație. Géza-baci are grijă să nu-mi lipsească nimic, încolo socotește că sînt datoare să mă descurc singură. Nu-mi aduc aminte să fi stat vreodată de vorbă cu el despre altceva decît despre lucruri practice, de interes imediat. Altfel, e un om foarte corect și bine intenționat. În fond nici nu știu cum e cînd ai părinți adevărați. De mama toată lumea spune că era o frumusețe și că eu nu sînt decît o caricatură a ei.

Peter m-a întrerupt cu un gest de protest, apoi :

— Eu am părinți, dar nu s-au ocupat deloc de mine... Și ?

— Cam asta e, Peter. După ce am terminat liceul, tutorele meu a socotit că cel mai bun lucru e să mă fac profesoară de germană și franceză, dar cum germana nu eram în stare s-o învăț, s-a resemnat cu franceza. M-a trimis la Facultate la București, ca să fiu mai aproape de casă... Cam asta e ce aș putea să-ți povestesc despre mine și familia mea...

— Da, eu am amintiri mai frumoase. Anul pe care l-am petrecut la Cambridge a fost cel mai frumos an al vieții mele...

Îmi povestește de prietenii lui, de balurile de acolo, de englezoaice, de camera lui...

*

În seara asta e serata. Peter a venit după-masă să mă ia în oraș pentru cumpărături. Ne întoarcem acasă cu pachete de diferite mărimi : ecleruri, tarte, pîine, pentru sandvișuri etc. Ajungem mai curînd decît ne așteptam. Suedeza nu s-a întors încă de la cursuri, și Peter mă invită să mai stau puțin în camera lui (bufetul l-am instalat în baie). Îmi dau multă importanță, îi spun că nu trebuie să scoată covorul pentru dans, cum intenționa, pentru că astfel camera ar părea prea goală. Și să nu uite să cumpărăm flori. Aprobă totul docil, părînd mai atent la mișcarea buzelor mele decît la ceea ce spun. Apoi mă întreabă dacă vreau să-mi citească versurile pe care le-a făcut după plecarea mea în ziua cînd am fost la el. Accept curioasă. Se scoală de pe divan și se duce la birou. Vine cu o hîrtie bătută la mașină.

— Sînt în nemțește, îmi atrage atenția ; ți le citesc întîi în original, apoi, dacă nu înțelegi totul, le traduc.

Am la mine hîrtia cu traducerea ; e o jumătate de coală îndoită în opt ; s-a ros pe îndoitură, și pe una din fețe, pe cea de deasupra, sînt niște socoteli pe care probabil le-a făcut cineva care a găsit-o lăsată pe birou fără să știe ce-i. Încerc la rîndul meu să le traduc, fără să încerc să le redau ritmul și rimele. Rîndurile sînt, și în franceză, de lungimi neegale, și rimele puse fără nici o simetrie.

Bate clopotul greu din turn de șapte ori.
Reprezentația cea mare începe...
Da, da, se apropie seara de porțile orașului.
Pașii se înăbușe în plușul trotuarelor,
Ferestrele se-ntorc cu spatele spre stradă.
Bate seara în poarta orașului de trei ori,
Paznicul întreabă : Cine-i acolo ?
—«Deschide, sînt un călător trudit
Trudit de-not în ape reci ca spinarea șerpilor,
De cățărări în stînci dure ca voința lui Dumnezeu...

Vreau să mă odihnesc la voi într-un hotel de periferie
În care să nu mi se ceară nici o legitimație
Nici să nu mă întrebe de ce port haine cernite.
O, sînt foarte obișnuit cu oglinzile cu nume zgîriate cu diamant.
Eu n-am să mi-l scriu pe al meu fiindcă nu am nici unul.
Am să mă furișez atunci — ușor ca izvoarele pe sub pietre —
Pe sub ferestre, pe sub porți și pe sub bucurii,
Să nu le înăbuș, ci legătura cu pămîntul
Să le-o fac mai nesimțită.
Oamenii vor crede că au aripi și vor încerca să zboare spre stele.
Cad greu lanțurile, ascultă...
Poarta cea mare scîrțîe prelung. Seara e în oraș
Aprindeți lămpi în casă, lămpile sînt solii umili ai soarelui.
Să nu-l uitați pînă mîine dimineață,
Să nu vă fie frică de toate misterele lumii
Ce și-au dat întîlnire cu casele voastre, cu mobilele, cu cățelul de la poartă.
Adunați-vă în jurul lămpilor, gîndiți-vă la ziua voastră
Cînd lucrurile vă vor asculta iar, și cățelul vă va linge mîna.
Acum lăsați-le să-și facă de cap, vraciul drag a sosit.
Mîna ta mi-e la ora asta mai departe,
Parcă-i crin înghețat căzut din sera cerului.
Mi te depărtezi și tu, ca plantele și copacii...
Spre ce sărbătoare în care eu n-am ce să caut ?
Trotuarele gem sub pași, luminile se fac mici de frică,
Depărtările cerului au coborît pe pămînt.
Stăm fiecare la mii de kilometri unul de altul
Și sufletele noastre nu luminează ca focurile
Pe care strămoșii noștri le aprindeau pe munți ca să se cheme.»

— Îți place ? întreabă Peter, lăsînd hîrtia pe genunchi.

— Mult, îi răspund. «De cînd îl cunosc, mă gîndesc, parcă văd lumea prin ochelari dintr-aceia albaștri, care

conturează lucrurile mai precis și accentuează diferența dintre umbre și lumini.»

Peter spune : n-am mai scris versuri de multă vreme, dar de cînd te cunosc pe tine am o mulțime de motive de inspirație. Lucruri pe lîngă care treceam fără să le observ, acum le descopăr uimit. Îmi faci atît de mult bine, Olga.

Îmi ia mîna și se reazimă iar de mine. Privesc camera și mi se pare că a căpătat un relief extraordinar. Parcă toate mobilele așteaptă să li se dea un semnal să învie.

— Olga, aș vrea să-ți spun ceva, dar să-mi promiți că nu te superi.

Tresar :

— Ceva rău ? (Îmi va spune poate că înainte de mine a flirtat cu suedeza, îmi trece prin gînd, nu știu de ce.)

— Nu, dimpotrivă (surîde amuzat de tonul meu speriat). Ceva foarte frumos.

Mi se oprește inima. Cred că am devenit palidă. Vrea să-mi spună că nu va mai trebui să ne despărțim, poate... Aștept. Vocea lui Peter sună mai clară, mai nuanțată decît oricînd, în liniștea ce s-a făcut deodată în jurul nostru, în mine.

— Voiam să te întreb dacă vrei să petreci o noapte cu mine.

Urmează cîteva clipe de tăcere. Nu se întîmplă nimic. Kerl doarme lîngă ușă, pe stradă nu trece nimeni, nu se aude nici un signal de tramvai, nimic. Am rămas cu mîinile rezimate pe divan, ca înainte. Apoi îmi ridic degetul mic de la mîna stîngă și bat un singur tact în stofa moale. Fac aceeași mișcare cu cel mijlociu. Apoi îmi țin mîna nemișcată iar. Mă uit la Peter, care așteaptă înclinat spre mine, cu ochi mari, strălucitori ca un vas de sticlă verde. Încerc să surîd, îmi muște buzele la mijlocul surîsului, mă tîrăsc pînă la marginea divanului și mă ridic. Peter, care a urmărit toată scena încordat, izbucnește :

— Dar ce s-a întîmplat cu tine, Olga ? Mi-ai spus că nu te superi.

Îi spun :

— Nu, nu sînt supărată, încercînd iar să surîd, fără să-l privesc.

Îmi repet în gînd, idiot: «Nu, nu sînt supărată, Peter». Îmi vine să urlu cuvintele astea de zeci de ori, din ce în ce mai tare. Adaog:

— Vreau să plec.

Peter încearcă să-şi pună mîna pe braţul meu, să mă reţină. Are o privire atît de disperată încît mi-e milă de el. Mi se pare că nu-i vinovat, că a venit ceva din afară şi ne-a lovit pe amîndoi. Mă izbesc în mine de un calm imens, greu, un calm de peisaj în care toate lucrurile au încremenit — nu trece nici un nor pe cer şi nici o pasăre prin aer — şi care parcă aşa va rămîne întotdeauna.

— Dar, Olga, n-am vrut să te jignesc, mă roagă Peter. Eu nu credeam că te jignesc. La noi în Germania, dacă un bărbat nu procedează aşa, poate să treacă drept prost. N-am vrut aşa, nu vreau nimic de la tine, te rog să mă înţelegi, te rog să ierţi.

Văd pe divan versurile lui Peter. Au trecut numai cîteva clipe de atunci. Parcă m-am întors dintr-un voiaj frumos, la mine acasă. Mă gîndesc că n-are să mai fie nimic, că e pentru ultima oară că văd camera asta, pe Peter. Îmi pare rău de el, de noi. Îi pun mîna pe capul plecat în jos, i-l ridic uşor, îl privesc în ochi şi-i surîd. După aceea îi spun: „Bună ziua, Peter", şi ies din cameră (n-a mai încercat să mă reţină). Trec prin coridorul cubist, cobor treptele întunecoase. Am ajuns în stradă. Acum mă duc la mine acasă. Voi scrie scrisori în ţară, poate plec din Grenoble.

Urc treptele încet, gîndindu-mă că seamănă cu ale casei în care stă Peter. Am ajuns. Sun, mi se deschide. Intru în cameră. Mă trîntesc pe pat cu faţa în jos. Credeam că am să plîng, dar constat că nu-mi vine să plîng. Îmi par ca un ceas care s-a oprit. Mă întorc cu faţa în sus şi privesc tavanul cu braţele sub cap, aşteptînd să se facă seară.

Nu-mi vine să mă scol, e bine să stau aşa, fac una cu patul; nu mă gîndesc la nimic. În cameră e întuneric, la casa de vizavi s-au aprins luminile. Desigur suedeza a făcut sandvişurile, curînd va veni lumea invitată. De

altfel, aștept și eu clopotul ce cheamă la masă. Îmi închipui sunetul care va lovi strident, ascuțit, tăcerea, și mi se pare că n-am să pot să-l suport, cum nu pot unii să suporte scîrțiitul tacîmurilor pe farfurie. Sună cineva la ușa de afară. De ce nu merge doamna Bolnot mai repede să deschidă ? Poate între timp să nu mai aibe răbdare și să plece. Mai sună încă o dată, mai prelung. Aștept încordată pașii grei și rari de om ce nu se grăbește ai doamnei Bolnot. Dacă nu, mă duc să deschid eu. Sar din pat. În aceeași clipă scîrțîie ușa de la sufragerie. După mers cred că e servitoarea. Nu aud nici o conversație. Persoana care a sunat vine pe sală spre sufragerie. S-a oprit. Parcă ar fi în fața ușii mele. Bătăi în ușa mea. Deschid. În întuneric, descopăr silueta lui Peter. Îl invit să intre, aprind lampa și mă frec la ochi, apoi încerc să îndrept puțin cuvertura de pe pat. Îl întreb :

— De ce ai venit ?

Peter e îmbrăcat în gri și vorbește cu vocea din întîia seară :

— Mi-ai promis că vii la serată și vreau să te rog să-ți ții promisiunea chiar dacă ești supărată pe mine. E ultimul lucru pe care ți-l mai cer. Se conta pe prezența ta...

Mă gîndesc o clipă. Dacă aș rămîne acasă n-aș ști ce să fac în seara asta. N-am să pot să adorm devreme. În afară de asta simt un gust de răzbunare, de răutate.

— Bine, vin.

Îmi ia mîna :

— Îți mulțumesc, Olga. Apoi, nehotărîndu-se să plece: Îți mulțumesc și pentru că m-ai învățat să nu mai fiu sincer cu nici o femeie. Ești singura femeie cu care am fost sincer. De acum înainte am să mint totdeauna, poate va fi mai bine.

Îmi spun : Poate are să fie mai bine... Așa cum înțelegi să fie „mai bine"... Și-i surîd.

Mă port acum cum mă purtam cu toți băieții pe care i-am întîlnit înaintea lui. Mă gîndesc și eu că n-ar fi trebuit să am atîta încredere în el. Cum nu-i mai spun nimic, se pregătește să plece. Rămîne să viu la ora nouă.

După ce a plecat, hotărăsc să mă fac drăguță în seara asta și mă gîndesc ce rochie să îmbrac. Cum n-a sunat încă pentru masă, îmi iau pieptenul și încep să-mi schimb coafura. Aș vrea să mă schimb toată, să nu mai seamăn deloc cu „gîsca" de pînă acum — să observe și Peter...

Îmi pun rochia albastră pe care o purtam cînd am ieșit întîia dată cu Peter, cînd trebuia să mergem la ceaiul inventat de el. Îmi las tot pieptănătura cu cărare în mijloc. Albastrul îmi vine bine, dă și ochilor mei reflexe de albastru, fața îmi pare mai albă, buzele mai colorate, și parcă îmi dă un aer mai matur. Așa am să fiu în seara asta, îmi propun : gravă, ceremonioasă. Văd de pe stradă ferestrele lui Peter luminate, dar cu o lumină ce se întunecă și se descopere ca a unui bec clătinat de vînt. Cînd ajung sus, dezleg misterul : un prieten de al lui Peter se dă în clipa aceea jos de pe scaun, după ce a învelit becul într-un fular bleu. Lumina trece prin creturile mătăsii și proiectează dungi, arcuite neregulat, pe pereți. Peter a venit să-mi deschidă, acum îmi prezintă lumea din cameră. Sînt toți întinși pe sofale, în afară de băiatul care a aranjat lumina. Acesta vine spre mine și mi-e prezentat cel dintîi. Nu pot să-l observ bine, constat doar, în treacăt, că e singurul din băieții văzuți în Grenoble a cărui siluetă și eleganță are ceva din a românilor. Mi se pare foarte frumoasă suedeza, îmi aduc aminte că am remarcat-o din întîia zi la Universitate. E cam prea mare și prea în mare construită, dar în lumina voalată din cameră, fața ei contrastează plăcut cu a celorlalte două fete. Nu e fardată, și din cauza asta tenul îi apare transparent ; ochii mari albaștri, nasul mic și gura cărnoasă se detașează în linii precise, desenate minuțios. Părul ei blond are reflexe albe. Celelalte două sînt brune și slabe ; s-au fardat probabil pentru lumină tare, acum rujul le așterne în pometi pete cenușii care le diformează obrajii, iar buzele le par negre. Suedeza apare între ele ca o madonă grăsuță și ingenuă. Băieții, unul e foarte blond, cu părul și sprîncenele albe, celălalt șaten, deșirat și cu nas coroiat, mare. Mă așez în fotoliu. Rămîn o clipă singură pentru că Peter s-a dus spre cheminée să pregătească vinul. Vine prietenul lui, pe care

l-am cunoscut întîi, se reazimă de birou și mă întreabă de cît timp sînt în Grenoble.

Apoi se servesc sandvișuri — le servește suedeza — și vin, se pun plăci la patefon. Prietenul lui Peter — îl cheamă Williams — mă invită la dans. Peter dansează cu suedeza. E mai înaltă decît el. Lîngă Peter pare într-adevăr puțin cam prea grasă și cu fața prea mare.

Par a se amuza toți. Eu m-am așezat iar în fotoliu și mi-e ciudă că nu reușesc să mă amuz. Atunci Peter mă întreabă dacă nu vreau să trec puțin cu el în camera cealaltă — a suedezei — care e de asemenea pusă la dispoziția invitaților. Accept și mă scol.

Camera domnișoarei Ingrid e roz, cu o pianină pe care arde o veioză cu abajur de marchizet roz. Mă așez pe divan, rezimată de perete. Peter se așează la marginea divanului și se-ntoarce pe trei sferturi spre mine. Își ține capul plecat, neîndrăznind să mă privească. Mîngîie cu degetele mîinii drepte unul din nasturii cu care e fixată stofa sofalei, încurcat, ținîndu-și buzele în afară, ceea ce îi dă un fel de tristețe comică de copil certat. Mă amuză și simt dintr-o dată că nu mai pot să fiu așa de supărată pe el.

În clipa cînd privirea mea îl învăluie binevoitor, Peter ridică ochii și mi-o surprinde. Sînt încă triști, dar parcă, din ce mă privește mai mult, dincolo de tristețe încep să pîlpîie tot mai multe lumini. Nici nu poate să ascundă expresia de triumf ce iese la iveală fără voia lui, peste seriozitatea pe care acum și-o impune. Îl întrevăd ca printr-un acvarium, nu mă mai copleșește ca pînă acum. Îi surîd sincer, deschis.

Peter nu surîde (joacă teatru foarte stîngaci), vrea să pară tot trist, deși simte că a cîștigat. Atunci îi iau mîna și-i spun, înțelept :

— Spune-mi că regreți ce ai făcut azi după-masă.

— Ți-am spus atunci, îngînă Peter imperceptibil, ferindu-și privirea de a mea.

— Vreau să știu de ce ai spus-o, Peter. Pe mine m-a jignit enorm.

— Nu trebuia să te simți jignită. Pentru mine dragostea fizică e frumoasă ca o operă de artă, cînd e frumos realizată.

— Eu n-o cunosc, mărturisesc. Tu nu ți-ai dat seama?

— Ba da, dar credeam că odată tot trebuie să începi.

Sînt gata să mă supăr din nou. «Odată tot trebuie să *încep*.» Asta, pe lîngă vulgaritatea jenantă a gîndirii, presupune că îi pare foarte natural ca după el să urmeze alt bărbat.

— Peter, eu n-am de gînd să mă dau altcuiva decît soțului meu, îi spun.

Peter răspunde :

— Nici n-am să ți-o mai cer. M-am înșelat și te-am rugat doar să mă ierți. Sau să încerci să mă înțelegi. Pentru că dacă m-ai înțelege n-ai fi supărată.

Aș vrea să-i explic că nu m-a întristat decît impresia pe care am avut-o că sînt în viața lui o aventură fără importanță. Tac însă. A venit acum lîngă mine, și-a culcat capul pe genunchii mei și-mi sărută mîinile grăbit, umil. Îi cuprind capul între ele și privesc cu fața răzimată de părul lui, peste el, în cameră.

*

Cînd mă conduce acasă, Peter îmi spune :

— Te respect infinit mai mult din după-masa asta. Ești o femeie admirabilă.

— De ce ? îl întreb, neînțelegînd sincer ce i s-a părut atît de admirabil în toată purtarea mea.

La poartă ne sărutăm ușor în vîrful buzelor. Mi se pare că ceea ce era pe punctul de a deveni o simfonie, s-a transformat în muzică ușoară.

*

Cîtva timp a fost liniște plină și caldă ca într-o zi lungă de vară, cînd știi că de la răsăritul soarelui pînă la apusul lui vor trece foarte multe ore, foarte încet, și că probabil în tot timpul zilei va fi frumos și nu se va petrece nimic deosebit. Williams și celălalt prieten al lui Peter, cel cu nas coroiat — Conrad, — erau aproape tot timpul cu noi. Williams îmi plăcea din zi în zi mai mult. Amîndoi erau băieți buni, simpli și camarazi, cum nu întîlnisem pînă atunci la București. Williams surîdea tot

timpul. Avea tenul foarte fraged — părea că nici nu se rade — și gura mare, cu buze pline, roșii, ca de copil. Cînd rîdea, ochii i se strîngeau în două linii, cîte o dungă pîlpîitoare, verde, ca ochii pisicilor cînd stau la soare.

Într-o seară era o petrecere a ungurilor în pensiunea mea. Am rămas și eu. S-a dansat, s-a băut și s-a făcut politică. Peter mi-a spus că merge cu Williams și cu Conrad la cinematograf. Pe la unsprezece am început să mă plictisesc. Mi-a venit în gînd să-i fac o surpriză lui Peter. Rămăsese să ne întîlnim a doua zi dimineața. Are să-i pară bine, poate, cînd mă va găsi la întoarcere în camera lui. Numai să nu fie servitoarea plecată, să poată să-mi deschidă ușa de la hol.

Am trecut prin camera mea, mi-am luat jacheta bleu de flanelă, pentru că era spre sfîrșitul lui august și seara era răcoare. Am fugit pînă la el nerăbdătoare, să nu ajungă cumva înaintea mea acasă. Am găsit ușa de la hol deschisă și am intrat, fără să aprind lumina, în camera lui. Kerl, care era acolo, a sărit de pe divan speriat, lătrîndu-mă. Cînd m-am dus spre el, m-a recunoscut și a tăcut. Divanul era pregătit pentru noapte, cu pernă și plapomă. M-am așezat pe fotoliul de lîngă fereastră și am început să aștept. Mă jenam oarecum că am pătruns în intimitatea camerei lui fără să știe. Era liniște pe stradă, treceau din cînd în cînd pași negrăbiți, solitari. De cîte ori auzeam mai mulți pași mă-ntrebam dacă nu e Peter cu prietenii lui, dar se-ndepărtau totdeauna fără să-i mai aud urcîndu-se pe trepte, la ușă... Nu puteam să mă gîndesc la nimic precis.

Am stat așa nu știu cît. Dintr-o dată mi s-a părut că a trecut foarte mult timp de cînd am venit. Cinematograful se sfîrșea la unsprezece și jumătate, acum era cel puțin douăsprezece. Mi-am adus aminte de ceva : Peter m-a întrebat deunăzi dacă nu m-ar supăra faptul că și-ar găsi o metresă.

Mi-a explicat că un bărbat are nevoie de un asemenea lucru, că asta n-are nici o legătură cu sentimentele lui pentru mine, că un bărbat nu dă nimic din el într-un asemenea caz.

I-am răspuns că mi-e egal, dar aș prefera să nu știu. Cum nu mi-a venit în minte pînă acum că Peter nu s-a

dus la cinematograf?! M-am simțit foarte umilită pentru că în timpul acesta eu îi pregătisem o surpriză, că l-am așteptat cu atîta emoție pînă acum. M-am sculat repede din fotoliu și am fugit. «Numai să nu mă găsească.» Am coborît în grabă treptele; acum mi-era și frică de întunericul de pe ele, pe care nu-nțelegeam cum de nu-l remarcasem cînd am venit.

În poartă, m-am izbit față în față cu Peter și cu Conrad. M-au privit la-nceput amîndoi lung, nerecunoscîndu-mă, apoi m-a recunoscut Peter.

— Tu ești, Olga? Ai fost la mine și n-am fost acasă! Ce frumos din partea ta...

Mi-a strîns mîna cald. Mi se părea totuși că îmi vorbește oarecum nenatural, că a vrut să pună în voce mai multă emoție decît a simțit, ca să ascundă altceva. Nu știam ce să-i răspund. Am înghițit, încurcată:

— Da... m-am plictisit la serată... era frumos afară... credeam că ești acasă și voiam să te chem să ne plimbăm pe străzi.

— S-a sfîrșit abia acum filmul... a regretat Peter. Un film idiot, îmi pare rău că am mers.

Conrad surîdea. Surîdea din politețe sau pentru că tot ce spunea Peter era inventat.

«Trebuie să le spun noapte bună și să plec, să nu-i las să mă conducă», mă gîndeam. Totuși, nu puteam să plec. Atunci Conrad ne-a spus că el se retrage. Am rămas cu Peter. M-a întrebat dacă nu vreau să viu sus. Eram furioasă, mi se punea un nod în gît, mi-era silă de Peter, și în același timp aș fi vrut să se-ntîmple ceva, să ne certăm, să-mi dea explicații, orice, numai să se lămurească...

L-am întrebat:

— Peter, tu ai fost la femeia aceea?

Peter a rîs și a întrebat:

— Care femeie? (Dacă n-ar fi fost așa, n-ar fi rîs întîi. Ar fi întrebat de la început mirat «care femeie?».)

— Știi, Peter, eu am acceptat, cînd mi-ai spus, dar n-aș fi vrut să știu. Am făcut o prostie că am venit; parcă ai mirosul ei, hainele tale au mirosul camerei ei. Trebuie să fie oribilă.

— Hai sus, Olga, numai puțin, m-a apucat de braț.

M-am smucit și i-am spus :

— Bine, viu, dar cu o condiție : în seara asta nu vreau să mă săruți.

Am ajuns, a aprins lumina, ne-am așezat pe divanul lui. A aprins o țigară. Eu tăceam, priveam covorul și mă întrebam : «De ce nu pot să plec imediat ?»

Ne-am certat în seara aceea pentru întîia dată. I-am spus că nu-l mai iubesc, că nu cred că l-am iubit vreodată, că în întîi septembrie trebuia să plec, dar n-am vrut să-i spun decît în ziua plecării (ceea ce nu era adevărat, dar acum mi se părea adevărat). Peter mi-a răspuns că nu mă înțelege, că l-a impresionat atitudinea pe care am avut-o în ziua cînd mi-a spus că trebuie să aibă o metresă, că îi pare încă o dată rău că e prea sincer cu mine și că de altfel în seara asta a fost la cinematograf. Totuși nu l-am lăsat să mă sărute, și cînd m-a condus spre casă i-am dat mîna cu oarecare silă.

*

A doua zi a venit dimineața pe la mine chiar cînd mă pregăteam să ies să pun la cutie o scrisoare pentru Géza-baci. Îl rugam să-mi trimită bani pentru pensiune și să aștepte o telegramă a mea pentru ca să-mi trimită banii de drum și biletele. Peter avea acum un aer proaspăt ; cu pantalonii lui de flanelă albă și jacheta albastră cu dungi bleumarin a unui club sportiv din Cambridge, parcă nu mai era același om ca aseară. M-a întrebat dacă vreau să merg după masă cu el, cu Williams și Conrad la un restaurant de la marginea Grenoble-ului, de care i-a povestit Conrad aseară că e foarte pitoresc. Am acceptat. Atunci m-a întrebat :

— Nu-i așa că nu mai pleci ?

— Ba da, chiar în scrisoarea asta cer bani de drum, l-am anunțat sec.

După-masă am mers la restaurantul de care mi-a vorbit. Era un fel de chioșc chinezesc, în mijlocul unei grădini cu straturi de flori înalte roșii. În fundul grădinii era floarea-soarelui. Spre chioșc urcau niște trepte — era la etaj. În mijloc era o sală, în jurul sălii o terasă cu mese.

Peretele dintre sală și terasă era din geamuri, acoperișul ca al pagodelor. Sala avea un parchet mare de dans și un patefon. De pe terasă se vedeau munții albaștri cu zăpadă în vîrf, Isère-ul ca un șarpe de argint departe, vile albe pierdute între grădini, și un șir de plopi înalți, negri, ce mărgineau desigur un drum de liniște de dincolo de vile. Peter a exclamat, după ce ne-am așezat la una din mesele de pe terasă, «Fabelhaft !», și a mărturisit că îi pare rău că nu a știut locul acesta de mai înainte.

Am dansat cu Conrad și cu Williams. Williams dansa mult mai bine decît Peter, care dansa țeapăn și nesigur, ieșind mereu din tact. Poate și pentru că vorbea tot timpul dansului. Mi-a făcut o sumă de complimente cu un aer convențional, ce mi se părea foarte nepotrivit, ca și cînd eram o fată oarecare pe care abia o cunoscuse. Cu Williams dansam ușor, corpul lui era liniștitor și sigur și avea o tandrețe caldă și discretă în felul în care mă înconjura cu brațul și-mi strîngea mîna. Surîdea și acum tot timpul, cu un surîs de copil bun. La un moment dat i-am atras atenția : am văzut la o masă o fată singură într-o rochie de voal negru care-i învelea sărăcăcios corpul subțire. Avea un cap mic și fin, foarte frumos. Brună, cu părul tăiat scurt și cu breton, cu fața foarte palidă și cu ochii mari negri, triști, era, toată, o apariție neașteptată — parcă vedea pentru întîia dată lumea. Aducea cu ea o atmosferă pe care nu puteam încă s-o reconstituiesc și pe care n-o bănuisem niciodată. Mai tîrziu, cînd am dansat cu Peter, am revăzut-o. De data asta nu mai era singură ; stătea lîngă ea un om mare, negru, încruntat, cu niște mustăți ce-i plouau dezgustător deasupra gurii. Îi vorbea insistent, părea că o ceartă. Fata lăsase acum capul în jos, umil, și-și strîngea buzele nervos, părea că se reține să nu plîngă. Totul aducea cu o scenă de film vechi în care eroii sînt exagerați, femeia victimă trebuie neapărat să fie îmbrăcată în negru, iar bărbatul trebuie neapărat să fie cu mustață vulgară și brutal. I-am arătat lui Peter. I-a contemplat o clipă, apoi mi-a spus :

— *Cette femme est une gruc, sans doute...*

Spre seară i-am văzut plecînd. Acum rochia neagră de voal a fetei părea și mai sărăcăcioasă, și omul care

mergea în urma ei părea și el prost îmbrăcat, încercînd să-și ascundă printr-un aer țifnos, stîngăcia.

Mesele puține care fuseseră ocupate, au rămas goale. Două mașini au pornit de la poartă, turburînd liniștea cu huruitul motorului. Grădina se pierdea în întuneric, la vilele albe dintre pomi au apărut lumini. Munții se amestecau cu albastrul închis al cerului. Plopii se desenau acum precis, mai înalți și mai solemni decît peste zi; peste un colț negru al chioșcului, a apărut un corn de lună de-un aur palid, rece, ca-ntr-o stampă chinezească.

Atunci am plecat și noi.

*

Am primit o scrisoare de la Géza-baci. Îmi spune într-altele că a pregătit biletele și banii, așteaptă telegrama mea ca să mi le expedieze. Mi-a sosit scrisoarea la amiază. Acum stau în camera mea și-o recitesc. M-am gîndit așa de puțin în timpul acesta la Géza-baci, constat. Cînd vreau s-o vîr în plic, dau de altă hîrtie, pe care n-o văzusem înainte pentru că s-a lipit de plic. O desfac: e itinerarul. Îl citesc: e la fel cu itinerarul cu care am venit, scris de el cu aceeași regularitate, cu aceeași cerneală. Tot așa sînt puse orele sosirii și plecării trenului din gările mai importante: Geneva, Lausanne, Milano, Veneția, Triest...

M-am obișnuit atît de mult cu Grenoble-ul în luna asta, încît trăiam ca și cînd n-ar mai fi trebuit să plec. E pentru întîia dată că îmi vine în minte ziua sosirii mele, cu trenul, cu gara, și în continuare văd plecarea, cu aceleași valize, în același taior de voiaj, aceeași așteptare nerăbdătoare a trenului, apoi zilele, nopțile refrenate de zguduirea molcomă a roților, schimbarea de peisagii de la dimineață spre amiază și spre seară — un călător care se urcă și se opintește să-și pună cuferele în plasă, altul care coboară... Încerc să pricep că toate zilele astea cu Peter nu sînt decît un popas scurt între două drumuri care mă leagă de altă viață, care de fapt e, aceea, viața mea, și n-are nimic comun cu tot ce se petrece aici, nici măcar pe mine cea de aici. Nu reușesc să pricep în

măsura în care simt, în schimb, că trebuie să-l văd pe Peter imediat. Mă scol și mă duc să-i spun și lui Peter, poate s-a întors de la masă. Trebuie să mă lămurească el că și el și Grenoble-ul sînt totuși realități, trebuie să mă simt iar aici cum a fost pînă acum și cum nu mă mai simt în clipa asta. Mi-i ciudă pe Peter că el nu s-a gîndit că am să plec într-o zi, sau dacă s-a gîndit nu i-a părut rău, n-a încercat să găsească nici o soluție ca despărțirea asta să nu fie definitivă. Am avut tot timpul în subconștient certitudinea că n-aș putea să mă mărit cu Peter. Mă întreb pentru întîia oară de ce și nu pot să-mi dau nici un răspuns precis. De altfel, mi se părea că o are el. Trebuie să vorbim azi deschis. Trebuie să înțeleagă Peter că dacă vreau să mă mărit cu el — nu acum, peste cîțiva ani chiar, — e pentru că vreau să mi se pară că dragostea noastră nu se va sfîrși, că nu trebuie să se sfîrșească cu plecarea mea din Grenoble. Chiar dacă între timp va interveni altceva și va trebui să ne despărțim, dar cel puțin acum să pot să am încredere în el, să știu că nu se resemnează s-o considere un episod plăcut de vacanță.

Îl găsesc pe Peter în cameră, bătînd la mașină. N-a auzit cînd am bătut la ușă, din cauza țăcănitului mașinii.

Mă apropii ușor și-i pun mîinile la ochi. Se întoarce atunci, și cînd mă vede se scoală vesel și, fără să-mi spună nimic, îmi ia fața în mîini și mi-o acoperă de sărutări grăbite. Mă duc lîngă ușa de la balcon, trăgîndu-l de mînă lîngă mine. Îl anunț :

— Peter, știi că trebuie să plec ?!

Peter face ochi mari, speriați :

— Unde ?

— Acasă. În România.

— Cînd ? continuă cu vocea vizibil sufocată de emoție.

— Zilele astea.

— Știi, își revine, de data asta cu melancolie calmă în glas, cînd ai venit acum, o clipă înainte, aveam sentimentul ciudat că te pierd. Dacă n-ai fi venit tu, aș fi venit eu la tine. De aceea am fost atît de bucuros că te-am văzut.

Tac. Peter mă mîngîie pe păr...

— Nu se poate să pleci, Olga. Tu ai un tutore așa de bun. Dacă ai să-i scrii, are să accepte desigur să mai stai. Te rog mult.

— Dar tot trebuie să plec odată, răspund rece, constatînd că Peter nu se gîndește nici acum mai departe decît cu cîteva săptămîni înainte. Tot trebuie să ne despărțim și să nu ne mai revedem niciodată.

— Dar nu, Olga, protestează Peter. Eu nu vreau asta. Vreau dimpotrivă, să ne mai întîlnim. Tu în vacanța Crăciunului ce faci ?

— Nu știu. Merg acasă.

— Ai putea să vii la Berlin.

— Nu, Peter, eu nu mai pot să continui dragostea asta, cînd mă gîndesc că nu vom putea s-o realizăm niciodată. Eu trebuie să mă mărit. Și atunci, în orice caz, ar trebui să se sfîrșească. Eu nu vreau să mă dau altui om decît soțului meu. Și ar fi groaznic să mă dau unui om pe care nu l-aș iubi, în timp ce te iubesc pe tine.

— Asta e pentru că tu ai niște prejudecăți care n-au nici un sens, reflectează Peter, și-i regăsesc în timbru vulgaritatea cu care a spus în altă zi «Odată tot trebuie să începi».

— Peter, așa e în țara mea. Și nu vreau să-mi ratez viața. Nu sînt făcută pentru altfel de dragoste decît aceea a «burghezilor» — cum spui tu cu dispreț, — care se iubesc și se însoară ca să aibă copii și să moară legați pînă la sfîrșit unul de altul.

Peter tace. Mai mult nu pot să-i spun. Și aș vrea atît de mult. Orice mi-ar explica, ar fi mai bine.

Ne așezăm pe divan. Îmi spune :

— Tu știi, Olga, eu am un tată foarte sever. Vrea să mă pregătească pentru cariera diplomatică. Eu aș vrea să fiu scriitor, să voiajez ; mă simt foarte capabil să scriu cărți de voiaj. Ar fi o viață atît de frumoasă alături de tine, să vii cu mine peste tot. Te-aș duce în Anglia, la Cambridge și în toate locurile pe care le-am iubit. Ne-am zidi o căsuță la marginea Berlinului. Am făcut zilele astea un plan al unei case rustice. Vrei să ți-o desenez ?

— Da, Peter.

Ia hîrtie și creion și revine lîngă mine. În primul rînd desenează exteriorul. E ridicată pe niște stîlpi.

— Vreau s-o fac în apă, spune, pe niște stîlpi rezistenți, pînă la ea va duce o punte.

— De ce pe apă? întreb, va fi umedă, nesănătoasă.

Îmi explică un procedeu de a o feri de umezeală, în care n-am multă încredere, și neîncrederea asta se amplifică reflectîndu-se și asupra întregului program de viață al lui Peter. Acum îmi desenează interiorul, cu toate dependințele. Nu mai sînt atentă.

Îl întreb :

— De ce depinde schimbarea asta a carierei tale?

— De reușita cărții pe care ți-am povestit-o, răspunde Peter.

Eu nu cred în reușita cărții lui, dar nu îndrăznesc să-i spun. Mi-e ciudă pe toate castelele din ea și pe fata în chip de amazoană. Doamne, de ce nu pot eu să scriu, de ce nu pot să-l ajut pe Peter să vadă cum ar trebui să scrie.

— După aceea, am alt subiect de roman. Dacă vrei ți-l povestesc, spune Peter. Am încredere în gustul tău, vreau să-mi spui dacă îți place.

Văd lîngă mine pe divan scrisoarea lui Géza-baci. «În ea e un itinerar de călătorie, mă gîndesc, iar Peter îmi povestește subiecte de roman.» Îl rog să mi-l spună altă dată, mă interesează mult, dar azi sînt obosită și n-aș putea să fiu destul de atentă. Renunț, oarecum decepționat.

*

I-am scris lui Géza-baci că vreau să mai rămîn, deși în fiecare zi mă gîndesc că ar fi mai bine să plec. A început să fie frig și eu n-am haine de toamnă. Jacheta mea de flanelă nu-mi ține cald. Din banii pe care i-am primit în ultimele zile, mi-am cumpărat un impermeabil de crèpe-de-Chine bej, pe care îl pun seara și care miroase grozav a cauciuc. Mă simt de altfel prost cu el, pentru că vremea e uscată și-mi dă un aer sărăcăcios. În fiecare zi mă hotărăsc să plec și nu mă-ndur. Rămîn în Gre-

noble mai mult pentru că nu pot pleca decît pentru că mi-ar face plăcere să stau.

Mi s-a întîmplat să-mi spun, în ultimele zile, că totuși nu-l iubesc pe Peter. Mi-am dat un șir de argumente, dar de cîte ori ajungeam la mijlocul cel mai simplu de a mi-o dovedi, plecarea, îl evitam, nemaifiind sigură de nimic.

Au fost și seri frumoase. Într-una din ele am plecat spre cinematograf, pe drum ne-am răzgîndit și am mers în grădina publică din centrul orașului. Ne-am așezat pe o bancă aproape de un jet-d'eau ; un vînt ușor, rece, ne răsfrîngea stropii în față, pe cărare cădeau din cînd în cînd frunze veștede. Stăteam răzimată de Peter, tăcuți amîndoi. Aș fi vrut atît de mult să-mi spună ceva din care să văd că nu trebuia să fim atît de resemnați în fața despărțirii ce se apropia. Într-un tîrziu, a vorbit :

— Olga, îmi pare foarte rău că n-am o carieră. Te-aș ruga să te măriți cu mine, pentru că simt că ești singura femeie cu care aș putea să fiu fericit...

— Dar eu pot să te aștept Peter, oricît, i-am răspuns simplu.

Peter a tăcut. Aș fi vrut să mai adaoge ceva. Un domn singur, bătrîn probabil — pentru că mergea cu pași rari și gîrbovit, sprijinindu-se într-un baston, — a trecut pe cărarea de vizavi.

Peter, dacă ne iubim, am spus tot eu, e păcat să renunțăm. Ar fi așa de frumos să avem copii împreună...

— O fetiță care să semene cu tine, să aibă tenul tău alb, nasul în vînt și părul buclat, a spus Peter visător.

— Eu vreau un băiat ca tine, blond, cu ochii verzi, cu gropițe în obraji și dinți de șoarece...

— Ai să fii o mamă bună, Olga ? a întrebat Peter. Ție nu ți-este frică să ai copii ? Știi că eu sînt ultimul vlăstar al unei familii foarte vechi și trebuie să am un fiu care s-o continue...

Toate planurile noastre pentru viitor, pe care eu cel puțin îl imaginam altfel, atît de departe de tabloul pe care-l închipuiam acum, mi se păreau pline de o melancolie dulce, de o nostalgie de bolnavi de piept dintr-un sanatoriu alpin, care se bucură de primăvară, resemnați totuși cu gîndul morții apropiate.

Cînd ne-am întors spre casă (Peter m-a ținut strîns lipită de el tot drumul), pașii noștri sunau pustiu în orașul adormit ; mergeam foarte încet pe asfaltul curat, acoperit de umbră, pe sub felinare rare, palide... Am mai stat sub poartă. Mi-a spus atunci o frază care mi-a rămas pentru totdeauna în suflet, chiar dezlegată de sens, care poate e singurul lucru bun din viața mea : «Și vom avea o căsuță mică la Baden-Baden, pe care avem s-o mobilăm după gustul nostru». (Se pretinde că există o magie a cuvintelor. Pentru mine cuvintele astea mai sînt încă un fel de formulă magică, deși azi nimic din tot ce le-a înconjurat nu mai există, deși Peter e însurat și e trimis la ambasada germană din Tokio, și dacă m-aș întoarce la Grenoble acum mi s-ar părea ca un oraș mort, înviat pentru ziua aceea, aducînd tot parfumul de dincolo de viață.) Mi-a spus-o în lumina slabă a unei lămpi de gaz atîrnată la scară lîngă zidurile igrasioase, după poarta masivă de lemn putred prinsă în drugi de fier cu capetele sculptate ca ornamentele de argint care închid cărțile bisericești slave. Trenciul meu mirosea a cauciuc, afară bătea vîntul toamnei, făcînd să clipească felinarele ; ne-am dus după aceea fiecare în camera noastră. Eu m-am mai gîndit mult timp la fraza asta, mi-am repetat-o în gînd, mîngîindu-mă cu ea ; era întîia dată cînd întrevedeam posibilitatea să am o casă a mea în care să-mi placă să stau.

*

Într-o seară, puțin timp înainte de plecarea mea, eram la Peter. La un moment dat a adormit, pe cînd discutam tot despre viitorul nostru. În seara aceea părea puțin agasat de insistența mea. Vorbeam despre o posibilitate de a ne căsători. Mi-a spus că în cazul unei schimbări de regim din Germania, ar rămînea pe drumuri. Ar trebui atunci să se refugieze și să încerce să-și cîștige existența ca refugiații ruși. Dacă ar fi, de exemplu, șofer de taxi, m-aș mărita cu el ? I-am răspuns repede, convinsă : «Da, Peter. Orice ai fi...»

Am continuat pe tema asta. Cînd a adormit, îi spuneam ceva tot în cadrul discuției de pînă atunci. A răspuns :

— De ce să te măriți? Vei avea cîți amanți vei voi.

Am tresărit. N-am înțeles, mi se părea că a avut un moment de nebunie. L-am strigat pe nume. A sărit în sus, speriat.

Mi-a spus că a adormit. I-am repetat cuvintele. M-a rugat să-l iert, nu și-a dat seama. M-am îndoit, deodată, de dragostea lui Peter, de sinceritatea lui. Am început să plîng. Peter s-a alarmat, a încercat să mă liniștească, stîngaci. Plîngeam din ce în ce mai tare. În liniștea camerei îmi ascultam plînsul, avea ceva lugubru în el, ceva de urlet de cîine la lună. M-am liniștit numai foarte tîrziu, dar am plecat acasă răvășită, și abia ajunsă în cameră am început să plîng din nou și am plîns pînă am adormit.

*

In patruspreze septembrie am făcut o excursie mai mare în *Alpi*. Între timp am mers pentru cîte o zi în diferite localități din jurul Grenoble-ului. Am mers odată cu tramvaiul pînă într-o localitate sus de tot în munți, unde nu era decît un grup de case și o biserică. Era după ploaie; cîmpul, munții și cerul — atît de limpezi, încît mi se părea că pînă atunci, totdeauna, între lucrurile pe care le credeam limpezi și ochii mei era o cortină subțire de praf. Era o limpezime în care culorile aproape dureau, atît erau de pure. Cerul, pentru întîia dată, îmi părea format din straturi de aer ce se suprapuneau nesfîrșit, nu o pînză albastră țintuită de orizonturi. A fost cea mai frumoasă parte a excursiei noastre, mai frumoasă poate decît plimbarea prin pădurea ce dădea în toamnă și popasul într-o poiană ce suia coasta muntelui bătută toată în flori violete și mărginită sus de o ghirlandă de copaci galbeni și roșii. Tot așa de frumos aproape ca ora cînd începea seara, în restaurantul alb de la marginea satului. Eram numai Peter și cu mine în restaurant; urmăream cum, cu umbra ce intra de afară, i se întuneca fața, ochii îi ieșeau în relief, mai mari, privirea mai grea. S-a auzit atunci clopotul bisericii, bătînd de opt ori. Fiecare lovitură avea o rezonanță de gong într-un templu, cădeau parcă opt lovituri de liniște religioasă. Niciodată mai mult decît în vremea aceea, lîngă Peter, n-am simțit prezența

spațiilor ce se întind dincolo de lucrurile văzute. Cred că în mare măsură datorită lui. Mi-era de ajuns să-i surprind o mișcare a capului spre locul unde a căzut o frunză, tăcerea bruscă în mijlocul unei fraze cînd se prăbușea un nor deasupra ultimei raze de soare din apus și privirea tot mai pustie a ochilor în clipa asta, cînd venea întunericul de afară și băteau clopotele.

Am văzut în altă zi un castel mare, cu grădini nesfîrșite, intrate în paragină, cu lacuri și jet-d'eau-uri pe marginea cărora statuetele de gips, mîncate de vreme, păreau dezgropate din nu știu ce orașe scufundate înainte cu mii de ani. Atunci simțeam parcă dragostea noastră amestecată cu toate lucrurile acestea, nu mai știam cum a început și cînd a început, mi se părea atît de mult că existăm de totdeauna, încît nu simțeam nevoia nici unui gest care s-o confirme. Nu ne apropiam mai mult unul de altul, cum aș fi făcut-o poate cu altcineva și cum cred că fac îndrăgostiții de obicei.

În patruspreze septembrie am făcut o excursie la Belle-Donne. Am plecat din Uriage les Bains dimineața la șase și am ajuns la o cabană la două mii patru sute patruzeci și unu de metri înălțime, seara la șapte. Ne-am oprit mult pe drum, din cauza mea, pentru că era întîia ascensiune pe care o făceam și n-aveam antrenament. Probabil păream foarte tineri amîndoi, pentru că toată lumea pe care o întîlneam în cale și o întrebam de drum, ne întreba la rîndul ei mirată : «Vreți să mergeți singuri pînă acolo ?». Am dormit în cabană ; a doua zi trebuia să mergem mai departe pînă la o cruce, încă o mie de metri înălțime. Ninsese în ajun, și drumurile erau acoperite. Am fost sfătuită să rămîn să-l aștept pe Peter în cabană, și cum eram foarte obosită seara, am acceptat. A doua zi dimineața, în schimb, cînd m-am sculat și m-am spălat cu apă rece ca gheața și am coborît apoi, am văzut din prag cerul beat de soare, mai strălucitor din cauza contrastului cu umbra muntelui din spatele cabanei ce se proiecta pe el ca mobilele pe pereții unei camere. Munții pe unde trebuia să urcăm noi, străluceau ca țesuți din lamé alb. Tot peisajul avea ceva lunecos și strălucitor, ca turnat în cristal. Atunci i-am spus lui Peter, care se sculase și el și cobora, pregătit de ascensiune, cu un șal

bleu cu dungi al aceluiași club sportiv de unde avea jacheta, legat bine la gît, că vin și eu. Peter a protestat, pretinzînd că nu sînt suficient echipată (eram în taiorul de călătorie și cu niște troteuri cărora le-am pus cuie). M-am încăpățînat, cu atît mai mult cu cît toată lumea din restaurant era de părerea lui.

După cîtva timp, am început să urcăm. Curînd am intrat în zăpadă. Lunecam la fiecare pas și trebuia să-mi scot tot mai des batista să-mi șterg nasul. L-am rugat pe Peter să stea. S-a oprit plictisit. Asta m-a enervat și mai mult. L-am anunțat simplu că plec la Grenoble. A dat din umeri : «Pleacă», și a continuat să urce. În întîiul moment am luat hotărîrea eroică să-l las să se depărteze și să fac aceeași excursie singură. Dar am simțit atunci cum mi-au înghețat degetele de la picioare și de la mîini, și a trebuit să mă întorc. Nu m-am întors la cabană, am coborît pe un drum care ducea pe deasupra cabanei, nu știam încă unde. Curînd am văzut cel mai frumos peisaj pe care l-am întîlnit vreodată. Am intrat în plină umbră, într-un cazan de munți în fundul căruia era un lac de-un albastru și de-o limpezime nepămîntească. La sfîrșitul lacului, munții se surpau brusc, ca aruncați în aer cu dinamită. Lacul se sfîrșea cu un dig drept, artificial. Lipită de coasta muntelui, la marginea digului era o căsuță. Asta m-a mai liniștit puțin. Am coborît pînă pe marginea lacului. Dincolo de dig se frămîntau nori albi ca aceia zugrăviți în tablourile cu îngeri, ale căror capete și aripioare ies din dosul norilor. M-am dus pînă acolo. Era mult mai departe decît credeam. Casa era pustie, jos nu era nimic decît nori ce se întindeau ca o mare apocaliptică, pînă în orizont, unde-i mărginea cerul albastru, liniștit. Mi-a fost iar frică și m-am întors repede spre cabană. Abia acum îmi dădeam seama ce drum lung am făcut. Am ajuns la ora mesei. Peter nu venise încă, a sosit pe la trei după-masă, cu fața arsă de soare, încruntat de efort. Mi-a spus că urcușul a fost foarte greu, au fost locuri unde intra în zăpadă pînă la genunchi și mergea fără drum pentru că era acoperit. A urcat și un ghețar, gata să alunece la fiecare pas, pentru că nu era aprovizionat cu nici un instrument necesar

unei asemenea ascensiuni. Că s-a grăbit de teamă să nu fi plecat singură, că s-a gîndit tot timpul la mine.

Am coborît în ziua aceea patruzeci de kilometri, pînă la un sat de unde am luat autobuzul spre Grenoble. Am coborît pe la lac. Acolo unde azi dimineață erau nori, acum se deschidea o prăpastie enormă, cu păduri, prin care trebuia să coborîm în fund, unde satele resfirate din loc în loc păreau niște machete de gips : ți se părea că poți să apuci casele cu două degete și să le muți din loc după plac. Pe acolo trebuia să coborîm. Am trecut prin codrii unde, ca în *Pan* a lui Knut Hamsun, pacea era atît de completă încît se auzea, cînd pașii noștri nu mai striveau frunzele de pe jos, cum se desprinde cîte una în răstimpuri și cade.

Am ajuns la Grenoble noaptea la unu. Ultimul ceas l-am făcut într-un tramvai slab luminat, care scîrțiia și-n care mai erau cu noi cîțiva oameni negri și somnoroși.

*

Într-o zi am fost cu Peter și cu Willimas la Isère să facem fotografii. Era la marginea Grenoble-ului, în cîmp, dincolo de drumul de pe lîngă cimitire. O zi caldă, cu căldură grea, prăfoasă, de început de toamnă. Lumina părea galbenă, poate pentru că se reflecta acum într-o poiană întreagă de copaci galbeni. Ne-am fotografiat pe rînd cîte doi și odată toți trei, cu declanșator automat. Apoi Peter și Williams au început să discute nemțește, și cum mă plictiseam, m-am dus la marginea apei. Păștea lîngă mine o vițea albă cu pete roșii și cu bot roz, blînd. M-am așezat pe un trunchi de copac tăiat. Simțeam că era foarte aproape ziua plecării, deși nu-mi dădeam bine seama cum va fi viața mea de după plecare. Grenoble-ul îmi părea deja intrat în amintiri. Am luat o frunză de jos, o frunză mare de castan pătată cu verde, roșu de flacără și galben. O țineam cu fața în sus, atîrna din coadă greu spre spate, parcă voia să cadă încă o dată, și din mîna mea. Toamna din jur era frumoasă, foarte vioaie, și totuși cu ceva obosit în ea. Peter mi-a spus într-o zi : «E ca

un om care își exagerează veselia ca să nu se vadă că moare».

Am încercat să-mi imaginez poiana asta în iarnă, apoi în primăvară. Frunza pe care o țin acum în mînă se va fi amestecat demult cu pămîntul din care va crește iarba viitoare. Clipa asta nu va mai reveni niciodată, peste un minut chiar — cînd vom pleca — nu-l voi mai vedea pe Peter ca acum, discutînd cu Williams, cu mîinile în buzunare, cu capul puțin plecat, gîndindu-se probabil la un răspuns, și cu un picior ridicat pe o buturugă. Williams, în fața lui, își vîră aparatul de fotografiat în cutia de piele. Nu mai surîde cum surîde totdeauna cînd vorbește cu mine. Și, nu știu de ce, poate pentru că nu-mi aduc aminte să-l mai fi văzut nesurîzînd, chipul lui mi se pare trist, cu liniile curgînd în jos, ca al unui animal bolnav. S-a și schimbat tabloul. Vin spre mine. Las frunza să cadă, să moară între celelalte (m-am gîndit cu o clipă mai înainte s-o iau cu mine, dar mi-a părut rău să-mi moară în cameră, cum îmi pare totdeauna rău să rup flori să le aduc la mine).

Pe drum, la un moment dat, cînd Williams s-a depărtat, Peter mi-a spus : «Știi că te iubește ? Mi-a spus, pe cînd erai tu la marginea apei, că ar fi în stare să-și dea viața pentru tine.» Williams s-a apropiat surîzînd ca de obicei. Prinsese un fluture albastru și voia să mi-l dea. L-am rugat să-i dea drumul. A căzut în iarbă — i se luase polenul de pe aripi, sau poate-i erau frînte. Mi s-a părut curios că atunci cînd îi priveam vorbeau despre mine. L-am privit pe Williams mai mult decît de obicei, se purta ca întotdeauna, simplu, drăguț și binevoitor.

Am mai făcut fotografii acasă la Peter. Am pus plăci la patefon. Am auzit *Ochii negri* cîntată foarte frumos. Eram numai cu Williams în cameră. Peter plecase într-o cameră vecină să aranjeze aparatul. Williams căuta un disc, neîndrăznind să-mi vorbească. Mi se părea încă foarte ciudat ce mi-a spus Peter. Poate se înșeală totuși.

*

Am primit biletele azi dimineață. Azi e sîmbătă, marți plec. Peter insistă mult să mai rămîn. Biletele sînt vala-

bile pentru o lună, totuși vreau să plec marți, nu mai vreau să cer iar bani de la Géza-baci. Apoi e atît de frig încît îngheț seara, cu trenciul meu de crêpe-de-Chine. Stau cu Peter la el în cameră, cu ușile închise. Într-o seară am făcut foc în cheminée. De obicei stăm ghemuiți în fundul divanului, înfrigurați ca doi călători care așteaptă noaptea într-o gară. Camera lui bleu e foarte rece acum și pare pustie. Kerl stă și el ghemuit lîngă noi, cuminte. Peter mă roagă de zeci de ori pe zi să-i promit că am să-l mai întîlnesc, și tot de atîtea ori să-mi amîn plecarea. Mi-a spus odată :

— Olga, eu simt că vrei să mă uiți. Dar trebuie să știi că noi sîntem legați pentru totdeauna, împotriva voinții noastre chiar ; eu sînt sigur că ne vom mai întîlni, că dragostea noastră n-are să se sfîrșească cu despărțirea asta.

Am surîs trist și m-am gîndit : «Se va sfîrși Peter, vreau eu să se sfîrșească».

N-am putut să-l înțeleg pe Peter cînd, sîmbătă după-masă, venind la el, l-am găsit cu neamțul blond de la serată discutînd aprins și mi-a spus :

— Știi, se proiectează pentru mîine după-masă o excursie. E prea grea pentru tine, trebuie să ne cățărăm cu frînghii. Pînă seara sîntem înapoi. Vreau să te întreb dacă îmi dai voie să merg și eu.

— Dar, Peter, eu plec marți, am ripostat.

— E numai o după-masă, a insistat Peter.

— Da, sigur, dacă pentru tine nu e mult, nu pot să te opresc.

— Nu așa. Dacă nu vrei nu plec.

A renunțat, oarecum regretînd. Am insistat atunci să plece. «Chiar dacă n-ar pleca ar fi de-acum ca și cînd ar fi plecat», m-am gîndit. Mi-a mulțumit că îl înțeleg, și au continuat să pună la cale excursia.

*

Am hoinărit duminică după masă prin Grenoble. De cînd aveam biletele și mi-am făcut o parte din bagaje, vedeam iar Grenoble-ul ca în întîia zi. Mi se păreau, deodată, străine, locuri pe care le văzusem de atîtea ori,

aveam iar impresia că sînt în vizită într-un oraș care își trăiește viața lui, cu care n-am nici o legătură. Doamna Bolnot și-a cumpărat lemne pentru iarnă. Mi-a spus azi că după ce plec eu va închiria camera mea lui M. Asfari. Pe M. Asfari l-am văzut la mese, dar era ca și cînd nu l-aș mai fi văzut. La început, cînd mă întorceam noaptea de la Peter, îi vedeam ușa de la cameră deschisă și îl simțeam înăuntru treaz, așteptîndu-mă. Odată i-am închis-o cu zgomot. A doua zi, doamna Bolnot mi-a spus, fără severitate, că M. Asfari se plînge că mă întorc în toiul nopții și-l trezesc din somn. Cînd îl vedeam la masă, privindu-mă ironic, mă gîndeam — fără nici o părere de rău — că M. Asfari e dintre oamenii care cînd nu mai sînt îndrăgostiți de o femeie găsesc toate defectele din lume. Ungurul flirta de cîtva timp cu o unguroaică blondă și cu pistrui ca el, o fată foarte tînără, probabil școlăriță ; cu mine se purta foarte convențional, cu oarecare răceală nenaturală chiar. M. Asfari m-a întrebat duminică la masă : «E adevărat că pleci ?», fără curiozitate, fără regret, cum ar fi întrebat-o pe servitoarea care îi aducea un pahar în clipa aceea. I-am spus că da.

*

Peter s-a întors seara foarte tandru, mi-a spus că toată după-masa l-am obsedat. Își închipuia că nu mai sînt la Grenoble și își dădea seama, pentru întîia dată, cît de greu are să-i fie. Are să înceapă să învețe pentru examene după ce plec, are să înceapă o nouă carte, va munci enorm ca să n-aibă timp să se gîndească.

Am dormit la el pînă în spre dimineață. Se trezea din somn din cînd în cînd și, pe jumătate adormit încă, mă strîngea spre el, sărutîndu-mă copilărește, pe față. Îmi spunea mereu : «Olga nu pleca, nu pot să trăiesc fără tine».

Luni după-masă pe la șapte eram tot la el. M-am uitat la ceas și i-am spus : «Peter, mîine la ora asta voi fi plecată de cincizeci de minute din Grenoble». Deși îl vedeam trist, n-am putut să mă stăpînesc să-i spun. Atunci și-a ascuns capul în umărul meu și i-am văzut umerii scuturîndu-se. Lacrimile îmi treceau prin mătasa rochiei, reci. A început să plîngă cu hohote. Nu mai văzusem nici-

odată pînă atunci un bărbat plîngînd în fața mea, nu știam cum să-l liniștesc. I-am promis că am să-l văd, că nu vreau să-l uit, i-am sărutat fața simțind gustul sărat al lacrimilor. Îmi părea grozav de rău de el, mai rău decît de mine.

S-a liniștit spre seară. S-a dus să-și scoată o batistă din dulap și s-a întors spre mine încercînd să vorbească mai bărbătește decît de obicei, jenat că l-am văzut plîngînd. Se făcuse întunerec de tot în cameră, se aprindeau luminile pe stradă ca-n toate serile, eram cu Peter ca-n toate serile — parcă totdeauna de acum înainte ar fi trebuit să fie așa. «Și totuși e ultima mea seară în Grenoble», mi-o repetam fără să înțeleg prea bine, decît că foarte curînd se va petrece ceva foarte trist și grav — ce nu se poate evita.

*

Ultima zi în Grenoble.

Nici măcar o zi. Plec la ora șase. Bagajele îmi sînt făcute de ieri, camera e goală. Mi se pare curios că după ce am stat atîta vreme în ea, acum e iar ca în întîia zi, ca și cînd abia acum aș fi sosit.

Peter s-a interesat de tot de ce se putea interesa : de mașină, de ora plecării trenului, de sosirea la frontieră, de valabilitatea biletului. N-a mai plîns azi. Nu-mi vine nici mie să plîng. Mă gîndesc la o viață ce va începe dincolo de călătoria asta, călătorie pe care o prevăd grea. Mă gîndesc că s-a sfîrșit vacanța și că, așa cum a fost, a fost frumoasă. Peste două săptămîni cel mult, am să încep să-l uit pe Peter. Și are să mă uite și el. N-am cîștigat nimic și n-am pierdut nimic. Lucrurile astea se uită.

Stau la Peter în cameră. Williams n-a venit încă, are să mă însoțească și el la gară. Peter mă roagă să-i scriu ; stă rezimat de mine, pe sofa. Îi promit că am să-i scriu și că am să vin de Crăciun la Berlin. Și că are să fie bine. «Pînă la Crăciun mai sînt trei luni», socotește el. Are ochii triști și privirea pierdută înainte, dincolo de ferestre... Îi mîngîi părul și îmi spun că asta e pentru ultima oară, îmi concentrez toată atenția în palmă, ca să

închid senzația asta pentru totdeauna în mine. «E așa de frumos și trist totul», mă gîndesc. Kerl, stă în fața mea. Mă privește lung apoi sare lîngă mine și își lipește capul de pieptul meu. Niciodată n-a mai făcut lucrul acesta Kerl. Peter a observat. Zîmbește trist.

— Și Kerl își dă seama că pleci.

Îl bate pe spate camaradereşte.

— Pleacă Olga, Kerl. Rămînem noi singuri, în camera asta unde a fost ea, pe străzile astea pe care am umblat cu ea. Săracule Kerl !

Surîd și eu, dar curînd surîsul mi se pierde.

Peter e foarte mic azi. Îmi pare mai rău de el că suferă atît că plec. Nu știu cum să-l liniștesc. Ca să-și facă curaj, îmi spune cu silită veselie :

— În definitiv nu trebuie să fim triști. Peste trei luni ne vedem. Trei luni trec repede. O să ne scriem des, în fiecare zi.

Surîd și eu.

— Desigur, Peter. Îți promit.

Doamne, și eu știu un lucru pe care nu-l știe Peter : Că azi, peste o oră și optsprezece minute, ne vom vedea pentru ultima dată în viață. Că vreau să termin, pentru că povestea asta, fără nici o șansă de sfîrșit fericit într-un viitor oarecare, trebuie să se termine. Lui nu trebuie să-i spun nimic, l-ar întrista prea mult. Are să spere, și după aceea mă va uita.

*

A venit Williams. Trebuie să plecăm. Mașina e jos.

Trecem întîi pe la mine și-mi iau bagajele. Îmi iau rămas bun de la doamna Bolnot. O rog să transmită celorlalți toate cele bune din partea mea (mă bucur că nu-s aci). Îmi spune că-i pare rău că plec, că a ținut mult la mine. La sfîrșit mă întreabă dacă pleacă și «le petit Allemand». Cînd îi răspund negativ, îl compătimește ipocrit : «Ce-o să facă el acum fără dumneata.» Mascîndu-și rău curiozitatea : «Desigur că te iubea mult. De ce nu te-a cerut în căsătorie ?!...».

Am ajuns în stradă.

Sîntem în mașină. Ieșim din strada mea așa de îngustă, cu case așa de înalte, că niciodată nu era multă vreme luminată de soare. Fructierul din colț duce un coș cu mere înăuntru. Traversează Place Sainte-Claire trei studenți pe care îi cunosc de la cursuri. În clipa asta s-ar putea foarte bine să merg și eu pe aici agale cu Peter și cu Kerl... Văd bulevardul ce duce spre gară, pe care n-am fost decît foarte rar de la sosirea mea în Grenoble. Văd cinematograful la care am fost să vedem *Chéri*. Îl privește și el. Nu ne spunem nimic... Aci e colțul după care am ocolit în seara aceea spre Isère. A trecut vacanța asta cu căldurile ei, cu lenea ei, acum e toamnă.

Am ajuns la gară. Am trecut prin sala de așteptare pe peron. Mai pleacă o studentă, unguroaică. O cunosc de la cursuri. E îmbrăcată ca de plimbare și va călători așa pînă în țara ei. O conduc trei studenți.

Mai sînt zece minute pînă sosește trenul. Peter își aduce aminte că nu mi-am luat rămas bun de la Kerl. «A, da...», îmi pare rău. Să-l sărute din partea mea.

Tăcem. Nu mai avem ce să ne spunem. Eu privesc peronul, stupid... Nu e nici un tren pe linie, văd cum manevrează o locomotivă în fața noastră și îi urmăresc mișcarea roților, inscripția, fumul, apoi observ o lampă albă agățată deasupra capetelor noastre. Peronul e pavat cu pătrate de piatră albă și roșie. Williams are azi cravată maron cu dungi bleu, Peter așteaptă. Umerii obrajilor îi par mai proeminenți. Schimbăm o privire cercetătoare, speriată.

— Mi se pare că vine trenul, observă Williams întinzînd capul înainte.

Da, într-adevăr, trenul apare pufăind, după o cotitură. Se apropie fără grabă. Locomotiva enormă, de un negru strălucitor, mi se pare venită anume pentru mine. Parcă vine încet ca să nu mă trezească, să nu mă doară. Îi spun lui Peter să ia seama de bagaje. Mi le duc, pe unul Williams, pe celălalt Peter; eu îmi țin trenciul pe brat (miroase și acum a cauciuc). Trenul e ca un zid negru în fața noastră.

Îmi găsesc loc într-un compartiment de clasa a II-a. Compartimentele au ușă fiecare, ce dă de-a dreptul afară. Cu mine, nu mai e decît o cucoană bătrînă, în doliu.

— Cît stă trenul aici ? îl întreb pe Peter.

— Încă cinci minute, — se uită la ceasul-brățară.

— Din prudență am să-mi iau rămas bun de la voi de acum.

Williams s-a depărtat puțin și s-a întors cu spatele spre noi. Îl sărut pe Peter lung, disperat. Îi simt dinții strivindu-mi buzele. Sărutul nostru n-are nici un fel de senzualitate, s-ar fi putut înlocui cu o strîngere de mînă, cu împlîntarea unghiilor în carne. Simt, numai fizic, o necesitate de a mă agăța de Peter cum te-ai agăța de un punct fix într-un rîu plin cu sloiuri de gheață plutitoare. Apoi mă duc la Williams. Îi spun :

— Pentru că sîntem prieteni, îmi dai voie să te sărut și pe dumneata (Peter mi-a spus azi după-masă să procedez așa).

Îi iau capul între mîini, îl sărut pe un obraz și pe celălalt. Îi simt buzele atingîndu-mi fața, timid.

Mă urc în tren. Vine omul care trîntește ușile. Stau la fereastră. Îl rog pe Peter să vină, să-i mai simt mîna o dată. Doamne, de ce nu poate să-mi rămînă această ultimă senzație în palmă, în mine întreagă, toată viața mea deacum înainte ? !... I-o las abia cînd pornește trenul. Văd capul lui Peter plecîndu-se în jos. Îmi trag trenciul pe cap (miroase și acum, mai tare, a cauciuc). Prin urmare am plecat. Prin urmare Peter a rămas acolo în gara Grenoble. N-am să-l mai văd niciodată. Atunci cînd a plecat capul în jos și m-am retras așa de brusc în compartiment, l-am văzut pentru ultima dată. Ba nu : cînd mi-a dat mîna, atunci i-am văzut fața, ochii, pentru ultima dată. Nu mai simt urma dinților lui, o gîndesc doar. Aș vrea să-mi fie buzele rănite adînc, să mă doară, să-mi umplu batista de sînge, să simt că e de la Peter totul.

Toate astea le-am gîndit într-o clipă de la pornirea trenului. Nu se poate să nu-l mai văd pe Peter măcar o singură dată. *O singură dată numai.* Ies la fereastră. În gara Grenoble oamenii se amestecă. Poate e pata aceea cenușie de acolo. Trecem pe lîngă un sfîrșit de stradă. La fereastra de alături, văd capul brun al unguroaicei. Mă simt cuprinsă de spaimă ca și cînd aș fi orbit, și deschid ochii mari, mari de tot. Abia acum simt realitatea plecării mele, abia acum simt că într-adevăr am ple-

cat din Grenoble. Abia mai am timp să-mi trag trenciul pe cap. Cu fiecare cutremurat de plîns mi se pare că trebuie să mă scurg din mine pe un drum care duce sub roţile trenului undeva în adînc, unde nu mai e nimic. Şi iar renasc, cu toată puterea, cu toată luciditatea, ca alt şuvoi de plîns să mă scuture iar.

Trecem gări multe. S-a înserat şi se aprind luminile în tren. A venit controlorul, mai am cinci minute pînă schimb. Apoi schimb iarăşi. Şi iarăşi. Prost itinerar mi-a făcut Géza-baci. El spune că e singurul acceptabil.

*

O gară mică al cărei nume nu-l mai ţin minte. Am ştiut de mai înainte — din itinerarul trimis de Géza-baci — cînd va ajunge trenul aci. M-am uitat de zeci de ori la ceas. Mult înainte, mi-am mutat bagajele la uşă — ca să nu întîrziu. Trenul stătea numai un minut.

Era atît de întuneric în gară, încît dacă n-aş fi ştiut aşa de bine (l-am întrebat şi pe controlor) unde e, aş fi putut să cred că s-a oprit în cîmp.

Ne oprisem în spatele unui alt tren. A trebuit să trec prin acela, cu bagajele mele grele (n-am găsit nici un hamal), pentru că nu mai voia să plece şi pentru că ar fi trebuit să ocolesc mult ca să trec pe la coadă. Abia cînd m-am dat jos de partea cealaltă, am văzut gara, o gară lungă şi scundă ce se furişa parcă prin întuneric, cu felinarele ei agăţate din loc în loc, cu lumină spălăcită, ca învăluită de ceaţă. Mi-am pus bagajele lîngă un stîlp şi am aşteptat. Vedeam trenul prin care am trecut, nemişcat, departe, în faţa peronului, şine lucioase, mai departe, o lumină verde. Dincolo, în amîndouă direcţiile, noaptea era aşa de întunecoasă încît nu puteam să-mi închipui nimic. La ora asta Peter...

Nici n-am ieşit din Franţa. Îmi imaginez Grenoble-ul pe hartă : a rămas sus, deasupra mea. Peter... Peter... Aş vrea să-i scriu. Nu-i pe peron decît o bancă. Pe ea, soldaţi care moţăie. Deasupra lor un afiş cu chenar roşu, imprimat cu litere mari negre. Aş putea să mă mai întorc la Grenoble, dar tot ar fi trebuit să plec iar. E mai bine aşa. Ştiu că va trece noaptea asta şi ziua de mîine.... şi altă

noapte, și altă zi. Acasă nu mai stau mult, plec la București. Acolo... nu mai știu ce va fi. Nu e nimeni care să mă intereseze, dar asta se va schimba. E mai bine, mult mai bine așa cum e, chiar dacă în clipa asta mi se pare foarte greu de suportat.

«Peter, șoptesc, te-am iubit cum n-am iubit pe nimeni. Tu n-ai să știi niciodată cît te-am iubit — și că dragostea asta a fost cea mai frumoasă întîmplare din viața mea.» Șoptesc fraza asta ca pe o rugăciune, așa cum ar rosti o actriță la teatru o rugăciune. Trenul din fața mea se urnește greoi și pleacă încet, fără zgomot, parcă ar fi un decor care e tras în culise, rămîn liniile și cîteva felinare roșii și verzi, dincolo, spre cîmp. Îmi reazim capul de stîlp și închid ochii, îmi pun mîna pe frunte și îmi închipui că e mîna lui Peter. Surîd și o mîngîi cu fața. Deschid ochii și-mi las mîna în jos. Prin fața mea trece un om de la gară, cu un felinar. Îmi pare grotesc, cu lumina aceea care pilpîie spînzurată de el, parcă flacăra se uită înapoi și spune: «Vezi cum mă duce!» Examinez și celelalte felinare. Toate flacările au aerul acela de persecutați. Parcă fiecare a fost smulsă și închisă acolo fără voia ei și toate se arată cu un aer stupid: «Vezi ce-am pățit?» — «Ce să vă fac?», le spun în gînd...

Observ acum că afișului de deasupra băncii cu soldați i s-a îndoit un colț, smuls din cui. Parcă se roagă și el. Parcă și lui i-e greu să mai stea atîta vreme întins în cuie... Toată gara asta mă obosește.

Și-n timpul acesta, ceasul mare de pe peron, cu două cadrane spate în spate și cu bec înăuntru, abia a marcat cinci minute.

Mă duc în sala de așteptare. Mă așez într-un colț, scot un bloc și încerc să-i scriu lui Peter:

«Sînt în gara... Aștept să vină trenul care mă va duce mai departe. Mîine în zori voi fi în altă țară. Mîine seară în altă țară. Nu mai sînt nimic, Peter. Simt că mă mișc, că se întîmplă ceva cu mine, dar cu o parte din mine care nu sînt eu. Nu mai înțeleg nimic decît că nu mai pot suporta... că te iubesc... te iubesc așa cum nu mi-am închipuit niciodată să pot iubi.»

Nu mai știu ce să-i scriu. Am pus stiloul la capul unui nou rînd. Scriu încă o dată : «Te iubesc, Peter, nesfîrșit». Mi s-a strîns inima așa de tare și simt sîngele circulîndu-mi dureros prin tot corpul. Mă dor degetele. Le țin pe masă. Sînt albe, cu unghiile murdare de tren, cu un aer de mizerie. Nu mă mai uit la ele.

Mă duc la ușă să văd cît mai e ceasul, apoi reiau blocul și recitesc ce am scris. Adaog : «Peter, nu pot să explic nimic, dar să știi că e groaznic, groaznic totul. Nu mai pot. Te iubesc... te iubesc... te iubesc...»

Detașez foaia din bloc, o îndoi și o vîr în poșetă. Nu știu dacă am să i-o trimit.

*

Sînt iar în tren. Aici rămîn numai jumătate de oră, și schimb iar. Trebuie să trec dintr-o parte în cealaltă a gării, printr-un gang. Iar n-am hamal. Abia-mi tîrăsc bagajele și ajung chiar în clipa cînd trenul celălalt se pune în mișcare. Dacă n-ar fi fost un domn să-mi ajute să urc bagajele, aș fi rămas jos, pentru că treapta era extrem de înaltă, abia am urcat și eu, îngenunchind întîi pe ea.

Îmi pare aproape bine că am ajuns sus. De acum, nu mai schimb pînă la două după miezul nopții, ora cînd ajung la Lausanne. Prost itinerar mi-a făcut Géza-baci : stau la Lausanne de la două noaptea pînă la cinci dimineața, cînd plec mai departe. N-am nici timp să dorm în oraș.

Nu mai sînt într-un tren regional, cu acesta trec frontiera spre Elveția. Compartimentul îmi pare foarte puternic luminat, după gările cu felinare palide ; canapelele sînt îmbrăcate elegant, în catifea roșie cu filet alb cu inițialele P.L.M. Sus, vederi din Franța : *Les Alpes à Belle Donne, La Grande Chartreuse.* Într-un tren ca acesta am venit. Am venit cu atîtea planuri mari, surîd amintindu-mi. Stau într-un colț, sînt singură în compartiment, nu mai pot să plîng, simt cum nu mai am nimic în mine, ca o casă din care s-a scos toată mobila și care așteaptă... nu știe ce așteaptă...

Mi-e somn și foame, dar nu pot să dorm, de teamă să nu mă trezesc prea tirziu, și nu pot să mă duc să mănînc pentru că n-am cu cine să-mi las bagajele. Mi-e din ce în ce mai foame. Stau în colțul meu de compartiment, îndoită.

*

Lausanne.

M-am așezat într-un colț al restaurantului, cu fața spre bufet. Nu vreau să văd pe nimeni. Iau lista. Și totuși nu-mi vine să mănînc nimic. Orice miros de mîncare m-ar dezgusta. Comand un ceai. Și iau iar blocul ca să-i scriu lui Peter. Desenez litere : «Sînt la Lausanne. Din ce în ce mai departe de tine. Ce faci tu la ora asta, Peter ? Mergi cu Williams la cinematograf ? În Grenoble e desigur iar frig, ca în fiecare seară, și după ora zece nu mai e lume pe stradă. N-am nimic de la tine, nu mai simt nici urma ultimului sărut, nu mai păstrez nici senzația ultimei strîngeri de mînă. Mă simt și mai singură așa. Peter... mi-i așa de dor de tine...»

Scot hîrtia pe care i-am scris-o în cealaltă gară și am vîrît-o în poșetă. Nici acolo, nici aci, nu reușesc să-i transmit nimic din ce simt acum. O îndoi și pe asta și o vîr în poșetă nemulțumită, promițîndu-mi să nu-i mai scriu.

Îmi aduce ceaiul, cu rom, cu cornuri de un bej-cald, proaspăt. Nu pot să-l beau încă : e prea fierbinte.

În fața mea, sus pe perete, un ceas cu cadran rotund alb, în ramă de lemn maron, cu cifrele scrise cu negru. Arătătorul sare minutele dintr-o mișcare. Timpul trece încet. În dreapta mea, în celălalt capăt al restaurantului, e o nuntă. Mireasa, cu voal încă, și o mulțime de femei și bărbați gălăgioși. Unul cu părul căzut în formă de breton, și cu joben, se învîrtește în fața mesei ținînd într-o mînă o sticlă și-n alta un pahar. Se mută mereu de pe un picior pe celălalt. Are pantalonii strîmți, încrețiți ca o armonică pe picioarele subțiri și strîmbe. Își toarnă vin, care curge pe lîngă pahar pe jos, exact așa cum ar face un bețiv la teatru sau la cinematograf.

Altul se ridică să țină un discurs, și toată lumea îl privește la început cu interes, apoi nu-l mai ascultă nimeni. Oratorul se încăpățînează, devenind din ce în ce mai violent. Observ abia acum că e și el beat. Cîțiva din jurul lui îl silesc să se așeze, el se zbate, gesticulează, i se rupe mîneca la frac...

Nu știu dacă altădată spectacolul acesta m-ar fi amuzat, acum însă, îmi dă o poftă grozavă de plîns, așa cum îmi vine de cele mai multe ori să plîng cînd se face cineva ridicol, nu știu de ce.

Chelnerul a venit să facă plata, și cum n-am mai avut ce să comand m-am jenat să mai rămîn multă vreme acolo. Am trecut în sala de așteptare...

Eram singură în sala mare, cu oglinzi înalte, vechi, încadrate în ramă de bronz cu ornamente sus. Puse față în față, trei în dreapta și trei în stînga, multiplicau sala infinit. Sute de săli goale se deschideau în dreapta și în stînga, luminate numai de luminile de pe peron. Un funcționar de la gară, făcîndu-i-se milă de mine, m-a închis aici și mi-a promis că vine să mă scoale la șase.

Am încercat să mă întind pe o bancă. Mă jenau hainele, pantofii, părul, mă simțeam copleșită de mizerie. Am ațipit probabil, de cîteva ori. Ramele oglinzilor, pe care le vedeam, se îmbinau cu amintiri devenite tot atît de reale ca și ramele, toate acompaniate de zgomotul monoton al roților.

...Vine cineva să-mi deschidă ușa. E Peter. «Peter!» — sar de pe bancă. Peter e afară și nu poate să deschidă ușa. Are un mănunchi mare de chei, le încearcă pe toate. Nu merg. Am o idee: sar pe fereastră — fereastra devine perete. Mă duc iar la ușă și apăs pe clanță. Ușa se deschide. Afară nu era Peter, e omul care m-a închis aici. Îmi spun că el e Peter, că nu-mi mai aduc eu aminte. Îmi vorbește de despărțirea noastră din gară. Da, acum recunosc, el e Peter. Dar pentru mine Peter era altfel, și mi-e rușine față de Peter cel care e acum lîngă mine, că nu pot să mă bucur de el. Peter al meu e blond — și stă răzimat de mine pe o canapea din camera lui albastră. Seara care vine de afară îi face privirea mai adîncă. Mi se pare atît de departe Peter acesta și atît de pierdut pentru totdeauna...

Mă trezesc, apoi recad în alt vis. Sînt jumătate trează. Îmi aranjez cu visurile. Îl chem iar pe Peter.

Îl fac să apară dintr-un colț al sălii de pe o ușă nevăzută. E iar altul, niciodată nu apare Peter. Îmi vin mereu oameni care spun că ei sînt Peter. Mă imaginez că ies din sală, că mă urc într-un tren, că ajung la Grenoble. Nu mai regăsesc Grenoble-ul. Așa ca în toate visele mele urîte, apare alt oraș, un oraș pustiu, cu case în formă de cetățui, ca zugrăvit într-o stampă din evul-mediu. În orașul acela toți oamenii sînt bătrîni și bolnavi, și soarele decolorat așa cum apare iarna cînd e cerul alb și jos zăpadă.

Mi se pare că sînt iar trează. Lămpile de pe peron s-au stins dintr-o dată în întunericul complet fluieră o locomotivă. Strigă cineva : o voce care dă ordine. Acum încep să se ivească zorile. Un albastru fără lumină dincolo de el, parcă s-ar fi decolorat noaptea ca o haină de prea mult spălat. Sub el, trenurile sînt negre, stîlpii peronului sînt negri, și pămîntul cenușiu-închis, parcă ar fi plouat. Mă duc la ușă. În restaurant doar mai arde lumina. Un felinar trece pe peron. Aud semnalul care vestește apropierea unui tren. «Doamne, să nu fie trenul meu și să fi uitat să-mi deschidă ușa.» Mi-a stat ceasul, și cred că trebuie să fie apropiată ora plecării.

Îmi iau oglinda din poșetă, să mă aranjez puțin — am foarte multe linii pe față, care se accentuează cînd sînt obosită. Două cearcăne sub ochi, provenite din însăși conformația feței. Două linii ce pornesc de la nări spre colțurile gurii. Altele două care pornesc de la colțurile gurii în jos. De obicei nu se observă decît cele de la nas spre gură. Acum însă, cum lumina abia ajunge aici și cum umbrele sînt mai mari și mai negre, fața mea e toată împărțită în pete. Încerc, la întîmplare, să mi-o șterg cu apă de colonie, mă spăl și pe mîini, mă piaptăn. Totuși, hainele care atîrnă pe mine mă împiedică să mă simt reimprospătată.

Vine și omul cu cheile pe care le întoarce în broască zornăind. Sînt liberă. Văd ceasul mare, de gară, luminat încă. Mai am un sfert de oră pînă vine trenul. Îi mulțumesc omului, îi dau un franc elvețian. Am în totul la

mine cam vreo șapte sute de lei. Cum nu mă opresc nicăieri, cred că îmi vor ajunge.

Pe peron e un frig tăios ca iarna, și taiorul meu de călătorie nu-mi ține cald deloc. Ar trebui să-mi îmbrac, peste el, trenciul. Îl pun și cred că arăt lamentabil. Mă duc în sala de așteptare; după o noapte de frămîntare frigul mi se pare insuportabil. Acolo e cald, numai acum îmi dau seama ce cald e.

Se apropie ora sosirii trenului. Chem un hamal. Mă întreabă: «Călătoriți cu trenul de lux?». — «Nu, cu acceleratul», îi răspund. «Dar acesta e un tren de lux, numai vagoane de dormit, — îmi spune. Acceleratul nu vine pînă la șapte dimineața.» — «E sigur?», întreb — «Da». Poate că totuși nu știe, mă gîndesc.

Din ceața albăstruie a dimineții, apare, masiv și apăsător, trenul, cu farurile încă aprinse. După somnul nopții, peronul duduie. Toate perdelele lăsate și luminile stinse. E, într-adevăr, un tren de lux. Aș putea să călătoresc cu el, dar trebuie să plătesc o diferență care e de zece ori cît banii pe care-i am la mine.

— Și, cînd vine alt tren? întreb.

— La șapte dimineața.

Legăturile le aveam cu trenul acesta. Mă interesez dacă și celălalt are legături bune. Nu știe nimeni să-mi dea lămuriri. Nu m-ar jena, dar n-am decît șapte sute de lei la mine și încă trei țări de traversat de la un capăt la celălalt. Decît să-mi facă asemenea încurcături, mai bine m-ar fi lăsat Géza-baci să mă interesez eu. Sînt furioasă pe el. Nu merită să mă vadă, îmi spun. Ar fi trebuit să mai rămîn la Grenoble, am renunțat la Peter ca să mă întorc mai devreme acasă... Și el...

*

Acum dimineața e limpede de tot. Gara și-a început viața ca o casă care își deschide ferestrele. Va fi o zi senină azi, cel puțin așa se anunță... Vine soarele și aici. Vine de undeva de jos, de dincolo de linii, aurind ca o vopsea acoperișurile cîtorva vagoane de pe o linie moartă.

Lîngă ușa de la sala de așteptare e o hartă.. E atît de aproape Grenoble de Lausanne, nu știam că e atît de

aproape. Și atît de lungă calea pînă acasă. Aproape de la un capăt la celălalt al Europei. Niciodată n-am simțit atît de clar distanțele adevărate închise în simbolul de cîteva palme al unei hărți... Mi-a venit un gînd : Dacă m-aș întoarce ?

*

Pînă acum socoteam, tot ca și la Grenoble, că e mai bine că am plecat, că va trece. Nici o clipă nu m-am gîndit serios la posibilitatea unei întoarceri. Mă supuneam hotărîrii luate, sigură că peste cîtva timp voi fi foarte mulțumită că m-am purtat așa. Am suferit reflex, cum chelălăie un cățel lovit. Numai acum, pentru întîia dată, mi-am dat seama de proporțiile întîmplărilor din ultima vreme. Despărțirea mea de Peter mi-a apărut, pentru întîia dată, ca o catastrofă. În ziua care începea, în care din gară se auzea huruitul și signalul tramvaielor din Lausanne, în care prin restaurant au început să circule chelneri proaspeți în jachetele lor albe și peronul se umplea încetul cu încetul de oameni bine dormiți, care începeau cu voie bună o zi nouă, situația mea de a fi aci, murdară și sleită de plîns, mă revolta. Mi se părea o nepotrivire, nu față de mine, ci față de tot echilibrul acestei zile. Nu știu de ce, dar mi se părea că normal ar fi fost să fiu la Grenoble cu Peter. Mi-am mărturisit pentru întîia dată sincer că nu era nevoie să plec așa de repede din Grenoble.

Dacă m-aș întoarce ?

Mă vedeam cu Peter pe străzile Grenoble-ului, cu Peter la el în cameră. Îl vedeam pe Peter blond, așa cum era cînd și-a scos ochelarii pentru întîia dată, așa cum era cînd a venit trist la mine să mă invite la serată... pe Peter în excursia de la Belle Donne, spunîndu-mi : «Ești foarte rea, Olga», și mai ales pe Peter răzimat de mine, visător, privind dincolo de fereastre, spre seara care venea.

Dacă înainte de apusul soarelui în ziua asta, aș fi iar lîngă el ? O, acum aș ști cum să petrec timpul. Îmi pare rău de fiecare clipă pe care am pierdut-o certîndu-ne,

nu mă interesează nici dacă am să mă mărit cu Peter sau nu, nu vreau decît un singur lucru : să fiu iar lîngă el.

Am şapte sute de lei la mine. Mă duc la cassă să mă interesez cît costă un bilet pînă la Grenoble, un bilet de clasa a treia. E chiar cît am eu la mine. Nu-mi mai rămîn decît cîţiva franci în plus. «Să vi-l dau ?» întrebă domnul de la cassă. Am ezitat o singură secundă, atît cît m-am uitat pe fereastră şi am văzut aurul dimineţii din Lausanne. Dincolo, în cealaltă parte, pe peron unde plecau trenurile, mă aştepta ca o stafie plecarea mea spre ţară.

— Da.

Am întins banii. Aveam biletul. L-am ţinut în mînă stingherită, uitînd să ies. Am ieşit de după bara de fier mai mult împinsă de cei din urma mea. Eram în situaţia unui condamnat care primeşte în ultima clipă sentinţa de graţiere. Am trăit atît de intens plecarea asta, că biletul pentru Grenoble nu-mi mai dădea aproape nici o satisfacţie. Era şapte fără douăzeci. Trenul spre Grenoble pleca la opt. Al meu venea la şapte. M-am uitat la restul banilor. Atît cît să plătesc hamalul aci şi hamalul la Grenoble. Maşina avea să mi-o plătească Peter. Nu mă mai întorceam la doamna Bolnot. Îmi imaginam ce surprins o să fie Peter. Eram liniştită acum ca şi cînd mi-aş fi făcut datoria.

Am scos paşaportul să pun biletul în el. Deschizînd paşaportul am dat cu ochii de vize. Cea pentru Franţa : Bună pentru intrat şi ieşit din ţară. Dacă nu mai e valabilă acum ? Dacă nu mă lăsa să intru la frontieră şi nici bani nu mai am să mă întorc la Lausanne, de unde aveam biletul valabil mai departe ? !... Vine hamalul meu să-mi ia bagajele. Îl întreb, dar îmi spune că nu ştie, să mă duc să-l întreb pe şeful staţiei. Nici acesta nu ştie. Spune să mă duc la poliţie. E aproape de gară : numai vreo opt-zece minute.

E şapte fără un sfert. Mă vedeam iar, brusc, aruncată în starea de mai înainte. Niciodată, nici mai tîrziu nici mai înainte, nu mi-am pierdut mintea ca atunci. Nu ştiu ce-am crezut cînd am început să fug pe strada ce ducea spre oraş, o stradă care urca. Mă uitam la ceas : şapte fără zece. Şi continuam să fug... cu poşeta strînsă la piept. Era şapte fără şapte minute. Nu mai aveam nici

măcar timp să las brațele, descurajată, în jos. În aceeași pornire, am început să fug înapoi...

Am ajuns pe peron în ultimul moment. Abia am avut timp să-mi urc bagajele și să-i arunc un franc hamalului. Îmi mai rămîneau doi franci și un bilet de clasa a treia, pentru Grenoble, inutil.

*

De acum înainte, călătoria a fost ca una din acele zile cu soare alburiu, mai mult ceață luminoasă decît soare, care încremenește în aer ca o perdea în fața cerului și înăbușe. Tot : lacurile Italiei, cerul ei prea înalt, munții calcaroși, oboseala mea, erau pline de atmosfera asta.

N-am mai schimbat pînă la Triest. N-am mîncat decît un singur corn, pentru că n-aveam bani să cumpăr altceva. De altfel, nici nu-mi era prea foame.

Am cunoscut o familie de italieni care aveau un cîine alb ca și cel de la «His Master's Voice», un cîine fenomen : zicea «ma-ma...».

De la Triest, s-a urcat o româncă, o fată care descinde din familia unui cronicar. Am cunoscut-o noaptea. Am călătorit o zi întreagă cu ea și ne-am despărțit la Timișoara. N-am mai întîlnit-o de atunci, mi-a dat adresa, dar nu m-am dus s-o văd. Mi-a povestit că a fost logodită la cincisprezece ani cu un om de treizeci ; părinții s-au opus, dar ea a plecat cu el. Pe drum au avut un accident de automobil, ea a fost rănită ușor la mînă, iar el a murit în fața ei. A murit cu atîta liniște pe chip, fără să mai fi putut să-i spună nici un cuvînt. A fost bolnavă cîteva luni de nervi, după aceea s-a consolat, a început să-l uite.

Îi spun și eu de Peter. Îmi dau seama că îi povestesc naiv. Surîde protector. Eu nu pot să-i povestesc nici o tragedie.

Îi povestesc despre biletul pentru Grenoble, îi spun că nu mai am bani. Se oferă să mă împrumute și mă invită să mănînc cu ea, pretinzînd că se supără dacă o refuz. N-o refuz, nu — dar nu mi-e foame. Pretextez că

sînt bolnavă. Beau numai apă. (De fapt n-am nimic, dar m-aș simți umilită să primesc.)

*

Sînt de șase zile acasă. Peter mi-a promis că are să-mi scrie încă în ziua plecării mele. Eu i-am trimis foile de bloc pe care i le-am scris. A trebuit să-i cer bani pentru mărci lui Géza-baci și să-i spun pentru ce. Cred că m-a văzut cînd am scris adresa. M-a jenat puțin să-l amestec între mine și Peter.

Am primit abia ieri un jurnal de mode, *Chiffons*, pe care îl rugasem eu să mi-l cumpere pentru că nu apăruse încă la plecarea mea. Mi-aduc și acum aminte de copertă, era bej și pe ea desenată o femeie îmbrăcată într-o rochie cărămizie cu intercalații orizontale de astrahan negru. Înăuntru, Peter alesese trei rochii pe care le găsea potrivite pentru mine : una de catifea neagră, alta în mătase tot neagră, cu mineca lungă, al treilea model era un palton negru cu un guleraș mic de breitschwanz. (Peter mi-a spus de multe ori la Grenoble că femeile distinse se îmbracă numai în culori foarte închise și mi-a atras atenția că o bluză din fular alb cu triunghiuri roșii pe care o purtam eu cu niște foi albe, e «légère» — sau nu știu cum... în fine, un lucru pe care mama lui nu l-ar purta.)

M-am dus la croitoreasă să-mi comand rochia neagră — dintr-un crêpe-de-Chine subțire.

Eram contrariată că Peter nu mi-a scris nimic altceva. Nu puteam să-mi explic în nici un fel de ce nu mi-a scris, prea părea emoționat în gară.

De cînd m-am întors acasă, tot ce gîndesc și tot ce fac e în legătură cu Peter. Încă din întîia zi l-am întrebat pe Géza-baci dacă mă lasă de Crăciun la Berlin. Mi-a răspuns că «vom vedea» și că am cheltuit prea mult în vară, iar salariul lui îl știu și eu cum este. «Totuși nu spui categoric „nu“ ?» — Géza-baci a ridicat ochii mirați de deasupra pianului și mi-a răspuns să-l las în pace că n-are timp pentru fleacurile astea.

Am socotit cît mai am pînă plec. Acum îmi fac rochia neagră numai pentru Peter, și încă una de seară.

Îmi pare rău că nu am alt palton. Trebuie să-l vopsesc în negru pe cel de anul trecut și să-i pun astrahan. Azi mi-am cumpărat o pălărie neagră cu pană albă care îmi dă un aer mai matur. Mă uit foarte mult în oglindă și nu mai sînt tristă, cînd mă pregătesc pentru Crăciun. Dar îndată ce am un moment liber, mă cuprinde un sentiment pe care nu l-am mai încercat niciodată pînă acum. E un sentiment care seamănă probabil cu cel pe care îl încearcă un om cînd se întoarce acasă după ce a dus la cimitir pe cineva care i-a fost foarte aproape. Noaptea, în fiecare noapte, am visuri ca și cel din Lausanne. Mă trezesc plîngînd și gemînd : «Nu se poate ! Nu se poate...» Astă-noapte m-am întors la Grenoble. Mi-a apărut alt oraș, alt Peter — și orașul și Peter pretindeau că așa au fost totdeauna. Am crezut, și am plîns toată noaptea pentru Peter cel blond pe care îl căutam eu și pe care nu puteam să-l mai găsesc niciodată pentru că nu exista.

Azi m-am dus la proba rochiei. Croitoreasa m-a întîmpinat spunîndu-mi să vin după-masă. A adăugat : «A, era cît p-aci să uit, aveți o scrisoare în jurnal. Era lipită pe dinăuntrul copertei. A găsit-o o fetiță azi dimineață.»

S-a dus foarte încet să mi-o aducă. I-am smuls-o din mînă și am plecat în fugă. Nu m-am oprit pînă acasă, unde m-am închis în camera mea și am citit-o.

Era o scrisoare de douăsprezece pagini scrise mărunt. Peter îmi scria că abia la plecarea mea și-a dat seama cît de mult am însemnat pentru el, că nu poate trăi fără mine, că are nevoie de certitudinea că voi fi totdeauna lîngă el. «Te rog mult, Olga, dacă mă iubești și tu la fel, să te căsătorești cu mine.» A subliniat fraza de trei ori. (La a treia linie peniția i s-a împiedicat în hîrtie și a împroșcat cerneală.) Peste un an, el termina, iar eu în timpul acesta trebuia să învăț nemțește. Să-i comunic tutorelui meu și va vorbi și el cu părinții lui. Îi lipsesc mult. A început, în ziua cînd îmi scrie, un nou roman. Ar fi așa de frumos — spunea — să fie romancier, să aibă viața lui liberă, să călătorim tot timpul. Romanul cel nou e despre Grenoble, despre noi. Îmi mai povestea cum s-a întors cu Williams acasă, triști amîndoi. Kerl se uita la el

întrebător. Într-o zi a trecut pe lîngă casa doamnei Bolnot, cu Kerl. Cînd a ajuns în dreptul uşii, Kerl a început să se smucească şi să-l tragă spre ea. Mîine pleacă într-o excursie în munţi are să-mi scrie şi de acolo.

Peter scria aproape indescifrabil, mult aplecat spre dreapta, cu mari distanţe între grupurile de litere şi fără să lase spaţiu spre marginile hîrtiei. Scria spontan, aşa cum vorbea. A încheiat scrisoarea cu doisprezece «Te iubesc nesfîrşit». I-am numărat mai tîrziu, cînd m-am liniştit. Acum, după ce am citit scrisoarea, m-a năpădit un plîns nervos, apoi am ridicat de jos un colţ al hîrtiei, pe care îl rupsesem şi-l aruncasem în grabă, şi l-am vîrît şi pe el în plic. Cu scrisoarea strînsă la piept, m-am trîntit pe divan cu faţa în jos. Mă cutremura plînsul ca un puhoi care nu-şi găseşte loc destul să se reverse. M-am sculat, însă, brusc, pentru că am auzit paşi în camera vecină.

Toată ziua am recitit scrisoarea. Lui Géza-baci nu i-am spus nimic. Seara i-am răspuns, am scris pînă după miezul nopţii. I-am răspuns că «nu», că e mai bine să rămînem cu o amintire frumoasă. O căsătorie între noi ar putea să fie un epilog «prozaic» al dragostei pe care am început-o aşa de frumos (eram sinceră cînd am scris-o).

•

A doua zi am primit o carte poştală. Peter mergea la Expoziţia Colonială. A trecut pe la Dijon. Îmi vorbea de o dimineaţă cenuşie, de cîmpul trist dinaintea răsăritului soarelui, de singurătatea, de dragostea lui.

Primeam aproape în fiecare zi cîte o scrisoare de la Peter şi îi răspundeam regulat. Géza-baci a observat şi i-am explicat că e un coleg de la Grenoble care mă iubeşte... M-a privit ironic, cum mă priveşte de obicei cînd îi ajung la urechi asemenea lucruri.

Peste cîteva zile am primit o scrisoare scrisă pe tot felul de hîrtii şi cu fotografii de la o excursie în munţi. În multe, Peter zîmbea, ceea ce m-a decepţionat puţin pentru că mi-l imaginasem trist tot timpul. Era şi Williams cu el, şi Willy, un neamţ sportiv, cu părul de un

blond aproape alb și cu ten bronzat. Nu le-am arătat nici pe acestea nimănui.

Dragostei noastre (pentru că acum o numeam «dragoste» fără nici o ezitare și-i subordonam toate celelalte «dragosti» însemnate în caiet, dîndu-le titlul de simple «flirturi»), după părerea mea, nu i se potrivea decît un singur deznodămînt fericit : să ajungă Peter șofer de taxi și să mă mărit cu el. Altfel era prea complicat, eram prea neînsemnată pentru el. Peter trebuia să se căsătorească cu o fată așa cum și-o imagina el cînd ne chinuiam descriindu-ne fiecare soțul și soția cuvenită. Mi-aș fi luat prea multă responsabilitate și poate ar regreta-o într-o zi...

Între timp, jurnalele aduceau știri alarmante despre situația politică din Germania. Se vorbea de un eventual război civil. În cazul acesta, Peter ar fi devenit șofer de taxi. Mărturisesc că m-am bucurat, și că orice ameliorare mă întrista adînc.

Peter îmi scria în fiecare zi, fără să fi primit încă scrisoarea cu «nu»-ul meu. După zece zile, mi-a răspuns și la asta. Căuta din nou să mă convingă și își susținea «teza» cu argumente numerotate. Erau unsprezece... N-am mai avut timp să-i răspund de acasă, pentru că plecam chiar în dimineața aceea.

*

La București, singură într-o cameră la «Union», i-am răspuns. Am început să-i scriu de la ora nouă seara și am terminat după miezul nopții. I-am spus că accept să mă mărit cu el.

A doua zi mi-am găsit cameră. Era o toamnă frumoasă și caldă. Mi s-a părut îmbietoare camera ce dădea, cu o ușă cu perdelute, de-a dreptul într-o grădină bine îngrijită, cu straturi de flori și bănci. Proprietara, o văduvă de colonel, moldoveancă, ținea cu orice preț să se facă agreabilă, și din cauza asta era puțin cam obositoare. Mi-a pretins de la început «să nu-i aduc băieți» și i-am spus să fie liniștită pentru că sînt logodită și logodnicul meu nu e aci. S-a convins în cîteva zile că i-am

spus adevărul, pentru că primeam în fiecare zi cîte o scrisoare de la Peter, de multe ori chiar două pe zi. El începuse să-mi trimită tot felul de fotografii de ale lui de cînd era mic (Peter, mic, era cel mai frumos copil pe care l-am văzut vreodată : blond, cu părul tuns ca la fetiţe, buclat tot şi cu zîmbet blînd şi trist ; ochii îi erau ca şi acum, gravi, lucizi), de ale mamei lui, de ale tatălui lui.

În afară de orele de cursuri, ieşeam foarte puţin în oraş. Stăteam acasă, în cameră, cu ferestrele deschise spre grădină, sau în grădină, şi mă jucam cu Hector, cîinele mare alb, cuminte şi dornic de tandreţe, al gazdei.

Între timp, l-am întîlnit într-o seară pe Vlad «flirtul» meu de anul trecut. M-a condus pînă acasă, şi pentru că era încă devreme, m-a rugat să mai rămîn cu el. Ne-am plimbat prin cartierul parcului Ioanid. Erau frunze pe jos, casele ascunse printre copaci cu frunzişul galben. Cu toate că nu-l mai văzusem de trei luni, mi se părea că îi auzisem vocea în fiecare zi. Mi-am adus aminte de tot ce a fost înaintea lui Peter şi de tot ce ar mai fi putut să mă aştepte.

Vlad avea nouăsprezece ani, ca şi mine, şi ca multora dintre proaspeţii studenţi îi plăcea să facă mult caz de mondenitatea şi maturitatea lui. Mergea la toate ceaiurile cunoştea toate jazzurile şi cîntecele noi şi număra printre cuceririle lui cîteva «miss»-e (pe atunci era voga «miss»-elor).

I-am povestit despre Peter. Îmi aduc aminte că am trecut în clipa aceea pe lîngă o casă înaltă, cu geamurile luminate toate, în aşa fel parcă ar fi fost o casă de carton cu găuri în loc de ferestre şi cu un singur bec înăuntru. Vlad a tăcut. Cînd am ajuns la poartă, m-a privit lung, aşa cum mă privea totdeauna înainte de a ne fi despărţit, şi s-a apropiat de mine. M-am ferit :

— Trebuie să intru, Vlad. La revedere...

Nu voia să plece din faţa porţii. L-am rugat. În cele din urmă, jumătate în glumă, i-am spus :

— În definitiv, dacă îţi face plăcere, rămîi să mă păzeşti.

Şi am intrat. După cinci minute, cînd am ieşit să mă uit la stradă regretîndu-mi impoliteţea, plecase.

*

Rar am văzut un lucru mai trist decît camera mea iarna. Și venea un frig, prin ușa cu un singur rînd de geamuri ce da spre curte, pe care nu-l micșora întru nimic focul din teracotă. Venea de afară servitoarea cu viscolul în spate, aruncînd jurnale în calea ei, ca să nu umple covorul și parchetul de apă. Și asta de zeci de ori pe zi. Lîngă sobă, aerul frigea. Cum te depărtai, se răcea brusc. Serile erau nesfîrșit de lungi. Nu mai aveam ce să-i scriu lui Peter. Îi spusesem tot ce puteam să-i spun. Nu trăiam decît pentru ziua cînd am să-l revăd.

Nu știu de ce, de cîteva zile am început să tușesc și să am temperatură. Doamna I. îmi aducea ceaiuri, totuși starea mea s-a înrăutățit. Trebuia să plec de aici. I-am dat o telegramă lui Géza-baci, am fost la doctor : aveam o leziune la plămînul drept.

Noutatea asta m-a dezagregat complet. Eram sigură că am să mor ca mama. I-am scris lui Peter cîteva scrisori disperate. După aceea am plecat acasă.

*

A fost o epocă atît de urîtă, încît mi-i greu să-mi amintesc de ea. Mai erau cîteva săptămîni pînă în Crăciun. Stăteam în casă fără să fac nimic, decît să-i scriu lui Peter scrisori disperate. La început, scrisorile lui veneau cu încurajări. Un avantaj tot avea boala mea : acum puteam să-l rog pe Géza-baci să mă trimită la aer undeva în Cehoslovacia. Cu toată sărăcia noastră, o sumă de treisprezece mii s-ar putea strînge. Stînd acasă, făceam economie. Nu-mi mai fac nimic, nici o rochie nouă. Peter îmi indicase o stațiune de sporturi de iarnă unde să ne întîlnim. Nu era nevoie să cheltuiesc făcîndu-mi costum de schi, mi-a spus, nici el nu-și aduce. Nu vine să facă sport, vine numai ca să mă întîlnească.

Mi-a fost ușor să observ în ultimile scrisori ale lui Peter, o mică schimbare în felul lui de a judeca. Îmi spunea într-una că viitorul nostru îl vede în cele mai negre culori, pentru că situația în Germania devine din ce în ce mai nesigură (uitase — am constatat — de vremea

cînd dorea să fie un șofer de taxi și să mă mărit cu el). În alta îmi povestea că a cunoscut, la un bal diplomatic la Berlin, o fată superbă, o prințesă turcă vestită pentru frumusețea ei, căreia toți bărbații îi făceau curte, totuși, se pare că l-a preferat. «În loc să stau acum lîngă cea mai frumoasă femeie din lume, spunea, prefer să stau singur acasă și să-ți scriu ție. Și tu, nu știi să-mi scrii decît scrisori triste.» A adăugat: «Eu te iubesc foarte mult, dar să știi că bărbaților nu le plac femeile bolnave».

*

Cînd am plecat spre Spindlermühle viscolea și mi-a fost tot timpul frig în tren. Și mai ales din Cehoslovacia, printre vagoanele de sportivi veseli, cu pulovere și șepci colorate, mă simțeam, în paltonul și pălăria mea neagră, rătăcită ca o cioară.

*

Ca de obicei, de acasă mi s-a dat un itinerar greșit. A trebuit să schimb de la Praga la Spindlermühle — distanță de o sută patruzeci de kilometri — patru trenuri. Cum ceasul mi se stricase și nu știam nici unde să schimb și nici limba n-o cunoșteam ca să întreb, a trebuit să fiu preocupată tot timpul de problema asta, lucru ce m-a împiedicat să-mi fac alte gînduri în legătură cu Peter.

Toți munții erau acoperiți cu zăpadă. Pe cîmp zăpada se întindea nepătată pînă în zare, unde se urca pe coasta dealurilor. Fumul trenului se-mprăștia alburiu pe cerul alburiu și el. Spre seară, totul a devenit albastru, punctat cu lumini răzlețe roșii, apoi cîmpul s-a făcut cenușiu închis. Numai lîngă linie, ferestrele luminate se reflectau gălbui. Schiorii urcau în fiecare gară, fetele erau blonde, nefardate și vesele, băieții cu umeri largi și cu pipă.

Cînd am ajuns la Spindlermühle, se făcuse noapte. Vagonul meu era mai la urmă. M-am uitat la gara mică, săracă și întunecată, mi-am luat valiza și am coborît. După cîțiva pași, a apărut în fața mea Peter. M-a să-

rutat grăbit — cu buzele și fața reci —, mi-a luat valiza și am pornit spre peron. Pe drum mi-a spus că a sosit chiar acum și el, cu un prieten chinez — Yu, «un om foarte simpatic», am să-l cunosc.

Pe peron, lîngă un perete, l-am cunoscut pe Yu. Nu semăna deloc cu chinezii pe care îi cunoscusem în Franța. Era mult mai înalt și mai puternic decît Peter. Față de oriental, cu pomeții ieșiți și cu ochi puțin oblici, dar foarte discret; părea mai mult unul dintre acei europeni care au un vag aer exotic. Am observat două perechi de schiuri. Nu i-am spus nimic lui Peter, dar mi-am adus aminte că îmi scrisese că vine numai să mă întîlnească pe mine, nu ca să facă sport. În autobuz, ne-am așezat în fund, și Yu simula că se uită pe fereastră, deși afară nu se vedea nimic.

— Acum pot să te privesc, a surîs Peter, și mi-a luat mîna tandru. Ești tot atît de drăguță cum te știam, a conchis puțin cam prea binevoitor.

L-am văzut și eu: nu știu de ce între timp îl închipuiam mai mic. În hainele bine tăiate Peter părea destul de solid, se mai îngrășase la față și, nu știu dacă din cauza asta, avea un aer mult mai matur și mult mai puțin romantic. În locul unui Peter blond, care își răzima capul de umărul meu, am găsit un Peter sportiv, tare. Asta m-a făcut să mă întreb de la început, dacă n-am făcut rău că am venit îmbrăcată în negru și fără costum de schi.

— Spune-mi ceva, a continuat Peter tot așa de binevoitor.

Mă simțeam, nu știu de ce, intimidată. I-am răspuns:

— Nu știu ce aș putea să-ți spun.

A trebuit să-mi scot batista din poșetă și l-am observat pe Peter privind-o.

— E tot poșeta de astă-vară, m-am simțit datoare să-i explic. Nu mi-am cumpărat alta.

— E foarte frumos că faci economii, a răspuns el foarte convins.

I-am fost recunoscătoare, ceea ce nu m-a împiedicat să mă simt jenată. Poșeta mea se deschidea în formă de plic. Era pe deasupra neagră, dar cum o deschideai dădeai de un fel de imitație de antilopă albastră care se

decolorase. Avea oglindă pe vremuri fixată în dosul capacului de la plic care se spărsese în vară și se vedea, din gaura din care am scos cioburile, o bucățică de jurnal.

Autobuzul ne-a lăsat în centrul Spindlermühle-ului. A trebuit să căutăm mult pînă am găsit două camere — foarte incomod aranjate : ca să iasă din camera lor, Peter și Yu trebuiau să treacă printr-a mea.

*

Seara, după masă, am stat de vorbă cu Peter. Mi-a spus că mă iubește mult, dar că nu mai e sigur dacă vom putea să ne căsătorim sau nu. Nu i-a vorbit încă tatălui lui ; n-am idee ce sever e. Nici eu nu vorbisem acasă, așa că n-are nici o importanță, i-am răspuns calm.

L-am simțit iar lîngă mine, așa cum îl dorisem atîta timp, dar, nu știu de ce, din nimic ce s-ar fi putut preciza, absent. I-am spus, retrăgîndu-mă brusc :

— Peter, tu nu mă mai iubești.

Peter s-a încurcat, s-a uitat într-o parte, apoi a plecat ochii în jos, evitîndu-mi privirea.

— Nu, nu-i asta, Olga. Te iubesc, dar...

Am simțit că devin palidă, parcă mi-ar fi tras cineva o palmă. Mi-am stăpînit vocea :

— Îmi ascunzi ceva, Peter...

— Ai ghicit, a recunoscut privindu-mă în ochi, hotărît să fie sincer.

— Vrei să-mi spui ? am întrebat, fiindu-mi ciudă că mi-e vocea așa de nesigură.

Peter s-a gîndit o clipă, s-a jucat cu abajurul veioeuzei, apoi a întors capul spre mine, silindu-se să zîmbească.

— Nu-i nimic, Olga. Am să-ți spun altă dată.

A încercat să mă sărute. Mi-a admirat umerii. Mi-a spus să am încredere în el.

Mi-au dat lacrimile. Mi se părea, ca în visuri, că Peter cel pe care îl am acum lîngă mine, nu e același cu acela pe care l-am cunoscut și îl iubesc eu. Ajunsesem la un moment dat să fiu atît de sigură de asta, încît am întors capul spre el și l-am privit atent și cu teamă, ca pe un străin.

După ce a plecat, am rămas mult timp trează, și m-am gîndit, și am plîns, ca după un om mort.

A doua zi dimineața, Peter a venit la mine vesel, aducînd zăpadă pe haine. Mi-a pus mîinile pe gît. Erau de gheață.

— Eu am fost să fac sport încă de la opt, nu sînt leneș ca tine, m-a informat rîzînd. Apoi, serios : Nu, zău, ar fi timpul să te îmbraci.

Mi-am luat niște foi, un pulover și paltonul meu negru. Am surprins, cînd mi-am îmbrăcat paltonul, privirea posomorîtă a lui Peter. Cînd a observat că mi-am întors capul spre el, a surîs :

— Ce frumoasă blană ai, Olga !

Era imposibil să nu fi observat că paltonul meu vopsit are aerul foarte vechi.

Am ieșit. Peter a fost de părere să-mi dea un basc al lui, așa mă înșelam că am o alură mai sportivă.

În drum, am întîlnit o mulțime de fete blonde, cu bujori de frig în obraz, cu ochii albaștri și surîs fraged. Peter le remarca. El își pusese schiurile de acasă, Yu trăgea după el o săniuță închiriată de la vilă. Purta și ei un costum de sport. Eu, între ei, cu șoșoni negri cărora le ridicasem bentița de catifea să nu intre zăpada. Peter hotărîse ca el să coboare cu schiurile, Yu și cu mine cu săniuța.

M-am întristat. Mă simțeam foarte stingherită dîndu-mi seama că toate fetele ce treceau pe lîngă noi și schimbau surîsuri cu Peter, erau mult mai drăguțe decît mine. Peter a observat, nereușind să-și mascheze îndeajuns plictiseala :

— De ce faci mutra asta, dragă ? Ce ai ?

— Nimic. Îmi pare rău că te-am ascultat și nu mi-am făcut costum de schi...

— De ce ? Doar sîntem împreună tot timpul.

— Tu mi-ai spus că nu faci schi... am replicat timid.

Din asta am început să ne certăm, Peter m-a învinuit că sînt egoistă, că îi pretind să stea tot timpul acasă, eu i-am adus aminte de Grenoble, cînd stăteam cea mai mare parte din timp în camera lui, și nu s-a plîns că îl plictisește. Am conchis că mă iubește mult mai puțin decît atunci, și nu s-a apărat. Mi-a spus că am făcut foarte rău

că i-am scris scrisorile acelea «sinistre», că trebuia să-mi dau seama că în acelaşi timp, stînd la Berlin, a întîlnit atîtea femei frumoase care erau vesele şi pline de viaţă.

— Prin urmare, recunoşti că mă iubeşti mai puţin? am întrebat.

Peter a tăcut.

Urcam acum. Pe alocuri zăpada îmi depăşea gulerul şoşonilor, şi, ajunsă înăuntru, se topea provocîndu-mi o senzaţie foarte dezagreabilă. Nu mai puteam să suport. L-am anunţat că mă întorc la vilă, refuzîndu-l pe Yu, care se oferea să mă însoţească. Printre sportivele zvelte şi îmbrăcate cu dichis, mă simţeam ca o servitoare umilă.

Cu Peter şi cu Yu m-am întîlnit abia în sufragerie, unde, în timpul mesei, au vorbit tot timpul englezeşte, lucru ce m-a intimidat şi m-a făcut să mă simt şi mai străină de Peter.

*

După masă, Peter mi-a spus :

— Ştii că Yu a fost de părere că nu ne potrivim deloc. I-ai plăcut foarte mult la început — şi să ştii că Yu e pretenţios —, dar azi i-ai făcut o impresie foarte proastă cu plecarea ta.

Yu scria la altă masă. Peter m-a informat că îi scrie logodnicei, care e o chinezoaică fermecătoare, o fată de şaisprezece ani. N-a văzut-o de vreo zece ani, s-au îndrăgostit unul de altul din scrisori. Peste doi ani, Yu speră să se întoarcă în China şi să se căsătorească. Se iubesc foarte mult, ea i-a scris odată un poem (pe care i l-a trimis într-o scrisoare) cu propriul ei sînge. Face versuri, e fină, suavă. Yu e foarte neliniştit acum, n-a mai primit de vreo cinci luni nimic de la ea (mai tîrziu a aflat că murise în timpul unui bombardament din războiul chino-japonez). «Uite, în clipa asta se ridică să vadă de poştă; aşa face în fiecare zi, întreabă de zeci de ori, n-are răbdare să aştepte să i se aducă corespondenţa.»

Yu n-a primit nici azi nimic, în schimb i s-a adus corespondenţa lui Peter. A examinat scrisorile pe rînd,

desprinzînd dintre ele una cu plic albastru, îngust, pe care a vîrît-o în buzunar cu un gest neglijent. Le-a citit pe celelalte în fața mea, apoi, cerîndu-și scuze, s-a dus sus. M-am ridicat și eu peste puțin timp, și am intrat în odaia lui fără să bat la ușă. A vîrît repede o hîrtie în buzunar, silindu-se să-mi surîdă :

— De ce nu m-ai așteptat jos ? De ce ai privirea asta de victimă ?

Am rămas serioasă.

— Peter, vreau să stăm de vorbă.

M-am așezat pe colțul patului. Peter și-a scos din buzunar pipa și a început s-o umple cu tutun, înfuriindu-se apoi că nu vrea să se aprindă. A renunțat în cele din urmă. Între timp, energia cu care venisem s-a muiat și nu mă mai simțeam decît foarte nenorocită și cu chef de plîns. Mă durea în gît.

— Peter, vreau să fii sincer. Ai venit aici să citești o scrisoare pe care ai primit-o de la o femeie...

Peter a sărit :

— Nu-i adevărat !

— Ba e adevărat, Peter. Puteai să-mi spui. Nu știu de ce a trebuit să te ferești de mine, eu nu ți-am cerut niciodată nimic. Un singur lucru : să fii sincer. Dacă nu mă mai iubești, spune-mi. Am să mă întorc acasă. Are să-mi treacă.

Peter nu părea deloc înduioșat. S-a ridicat și a plecat, lăsîndu-mă singură. După un timp, cînd m-am dat jos, nu i-am mai găsit acolo, nici pe el nici pe Yu, și am fost informată că au plecat împreună să schieze.

Seara ne-am dus la dans. Mi-am pus o rochie neagră al cărei model mi-l indicase Peter, așteptînd cu nerăbdare s-o remarce. Ma privit admirativ : «Ce drăguță rochie ai !», fără s-o recunoască. I-am atras atenția că mi-a ales el modelul. «Cînd ?», m-a întrebat mirat. «Uitasem complet.»

Am dansat cu Yu atrăgînd atenția : eu dansam destul de bine, iar Yu avea aerul lui exotic și dansa desăvîrșit. Peter a remarcat o fată blondă, înaltă și slabă, tunsă băiețește și nefardată, cerîndu-mi voie să danseze cu ea. L-am zărit în timpul dansului vorbindu-i insistent.

*

A doua zi a recunoscut că în adevăr scrisoarea era de la Musmé, turcoaica de care îmi povestise. L-am întrebat dacă îl iubește și mi-a răspuns că da. El o iubește ? Nu știe, dar crede că nu. E frumoasă ? Splendidă. A început să-mi povestească despre rochiile ei de seară, mersul ei elegant, *rassa* ei. În aceeași zi am descoperit, pe un dicționar german-francez, pe care Peter îl luase de-acasă, numele ei scris pe muchea foilor. I l-am arătat.

— Asta înseamnă că te preocupă.

— L-a scris ea, mi-a răspuns Peter rece.

— Cum a ajuns la ea ?

— I l-am împrumutat... Ah, dar ești imposibilă. Dacă îmi vorbești atîta de ea, am să ajung și eu să cred că o iubesc. E cea mai mare imprudență pe care o poate face o femeie. În definitiv, a adăugat după cîteva clipe, am să-ți citesc scrisoarea ei, să vezi că nu e nimic între noi.

Stăteam lîngă el și, fără să vreau, i-am citit sfîrșitul. Era scrisă în nemțește și încheia «*deine kleine Mutti*». L-am întrebat ce înseamnă asta.

— E vorba de mama mea, a răspuns el.

— Dar tu mi-ai spus că mama ta e înaltă.

— Nu, te înșeli, e mică detot.

Ma petite maman, erau cuvintele cu care mi se adresa, de zeci de ori pe zi, la Grenoble și apoi în scrisori. Și la fel i-a spus și lui Musmé. Am înțeles, dar nu mă simțeam geloasă deloc, eram în schimb, copleșită. Se făcea întuneric în odaie. Peter a renunțat să-mi mai citească scrisoarea. Fără să-mi spună nimic, a coborît, lăsîndu-mă singură.

*

Seara mi-a explicat că atunci cînd a coborît, a stat de vorbă cu Yu, care l-a sfătuit să-mi mărturisească tot. Da, în adevăr, în timp ce-i scriam scrisorile acelea în care îi spuneam că sînt bolnavă, a cunoscut-o pe Musmé, tînără, frumoasă, delicată, și de-o eleganță princiară. A fost întîiul om care a sărutat-o, iar ea i-a mărturisit că îl iubește. «Închipuiește-ți, într-o încăpere somptu-

oasă, cu draperii de catifea grele, într-un amurg, o femeie fină, feminină, care cîntă la pian. Se oprește brusc, se ridică, îți ia mîinile și te privește adînc... abia îi distingi ochii în întuneric. Îți spune că e îndrăgostită de tine. Cum să reziști ?»

În ce mă privește, da, mă iubea și pe mine, dar n-ar fi trebuit să-i scriu așa. În orice caz recunoaște că nu mă merită, că nu m-ar putea asigura că n-are să mă înșele, de aceea nu vrea să-mi strice viața și nu mai poate să se căsătorească cu mine.

Îl întreb dacă o mai iubește și acum. Îmi răspunde : «Acum s-a terminat, a plecat din Berlin. Tatăl ei era atașat militar și a fost rechemat.» După asta, rămîne gînditor. Îl rog să mă lase singură. În lumina slabă odaia are un aer sărăcăcios. Și s-a făcut frig. Dau cu ochii de paltonul și pălăria mea din cuier. Ce sărăcăcioase sînt și ele și de prost gust ! Prin ce optică mi s-a părut că îmi vin bine ? Dacă aș fi avut costum de schi ! Dacă aș fi știut să schiez ! Desigur, ce concurență puteam să-i fac eu acelei frumuseți diplomatice, în decorul acela de amurg cu candelabre de Murano și draperii de catifea... și pian... Peter nu e vinovat. Nu e nimeni vinovat.

*

Am serbat revelionul în restaurantul unde se dansa de obicei. Peter era neobișnuit de tandru și atent, părea că uitase tot ce se întîmplase. Și bea pahar după pahar... Cînd ne-am întors acasă, a rămas un timp cu mine. S-a încăpățînat să mă sărute și l-am lăsat, în cele din urmă, avînd impresia că m-am avîntat într-o aventură penibilă și umilitoare cu un bărbat cu totul străin. Mi s-ar fi părut tot atît de firesc să fie în locul lui Peter oricare dintre bărbații întîlniți pe stradă.

În sfîrșit a plecat. Am așteptat să aud cum închide ușa. A urmat o clipă de tăcere... Apoi niște fîșîituri de schi apropiindu-se... Erau locuitorii vilei «Rautendelein» care se întorceau acasă.

Afară era o lumină ca de zi, zăpada strălucea și își reflecta lumina și în cameră — o lumină albă astrală, ce avea în ea nu știu ce nuanță de singurătate cosmică.

Azi e 1 ianuarie 1932, mi-a venit în minte, și am rămas cu privirea pironită în tavan pînă m-a durut, apoi am închis ochii trăgîndu-mi plapoma peste cap.

*

A doua zi am mers cu Peter și cu Yu la o serbare, un așa-zis «Lumpenball», la St. Peter, un mic grup de vile la trei kilometri de Spindlermühle. Trebuia să ne travestim. Yu a îmbrăcat o cămașă de satin negru luată de la o pijama a lui Peter. Mătasa neagră lucioasă, care pe Yu, mult mai puternic decît Peter, stătea întinsă, îi scotea în evidență bustul atletic și mușchii armonioși ai brațelor, și, deasupra bentiței urcate pe gît ca la cazace, capul îi apărea exotic, dîndu-i aerul unui erou cinematografic. Eu mi-am pus o fustă creață dungată în alb și albastru și o bluză albă brodată și apretată, împrumutate de la femeia de serviciu, ca și un brîu lat de catifea brodat cu fir, care îmi făcea o talie de viespe. Peter ne contempla profund nemulțumit, schimbînd haine după haine fără să izbutească să-și combine un costum care să-i placă. L-a silit și pe Yu să-și dezbrace cămașa pe care a încercat-o, dar nici aceasta nu-i venea bine. În sfîrșit ne-a amenințat că nu mai merge. S-a resemnat în cele din urmă să-și adauge la costumul de schi un batic înnodat în jurul gîtului. Ne privea pe mine și pe Yu cu ciudă, iar mie îmi părea bine, simțeam un fel de satisfacție de colegă răutăcioasă. Peter venise de la Berlin cu haine noi bine tăiate care îl avantajau, și asta îl făcea să fie foarte încîntat de el. Acum însă îl vedeam necăjit copilărește, nerezistînd la concurența loială a frumuseții noastre biologice și, din acest unghi nou, mă simțeam stăpînă pe situație.

La serbare Yu și cu mine am făcut senzație, fiind aplaudați în timpul dansului. Simțeam toate capetele întorcîndu-se după noi. Într-o pauză, a venit la masa noastră o fată care mi s-a adresat în franțuzește : tatăl ei, spunea, ar dori să mă invite la un dans. Peter mi-a făcut semn să primesc. În timp ce dansam cu Yu, am văzut-o la o masă. Era cu un băiat de vreo cincisprezece ani, cu un aer foarte liniștit — probabil fratele ei, — cu un

domn de vreo patruzeci și cinci de ani, cu tîmplele cărunte, care mă urmărea cu niște ochi halucinați, și o cucoană brună — probabil vopsită, — cu o coafură foarte îngrijită, care se vedea că ține să placă încă. Mă urmărea și ea binevoitoare, dar nu știu de ce mi se părea că întrezăresc în privirea ei o dezabuzare tragică. I-am spus lui Peter, care mă privea mahmur și mi-a replicat că dacă dansez cu «domnul acela» el pleacă. M-am ridicat și m-am dus spre masa lor — lucru ce în semiobscuritatea cu mesele înțesate una într-alta și cu serpentine peste tot, a putut trece neobservat. Fata s-a sesizat, întîmpinîndu-mă. I-am explicat că logodnicul meu s-a supărat, așa că regret dar nu-mi pot ține promisiunea.

«Succesul» meu îl înfuria pe Peter profund, mai ales că în cele cîteva dansuri la care mă invitase, cum mă obișnuisem să dansez cu Yu, mă împiedicam tot timpul. Cînd am revenit la masă, după un astfel de dans nereușit, a propus să ne întoarcem acasă deoarece e obosit. Yu n-a protestat ; am avut impresia, de altfel, că în timpul în care rămăsese singur, a început iar să se gîndească la logodnica lui, pentru că acum era absent. A avut un schimb de cuvinte cu Peter în englezește, pe care nu l-am înțeles și după care nu m-a mai invitat la dans, așa că am acceptat să plecăm.

Afară, am constatat că ni se furaseră săniuțele, și am fost nevoiți să mergem pe jos, și cum panta înghețase bine în cursul nopții, am mers mai mult lunecînd. Tot timpul drumului, între două căzături, Peter îmi făcea morală, în timp ce Yu tăcea. Deși mergeam anevoie, abia păstrîndu-mi echilibrul, însuși necazul lui Peter nu făcea decît să-mi mărească satisfacția. Nu izbutea să-și ascundă furia și umilința cînd îmi spunea : «Crezi că e mare lucru să ai succes la Spindlermühle ? Și crezi că poate să mă impresioneze, după toate femeile frumoase și luxul pe care le-am văzut la Berlin ? ! Parcă ai fi o mică actriță în turneu...»

Acasă s-a culcat imediat, ostentativ.

*

Eram de-o săptămînă la Spindlermühle. De ieri zăpada a început să se topească. Yu a plecat azi dimineață, deși

era vorba să plece odată cu noi. Nu știu cum și-a motivat plecarea. Ne-am despărțit fără să încercăm să ne surîdem ; vacanța asta era iremediabil ratată, o știam amîndoi.

Schiorii vegetau toată după-amiaza în restaurantul vilei. Schiurile rezimate de zid mascau fereastra pînă la jumătate, accentuînd întunericul din interior.

Tot Spindlermühle-ul era pavat cu zloată alunecoasă. Căzuse și zăpada de pe crengile brazilor din păduri, care tot timpul ne încîntaseră privirea cu siluetele lor stilizate parcă în porțelan alb. Acum deveniseră negri, de un negru ud și aburit de ploaie. Treceau nori fumurii atît de jos și de destrămați, de parcă ar fi fost fum de la locomotive, și, fără să se fi simțit cea mai mică adiere, alți nori, de un vînăt-șters, halucinant, zburau în înălțimi, grăbiți și parcă dezorientați.

Am fost cu Peter pe drumul dinspre St. Peter. Am vorbit despre plecarea lui Yu și despre certurile noastre. Peter avea un aer grav, gînditor, dar îl simțeam tot îndepărtat de mine. Peste cîteva zile trebuia să plecăm și noi. I-am spus că am făcut o greșeală că nu mi-am adus costum de schi și a recunoscut, adăugînd că, în viitor, să nu-l mai ascult pe el, să fac cum cred eu că e mai bine... La un moment dat m-a apucat brusc de braț, silindu-mă să mă opresc. «Privește, te rog», mi-a spus. Eram în afară de Spindlermühle, între munți, pe malul rîului pe care începuse să plesnească gheața udă, făcîndu-l să semene cu o oglindă spartă. Am vrut să mă reazim de un copac și am stîrnit o avalanșă de ploaie ce mi-a căzut în cap. Peter îmi arăta muntele și cerul din fața noastră. Era, într-adevăr, o priveliște neobișnuită. Brazii negri, deasupra cărora se încolăceau și se destrămau norii, aveau un aer crispat ca-n preajma unui eveniment hotărîtor. Și norii aveau ceva viu în frămîntarea lor. Peter a început să-mi povestească o legendă germană cu nume de eroi sonore, ce cuprindeau în ele însele ceva din trista gravitate a negurilor. Mi s-a părut atunci că umbrele nelămurite de pe cer prind contururile unor armate moarte ce-și rătăcesc ireversibila singurătate deasupra noastră. M-am înfiorat și i-am strîns brațul, rugîndu-l să ne întoarcem.

Ne-am oprit, în drum, la restaurantul în care se dansa. Era plin de lume ; toți îmbrăcați încă în costume de schi, așteptau o nouă zăpadă.

A doua zi a început să ningă iar, dar sportivii se întorceau în restaurant descurajați : zloata de mai înainte înghețase, și stratul nou de zăpadă fiind prea subțire, riscai să-ți frîngi gîtul. Am rămas iar aproape tot timpul în casă, așteptînd plecarea. Poșta i-a adus lui Peter o nouă scrisoare cu plic îngust, albastru.

După ce a citit-o m-a întrebat dacă am ceva împotrivă să plecăm în șase ianuarie în loc să plecăm în nouă. I-am spus că nu, dar de ce ? «Mi-a scris sora mea să ne întîlnim. E cu mama la vreo douăzeci de kilometri de aici.» Am surîs ca să nu observe iarăși că am «aer de martiră», dar surîsul meu i s-a părut probabil cu subînțelesuri, pentru că a remarcat, ca o concluzie a unei îndelungi meditații : «Nu merge deloc cu noi, dragă...»

*

Cred că atît Peter cît și eu așteptam ziua plecării cu multă nerăbdare. Ne-am făcut socotelile prost, pentru că ne-am trezit la plecare, după ce am achitat nota pensiunii, cu cîteva coroane abia, pentru tot restul drumului. Eu aveam biletele pentru întoarcere, dar el a trebuit să și-l cumpere.

În așteptarea trenului, am intrat în restaurantul mic al gării, unde el a comandat un bouillon iar eu un ceai (era ora mesei). Încerca să se poarte drăguț cu mine, în felul profesional în care s-ar purta un medic cu un pacient. Îi simțeam ochii scrutînd de dincolo de lentilele ochelarilor. Un lucru pe care l-am remarcat : Peter, la Grenoble, evita să mai poarte ochelari cînd mă întîlnea, intuind probabil că nu-mi place, în schimb la Spindlermühle i-a avut tot timpul, explicîndu-mi că e foarte miop, mai miop decît la Grenoble, cînd i-am cerut o explicație din pură perversitate experimentală.

Am vorbit foarte puțin ; de altfel, curînd a sosit trenul meu. Ne-am despărțit silindu-ne să ne surîdem. Totuși nu m-am putut stăpîni să nu mă duc la geam, dar Pe-

ter dispăruse, intrase probabil în restaurant. Era foarte frig, şi peronul era pustiu.

Am plecat. Peste tot, pe cîmp, zăpada se topise, lăsînd să se vadă mari întinderi cenuşii de pămînt. Acoperişurile deveniseră din nou negre, şi călătorii se urcau aducînd noroi pe galoşi.

Îmi venea să surîd, un surîs jenat, de om care cade grotesc în plină lume, pe cînd se credea mai demn. Nu izbuteam să fac nici o legătură între Spindlermühle şi Grenoble, mi se părea că acolo fusese un alt Peter, care dispăruse definitiv, şi o altă eu, şi o altă viaţă... Mi-am spus, parafrazînd o anecdotă: «Probabil erau alţi doi tineri care se iubeau».

*

Toate lucrurile pe care le povestesc aici au trecut de mai bine de trei ani, totuşi păstrez atît de vie amintirea lunilor ce au urmat după întoarcerea mea acasă, încît mă exasperează şi acum să insist asupra lor.

Încă de a doua zi, ieşind din surescitarea nervoasă în care trăiserm, mi-am dat seama că nu mă refăcusem deloc, aşa cum voiam să-l fac pe tutorele meu să creadă. Boala mi-a revenit brusc, simţeam că fac temperatură şi că a început iarăşi acea stare de plutire ca şi cînd aş fi fost ameţită de alcool, şi încercam s-o ascund. Ca să recuperez banii care se cheltuiseră cu călătoriile mele, a trebuit să stau trei luni acasă, din opt ianuarie pînă în zece aprilie. A fost o iarnă foarte lungă, a fost un an cînd a nins şi în ziua de Paşte. Géza-baci era toată ziua ocupat, fie cu orele de la liceu, fie cu lecţiile particulare de vioară pe care le dădea acasă şi care se rezumau la interminabile scîrţîituri monotone şi jalnice. Puteam perfect să-l înşel asupra stării mele (şi aveam tot interesul, deoarece, habotnic cum era, m-ar fi internat într-un sanatoriu de specialitate), profitînd de faptul că era de o perfectă bunăcredinţă în ce-i privea pe oameni şi, faţă de viaţa de toate zilele, nu avea nici un pic de acuitate a observaţiei. Mă întrebam uneori în ce măsură şi-a dat vreodată seama ce se petrece cu mine. În fond, nimeni nu se prea sinchisea de mine, şi lucrul acesta n-aş putea afirma că mă

deranja prea mult. Eram nerăbdătoare să-mi termin studiile și să-mi fac o viață a mea, în care să nu am senzația că cineva face sacrificii materiale pentru mine, cum se întîmpla cu Géza-baci, pe care îl vedeam din ce în ce mai jerpelit, în timp ce Juji-néni nu se ferea să-mi facă aluzii la banii care se cîștigau greu și nu ajungeau pentru toate, mai ales cînd ai făcut imprudența să te angajezi moral să-i dai o diplomă copilului altuia. Am asigurat-o pe Juji-néni, că nu numai că voi restitui pînă la ultimul leu, dar mă voi revanșa înzecit. Și eram convinsă că am s-o fac. Și, iată, peste toate astea, boala mea survenise ca un nenoroc. Era, de fapt, boala de care murise mama la vîrsta mea.

Nu voiam să accept ideea unei fatalități familiale, care mi se părea de prost-gust și umilitoare pentru mîndria mea de om. Așa că eram foarte hotărîtă să lupt prin indiferență; erau totuși momente cînd aș fi simțit nevoia să mă sfătuiesc cu cineva, dacă nu cu un om, măcar cu blîndețea generoasă a unei zile însorite.

Și, peste toate astea, ningea; cît vedeam cu ochii nu erau decît aceleași acoperișuri albe, pe jos alb, pomi copleșiți de ninsoare inform, și peste toate astea, ningea încă, zi și noapte, o ninsoare măruntă, egală, monotonă, pe care aveam impresia că n-am s-o uit niciodată. Mă rugam cu ardoare, seara la culcare, să nu mai dau cu ochii de aceeași priveliște a doua zi cînd mă trezesc. Dar nu se întîmpla așa cum doream. A doua zi era ca azi, ca ieri, ca în toate zilele de pînă acum. Pînă și noaptea, cînd deschideam ochii, vedeam prin fereastra din fața patului, fulgii jucînd în lumina felinarului. Atunci păreau mai veseli, în schimb ziua cădeau egali, posomorîți... Nu pot să-mi închipui nimic mai chinuitor, cred că întrecea toate sistemele de instrucție ale polițiilor din filmele americane. Seara o rugam pe Juji-néni să-mi umple soba de lemne și lăsam ușița de jos deschisă, ca să aud focul duduind. Mi-am făcut din nou ordine în sertarele în care îmi țineam amintirile, am rupt cîteva teancuri de scrisori și cîteva «jurnale»; acum erau aproape goale; într-o zi am luat și restul și l-am aruncat în foc fără să-l mai revăd, ca să nu șovăiesc.

Aruncasem pe foc, astfel, toată adolescența și copilăria mea, cu toate acele blesteme atavice pe care le simțeam parcă și în această casă liniștită, acoperită vara de viță sălbatecă asemenea unui cavou.

Mă descurajam iar, uneori, simțind prezența bolii care părea că nu vrea să se lase intimidată de sfidarea mea. Temperatura creștea și scădea la fel între dimineață și seară. S-ar putea oare totuși să mor ? mă speriam. Să nu mai văd niciodată lumina și să nu mai aud niciodată clopotele în înserările de primăvară, cînd soarele își arunca ultimele raze pe crucea de aramă din vîrful turlei ?!

Uneori mă revoltam și așteptam cu nerăbdare seara ca să aprind becul și să trag storul, să-mi închipui că afară e o noapte înghețată, cu lună și cu stele mari.

Între timp începuseră să-mi sosească iar scrisorile lui Peter, primeam cam trei pe săptămînă. Cum tot ce fusese legat de viața mea de pînă atunci hotărîsem că încetase să mă mai intereseze, îi scriseserm, puțin timp după întoarcerea mea, că nu cred că am să-l mai revăd vreodată. Mi-a răspuns că și-a dat seama că mă iubește, că nu poate trăi fără mine, că a fost vina lui la Spindlermühle, că a suferit, enorm, că s-a purtat dinadins urît cu mine ca să mă dezguste, pentru că și-a făcut procese de conștiință ajungînd la concluzia că nu mă merită.

În șase februarie, o lună după despărțirea noastră, am primit o scrisoare lungă, scrisă la fel și tot așa de lungă ca aceea în care îmi cerea să mă mărit cu el ; mă informa, de data asta, că va participa la un concurs de automobile foarte periculos și că, fiind posibil să aibă un accident mortal, vrea să-mi facă o mărturisire ca să nu rămîn cu o părere greșită despre el. De fapt nu făcea decît să-mi repete ceea ce îmi spusese și la Spindlermühle : că fusese îndrăgostit de Musmé. Ne iubea pe amîndouă, simțea că nu poate să trăiască fără mine, dar nici la ea nu putea să renunțe. S-a întors la Berlin mai devreme ca s-o mai întîlnească înainte de a pleca. L-a chemat la ea și a regăsit-o uluitor de frumoasă. Purta o rochie de catifea albastră strînsă în talie, care se desfăcea feminin de la șolduri, în falduri mari. Cu părul ei negru pieptănat strîns și ochii verzi-metalici, cu ținuta semeață ca de regină, în camera vastă mobilată stil Louis

XIV, părea un tablou viu. S-a așezat pe o canapea, l-a chemat alături, i-a surîs luîndu-i mîna și privindu-l drept în ochi, l-a întrebat simplu dacă vrea să se însoare cu ea. Peter i-a răspuns că nu. Musmé și-a revenit repede, n-a mai vorbit apoi nimic în sensul acesta, s-a purtat tot restul timpului ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Au mai stat puțin timp împreună, apoi Peter s-a ridicat și a rugat-o să-l scuze fiindcă a fost invitat undeva și se teme să nu întîrzie. A doua zi Musmé a plecat fără s-o mai vadă. «Sînt sigur că era interesată, adăuga Peter; îi era greu să se despartă de Berlin, mi-o mărturisise chiar ea mai înainte. Și asta i se părea singura soluție, să se mărite cu cineva aici.»

Nu știu de ce, din tonul scrisorii, mi se părea că își amintește cu ciudă de toate lucrurile astea. Totuși gîndul că Peter — și acum era iar Peter din Grenoble — ar putea să moară, m-a trezit. I-a trimis o telegramă în care îl rugam să nu ia parte la concurs. Abia după ce Juji-néni a plecat la poștă, mi-am dat seama, însă, că e tardivă, deoarece concursul avusese loc înainte de data cînd primisem scrisoarea.

Trei zile n-am mai primit nimic, abia în cea de-a patra zi mi-a sosit o scrisoare cu scris necunoscut, era de la sora lui Peter, care mă informa că el a avut un accident dar să nu mă alarmez, nu e grav, nu poate să-mi scrie încă în starea în care se află, dar în cîteva zile speră să-mi poată scrie. Peste alte două zile, am primit o altă scrisoare, de data asta de la Peter, scurtă, scrisă cu creionul, în care mă acuza că eu sînt vinovată, deoarece, din cauză că i-am scris că nu-l mai iubesc, a participat la acel concurs hotărît să-și facă de cap. Adăuga că accidentul lui e absolut inexplicabil — o roată s-a deplasat, în plină viteză, și mașina a intrat într-un șanț. El a scăpat ca prin minune.

I-am trimis o telegramă lungă, în care l-am asigurat că îl iubesc și mi-e dor de el, că vreau să-l reîntîlnesc... Și am început chiar să sper că toate astea ar putea să fie adevărate.

De atunci schimbul nostru de scrisori a continuat monoton. Cîte o mică neliniște din cauza vreunei întîrzieri, sau supărare din cauza vreunei fraze greșit interpretate.

Peter studia acum la Göttingen, și la întrebarea lui Géza-baci asupra zelosului meu corespondent, lămurindu-l că e vorba de un student german îndrăgostit de mine, el a replicat : «Cînd mai are timp să învețe ? Impresia mea e că stă toată ziua și îți scrie.» Atît a fost tot.

*

În iunie am luat toate examenele cu note bune, datorită pesemne așa-zisei mele inteligențe, care constituia pentru mine însămi o taină și de care nu mă simțeam responsabilă.

Locuiam, în vremea aceea, la etajul al treilea al unei clădiri din Piața Lahovary, în fața căreia se afla o grădină cu copaci înalți și ronduri bine îngrijite. Veneau des pe la mine prietena mea Ivi și verișoara ei Corina, aveam impresia că mă simt mai bine și viața mi se părea destul de agreabilă. Nu știam cum să-l conving pe Géza-baci să mă lase la Göttingen : nu puteam să pretextez că vreau să-mi adaug la specialitatea mea și germana, deoarece între timp fusese destul de plictisit auzind că mă înscrisesem la Drept la care dam examenele fără frecvență ; totuși nu era altă soluție decît să-l conving că mi-am dat seama de necesitatea limbii germane pentru cultura mea generală, de care el era foarte grijuliu.

Pe măsură ce plictiseala micului oraș de provincie ce înconjura faimoasa Universitate îl copleșea, Peter devenea din ce în ce mai tandru, îmi scria iar în fiecare zi scrisori din ce în ce mai exaltate. Într-una îmi promitea că, dacă vin la Göttingen, are să dea o serbare în cinstea mea la care va invita cele mai frumoase fete din regiune. Romantismul Heidelbergian își întinsese iarăși aripile peste dragostea noastră. Ivi și Corina erau sigure că e vorba de o dragoste mare, față de ceea ce întîlneau ele în mod obișnuit, într-o lume de «tipi» și «tipese», între care atracțiile și despărțirile se petreceau ca îmbinarea pietrelor de sticlă colorată în caleidoscoape.

Priviți, însă, dinafară, în primăvara bucureșteană, mie mi se părea că toți oamenii și-au găsit vreun rost. Cîte un coleg încerca să mă invite la cinematograf, la o plimbare la Șosea, sau cu barca pe lac, în Cișmigiu. De multe

ori acceptam, dar mă plictiseam, aş fi preferat să fiu singură. În cele din urmă mi-am spus că nimic nu mă obligă să fac lucruri fără noimă numai ca să mă aflu în treabă.

Pe măsură ce se apropia vacanţa eram mai nehotărîtă. «Acasă» n-aveam ce să caut, deşi oraşul nostru era foarte romantic în sezonul cu vegetaţie. Dar, în însăşi liniştea placidă a acelor locuri, era ceva de trecere definitivă la pensie. Or, eu aveam un program de acţiune foarte dinamic, nu prea ştiam cum, dar ştiam că el ţine de drumuri, de trenuri, de depărtări.

Din fericire, Géza-baci a acceptat, cu condiţia să nu depăşesc suma mea lunară.

* *

Am ajuns la Göttingen într-o după masă caldă, în treisprezece iunie. Şi de data asta itinerarul nu era întrutotul exact. De la Berlin am avut un tren mai înainte de ora care era indicată pe itinerarul meu şi după care îi trimisesem telegrama lui Peter. Nu mi-am dat seama de asta în primul moment, cînd am coborît în gara Göttingenului şi am remarcat că nu mă aşteaptă nimeni. Cam contrariată, am luat unul din taxiurile ce staţionau la ieşire. Am dat adresa : Kaiser Wilhelm Park. Ştiam din scrisorile lui Peter că vila unde locuia, şi unde aveam să locuiesc şi eu, e în afară de oraş. Göttingenul părea destul de mare cu magazine elegante, cu străzi asfaltate. Era umbră, străzile stropite de curînd... Studenţii, în grupuri, cu şepci de corporaţie, îi dădeau un aspect de film. Am traversat numai o parte din oraş ; curînd am intrat în pădure, tot pe un drum asfaltat. Copacii făceau umbră, şi aerul îmi bătea în faţă răcoritor. După cîteva cotituri, Vila Kaiser Wilhelm Park îşi arăta coperişul şi partea de sus. Era clădită cum sînt casele din Tirol, cu bîrne maron încrucişate pe pereţii albicioşi. Mi-l închipuiam pe Peter : «Am să-l văd curînd, puternic şi dur ca la Spindlermühle». Acum, cînd eram foarte aproape de el, nu ştiu de ce mi-era teamă să fiu prea mulţumită. În schimb, simţeam că tremur lăuntric, aşa cum tremuram de obicei cînd eram emoţionată. Am cotit o ultimă dată. Vedeam acum

mesele din grădină — era un fel de local de vară — și oameni care, văzînd și ei mașina, s-au oprit și așteptau.

Am stopat. În același moment Peter a apărut în capul scărilor, s-a oprit o clipă să se uite și, recunoscîndu-mă, a coborît în fugă treptele. M-am dat jos și i-am dat mîna. Mi-a spus :

— Cum, ai sosit acum ? Eu tocmai mă pregăteam să plec la gară. În telegramă era ora patru. Comandasem și un taxi.

Urcam scările alături, fără să-l privesc. Mi-am adus aminte apoi că uitasem să plătesc șoferului, și m-am oprit. Mi-a spus că va aranja servitorul. Apoi mi-a atras atenția că femeia înaltă și masivă cu mutră de «Schwester», care stătea în capul scărilor cu brațele pe pîntec, e proprietăreasa. M-a prezentat, iar ea mi-a zîmbit acru și distins.

Am trecut prin restaurant, apoi am urcat alte scări, spre etaj. Pe scări, Peter mi-a spus : «Ai să vezi camera ta. Cred că e drăguță. Nu trebuie să te intereseze proprietara ; va fi puțin geloasă pe tine fiindcă mi-a cam făcut curte. Știi, femeile la anii ei...»

Camera mea era drăguță pentru că îi băteau crengi de copaci în ferestrele deschise, și prin frunze se strecurau raze de lumină care aureau fața de masă de catifea verde roasă, scîndurile albe și o fotografie reprezentînd un bust de femeie brună, grasă și frumoasă, cu bluză albastră, care ținea în mînă o floare roșie.

M-am dus la fereastră. După ce servitorul care a adus bagajele a ieșit, Peter s-a apropiat de mine. Nu mai semăna deloc cu Peter de la Spindlermühle. Avea iar umerii prea strîmți, părea prea scund și foarte blond. Tot așa de scund ca și la Grenoble, dar mult mai blond. Mi-a luat capul în mîini și m-a sărutat, apoi m-a întrebat cum am călătorit, dacă îl mai iubesc... I-am spus că am călătorit bine și, glumind, că nu-l mai iubesc deloc, deloc.

M-a lăsat să mă spăl și să mă îmbrac. Mi-am pus niște foi bleumarin cu bretele și o șemizetă albă. Pe sală am întîlnit-o pe gazdă și am rugat-o să-mi arate camera lui Peter. A venit cu mine și mi-a deschis ușa. Cînd i-am mulțumit, mi-a răspuns silindu-se să-mi zîmbească cu

același aer de om care în momentul cînd observă un lucru se și gîndește cum să clevetească.

Peter, care se pieptăna privindu-se cu cochetărie feminină, m-a văzut prin oglindă ; în același moment, l-am zărit pe sofa, printre perne, ghemuit, negru și lucios, urmărindu-mă cu ochi neîncrezători, pe Kerl. Cînd m-am apropiat de el, s-a sculat brusc, ca și cînd și-ar fi pus la îndeplinire un plan demult făcut, și a început să mă latre. Nu mă mai recunoștea. L-am strigat pe nume fără să reușesc să-l îmblînzesc. Peter mi-a spus să nu-mi fie frică, pentru că nu mușcă. (Și era doar un an de cînd eram prieteni buni, la Grenoble !) M-am așezat lîngă el și, un moment, Kerl a rămas nehotărît : nu se aștepta la atîta îndrăzneală. Apoi s-a ghemuit în colț, între perne, și a început să mîrîie, privindu-mă dușmănos. I-am pus mîna pe cap, l-am luat de zgardă și l-am tras la mine. După cîteva clipe eram iar prieteni, nu pentru că m-ar fi recunoscut acum, ci pentru că așa i se părea că vrea Peter.

Peter a venit lîngă mine. M-a coborît încet între perne, ținîndu-mă de umeri, și m-a privit în ochi. Acum îi recunoșteam ochii cenușii cu sclipiri de verde, pătrunzători, lucizi, gravi. Erau ochii pe care nu-i mai revăzusem de la Grenoble.

După aceea am plecat cu motocicleta în oraș. La cinci se începea dansul la Kaiser Wilhelm Park — veneau studenții cu fete din oraș. Aveau orchestră și un fel de scenă anume amenajată pentru dans. Pînă atunci Peter avea să treacă pe la poștă și să-mi arate mie puțin orașul. Eu m-am așezat la spate, Peter mi-a spus să mă țin bine și să nu-mi fie frică. Motocicleta era un D.K.W. perfecționat, avea radiator și doi cilindri, ceea ce îi dădea un sunet prelung de mașină, în locul pocniturilor de motocicletă obișnuite. La curbe Peter mi-a atras atenția să mă înclin în aceeași parte în care se înclină și el.

— Dacă nu fac așa ce se întîmplă ? l-am întrebat.

— Nimic, dar e mai bine.

Lui Peter îi plăcea să meargă cu viteză mare ; din cauza asta mi-a fost frică la început : mă țineam strîns și executam foarte docilă toate instrucțiunile pe care le primisem. Cînd ne-am întors, nu mai mi-era așa de frică :

ţineam ochii închişi ca să simt mai bine cum mă izbeşte aerul în faţă şi-mi flutură părul ca o eşarfă.

*

La cinci am coborît în grădină cu Peter şi doi prieteni de ai lui, dintre care unul, fiul unei dansatoare italiene, era foarte frumos. Poate şi pentru că era brun, înalt şi elegant, între nemţii blonzi, cu ochelari, şepci de corporaţii, mînecile cămăşii suflecate şi cu faţa plină de cicatrice.

Erau şi fete. Mi-a fost arătată «frumuseţea Göttingenului». Semăna mult cu mine. Avea tot ochii mei, cenuşii, nasul în vînt, piele albă ca de blondă şi păr pieptănat spre spate şi buclat. Era singura puţin fardată, toate celelalte nu erau fardate deloc şi din cauza asta mi s-au părut foarte şterse.

Peter m-a invitat la dans şi am urcat treptele spre estradă. Peter era grav. De altfel, toată lumea avea un fel de gravitate pe care nu o văzusem niciodată în vreun local la Bucureşti sau în vreo staţiune balneară din România. Cum eram străină, eram remarcată şi privită cu interes. Am încercat şi eu să-i examinez pe diverşii dansatori. Îmi răspundeau cu o privire speriată, timidă, care nu căuta să se ascundă în nici un fel, aşa cum n-ar fi făcut un român în aceeaşi situaţie. Am mîncat un fel de prăjitură cu cireşe şi cu frişcă şi am băut cafea...

*

Seara am stat cu Peter pe terasa din faţa camerei lui. Göttingenul, în vale, desena o Cale Lactee în albastrul ceţos al nopţii. Jos, în grădină, nu mai rămăsese nimeni. Feţele de masă fuseseră luate, iar mesele semănau acum, cum stăteau albe şi goale una lîngă alta, cu nişte nuferi adormiţi pe apă. În liniştea serii se auzeau păsările care foşneau şi se strigau parcă s-ar fi pregătit pentru o serbare. Lumina din sufragerie, răsfrîntă afară prin ferestre, păta ici şi colo întunericul nopţii ; se auzea cum mătură servitorul — Karl — şi cum, din cînd în cînd, trînteşte

seaune. Peter m-a întrebat dacă vreau să mergem în camera mea.

E o seară de care nu-mi aduc bine aminte. Nu știu dacă mi-a spus că mă iubește. Mi se pare că m-a întrebat dacă mai am rezerva pe care o aveam la Grenoble și i-am răspuns că mi-e indiferent ce se întîmplă.

După aceea m-am sculat trecînd peste Peter și m-am urcat pe fereastră, în profil, cu spatele rezimat de cadru și cu brațele încolăcite în jurul genunchilor. Mi-am apăsat bărbia pe genunchi și am privit multă vreme cum bătea luna în cadrul din fața mea. Am surîs. Păsările foșneau printre frunze și cîntau exact ca și înainte. Nici un fir de lumină nicăieri. Numai luna înălbea iarba ca într-un basm în care piticii pleacă noaptea să dezgroape comori. Într-un tîrziu a început să mă răzbească frigul. Peter mi-a spus, fără să se scoale :

— Ai să răcești acolo.

I-am răspuns cu vocea slabă, îndepărtată :

— Nu, Peter.

Mi-era teamă să fac vreo mișcare. Simțeam parcă, încetul cu încetul, cum mi se paralizează corpul. Mă gîndeam să stau așa pînă mîine dimineață și să nu mă gîndesc la nimic.

Peter a spus iar :

— Ce-i cu tine, Olga ? Îți pare rău ?

— Nu, Peter. Nu-i nimic. Nu-mi pare rău. Sînt obosită.

— Vrei să plec ? a întrebat timid.

— Da, Peter.

L-am auzit sculîndu-se, mergînd... Apoi s-a deschis ușa încet. S-a închis. M-am uitat în cameră, să mă conving dacă a plecat. Nu mai era nimeni. Camera goală mi se părea că așteaptă, ca mine, o dezlegare.

Am mai stat la fereastră cîtva timp. Oare îl iubesc pe Peter ? Îl simțeam acum atît de departe, atît de înafară de mine... Apoi m-a năpădit un fel de gust cretos. Dacă aș fi știut să beau aș fi băut. Viața era așa, fără evenimente acasă la mine, la București, pretutindeni. Niciodată n-are să vină nimic. «Doamne, am întrebat cu capul în brațele încolăcite pe genunchi, nu mai există nicăieri nici o minune ? Să fie totdeauna așa, totdeauna ?» Apoi mi-a fost frică și m-am dat jos. Am închis fereas-

tra și am aprins lumina. Mi-am adus aminte că înainte de seara asta, îmi imaginam drept cea mai fericită moarte, aceea în brațele unui bărbat pe care l-aș iubi mult. (Ceea ce mă îngrozea mai ales în moarte era suflul acela de început de singurătate eternă. Așa, mi se părea înlăturat.) Am surîs, apoi m-am întristat, gîndindu-mă că de-acum nu mai putea să vină nimic nou.

Am vrut să scriu. Am vrut să-i scriu, nu știu de ce, lui Vlad. N-aveam creion și am luat creionul dermatograf. N-aveam ce să-i scriu. Vîrful de la dermatograf s-a tocit repede. Peter dormea probabil. A plecat foarte simplu, neîndrăznind să protesteze, ca și cînd s-ar fi știut vinovat, dar el nu intra deloc în preocupările mele acum. Mă durea capul. Tremuram. Am deschis iar ferestrele. M-am culcat pe canapea și mi-am pus o pernă pe picioare. Păsările cîntau mai stins, mai rar. Noaptea luneca spre ora ei gravă și tăcută. Întru tîrziu mi-a fost frig, am închis ferestrele, și după aceea am adormit.

* *

A doua zi, m-am trezit devreme. De afară, printre frunze, străbătea o lumină cu sclipiri de argint, și ciripitul păsărilor părea de clopoței. M-am sculat cu o veselie aparentă, sub care simțeam nu tristețe, ci un fel de sfîrșit de lume. Întîiul gînd mi-a fost să mă uit în oglindă. Eram neschimbată. M-am spălat, m-am îmbrăcat. Nu știu în ce măsură mă autosugestionam, dar mi se părea că fac toate mișcările automat. M-am oprit de mai multe ori în mijlocul unui gest. Mă simțeam desprinsă din goana vieții de pînă atunci, ca un vagon care s-a rupt de la un tren și a rămas în cîmp.

M-am dus la Peter să-l trezesc. Nu și-a dat seama la început că sînt eu și a sărit speriat. Cu fața puțin roză de somn, cu părul răvășit, și cu ochii de un verde aproape albastru, Peter era frumos ca în fotografiile lui de copil. Cînd și-a dat seama că sînt eu, mi-a zîmbit răsfățat, și-a scos mîinile de sub cap, le-a întins și m-a prins de brațe, cu un aer de adolescent obraznic.

— De ce te-ai sculat așa devreme? Dezbracă-te și vino lîngă mine.

— Nu Peter. Tu nu vezi că sînt definitiv îmbrăcată ? Scoală-te și tu și vino în sufragerie.

Peter nu voia să se scoale. Insista să vin lîngă el, se răsfăța. Apoi, sigur de un răspuns favorabil :

— Nu mă mai iubești ?

— Nu, Peter, i-am răspuns simplu.

Nu voia să creadă.

— N-ai decît să nu crezi, ai să te convingi.

Am dat din umeri și m-am smuls din mîinile lui.

Am coborît în sufragerie. După ce am luat cafeaua am ieșit în grădină. Dincolo de mese era o pajiște ; m-am așezat pe iarbă tot fără să mă gîndesc. Se vedea Göttingen-ul jos, scăldat în soare. Era frumos. Îl priveam cu dezinteresată admirație, cum ai privi un obiect de preț dintr-o vitrină pe care nici n-ai bani, dar nici nu ții să-l cumperi. Eram sigură că n-am să mai stau mult aici.

După vreun sfert de oră a venit și Peter lîngă mine. Purta pantaloni de flanelă albă și șemizetă cu guler răsfrînt. S-a așezat alături, dar pe trei sferturi întors cu spatele, simulînd că e supărat. L-a chemat pe Kerl la el și a început să-i vorbească insinuant.

— Ce să facem, Kerl, pentru că Olga nu ne mai iubește ? Du-te tu și o întreabă.

Kerl a început să latre disperat, iar pe mine m-a pufnit rîsul. L-am chemat pe Kerl, i-am acoperit botul cu mîna și m-am întors spre Peter. Acum mă privea destul de serios, dar oarecum obraznic. Părea grozav de sigur de el, lucru ce mă revolta. Apoi a devenit numai serios. Mi-a spus că vrea să-mi vorbească. Aveam sandale în picioarele goale, și, cum stăteam cu genunchii îndoiți, mi se vedea piciorul pînă puțin mai sus de genunchi. Am observat după privirea lui Peter. Mi-am strîns picioarele sub mine. Peter mi-a spus :

— Îți pare rău de ce s-a întîmplat ? Mă privea întrebător, grav. I-am răspuns agresiv :

— Iei un aer de parcă tu ai fi vinovat ! Dă-mi voie să mă intereseze pe mine dacă îmi pare rău sau nu. A fost un lucru pe care l-am voit eu ; tu n-ai nici o responsabilitate, nu ești obligat să te însori cu mine... Asta e tot.

M-a privit lung, lung, și n-a răspuns. După cîteva clipe s-a ridicat și a plecat. N-am încercat să-l reții.

Am mai stat puțin pe loc, mulțumită de mine, apoi nu știu de ce m-am sculat brusc și am fugit după el. L-am găsit la birou, concentrat, cu ochelarii pe nas, bătînd cuminte la mașină. M-am apropiat de el fără să-i spun nimic și i-am atins părul ușor cu degetul. Simțeam un nod în gît. Peter a lăsat mașina și s-a așezat pe divan lîngă mine. Mi-a înconjurat umerii cu brațul și m-a atras spre el. Atunci mi-am răzimat capul de umărul lui și am izbucnit în plîns. Peter mă mîngîia stîngaci pe păr, peste lacrimi, lipindu-mi șuvițele ude de obraji. Nu știa ce să-mi spună. M-a așezat pe divan, s-a aplecat deasupra mea și m-a întrebat, zîmbindu-mi protector :

— Îți pare rău că ai fost rea ?

I-am răspuns plîngînd încă (dar nu din cauza asta) :

— Da, Peter.

A scos o batistă din dulap și mi-a șters lacrimile. Mi-era rușine de el, de mine, totuși simțeam că plînsul acesta va mai reveni, că nu lămurisem în fond nimic.

Undeva, într-un colț de suflet, îmi dădeam dreptate. «Nu se poate să nu reacționez în nici un fel ; prea s-au răscolit toate, prea duc singură tot ce s-a întîmplat. Ar fi atît de bine dacă m-ar ajuta cineva dinafară, să văd limpede în mine.» Mă simțeam ca un bolnav care nu știe ce boală are.

Peter a lăsat lucrul. Mi-a spus că nu era urgent, a făcut-o mai mult din nervozitate. Am coborît (nu, nu mai voiam să rămîn cu el în cameră). Peter și-a scos motocicleta din garaj. Curînd motorul a început să zbîrnîie. M-am urcat la spate și am ieșit de pe poarta Kaiser Wilhelm Parkului pe drumul asfaltat din pădure. Dar n-am luat-o înspre oraș, am mers în cealaltă direcție. Aici dimineața era calmă, turburată numai de huruitul D.K.W.-ului. Copacii veneau din ce în ce mai aproape. Aerul curat și rece mă făcea să mă strîng. Păsările foșneau prin frunziș cu foșnet de tafta. Apoi am ieșit din pădure în cîmp. Pînă departe de tot, unde se zăreau niște coșuri de fabrici destrămate de soare, cîmpul era luminat de lumina albă. Aveam acum în fața noastră un drum drept, asfaltat, care urca ; o mașină care tocmai cobora panta, părea o bilă neagră care se rostogolește încet spre noi. Peter a mărit viteza, și cum n-aveam ochelari, curentul îmi bi-

ciuia ochii și nu mai puteam să-i țin bine deschiși. Mi s-au umplut de lacrimi care au început să-mi șiroiască spre tîmple. Peter și-a întors puțin capul și m-a întrebat dacă mi-e frică. I-am răspuns că nu. (Mergeam cu o sută treizeci de kilometri pe oră.) Mi se părea că mergeam din ce în ce mai repede ; fîșiile de pămînt ce se vedeau ca niște trepte în dreapta și în stînga noastră, se desfăceau curînd larg, strîngîndu-se spre văi ca un evantai. Ne-am oprit numai la marginea unui sat, la douăzeci și trei de kilometri de Göttingen.

Numai cînd m-am dat jos mi-am dat seama că mă ustură fața. Peter mi-a spus, după ce a constatat că apa din radiator fierbe și că trebuie s-o înlocuiască :

— Știi că dacă am fi întîlnit acum cel mai mic obstacol am fi murit într-o clipă. Cu o asemenea viteză !

— Da ?... i-am răspuns aproape amuzată.

Cînd ne-am întors, Peter a vrut să ne oprim în pădure. Am protestat. Totuși în mijlocul pădurii a oprit : pretexta că trebuie să se răcească apa în radiator.

— Ai luat-o abia acum, am replicat.

— Asta n-are importanță, mi-a răspuns cu un aer foarte convins.

L-am întrebat de ce n-are importanță.

— Am să-ți explic altădată. Tu ai totdeauna prostul obicei să-mi strici orice chef.

— Ce chef ? am continuat.

Mi-a făcut semn să mă urc la locul meu. Înainte de a pleca i-am mai spus, antrenată de propria mea sîcîială :

— De ce n-ai pus apă în radiator ? O să facem explozie. Iar eu nu țin deloc să mor !

Peter a mormăit ceva la adresa mea, ce n-am auzit, dar am dedus că nu e prea plăcut. Conducea acum uniform și mi se părea că observ din felul în care își ține umerii că n-a uitat că are în spate pe cineva cu care e supărat.

La masă l-am întrebat dacă mai e furios pe mine și mi-a răspuns că nu, dar că i-am stricat dimineața. Era atît de comic, încruntat, în șemizeta lui de mătasă bej cu guler răsfrînt și cu inițialele cuminte brodate în partea stîngă a pieptului, încît îmi venea să zîmbesc. Dar Peter mă privea foarte serios. Atunci nu știu de ce i-am spus :

— În definitiv tu n-ai nici un drept asupra mea.

Nu mi-a răspuns. S-a sculat și și-a adus ziarele să le citească. A citit tot timpul mesei ; cînd nu citea mînca. N-am mai încercat să-l împac. M-am întristat și eu din ce în ce mai tare.

*

Seara am mers cu motocicleta în pădure, pe același drum pe care am fost dimineața. Eram numai noi în toată pădurea și era întuneric beznă. Farurile motocicletei luminau alb copacii apropiați și făceau și mai înfricoșătoare pădurea din spatele lor, ce se întindea în stînga și în dreapta noastră ca un zid negru. Am strîns cu mîinile, pînă m-au durut degetele, arcul de metal de care mă țineam, pînă am ieșit din pădure, într-un cîmp albit de lună. Peter a oprit motocicleta și ne-am dat jos. A venit lîngă mine și mi-a înconjurat talia cu brațul. Îi priveam fața. Dincolo de el era pădurea pe care o bătea lumina. Sus pe cer, luna enormă, frumoasă ca-n Orient peste moschee. Acum mi-am dat seama că nu era liniște : parcă fierbea un cazan foarte departe, și din cînd în cînd foșnea iarba sau se auzea cîte un strigăt de pasăre. M-am lipit de Peter, mi-am răzimat capul de umărul lui, am închis ochii. Aș fi vrut să rămîn totdeauna așa. Peter mi-a dat capul pe spate. Îmi bătea luna în față. Mi-a spus :

— Dacă ai ști ce frumoasă ești în lumina asta.

*

După cîteva zile, programul nostru se desfășura în modul următor : Dimineața trebuia să mă trezesc devreme ca să merg în camera mea. Acolo adormeam uneori, și dormeam pînă la zece. Odată, m-am trezit tîrziu și am găsit-o pe proprietăreasă la o măsuță din fața camerei mele, într-un fotoliu de rafie, croșetînd. Am salutat-o și mi-a răspuns cu o privire semnificativă. În camera mea patul era nedesfăcut. Desigur a intrat să vadă. Am roșit, deși eram singură. M-am întors, lăsîndu-l tot nedesfăcut. Ar fi fost umilitor să simulez că am dormit la

mine de vreme ce lucrurile s-au descoperit. I-am spus lui Peter. M-a sfătuit să mă întorc și să-mi stric patul, pentru că el e sigur că proprietăreasa nu știe nimic.

— În definitiv, nu înțeleg de ce aș ascunde, i-am răspuns agresiv. Mie nu mi-i rușine.

Din atitudinea lui Peter în cazul acesta mi-am dat seama că el are sentimentul că situația noastră e nelegală. Eu nu mă gîndisem la asta pînă acum. Nu vedeam cum m-aș fi simțit altfel, dacă s-ar fi îndeplinit toate formalitățile. I-am spus :

— În definitiv, Peter, dacă nu-ți convine situația, n-ai decît s-o schimbi.

— Dacă ar fi așa de ușor cum crezi ! mi-a răspuns cu superioritate.

— În definitiv, de ce-i așa de greu ?...

Am fi continuat să ne certăm dacă nu s-ar fi auzit bătăi în ușă. Peter a tresărit.

— Treci pe terasă. Să știi că e madam Roth care vine să-mi facă observații.

Era madam Roth, dar a venit să-i dea o socoteală pentru niște cămăși pe care le-a dat Peter la spălat. S-a purtat foarte amabil cu el, i-a surîs tot timpul mieros.

Coboram pe rînd la cafea — așa voia Peter, credea că e mai discret. După aceea, mergeam cu motocicleta să-și ia corespondența. Se întorcea și răspundea bătînd scrisorile la mașină, cu ochelarii pe nas. Eu n-aveam ce să fac. Coboram și urcam de zeci de ori treptele, mă jucam cu Kerl, scoteam din niște automate pachete cu bomboane și surprize. La masă Peter citea ziarele tot timpul. Și-a cerut scuze o dată pentru totdeauna : trebuie să fie în curent cu toate evenimentele. Toți bărbații citesc la masă ziarele. Mîncarea era proastă, veșnic supe fără gust, și carne cu cartofi fierți... După masă ne întorceam la el în cameră ; în camera mea nu intram aproape deloc. Peter mi-a atras atenția într-o zi :

— De ce nu-ți găsești și tu ceva de lucru ? Un bărbat are nevoie să rămînă uneori singur. — Văzînd că îl privesc cu ochii mari, speriată : Asta nu înseamnă că te iubesc mai puțin. Dar trebuie să mă înțelegi și tu. S-ar putea ca atunci cînd rămîn singur să mă gîndesc, în

schimb, tot timpul la tine, şi să-mi fie dor de tine, dar trebuie să am sentimentul acesta că pot dispune de timpul meu.

— Dar eu nu-ţi fac nimic, Peter, am replicat, slab.

— Nu, nu-mi faci nimic. — A încreţit fruntea enervat : Ah, cu tine nu se poate omul înţelege.

— Dimpotrivă, poţi să te înţelegi foarte bine.

M-am sculat să plec, calmă, orgolioasă. Peter a venit la mine şi m-a oprit.

— Dar nu ţi-am spus să pleci acum !

M-am smucit şi am fugit din cameră. Ajunsă la mine, i-am scris lui Géza-baci să-mi trimită bani pentru că vreau să vin acasă. (Seara i-am spus lui Peter şi am rupt scrisoarea.) După masă, cînd se dansa la K.W.P., rămîneam acolo, cînd nu, mergeam la cofetărie, în centru, unde îi întîlneam ades pe doi prieteni ai lui Peter — Ernst şi Eberhardt. Amîndoi înalţi, Eberhardt puţin cam şleampăt, cu gît lung şi cap mic, cu nas mare şi cu nişte umeri lăsaţi, de unde începeau să atîrne hainele în voia lor. Doar pantalonii de golf îi mai dădeau un gen oarecare, ceva de englez care se uita cu binoclul la Pantheon. Ernst, în schimb, era proporţionat, cu corp atletic, cu faţa pătrată, ochi mici şi vii, gură energică şi un nas acvilin care, cînd rîdea, făcea un unghi parcă ar fi fost un arc de umbrelă ruptă. Într-o după-masă, cînd am mers la poştă să-şi ia scrisorile, la un moment dat Peter a încetinit viteza şi a oprit. Mi-a spus că e un prieten de al lui. Un om înalt, blond, venea spre noi. Cu pantaloni lungi de culoare închisă, cu sandale şi cu cămaşă bleumarin din acelea care se poartă vara la mare. Dar cu pantalonii lungi şi de culoare închisă, bleumarinul decolorat al cămăşii îl făcea să semene cu muncitorii ce veneau la K.W.P. să bea bere. Îi mai lipsea şapca. Avea păr blond, un blond-gri, dat spre spate, aspru şi neglijent. Cînd mi l-a prezentat, mi-a dat mîna, apoi nu s-a mai uitat la mine. Vorbea cu Peter nemţeşte. Avea faţa foarte slabă şi arsă de soare, pometii ieşiţi, ochi albaştri neliniştiţi. Tipul tînărului muncitor de fabrică. Cînd a plecat mi-a dat din nou mîna, fără să mă privească. Peter s-a întors spre mine nemulţumit.

— Să nu te superi pe prietenul meu. E foarte timid. Nu-i obișnuit cu femeile. Am să-i atrag atenția cînd vine după-masă pe la K.W.P.

Eu nu observasem că s-a purtat prost cu mine. Dar dacă Peter observase, așa era. M-am gîndit la el pe drum. Peter mi-a spus că era fiul unui fost ministru care a murit și a lăsat o familie numeroasă și săracă, că a stat trei ani în Rusia, unde a muncit într-o fabrică.

După-masă a venit pe la Peter. Cînd am intrat în camera lui Peter, era acolo. S-a ridicat și mi-a întins mîna zîmbind. Apoi m-a întrebat, cu o foarte stîngace amabilitate, cum îmi place la Göttingen. I-am răspuns că îmi place. Peter se uita la noi. Alături de K. părea și mai frumos și avea un aer și mai aristocratic, în timp ce K. apărea infinit mai dur, cu chipul lui cu pielea arsă de soare, cu buzele uscate, voluntare, cu ochii ce, cu toată timiditatea lui, sfredeleau. Avea mîini mari, cu noduri la degete, cu unghiile tăiate scurt — neîngrijite. Mai tîrziu, am rămas, jos, în sufragerie, cîteva minute singură cu el (a stat la Peter pînă seara). M-a întrebat cît mai stau la Göttingen. Vorbea cu mine cu grijă, ca și cînd ar fi fost lăsat cîteva minute cu diverse bibelouri în mînă al căror rost nu-l înțelegea. L-am întrebat și eu cum i-a plăcut în Rusia. Mi-a răspuns evaziv, apoi mi-a vorbit de niște chestiuni politice din care n-am înțeles nimic.

După ce a plecat, am stat mult timp pe gînduri, apoi l-am întrebat pe Peter cînd mai vine. Peter mi-a răspuns că nu știe, pentru că e foarte sălbatec. A adăugat :

— De ce ? Te supără ? Pot foarte bine să evit să-l mai întîlnesc. Nu sîntem prieteni buni... mai mult cunoștințe. (Peter nu putea să-și închipuie că ar putea K. să mă intereseze.)

Seara mergeam la cinematograf. Erau trei cinematografe, și filmele se schimbau destul de des. Apoi ne întorceam acasă. Peter a mai vrut o dată să mergem prin pădure, dar am protestat. I-am spus că mă doare capul. Nu știu dacă mă durea, dar știu că de data asta mi-era frică. Zburau bufnițele grele și negre deasupra drumului, și cîmpul era înțesat de patrule de național-socialiști care făceau exerciții nocturne.

Peter s-a înfuriat, mi-a spus că are să mă aducă acasă și că va merge singur.

Într-o seară, nu știu din ce, ne-am certat. I-am spus iar că plec acasă. Peter s-a întristat, mi-a spus, grav, că nu poate trăi fără mine, dar că își dă seama că nici așa nu mai poate să continue. Mi-a propus că dacă nu se poate să ne căsătorim, să ne sinucidem. Am surîs : «Dar mi-e indiferent cum vom trăi». Dacă puteam să mă căsătoresc cu el ca șofer de taxi, pot să mă căsătoresc oricum. Mi-a răspuns că lucrurile nu sînt așa de simple. L-am învinuit că nu vrea el, și m-am dus la mine în cameră, unde n-am stat mult, pentru că mi s-a părut că l-am lăsat pe Peter foarte abătut. Cînd m-am întors la el, plecase. Ceasul de pe noptieră arăta unsprezece și douăzeci. Am tras cutia de la noptieră, unde era revolverul. Nu mai era acolo. Am fugit repede jos. Chiar în momentul acela, motocicleta lui pleca. Am fugit în urma lui pe cîmp, l-am strigat, dar nu auzea din cauza motorului. Apoi a auzit și a oprit-o, mult înaintea mea. Am fugit pînă la el. Cînd am ajuns eram atît de obosită, că nu puteam să vorbesc. M-a invitat simplu, fără să-mi ceară vreo explicație, să mă urc la spate, și am pornit. Mi-era frig, n-aveam pe mine decît rochia subțire și sandalele în picioarele goale, dar nu îndrăzneam să-i spun lui Peter. M-a dus în altă parte a pădurii. La un moment dat am luat-o pe o cărare de pămînt moale, unde trebuia să ridicăm crengile cu mîna ca să nu ne plesnească. Motocicleta oscila nesigur. Apoi ne-am oprit în plin întuneric. În fața noastră era o casă mică, acoperită cu stuf, cufundată în beznă. Alături, un fel de chioșc de lemn, la care urcau niște trepte. Era cam de vreo zece metri înălțime. Ne-am urcat pînă sus.

De acolo se vedea pădurea în care stăteam, ca un coș negru — și cerul, rece, de-un albastru mai închis decît de obicei. Peter mă ținea de talie. L-am întrebat :

— De ce ai plecat ?

— Din cauza ta, mi-a răspuns mustrător.

— De ce ți-ai luat revolverul ?

— De unde știi ? a tresărit ca prins asupra unui fapt neîngăduit.

I-am spus că am căutat în noptieră. A stat o clipă, apoi m-a lămurit că l-a luat așa... pentru că nu se știe cu cine te poți întîlni la miezul nopții într-o pădure. Am crezut — și mi-era frică iar. L-am rugat să ne întoarcem, că mi-e frig. A rămas surprins că am numai rochia pe mine.

— Trebuia să-mi spui de mai înainte. Ne-am fi întors să-ți iei ceva, și nu trebuia să plecăm de aici așa de repede, a replicat Peter nemulțumit.

A tăcut iar tot timpul drumului. De ce nu puteam să ne înțelegem niciodată, Doamne ? !

*

Peter adormea foarte repede. L-am văzut de multe ori adormind. Adeseori îl priveam îndelung, ca să-mi rămînă pentru totdeauna clară imaginea lui. Simțeam că sînt momente care n-au să se mai repete. Numai atunci simțeam cît sînt de legată de toate liniile lui, de zvîcnirea pleoapelor, de mișcarea pieptului cînd respira. Nu știu cum aș putea să explic : Mă simțeam agățată de Peter, toată, ca ornamentele de bradul de Crăciun...

*

În august trebuia să plecăm la Marea Baltică. Erau părinții lui acolo și voia să mă prezinte lor.

Înainte, am făcut o excursie de o săptămînă, cu motocicleta, în vestul Germaniei.

Am plecat într-o dimineață, după o noapte în care plouase ; cerul nu era complet limpezit de nori, dar din loc în loc lumina începea să țîșnească, lustruind coperișurile ude.

N-am mai vrut să amînăm, deși pe jos era noroi și bălți. Am legat cu sfori și curele o valiză mare la spatele motocicletei, și însoțiți pînă la poartă de tot personalul K.W.P. (Karl, Ema și Ida femmes-de-chambre-urile, proprietăreasa și vreo cîțiva băiețandri veniți pe acolo din întîmplare), Peter a condus motocicleta spre ieșire. Eu eram la spate (n-avea ataș), într-un trenci și cu basc pe cap. Pînă să ajungă la drum, motocicleta oscila în no-

roi gata să se răstoarne. Îl vedeam pe Peter chinuindu-se să o stăpînească. Motocicleta era foarte grea, dar Peter, cu toate că era mic, era destul de puternic. Totuşi, cînd a trebuit să cotim prin noroi, maşina infernală s-a aplecat mult de tot într-o parte. Am avut vreme să sărim, Peter într-o baltă, de unde a împroşcat apa, eu numai în noroi. I-am ajutat să o ridice. A apărut murdară, neputincioasă, comică. În fine am reuşit să plecăm. Mi-am pus ochelarii ; mă jenau însă, şi i-am scos curînd. Priveam din goana motocicletei (K.W.P. era situat pe un deal) cum începe dimineaţa în vale. Răsărise un soare curat şi răcoros acolo, iar în oraş asfaltul era aproape uscat ; în pădure rămăsese umed din cauza frunzelor.

Am ieşit din Göttingen, mergînd din ce în ce mai repede. Întreceam toate maşinile. Din cînd în cînd ne opream să examinăm harta drumului. De altfel, drumurile erau asfaltate peste tot şi cu indicaţii foarte precise la curbe. Ne-am oprit să mîncăm într-un sat al cărui nume nu-l ţin minte. Eu am cerut o cîrpă să-mi şterg pantofii de noroi (pentru că la plecare, cînd a căzut motocicleta, Peter nu m-a lăsat să-i şterg ca să nu mai întîrziem), el a examinat mai departe harta, a calculat unde vom ajunge diseară, apoi a mers să mai vadă de motocicletă. Purta ochelarii pe nas şi un base bleumarin. După ce am mîncat mi-a spus :

— Crezi că putem să plecăm, dragă ? Ar fi bine să plecăm acum ca să ajungem pînă diseară la...

În afară de acel «dragă», destul de convenţional, n-a avut nici un gest de tandreţe pentru mine.

Am acceptat.

Au fost şapte zile de goană. Mergeam de multe ori şi noaptea, pînă se lumina de ziuă. Peter spunea că noaptea e mult mai bună pentru maşini. Nu vedeam în întunerice decît faruri ce apăreau departe, mici, apoi se măreau din ce în ce mai mult, se micşorau iar, şi treceau aburite pe lîngă noi, cu huruitul scurt cu care se lasă obloanele. Şi iar torsul uniform, cald şi îmbîcsit al motorului. Ajungeam uneori după miezul nopţilor în cîte un oraş. Intram pe la periferie, unde străzile erau largi şi casele sărăcăcioase, cenuşii, pitite departe în umbră. Doar în mijlocul drumului, felinare slabe, ridicate

pe stîlpi înalți, se vedeau tot așa de stins și sus ca și stelele. Apoi coteam pe străzi, intram în centru, treceam ca printr-un incendiu de magneziu printre vitrine, vedeam reclame luminoase, mari, roșii, de cinematografe, și afișele cu fotografii, oamenii orașului mergînd agale, îmbrăcați corect și ușor... Curînd intram iar în bezna periferiei, și de acolo în cîmp. Cînd mă uitam în urmă, zăream orașul zvîcnind cum zvîcnesc steluțele de la rachetele din pomul de Crăciun. Curînd se stingea, rămînea numai drumul alb, descoperit, încetul cu încetul, de faruri.

Odată, într-o pădure, ni s-a isprăvit benzina. Era două după miezul nopții. Peter avea o lampă de buzunar (farurile nu luminau decît cînd mergea motocicleta) pe care a aprins-o ca să ne uităm la harta drumului. Mai erau cinci sute de metri pînă la un sat unde găseam un depozit de benzină. Nu rămînea decît să dormim în pădure, sau să încercăm să împingem motocicleta pînă în sat. Peter a propus, timid, a treia soluție : să stau eu cu motocicleta și să meargă el să aducă un om cu cele necesare. Nu puteam să merg și eu, pentru că n-ar mai găsi motocicleta. Așa, eu, văzîndu-i că vin îi strigam. N-am acceptat. Nu mai trecea aproape nici o mașină, și cum nici motorul nostru nu mai funcționa, se auzea cum foșnesc vietățile prin iarbă și prin copaci. Deasupra, probabil, era un cuib, pentru că se auzea un piuit dulce, din ce în ce mai înăbușit, de pasăre mică gata să adoarmă. O creangă a trosnit : era desigur un animal mai mare. S-a oprit. Poate pentru că s-a speriat de lanterna aprinsă.

Am început să împingem motocicleta. După cîțiva metri nu mai puteam. Peter, mai ales, care ducea tot greul, avea un aer de sclav de galere... Și era furios împotriva mea, mă acuza că nu-i sînt camaradă. S-a dus înainte să vadă cît mai e pînă la sfîrșitul pădurii. Din ce se îndepărta lanterna, se făcea tot mai întuneric în jurul meu. Vedeam departe o pată mică albă, apoi n-am mai văzut nimic. În schimb, deasupra mea s-a limpezit întunericul și am văzut cerul albastru-închis, cu stele rare și mari. Animalul care se oprise pe cînd era Peter lîngă mine, a luat-o la fugă : am auzit un fîșîit de frunze din ce în ce mai departe — apoi iar s-a oprit. «Caraghios individ ești domnule», îmi venea să-i spun.

A apărut iar lanterna : Peter se întorcea.

— Știi, mi-a spus cînd a fost lîngă mine, pădurea se sfîrșește imediat, sîntem la cîțiva metri de marginea ei. Și se vede satul. Cred că e mult mai aproape decît e indicat pe hartă.

Știam ce așteaptă. I-am spus :

— Du-te, Peter.

Mi-a pus mîna pe umăr, bucuros.

— Iartă-mă că te-am acuzat că nu ești un bun camarad. Să nu-ți fie frică, n-are ce să ți se întîmple. Am să fiu înapoi imediat. Am să fug pînă acolo.

M-a sărutat pe față și a plecat. «Putea totuși să lase motocicleta singură și să-l însoțesc», m-am gîndit. Aș fi vrut să i-o spun, dar mă așteptam la o izbucnire nervoasă. Mi-ar fi răspuns că ar risca să nu mai găsească motocicleta cînd se întoarce, din cauza întunericului.

Curînd lanterna a dispărut iar, și m-am uitat în sus fiindcă știam acum că am să descopăr cerul. M-am așezat pe iarbă lîngă motocicletă. Bătea un vînt ușor. Frunzișul foșnea lent, viu, parcă treceau nimfe prin aer. Nu îndrăzneam să mă gîndesc că mi-e frică. Se auzea o mașină. A apărut întîi ca o lumină îndepărtată devoalînd strident copacii blînzi și gravi, apoi farurile au descoperit motocicleta : o vedeam acum lucind ca o tinichea. «De nu s-ar opri !» — n-aș fi știut ce să le explic. Dar nu m-au văzut, sau poate credeau că ne-am oprit de bună-voie. A dispărut curînd lumina roșie de la spate și huruitul. Se auzea iar cum fremătau frunzele. Așteptam din moment în moment să aud sau să văd ceva extraordinar, dar nu s-a întîmplat nimic. După un timp lung, am zărit iar lanterna, pe Peter și încă un om. Veneau cu bidonul de benzină. Au umplut rezervorul, apoi Peter m-a dus pînă la marginea satului, unde era și stația de benzină, cu un neamț de pază, grav și cu mustață ca a lui Hindenburg. După ce m-a dat în primire, s-a întors să-l ia pe omul celălalt. L-a găsit la jumătatea drumului. Între timp neamțul cel gras și jovial m-a întrebat uimit dacă am rămas într-adevăr singură în pădure și dacă nu mi-a fost frică.

După ce ne-am aprovizionat cu suficientă benzină, am mai mers vreo oră pînă într-un orășel, unde am stat peste noapte.

Am fost și în Saar. La frontieră ne-a primit un prieten al lui Peter, om de vreo patruzeci de ani, care avea o fabrică în Neunkirchen. Ne credea logodiți și mi-a spus : «Acum ai să devii și dumneata germană. Ai să adopți idealurile și credința acestei țări. Cum ți se pare ?» I-am spus că îmi pare bine — și am fost sinceră. În urmă, în țara mea, nu-l aveam decît pe Géza-baci — de familia din partea mamei eram complet înstrăinată, — pe care îl sacrificam în clipa asta, socotind că nu sînt pentru el decît o povară materială. Mă vedeam prinzînd rădăcini ca o plantă tînără în aerul acesta, tot așa de străin, pentru o viață tot atît de inutilă, de risipită. Am surîs gîndindu-mă la asta — în clipa aceea îmi păream mai mult o aventură decît un om. «Să continue, să văd ce are să mai vină»...

De acolo am mers spre Mosela — rîul lat și maiestos, cu dealuri pline de vii pe malurile lui. Am trecut pe lîngă castele feudale care în lumina apusului, cu zidurile lor pline de mușchi și umbră, cu turnurile și turnulețele înroșite de soare, și cu rîul lat, portocaliu și el, în vale, erau, desigur, tot așa cum au fost în evul mediu, cînd cădeau solemn porțile în zornăit de lanțuri ca să intre călare, mîndru, cu platoșă și coif, seniorul întors învingător din lupta cu seniorul vecin.

Am dormit, într-o noapte, într-un hotel pe malul Rinului. Cînd am sosit, seara, grădinița din față era plină de lampioane și gălăgie. La o masă lungă, fete și băieți sportivi, cu șemizete și pulovere cu mînecile suflecate peste cot. Dimineața i-am găsit pe malul apei, unde își întinseseră corturile ; unii intraseră în apă și înotau, două fete spălau niște șemizete. Ni s-a explicat că sînt aici de o săptămînă, că au venit cu bicicletele. Fetele gătesc. Stau în corturi. În vara caldă și luminoasă, Rinul, de un albastru leșietic, curgea domol, cu maiestate masivă, lat cît vedeai cu ochii.

Am sosit la Trier într-o seară. Mi-aduc aminte că am vizitat niște ruine în centrul orașului : Porta Nigra. Peter a vrut să-l viziteze tot. Mă întreba dacă nu mă interesează să văd monumentele și palatele importante din punct de vedere istoric. Am trecut pe lîngă cîteva. Peter se oprea în fața lor cu un ghid cumpărat la Porta Nigra și scotea exclamații admirative. Încercam să mă las pă-

trunsă de atmosfera orașului care intra în seară. Era pe multe străzi, străzi asfaltate, cu case mari cu grădini în față, o liniște blîndă și visătoare, ca de altă lume. Mașinile treceau fără zgomot, parcă să nu turbure somnul monarhilor ce dormeau după zidurile groase. Peter citea cu voce tare, în ghid, nume și ani, și mă întreba dacă am auzit și eu de ei. Apoi, cînd îi răspundeam că nu, se înfuria. Mi-a spus că sînt incultă și că n-am să pot să fiu niciodată un bun tovarăș pentru el. Frunzele copacilor mari ce acopereau zidurile se mișcau încet, ca trezite leneș din somnul lor lung. Cerul se umbrea luînd și el ceva din atmosfera străzilor, ca și cînd sufletul orașului mort și-ar fi proiectat silueta enormă, calmă, deasupra.

Aș fi vrut să fiu singură, să nu-mi mai spună Peter că în casele astea de fapt locuiesc familii sau sînt instituții. Doamne, ce neamț era, cu pantalonii lui de golf, cu pulover, basc și ochelari didactici pe nas! «Oare am să mai trec pe aici vreodată, după aceea, după ce toate astea vor trece (Peter, agățarea mea de el), cînd voi fi un om adevărat? Și vor trece toate astea vreodată, sau sînt destinată să rămîn totdeauna un fel de nebuloasă în continuă frămîntare, cu nimic altceva decît nu știu ce vagi nostalgii cosmice?» Aș fi fost jenată să mă gîndesc la Peter, la noi, așa, dacă atitudinea lui de îmbufnare, din care lăsa să se întrevadă, în același timp, un ostentativ dispreț față de mine, nu m-ar fi înstrăinat de el. Îmi părea pentru întîia dată bine că nu sînt soția lui Peter. Ar fi fost un menaj urît. Ne priveam străini, nemulțumiți de a fi împreună. Într-un colț și-a regăsit motocicleta. Ne-am reluat locurile și ne-am dus să găsim un restaurant.

Prin centru era sens unic. Peter nu știa. Mai mulți bărbați în același soi de costume de sport ca și Peter s-au înfuriat și i-au strigat ceva în nemțește. Peter și-a înfundat mai mult capul între umeri și n-a răspuns nimic. L-am întrebat, surîzînd, ce i s-a spus, și mi-a răspuns mai puțin agresiv decît mă așteptam: «În orice caz nu ceva plăcut». M-am stăpînit să nu rîd, un rîs ce venea fără voia mea, deși în fond mă simțeam umilită, pentru că se reflecta și asupra mea ceva din umilirea lui Peter.

Ne-am oprit la un restaurant pe care l-a găsit tot în ghid. Se numea «Cerbul de aur», restaurant cu atmosferă

de ev mediu, cu legende zugrăvite pe pereții din placaj maron, cu mese și scaune de berărie münchenează. Afară se aprindeau luminile. «Cînd se va întuneca de tot, vom pleca mai departe.» Peter a citit ziarele locale, sorbindu-și între timp buillonul, apoi m-a privit peste ochelari.

— Ce-i cu tine de ești așa de tristă? Nu, hotărît, cu tine n-am să mai fac excursii — văd că nu-ți plac.

Trier era ultimul punct al excursiei noastre. Ne-am întors pe alt drum.

Am trecut printr-o stațiune de boli de inimă, Wiesbaden, într-un amurg. Era frumoasă, numai vile albe și parcuri cu brazi. Pe străzile ei, ca pe străzile cîtorva străzi din Trier, mașinile abia se auzeau. Și începutul de seară era albastru, transparent, nepămîntean. Treceau, încet, oameni în alb. Era în aer și în mersul lor ceva de împăcare cu moartea. Se vedeau lumini aprinzîndu-se la ferestre.

— Aici lumea se culcă devreme, mi-a explicat Peter, nu e voie să claxonezi, ca să nu turburi liniștea.

*

Am gonit ziua și noaptea, cu foarte mici întreruperi, pînă la Göttingen. Acolo Peter s-a lăudat că a făcut tot turul într-un timp așa de scurt și că în ultima zi am făcut cinci sute douăzeci de kilometri.

— De mîine trebuie să muncesc serios, m-a anunțat cînd am ajuns iar în camera lui, pentru că am pierdut foarte mult timp cu excursia asta.

*

Înainte de a pleca din Göttingen, Peter mi-a povestit că Williams a sărăcit complet în ultimul timp, că i s-au vîndut toate pămînturile tatălui său, iar acesta a murit de durere, și Williams a fost silit să intre într-o școală de agricultură unde muncește ca un argat. «E aproape de Göttingen, ce-ar fi să-l chem?» Am acceptat bucuroasă. I-a scris, și cînd ne-am întors, am găsit răspunsul lui: venea a doua zi.

A sosit a doua zi la douăsprezece — pe cînd mîncam cu Peter în sufragerie. L-am văzut urcînd treptele. M-am sculat de la masă și i-am ieșit în cale. Era neschimbat. Purta tot un costum bej, ca la Grenoble, și surîdea cu ochii mici de pisică, cum mi-l aminteam. L-am chemat cu noi la masă. Ne privea bucuros. Mi-a spus că mă găsește schimbată mult de anul trecut.

După-masă am rămas o clipă singură cu el, în camera lui Peter. M-a întrebat dacă sînt mulțumită. Acum nu mai surîdea. I-am spus că acum e altfel, cu totul altfel... și am vrut să surîd, dar n-am reușit. Și-a plecat capul, parcă voia să spună că știa el, și parcă s-ar fi simțit vinovat.

Peter se purta ca un soț căsătorit de multă vreme. După întrevederea de după-masă, Williams mă examina din cînd în cînd complice. Seara am avut un schimb de cuvinte cu Peter, nu știu din ce, m-am întristat, și Peter n-a încercat să mă împace. Și-a aprins pipa și-a ieșit pe terasă. Williams a rămas cu mine, tăcut, încurcat. A doua zi dimineața, cînd am coborît, Peter cu Williams își luau cafeaua în grădină ; cînd m-au văzut au întrerupt brusc o conversație pe care i-am surprins că au avut-o înainte. Peter nu mi-a dat nici o atenție, iar Williams a încercat să surîdă și să-mi spună cîteva lucruri amuzante.

Pentru întîia dată mi s-a părut, surîsul lui, silit — și mi-a trecut prin minte că poate de multe ori a fost așa. «Doamne, de ce se strică așa de repede toate mecanismele ? !» mi-am spus, gîndindu-mă la Grenoble, la el, la Peter...

La masă ne-a anunțat că trebuie să plece spre seară. Nu știu de ce aveam impresia că venise pentru mai multă vreme și că pleca pentru că nu se simțea bine aici, așa cum se întîmplase și cu Yu la Spindlermühle. Mă gîndeam dacă felul de a se purta al lui Peter n-ar putea să-i aducă neplăceri în viitor, îndepărtînd pe toată lumea de el. Atunci îi înțelegeam și-i iertam oarecum atitudinea față de mine : Peter nu putea să iubească altfel decît ca un copil arțăgos, neînțelegător și veșnic nemulțumit. Înainte de a pleca Williams, am stat cîteva clipe cu el. L-am privit pe cînd își făcea valiza. Aș fi vrut să înceapă el să vor-

bească, să-i spun tot ce am acumulat în timpul acesta. Nu prea știam ce aș avea să-i spun și cum i-aș spune, dar eram sigură că m-ar înțelege. Williams își împacheta însă lucrurile tăcut, fără să ridice ochii. S-a oprit o singură clipă, m-a privit și el lung, apoi s-a întors și a continuat să împacheteze.

După plecarea lui am rămas pe gînduri : Oare viața trebuie să fie totdeauna așa, să strice toate amintirile, să-i facă pe oameni să se jeneze de ceea ce au făcut din ei — să nu fie nimeni, cu nici un chip, fericit ?

*

În două august am plecat, tot cu motocicleta, spre Marea Baltică. De data asta, pe lîngă cuferele din spate, mai aveam un coș de rafie, fără capac, în care l-am instalat pe Kerl. Am făcut drumul în două zile. Noaptea am dormit într-un hotel dintr-un oraș al cărui nume nu-l mai țin minte. Mi-aduc aminte doar de un incident căruia Peter i-a dat multă importanță. În fața hotelului, nu știu din ce, am început să ne certăm, și Peter, înfuriat, m-a lăsat singură, fără să-mi spună nimic, și-a luat motocicleta și a plecat cu un om care s-a oferit să-i arate garajul. Am stat, într-un amurg liniștit, pe strada cuminte, asfaltată, așteptînd. Am așteptat vreun sfert de ceas. Am intrat cu încetul într-un fel de liniște de moarte. Priveam cum se aprind felinarele și cum se luminează pe rînd geamurile caselor, și mă gîndeam că Peter se va întoarce, că ne vom împăca, pentru ca să ne certăm iar, și apoi să ne împăcăm din nou. M-am răzimat de zid. Geamurile restaurantului, cu perdele groase pe dinăuntru, erau scobite în zid, foarte jos, ca niște vitrine. M-am așezat într-unul din ele. Mi-am privit pantofii și mi s-au părut, vîrfurile lor, foarte stupide. «Totul e urît și iremediabil și-n ceea ce a devenit dragostea mea cu Peter, m-am gîndit. Și totuși nu pot să fac nimic — și nu mă-ndur să plec, pentru că nicăieri nu mă așteaptă ceva mai bun.»

Cînd s-a întors, a rămas foarte uimit că nu-l așteptam supărată. M-a privit fricos pe cînd urcam treptele spre camere. La masă mi-a spus : «Iartă-mă, Olga, am făcut un gest pe care nu i l-aș fi făcut niciodată unei femei.»

I-am replicat absentă, indiferentă, că nu-i nimic. Am luat masa în restaurantul hotelului și am stat după aceea să vedem niște numere de revistă. Era o dansatoare în roșu care dansa «la danse du ventre» — o femeie grasă, bătrînă.

În Bansin am intrat spre amurg. Lumea era îmbrăcată în haine de olandă albă, cu jachețele albastre ; noi eram murdari, comici, cu Kerl în coș.

Mi-am găsit pensiune chiar în seara aceea, iar Peter s-a dus la Heringsdorf — trei kilometri distanță, — unde era vila părinților lui. Mi-a promis că se întoarce în aceeași seară.

Ne-am grăbit cu instalarea mea. Aproape toate vilele erau ocupate. La vila unde stăteam acum se elibera poimîine o cameră. Rămînea să am azi și mîine o cameră mică, un fel de încăpere mansardată, de dimensiunile unei săli de baie dintr-un bloc, spoită cu alb, cu un pat de fier negru cu pătură cenușie, soldătească și o masă de lemn nevopsit, cu un scaun. Semăna a cameră de servitoare sau a chilie de călugăr. De acolo nu se vedea decît cerul, pe fereastra mică de sus. (Trebuia să mă urc pe scaun ca să mă uit afară.)

După ce a plecat Peter, eu m-am așezat pe pat, neștiind ce să fac. Eram obosită. Am încercat să deschid valiza. A venit o femeie să-mi aducă prosoape, și mi-am adus aminte că trebuie să mă spăl. Mi-am scos lucrurile : săpunul, peria și pasta de dinți ; încolo n-aveam nimic : apă-de-colonia, creme, parfumuri. Mai aveam un piepten. Și la Göttingen și aici, cînd încercam să le instalez, mi-era rușine că sînt așa de puține. Peter, de altfel, mi-a spus într-o zi : «Eu nu înțeleg. Alte fete au o mulțime de fleacuri, de sticluțe, de cutii, tu n-ai nimic.» M-am dezbrăcat alene. Hainele din valiză nu avea rost să le scot, tot trebuia să mă mut în altă cameră, și nici n-aș fi avut unde să le agăț.

M-am așezat iar pe pat și am privit cum se face seară. Am imaginat povești întregi cu norii albi care se mișcau încontinuu, îmbinîndu-se, schimbîndu-și forma. Cerul era foarte clar și gol, nu vedeam decît albastrul pe care se zvîrcoleau norii, un albastru care nu exprima nimic, căruia nu-i păsa de nimic. Am apucat cu amîndouă mîinile

bara de fier de la picioarele patului și am stat așa multă vreme. Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Simțeam că îmi curg pe față. Le ștergeam din cînd în cînd. Într-u tîrziu, cînd m-am uitat în cameră se făcuse întuneric. Albul pereților părea și mai rece. M-am dezbrăcat și m-am așezat în pat cu mîinile sub cap. Deși mi se făcuse foame, n-am mers în sufrageria de la parterul vilei, ca să iau masa. Am auzit un clopoțel și gălăgie, desigur era acolo lume multă care m-ar fi privit curios. Din cînd în cînd se auzeau mașini. Acum apăreau stelele. Trebuia să fie tîrziu. Peter n-a mai venit.

*

A doua zi dimineața, pe cînd eram în baie, am auzit vocea lui Peter. Vorbea cu bona. L-am găsit la mine în cameră, în pantaloni de flanelă albă, cu jachetă bleu, de sport, și cu pantofi albi, de tenis — fraged, surîzător. Mi-a spus: «Bună dimineața, dragă. Cum ai dormit? Biata de tine, ce cameră ți-au dat. Dar am vorbit cu bona, ți-o schimbă chiar azi după-masă.» A vrut să mă sărute, și nu l-am lăsat. L-am întrebat de ce n-a venit aseară. S-a scuzat: i-a fost imposibil. Era și natural, părinții lui nu l-au văzut de atîta vreme. S-a certat, de altfel, imediat cu ei. Mi s-a părut că mi-o spune ca să mă consoleze. L-am învinuit că nu trebuia să-mi promită, deoarece l-am așteptat și a fost o seară groaznică. El credea că am adormit repede, obosită cum eram (se apăra). Îmi privea acum săpunul, pasta și peria de dinți, cum le aduceam de la baie, și m-a întrebat sec: «În cîte minute ești gata?». Mi-a spus că vrea să se ducă să-și cumpere cărți-poștale. Se întoarce. Mi-am pus o pijama gri-deschis, pe care o făcusem după gustul lui Peter, la o croitoreasă mare din București, și care era distinsă oarecum, dar nu mă avantaja deloc. Peter s-a întors și am ieșit pe bulevardul larg de la marginea mării, am coborît apoi pe plajă. Lume multă, joc de culori, fete cu trupuri zvelte, cu ochi ce se deschideau neverosimil de verzi pe tenul bronzat de soare, cu păr blond aproape alb. Peter nu se ocupa decît de mine, mai precis, nu se ocupa nici de altcineva nici de mine, mergea privind

înainte. Trebuia să ajungem dincolo de plajă unde, m-a anunțat, are să-mi facă o surpriză. N-am înțeles pînă nu mi-a arătat un cort : era al lui, al nostru. Și l-a instalat chiar în dimineața asta. Eram absolut singuri — și se afla la jumătatea drumului între Heringsdorf și Bansin, așa că el putea să vină direct pe plajă. Și veneam și eu, nu mai trebuia să vină cu motocicleta să mă ia, și cîștigam astfel timp. Nu m-am bucurat îndeajuns, ceea ce Peter a observat și l-am simțit nemulțumit. Mi-am scos pijamaua și am rămas în costumul de baie, care era alb, din două piese. S-a dezbrăcat și el, apoi s-a culcat cu fața în jos în nisip.

Eu mă uitam la mare. Cutere cu pînze roșii, albastre sau petecite în toate culorile, îi dădeau ceva pictural. Marea Baltică e o mare albastru-deschis, de un albastru aproape alb. Eram aproape de fiordurile lui Johan Boyer. Dacă n-ar fi înveselit-o pînzele, marea asta molcomă și decolorată ar fi fost poate tristă. Plutea parcă din zare peste ape ceva din nostalgia Nordului cu soare șters, a oamenilor ce-și pun perdele colorate și flori la ferestre ca să-l facă mai vesel, oamenii blonzi și înțelepți ai Nordului, în sufletul cărora umbrele și luminile au contur mai precis, pentru că nu-l topește dărnicia aceea a soarelui din Sud. Poate că își iubesc mult soarele lor palid, și copacii lor negri și grei. Mă gîndeam la *Pan*, la Knut Hamsun.

M-a întrerupt Peter. Mi-a spus : «De ce nu stai lîngă mine ?». M-a chemat în cort și am refuzat. Nu m-aș fi simțit bine cu el, în cortul strîmt. «Atunci n-avea rost să-l instalez, s-a supărat. L-am instalat tocmai pentru ca să fim singuri, cînd vrem să fim singuri».

Apoi a venit amiaza. Mi-a spus că trebuie să plece. Era puțin cam sîcîit că trebuie să vină să-și ia motocicleta, îmi părea pornit împotriva mea. Mi-a repetat că de mîine să vin eu singură pînă la cort, că el mă așteaptă acolo, atrăgîndu-mi atenția să memorizez bine drumul ca să știu să viu. Apoi, la despărțire, mi-a mărturisit încurcat că după-masă și diseară trebuie să stea acasă, pentru că părinții lui i-au făcut scandal că a plecat în dimineața asta. Mi-a venit să plîng dar m-am silit să-i vorbesc. I-am spus că dacă va merge tot așa eu plec,

că nu mai pot să suport să stau singură. L-am rugat să-mi promită că va face tot posibilul să vină. Mi-a promis în cele din urmă, cu ochii plecați și cu fruntea încruntată, urmărind parcă un gînd.

Am privit de la poarta vilei cum dispare motocicleta, fără ca Peter să privească înapoi. Zgomotul ei se auzea tot mai de departe pînă a fost înăbușit de zgomotul unei mașini care venea.

M-am uitat la vile. Erau numai vile mici, înconjurate de grădinițe, un fel de colonie de vile, alcătuind în grupe de patru, cîte un pătrat mărginit de străzi, toate albe și cu bîrne maron, și toate grațioase și mici, avînd ceva din desenele cărților cu povești germane, ceva de case de turtă dulce. M-am dus la masă, cu pas încet ; era singurul punct de program de acum înainte, după aceea iar n-aveam ce să fac.

După-masă am rătăcit prin stațiune : m-am întors însă curînd, să-l aștept pe Peter : Dacă totuși vine și sosește în timp ce sînt plecată ? !

Am mers în grădină, unde, printre pomi și ronduri, erau mese și scaune, și am încercat să scriu în țară, și n-am reușit. A rămas un început de scrisoare : «Dragă Géza-baci. Sînt de ieri la Bansin, la Marea Baltică. Mă simt bine...» Mi se zbăteau tîmplele și-mi ardeau obrajii. Dacă aș avea pe cineva să-i spun... Mi se părea că n-am să mai pot să suport.

Peter n-a venit. Seara nu știam ce să fac. M-am dus în cameră dar m-am îngrozit (nu mi-o schimbase încă), și m-am întors în grădină. Toată lumea era plecată, și peste tot întuneric ; numai în sufragerie ardea un bec mic deasupra ușii, pentru că servitoarele strîngeau fețele de mese. Au venit afară să le scuture, apoi s-a făcut și-n sufragerie întuneric.

Treceau mașini, claxoane, faruri. Îmi concentram toată atenția ca să simt cînd vine Peter. De la un moment dat, cînd eram sigură că n-are să mai vină, fiecare claxon sau far mă dureau cum ar durea o lovitură primită pe o bucată de corp deja zdrelită.

M-am dus apoi să mă culc, nu știu cît era ceasul.

*

A doua zi, pe cînd îmi luam cafeaua în grădină, pe la nouă și ceva, am auzit motocicleta lui Peter (o recunoșteam după sunetul prelung). Am ieșit la poartă. Peter era tot luminos ca ieri, cu pantaloni albi și cu jacheta de sport bleu, de la Cambridge. Mi-a venit să plîng cînd l-am văzut. A venit la mine cald, tandru, cu mutra pe care o avea cînd se trezea dimineața. Deși frumos pieptănat, îmi sugera un Peter cu părul răvășit, îmbujorat de somn. Ne-am dus la masă. M-a privit trist, luîndu-mi mîna ce stătea pe masă.

— Olga, te-am dorit așa de mult. Aveam atîta nevoie de tine. A fost o seară grozavă. Părinții mei sînt imposibili. Știi că au auzit de tine...

— Te-au certat din cauza mea ?

Mi s-a oprit inima.

— Nu. Dar mi-au făcut mizerii. Sînt foarte răi. Tu ce-ai făcut aseară ?

— Te-am așteptat, pînă tîrziu de tot... i-am răspuns.

Nu mai puteam să adaug nimic, mă simțeam umilită, dezorientată.

Ne-am dus la plajă, unde i-am spus că nu mai pot să stau mult timp așa, că e mai bine să plec. Peter a replicat învinuindu-mă că în loc să fiu tandră și camaradă cu el, cînd era atîta nevoie de mine, îi îngreuiez situația. I-am replicat, izbucnind, că nu mai pot să fiu camaradă, că nu mai pot să fac nimic pentru el, că singura dorință mi-e să fiu cît mai departe de locul acesta și de el. Mi-a întors spatele enervat și a intrat în apă. După aceea s-a uscat la soare, apoi a constatat că s-a făcut tîrziu și că trebuie să plecăm.

A trecut iar pe la mine să-și ia motocicleta și mi-a atras din nou atenția că mîine ne vom întîlni la plajă, că nu mai vine să mă ia. Am remarcat că n-a proiectat nimic pentru după-masă. A dezlipit motocicleta de lîngă gard și s-a urcat. «Acum va începe să huruie motorul !» Am făcut un efort să-l întreb (după ce ne certasem) :

— Peter, după-masă nu vii ?

— Cred că da, mi-a aruncat, plecînd...

*

Au trecut zece zile fără schimbări. Peter avea zilnic certuri cu părinții și se plîngea că nu-i dădeau bani ca să nu poată ieși cu mine seara. Mergeam la plajă unde rămîneau coșurile de peste zi, ne așezam în cîte unul și priveam marea. Peter îmi vorbea aproape tot timpul de părinții lui — era atît de impresionat de ei și pătruns de dependența lui ; din cauza aceasta mi se părea mai mic decît oricînd. Căutam să-l consolez. Se răzima de mine copilărește și spunea că sînt singura ființă care-l înțelege. Îmi lipeam bărbia de părul lui și mi se punea un nod în gît, nu știu de ce. Încercam să-mi imaginez ceva sau pe cineva care să ne protejeze pe amîndoi. Într-o seară eram tot într-un coș pe plajă cînd s-au apropiat de noi doi oameni. Se vedeau numai siluetele negre. Eram departe de centrul stațiunii. Peter mi-a făcut semn să nu mă mișc, privindu-i fricos. După ce au trecut și ne-am sculat ca să plecăm, mi-a spus că era sigur că sînt hoți și că putea să ni se întîmple ceva.

De atunci, mi-a fost frică să mai merg la plajă. Am mai fost doar într-o seară cînd se aduceau rămășițele vasului Niobe (vas-școală ce s-a înecat cu toți elevii — o sută douăzeci). Marea Baltică era neagră, tăcută. Nu se vedeau decît luminile roșii, înaintînd încet spre mal. Erau două — una mai mare și una mai mică, la coadă, ale vasului de care era remorcată epava Niobe-ului. Peter tăcea. Era atîta tăcere și întuneric, de parcă ar fi fost totdeauna așa...

Cîteva zile mai tîrziu, a fost o serată la cazinoul din Heringsdorf. Peter mi-a spus că va veni și mama lui și că vom merge și noi. Se bucura ca un copil. Mi-a recomandat să-mi iau rochia neagră pe care o purtam și la Spindlermühle seara. Îmi venea destul de bine. Eram atît de convinsă că sînt drăguță, încît am privit tot timpul nerăbdătoare spre ușă. În timpul unui dans, Peter mi-a atras atenția că mama lui a sosit. E cu sora lui și cu un domn. E îmbrăcată în alb și și-a luat cele două vulpi albastre, ca să mă impresioneze. Am bănuit locul mesei după grimasele și gesturile pe care le făcea Peter într-o anumită direcție.

— Trebuie să fii frumoasă. Ce bine-mi pare ! mi-a spus cînd ne-am întors la masă. Te privea cu niște ochi să te mănînce !

Am surîs.

— În orice caz aș fi preferat să fii mai atent, fiindcă ai dansat prost.

Peter s-a supărat și a hotărît că nu mai dansează cu mine.

Terasa Cazinoului era împodobită cu lampioane, și jos, unde era întunericul, era marea. Am plecat curînd. Peter a propus să mai mergem pe plajă.

*

A doua zi Peter mi-a spus că a vorbit cu mama lui despre mine. I-a spus că am siluetă drăguță și cap de păpușă. Am gît urît, în schimb («Eu n-am observat pînă acum», a adăugat Peter), și rochia mea nu era potrivită pentru serata de ieri. Trebuia ceva deschis, înflorat.

I-am amintit lui Peter că el mi-a recomandat să-mi fac rochii în culori închise. Mi-a povestit, drept replică : Avea un prieten însurat. Într-o zi prietenul acesta a plecat cu soția lui într-o călătorie. Pe drum, a vrut să deschidă geamantanul. Soția lui uitase cheile. I-a făcut scandal, că așa face totdeauna. Ea n-a răspuns nimic. După vreo jumătate de oră, prietenul lui a vrut să mănînce. A constatat că uitase cuțitul. Soția lui a intervenit împăciuitoare : «Lasă, nu face nimic, am să încerc să aranjez mîncarea în așa fel ca să nu fie nevoie de cuțit». Nefiind încă sigur dacă am priceput a adăugat : «A fost admirabil gestul acelei femei. Tu nu ești niciodată capabilă de așa ceva...»

«Știi că mama vrea să te cunoască, a venit Peter în altă zi. Vii cu mine odată, ca din întîmplare, la plajă la Heringsdorf.»

Seara m-a dus cu motocicleta la Heringsdorf. Am lăsat-o pe o uliță pustie și am plecat mai departe. Peter mă conducea misterios. Nu trecea nimeni pe stradă, și felinarele puține făceau Heringsdorful întunecos și pustiu. O boare răcoroasă și un rînd de felinare — al căror început și sfîrșit nu se vedea — anunțau că sîntem pe malul

mării. În stînga noastră, în fundul parcurilor, se vedeau vilele. Acum știam de ce m-a adus Peter : voia să-mi arate vila lui. Încercam să o ghicesc. Am ajuns la un parc cu copaci mari în dreapta și în stînga, iar pe centru o peluză cu un jet-d'eau care șopotea molcom. În fund, o vilă mare albă, cufundată în întuneric. La o singură fereastră, sus, lumină. Acolo cînta o femeie, acompaniată de pian.

Peter s-a oprit :

— Auzi ?

— Da, cine e ?

— Mama mea, care cîntă. Are o voce agreabilă.

N-aveam prea multă sensibilitate muzicală, vocea însă, subțire și mlădioasă, mi se părea destul de agreabilă. L-am examinat pe Peter curios. Nu mi l-am imaginat niciodată în cadrul acesta. I-am spus. M-a liniștit, m-a asigurat că numai pe mine mă are, că nici el nu se simte bine acolo.

*

Mama lui Peter a venit să mă vadă, într-o după-masă, pe faleză. I-a spus lui Peter că sînt neîngrijită (aveam unghiile nemanichiurate și părul necoafat, lăsat să fluture în voie), altfel, destul de agreabilă. Peter mi-a spus, oarecum agresiv, că trebuie să-mi fac unghiile și să-mi aleg, «în sfîrșit», o coafură. Eram invitată într-o excursie cu familia lui, venea și domnul care a fost atunci seara la serbare cu mama lui Peter și cu soția, și trebuia să apar altfel.

M-am dus la coafor. Cu unghiile a mers destul de simplu, în schimb, părul meu, ondulat natural, pieptănat spre spate și lăsat să fluture ca un steag, nu se pretа la nici o coafură. Mi-a făcut una cu cărare într-o parte. A trebuit să mi-l scurteze, și după ce mi l-a ondulat, mi s-a ridicat pînă la jumătatea urechilor. Aveam acum un cap de servitoare coafată, ticluit și anost. Am vrut să-l pieptăn, dar coaforul mi-a luat pieptenul din mînă politicos și mi-a pus fileul pe cap ca să se așeze ondulele mai bine. Mi-a recomandat să mă culc și seara cu file, și cînd îl pieptăn să-l apăs cu mîna, ca să nu se umfle.

Peter a venit să mă ia. M-a găsit cu fileul. L-am scos. Părul stătea acum lipit. Aveam cu totul alt aer și mi se părea că mă jenează și în mișcări. Peter mă privea fără entuziasm. I-am spus că mă găsesc oribilă așa. Mi-a răspuns, tot fără prea mult interes, că e mai bine să am părul aranjat, chiar dacă mi-ar veni mai rău. A adăugat să mă grăbesc pentru că trebuie să mergem, sîntem în întîrziere.

Am mers, pînă în pădurea unde era restaurantul, cu motocicleta. Pe drum mi s-a murdărit rochia de *eponj* alb din cauza cîtorva crengi pe lîngă care am trecut. Am fost primită foarte amabil. Mama lui Peter era frumoasă, înaltă și blondă (oxigenată), părea mult mai tînără și avea uneori gesturi de drăgălășie adolescentină. M-am împrietenit repede cu sora lui, și seara, cînd m-am întors, am fost invitată să locuiesc la ei.

A doua zi, doamna Krauss a venit să mă ia cu mașina. M-am jenat de valizele mele vechi și m-am gîndit cu groază la momentul cînd ar putea să se întrebe — ca și Peter — de ce n-am și eu atîtea nimicuri — sticle de parfum, cutii — cum au alte fete. Rose a venit cu mine în cameră să-mi ajute. N-am știut ce formulă să găsesc s-o dau afară. Am renunțat să despachetez. Am coborît cu ea jos, încurcată, lăsîndu-mi valizele închise. În holul mare, soarele își arunca ultimele raze ; se vedea prin ușile larg deschise jet-d'eau-ul și marea foarte albastră, aproape albă, și calmă. Rose m-a întrebat dacă știu să cînt la pian. I-am spus că nu și am rugat-o să-mi cînte ea. Mi-a spus că nu știe nici ea, că nu-i place. Dar mie-mi place? Nici mie. Apoi m-a întrebat candid, fără nici o introducere, dacă îl iubesc mult pe Peter. I-am răspuns că da. Mi-a spus confidențial că și el mă iubește mult și nu lasă pe nimeni să-i spună ceva rău despre mine. Ne-am așezat pe un divan îmbrăcat în mătasă înflorată, Rose și-a pus picioarele pe un fotoliu și m-a sfătuit să fac la fel. Rochia scurtă i s-a ridicat deasupra genunchilor. Rose avea picioare mai femeiești decît ale mele, deși era cu cinci ani mai tînără (avea numai patrusprezece ani). Am privit-o. Pe cît era Peter de fin, pe atît era de dură Rose. Fața mare, mîini mari, corp mare. Avea în schimb ochii cenușii foarte frumoși și buze groase,

roșii, sănătoase. Cînd rîdea i se vedeau dinții albi. Avea un rîs plin de farmec și feminitate. Îmi plăcea.

Seara am fost la cazinou. Doamna Krauss m-a sfătuit să-mi pun o crizantemă roz la taiorul gri pe care-l purtam. Eram drăguță. Acum mă obișnuisem și cu coafura. Mă uitam în oglinzi pe cînd dansam cu Peter. Cînd am stat la masă, doamna Krauss i-a atras atenția lui Peter asupra unei fete blonde de la altă masă : «Uite fata de care m-aș fi îndrăgostit dacă aș fi fost în locul tău». Am privit-o mirat. Mi-a răspuns, surîzînd amabil, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. În timp ce dansam, Peter m-a rugat, foarte jenat, să nu iau în seamă răutățile doamnei Krauss.

În altă seară stăteam, după masă, cu părinții lui Peter în hol. Doamna Krauss m-a întrebat dacă nu-mi place șampania, pentru că o lăsam în fiecare seară în pahar. I-am răspuns că nu sînt obișnuită cu nici un fel de băutură. A surîs, apoi i s-a adresat lui Peter : «Știi că am întîlnit azi spre seară pe contesa W ? Era delicioasă. Înaltă, subțire, fină. M-a întrebat de tine. Am s-o invit aici într-una din zile». Peter a răspuns că nu ține deloc s-o vadă, că are să plece de acasă. Cum stătea lîngă mine, a profitat de un moment cînd doamna Krauss nu ne observa ca să-mi spună să găsesc o formulă să putem pleca. Doamna Krauss a ridicat sprîncenele mirată că mi s-a făcut rău subit și a spus că regretă. Pe trepte, Peter mi-a spus că plecăm zilele acestea spre Göttingen. Nu știu de ce eu nu mă simțeam jignită : doamna Krauss spunea totul cu un aer atît de amabil și era tot timpul atît de frumoasă și de blîndă.

În altă seară, tot în hol, tot după masă :

— La noi fetele de familie bună nu călătoresc singure.

I-am răspuns, cu surîsul și cu tonul învățat de la ea :

— Nici la noi, doamnă.

Am tăcut amîndouă, surîzîndu-ne reciproc, prietenos. Peter mi-a spus mai tîrziu că a fost mîndru de atitudinea mea.

Domnului Krauss îi plăceam. Era un om ocupat și nervos — înalt, slab și cu monoclu. Nu i-a spus mai mult decît că sînt liniștitoare, «ceea ce pentru tatăl meu e enorm» a adăugat Peter. Seara, tăcea, mai mult ; se

observa că, deși ne privea, era preocupat de altceva. Din cînd în cînd punea cîte o întrebare. Odată m-a întrebat ceva din Dreptul roman și am știut să-i răspund. S-a întors spre Peter, sever : «vezi, o fată și știe mai bine decît tine. Ar trebui să iei exemplu». Altădată i-am spus despre Codul civil german că a fost pus în vigoare în 1900. A rămas mirat, mi-a spus că nu știa că la noi se învață Dreptul așa de serios. Restul timpului stătea nemișcat, cu monoclul înțepenit la ochi, luînd din cînd în cînd, cu același gest, paharul de șampanie și sorbind cîte puțin.

Rose a venit într-o după-masă, pe la două, la mine în cameră. M-a rugat să-i traduc o bucată din limba franceză. M-a întrebat : «De ce nu-ți pui nimic la oglindă ?». A venit să-mi deschidă sertarele, să-mi scoată lucrurile și să le așeze deasupra. Am sărit de pe pat și am prins-o de mînă, silind-o să se așeze înapoi. A renunțat, dar indispunîndu-se : «Știi... nu-i frumos așa. Parcă n-ar locui nimeni în cameră. Să vii la mine să vezi cîte lucruri am». După cîteva zile : «Știi, mai bine să stăm de vorbă. Îi spui mamei că am făcut traducerea». A început, iar neașteptat : «Ți-a spus Peter de Musmé ?». I-am răspuns că da. Mi-a arătat o brățară de aur cu semilună : «Asta o am de la ea». A scos-o de pe mînă și mi-a pus-o pe a mea. «Îți place ?» — «Foarte mult, Rose». Am admirat-o, apoi am scos-o să i-o dau. «Te rog s-o ții», m-a rugat. N-am vrut. Mi-a spus că se supără dacă n-o iau. I-am mulțumit, am sărutat-o — simțeam că mi-e prietenă. Am întrebat-o : «Peter a iubit-o mult pe Musmé ?». Rose m-a privit surprinsă, s-a încurcat, a tăcut o clipă, apoi mi-a spus că nu știe. Am schimbat vorba, i-am mulțumit pentru scrisoarea pe care mi-a scris-o cînd a avut Peter accidentul. Mi-a răspuns, rîzînd strengărește : «A, da, el m-a pus să ți-o scriu, ca să te sperii. Credea că nu-l mai iubești»... «Cum, n-a fost rănit ? ! N-a participat la concursul de automobile ? !»... «Cum, nu ți-a spus asta ?, a întrebat grăbită Rose, eu credeam că da... În orice caz, să nu mă spui»...

Mi-am adus aminte cît am fost de disperată, și în ce termeni îmi scria Peter despre moartea și dragostea

lui. După descoperirea asta, nu mai aveam nici un fel de încredere în el.

La ceai, pe care l-am luat într-un chioșc din grădină, doamna Krauss m-a întrebat ce am de gînd să fac în viitor. I-am spus că fac Literele și Dreptul pentru că vreau să fiu ziaristă. I-am vorbit serios, fără nici o aluzie la o căsătorie cu Peter. A obiectat : «crezi că voiajul acesta în Germania n-ar putea într-o bună zi să-ți strice reputația și să regreți ?». I-am răspuns că nu văd de ce... A mai aruncat așa, într-o doară : «În Peter nu trebuie să ai prea multă încredere. E un copil bun, dar exagerează totdeauna și își ia obligații pe care nu poate să le țină. Atunci vine la noi disperat». I-am răspuns : «Da, e un băiat foarte bun. Mie mi-e foarte drag», așa cum aș fi vorbit de un prieten oarecare ce mi-ar fi agreabil și indiferent. Și mă gîndeam : «Ce obligații și-a luat Peter ? De ce a venit la părinții lui disperat ? Se simțea obligat să se însoare cu mine ? Și tot ce se face pentru mine acum era dintr-un fel de obligație ?» Doamna Krauss m-a privit lung și a schimbat discuția. Între timp, a apărut Peter. În alb și pătat, pe pantaloni, pe mîini și pe față, cu negru.

— Ce-i cu tine ? l-a întrebat, cum a apărut, doamna Krauss.

A explicat că a aranjat ceva la motocicletă.

— De cînd cu motocicleta ești tot murdar.

N-am putut să mă stăpînesc :

— Probabil motocicleta e mai mult un pretext.

Doamna Krauss a făcut haz, iar Peter mi-a răspuns înțepat ceva ce nu era de spirit, dar plin de atitudine. După ce doamna Krauss a plecat, mi-a atras atenția că am făcut o gafă că n-am fost de partea lui ; acum poate foarte bine să-i obiecteze că nu-l iubesc («Că n-am nici calitatea asta», am adăugat pentru mine).

Seara, era un fel de serată la Peter și eram invitată și eu. Veneau diferite personalități, printre care și contesa W., de care doamna Krauss vorbise în seara aceea. Peter se bucura de pe acum : «Am să-i joc o festă !»

Nu știam cum să mă îmbrac. Aș fi vrut să mă îmbrac într-o culoare deschisă, dar n-aveam decît rochii sport în culori deschise. Pentru seară n-aveam decît rochia

neagră și o rochie de voal galbenă cu flori roșii și albastre (cu care mă cunoscuse Peter la serata de la Grenoble) care nu-mi plăcea. La nici una din ele nu mergeau pantofii albi, iar pantofii negri — mai ales cu rochia de voal galben — mergeau foarte rău. M-am îmbrăcat și dezbrăcat de cîteva ori. Cînd Peter a venit să vadă dacă sînt gata, m-a găsit trîntită pe pat dezbrăcată, plîngînd. I-am spus că mi-i imposibil să cobor. Mi-a răspuns că sînt obligată s-o fac, că altfel mă compromit definitiv în ochii părinților lui, și a trîntit ușa, lăsîndu-mă singură. Ceasul înainta foarte repede. A bătut și Rose la ușă. Am rugat-o să mă aștepte în hol. A venit iar Peter. I-am spus că voi coborî imediat. (Eram tot cum mă lăsase, cu ochii umflați de plîns.) Apoi m-am gîndit serios : Orice s-ar întîmpla, nu pot să suport seara asta. Mi-am luat repede o rochie ușoară și sandalele în picioarele goale, și am coborît în fugă pe scara din dos, după ce am examinat ca un hoț treptele, să văd dacă nu e nimeni. De jos, de la ușă, se vedea un colț al holului iluminat. Era mișcare, zgomot. Sosise cineva dintre invitați. Cineva urca spre camera mea. Am fugit spre poarta dindos (acel cineva putea să creadă că sînt în baie), pe care am găsit-o deschisă. Am ocolit pe străzi (poarta dindos nu dădea spre mare) și am ieșit la mare. M-am coborît pe plajă și m-am ascuns într-un coș. Am stat acolo cîtva timp ghemuită, apoi am apropiat alt coș și am încercat să dorm, amuzată de sălbăticia mea. După acest întîi act de curaj (așa mi se părea), m-am gîndit serios să mă despart de Peter. Întîiul moment va fi mai greu, apoi va trece. Mi se părea că nu-l iubesc, și mai ales că n-am să mă obișnuiesc niciodată cu atmosfera asta. Apoi mi-am adus aminte că tot aici am stat cînd s-au adus rămășițele Niobe-ului, și mi s-a făcut frică. Aș fi vrut așa de mult să vină Peter. Dar n-a venit nimeni. Se vedea vila iluminată, mișcare multă în sufragerie... Cineva a coborît în parc... M-am așezat pe malul mării și am așteptat ore întregi. Mă răzbea frigul, simțeam cu oarecare voluptate cum îngheț. Aș fi vrut să mă îmbolnăvesc și să mor. Nu vedeam ce aș putea să-i spun mîine doamnei Krauss.

Niciodată nu mi s-a părut timpul mai lung. Nu știu

cît era ceasul cînd mașinile au plecat. Cîțiva invitați au ieșit pe jos chiar prin portița din fața mea. Era o fată grasă, un domn, cu o doamnă, Peter, Rose. M-am strîns mai tare.

I-am văzut pe Peter și Rose peste vreo zece minute întorcîndu-se. L-am auzit pe Peter, cînd a trecut pe lîngă mine, vorbind. N-am înțeles decît : «De acum totul s-a sfîrșit...» Am fost sigură că e vorba despre mine.

Peste jumătate de oră m-am dus și eu. Am ocolit pe străzi, am sunat. A ieșit șoferul să-mi deschidă. Întîi nu m-a recunoscut, apoi m-a salutat privindu-mă ciudat. M-a condus (cred că avea instrucțiuni). M-am urcat în cameră încet și am închis ușa cu cheia, apoi am aprins veioza și am vrut s-o pun pe parchet să nu se vadă lumina. Pe pat, era întins, îmbrăcat, Peter. Am rămas cu lampa în mînă. Peter m-a privit disprețuitor. Îmi venea să rîd. Toată scena mi se părea foarte comică. A început să vorbească cu o voce foarte calmă.

— Cred că înțelegi că de-acum s-a sfîrșit totul între noi.

Am hotărît instantaneu să nu cedez nimic. I-am răspuns tot calm.

— Da, Peter. De aceea am și procedat așa. Ca să creez un iremediabil. Altfel n-aș fi avut curajul.

Peter s-a sculat. Mi-a spus :

— Vom vorbi mîine dimineață. Cu tatăl meu n-ai să mai dai ochi pentru că pleacă devreme la Berlin. Mamei să-i spui că ți-a fost rău.

— Dar nu știe ?

— Ba da. Dar n-ai ce să-i spui altceva.

(Aveam un aer de soți, care își discută — în bună înțelegere — divorțul).

Peter a plecat.

Am deschis fereastra. Luna înălbea peluza — marea era neagră. Stelele, sus, erau calme, strălucitoare. «Dincolo de grădina asta, de casa asta, de oameni, mă așteaptă lumea mea» — mi-am spus. Simțeam un fel de complicitate cu stelele, cu copacii, cu animalele din iarbă. Eram liniștită.

*

A doua zi a fost mult mai simplu decît credeam. Peter a venit să-mi spună să cobor mai repede la cafea. Eu voiseм să renunț. Acolo le-am găsit pe Rose și pe doamna Krauss.

I-am spus bună dimineața doamnei Krauss și am vrut să încep să-mi debitez formula de scuză. Mi-a întins mîna cu cel mai dulce surîs.

— Cum ai dormit ? Mi-a spus Peter că ți-a fost foarte rău aseară. Am regretat mult că n-ai fost aici. Toată lumea a întrebat de dumneata.

Am făcut o mutră dezolată :

— Mi-a fost foarte rău, doamnă. Am regretat și eu imens că n-am putut să viu.

Mă gîndeam în timpul acesta că doamna Krauss știe tot, și eu știu că știe tot ; cu toate astea scena se petrecea cu atîta naturalețe.

După cafea, am vorbit cu Peter. Dar nu ca ieri seară. Acum Peter nu-mi mai expunea calm programul lichidării, ci era furios. Îmi spunea că tatăl lui nu s-ar mai învoi niciodată să ne căsătorim, că a spus că sînt «gîscă», ceea ce din partea tatălui lui e foarte grav ; cît despre doamna Krauss, atîta aștepta. Că am stricat tot, că de acum nu mai puteam spera nimic.

— Îmi vorbești parcă aș fi adus sfîrșitul lumii, mi-am pierdut răbdarea.

— Bine, dacă ție nu-ți pasă... Să știi însă că nici Rose nu te mai iubește, a sfîrșit Peter.

A doua zi am plecat spre Göttingen. Tot cu Kerl în coșul de la spatele motocicletei. Doamna Krauss ne-a condus pînă la poartă. Era într-o robe-de-chambre de crêpe-satin roșu. Dacă aș fi avut ocazia i-aș fi plasat lui Peter observația asta, învinuindu-l iar că m-a obligat să-mi fac rochii în culori închise (pentru că doamna Krauss avea peste patruzeci de ani, iar crêpe-satin-ul roșu îmi părea cel mai frapant articol ce se poate imagina). Era frumoasă și elegantă. Ne privea cu milă și n-a uitat să mai observe o dată, mustrîndu-l pe Peter, că e cît se poate de deplasat să mă oblige să fac un drum așa de lung în asemenea condiții.

I-am mulțumit pentru găzduire, i-am sărutat mîna (așa mi-a spus Peter că se obișnuiește cînd ai în față o cucoană mai în vîrstă ; dar cum Doamna Krauss părea foarte tînără și era frumoasă și feminină, gestul meu avea mai mult ceva de gest de servitoare). M-a întrebat cînd mă întorc în România. N-am avut timp să-i răspund pentru că Peter a dat drumul motocicletei. Cînd am cotit după ultimul colț, mi-a spus furios :

— Nici la plecare n-a putut să termine printr-o frază prietenoasă.

L-am liniștit :

— Lasă, Peter, are dreptate.

*

Eram iar pe drum. Am trecut de malul mării. Aveam răcoarea cîmpului în față, drumul de asfalt. Iarba, în dreapta și în stînga, juca în ape ca o rochie de lamé verde, cum sufla boarea...

*

Din Göttingen, mergeam foarte des la Braunlage, în munții Harz. Într-o sîmbătă Peter mi-a propus să ne urcăm pînă în vîrful Brockenului, unde era un hotel. L-a anunțat pe Williams să vină acolo să ne întîlnească. Am stat pînă pe la șase după-masă în Braunlage. Am plecat spre Brocken spre seară. Urcușul a fost foarte greu. Cu toate că serpentinele erau mari, drumul urca vizibil. Am reușit să ajungem cînd se făcuse deja seară. Cum muntele era destul de golaș, cu copacii mici și rari, am văzut la fiecare sfîrșit de curbă cum pădurile, apoi cîmpiile albastre din depărtare, cu insule de lumini, rămîneau sub noi. După ultima curbă am zărit hotelul. În aceeași clipă vîntul mi-a zburat bascul din cap. Peter a oprit și m-am dus să-l iau. Se rostogolea peste pietre. Vîntul mă alunga cu furie din spate, vuind ca o morișcă. Bascul mi s-a oprit la rădăcina unei pietre mari. L-am luat și l-am vîrît în buzunar. Cînd m-am întors spre Peter, vîntul m-a întîmpinat din față cu atîta putere că abia puteam să

înaintez. La o sută de metri era hotelul ridicat din aceeași stîncă pe care o găseam și pe jos, masiv cît o piramidă. Am pus motocicleta în garaj și am intrat. Abia în hol am reușit să vorbim cumsecade. Peter mi-a spus că așa e totdeauna aici : pentru că Brocken e cel mai înalt vîrf din împrejurimi, pe aici se rostogolesc vînturile încontinuu.

Ni s-au dat camere la etajul întîi. Camere lungi și înguste, cu o fereastră mică într-un capăt și cu ușa în celălalt. În soba mică de fier ardea focul. «Nopțile sînt înghețate aici», mi-a explicat servitoarea. Era complet întuneric, în schimb flacăra ce lumina agreabil odaia, arunca pete roșii jucăușe pe așternutul alb al patului vechi, pe noptiera mică. Lenjeria patului era rece. Lîngă fereastră se afla o masă cu o cană și lavabou, două scaune de lemn — încolo nimic. Se auzea, cînd cîntecul focului devenea mai molcom, cum șuiera vîntul afară, cum trîntea ușa.

M-am dus în camera lui Peter. Era ca și a mea. Am încercat să ne lipim nasul de geam. Departe, jos, sclipeau luminile orașelor, ca niște ronduri de flori de foc, în ceața albastră a serii. Peter mi-a înconjurat talia cu brațul, mi-am lipit fața de a lui și m-am strîns tot mai tare. Nu știu de ce mi-era frică, toată lumea asta avea ceva din alte tărîmuri.

În restaurantul mare și plutind în semiumbră, cu scaune specifice, nemțești, scunde, erau zugrăvite pe pereți, în tonuri închise, mari fresce reprezentînd scene din legende germane. Felinarele atîrnate de tavanul sculptat le luminau slab, dîndu-le un aspect ciudat. Chelnerii vorbeau în șoaptă. Era puțină lume, tăcută și ea. L-am întrebat pe Peter de ce sînt toți oamenii așa de posomorîți aici, și mi-a spus că în partea asta trăiesc unii din cei mai superstițioși locuitori ai Germaniei. Aici și-a plasat și Goethe *Noaptea Walpurgiei* din *Faust*. Am mîncat într-o tăcere ce făcea zgomotul tacîmurilor strident. Din cînd în cînd priveam în jur, așteptînd parcă să se întîmple ceva.

M-am trezit a doua zi în plină lumină. Umbra hotelului se proiecta enormă în fața ferestrei. Dar dincolo era soare. Și grupuri de oameni care răsăriseră în dimineața asta de duminică. Peter mi-a spus că e un tren care

urcă pînă aici. Să nu fi venit Williams. M-am îmbrăcat repede și am coborît. Restaurantul și holul erau pline de tot felul de lume, de la burghezi cu copii, pînă la sportivi cu rucsacuri și cu genunchii goi. Pînă și o coloană de soldați național-socialiști. Afară, la fel. Săreau din stînci în stînci, dîndu-și mîna, sprijinindu-se în bastoane. Pînă și un cățel alb, fără rasă, flutura din coadă vesel, în vîrful unei pietre mai mari. Se vindeau cărți-poștale ilustrate cu vrăjitoare călărind pe mături sau cu umbra proiectată pe cer a unui om urcat în vîrful unui turn din fața hotelului. («Într-adevăr, spre apusul soarelui, dacă te urci în vîrful turnului, ți se proiectează umbra pe cer», mi-a spus Peter.)

Am intrat iar în restaurant, goniți de vînt. Am ieșit să-l așteptăm pe Williams la trenul de douăsprezece. Nu venise. Apoi la cel de patru, deși era cam tîrziu, gîndindu-ne că poate n-a scăpat pînă acum de la fermă. Nu era nici în trenul de patru.

— De-acum nu mai vine. Poate n-a primit la timp scrisoarea mea, a bănuit Peter, contrariat.

Peste o oră am plecat. Am coborît panta cu motorul stins. Pe la șapte am ajuns la Göttingen. Mi s-a părut foarte gol Kaiser Wilhelm Park-ul. Am observat că frunzele de pe creanga ferestrei mele au început să se îngălbenească. Am închis-o. Cînd a venit Peter să mă ia la masă, m-a găsit cu ochii roșii. Nu m-a întrebat nimic, m-a privit doar lung și m-a mîngîiat pe păr.

Seara, am stat în camera lui. Afară era vînt și răcoare. Am închis ușa dinspre terasă. Stăteam pe divan. Peter m-a întrebat cînd plec și cînd ne vom mai întîlni după aceea. I-am spus că trebuie să plec în zece zile și că ne vom mai întîlni de Crăciun.

— Trei luni, deci, a socotit Peter. Au să treacă.

— Da, Peter... Dar după aceea vor urma alte cinci luni, și alte trei... și cine știe cît timp așa. Aș vrea să vie un timp cînd să nu mai trebuiască să ne despărțim...

Peter a tăcut, și-a apăsat bărbia în pumni și a încrețit fruntea, privind undeva înainte, dincolo de lucruri.

*

Cît am mai stat la Göttingen, am reluat viața de mai înainte. La trei zile după sosire i-am scris doamnei Krauss o scrisoare cu mulțumiri. Peste o săptămînă am primit răspunsul ei, o vedere din Heringsdorf cu cîteva cuvinte amabile. La sfîrșit un «Cînd te întorci în țară?». Peter a primit o scrisoare de la tatăl lui, în care-i spunea să învețe pentru examene și să mă convingă să plec. Gazonul din fața K. W. Park-ului a început să se îngălbenească. Și în pădure, din loc în loc, vedeam cîte o frunză galbenă. Seara mergeam cu motocicleta la cinematograf. Era din ce în ce mai frig. Odată, cînd ne-am întors, bătea un vînt amestecat cu praf. Numai atunci mi-am dat seama cîte frunze erau uscate — era un roi întreg în aer : zburau albite de faruri, ca niște afișe aruncate din avion, și ne izbeau în față. Acasă, Peter uitase fereastra și ușa deschise, și-i zburaseră hîrtiile de pe masă. A trebuit să ieșim pe terasă ca să le strîngem. Apoi m-am așezat pe divan. Divanul era lîngă birou, și numai veioza de pe birou aprinsă. Peter fuma, într-un fotoliu.

Așteptam să-mi spună ceva. Eram sigură că a simțit și el că e toamnă. L-am privit. M-a privit și el — o privire de înregistrare — apoi a continuat să fumeze, absent. Era întuneric și frig în cameră. Aș fi vrut să încep eu să vorbesc. Am imaginat tot felul de fraze, discuții întregi chiar, dar îmi era teamă să nu încep cu o voce răgușită sau să mă bîlbîi. În sfîrșit a vorbit Peter.

— Vrei să dormi aici, Olga ?

— Nu știu Peter. E o noapte cînd nu știu cum aș putea să suport camera mea... Apoi... Peter...

— Ce-i, Olga ? s-a interesat Peter, privindu-mă binevoitor...

— Aș vrea să-ți spun ceva, dar nu știu cum să încep. Nici nu știu precis ce. (Vîntul a răbufnit prin crăpăturile ușii și a mișcat perdeaua, mascînd pentru o clipă lumina...) Peter... e așa de tristă dragostea noastră acum... Cred că mă iubești, dar nu știu de ce mi-ar fi mai ușor să cred că nu mă iubești... Te rog Peter să mă asculți. E pentru întîia și ultima dată cînd vreau să-ți spun tot. Nu spune că

nu sînt camaradă... Ar însemna că nu sînt sinceră dacă nu ți-aș spune...

I-am vorbit mult în felul acesta. Am început să șovăiesc curînd, pentru că mi-am dat seama că nu spun nimic. Peter a venit lîngă mine și mi-a spus, lipindu-și fruntea de fața mea :

Nu putem să trăim nici împreună, nici despărțiți. Asta-i situația.

— Dar, Peter, eu te iubesc, i-am răspuns, dîndu-mi seama imediat că răspunsul meu n-are nici o logică.

— Cred, Olga, dar m-am învățat să văd în tine o adversară. Totdeauna mă privești cu ochi răi. De cîte ori vin la tine ca la singurul om pe care îl am, mă primești rece. Ți-aduci aminte la Heringsdorf...

Da, îmi aduceam aminte. Peter avea dreptate. Îmi părea așa de rău. «Doamne, de azi înainte am să mă schimb». I-am promis, am plîns. Peter mi-a răspuns trist — cu un aer matur pe care nu i l-am văzut demult — că nu mai poate să creadă. M-a întrebat dacă vreau să vin acum în pădure, cu motocicleta, să vedem toamna. I-am răspuns că mi-i frig și somn. A surîs ironic. Mi-am adus aminte de promisiunea dată și am căutat să demonstrez că n-are nici o legătură. Peter mi-a răspuns că demonstrația mea e abilă, dar că nu schimbă nimic. I-am spus că vin. Mi-a răspuns că acum e prea tîrziu, că nu mai are chef.

*

După cîteva zile mă pregăteam de plecare. Ca și înaintea plecării din Grenoble, Peter îmi cerea de zeci de ori pe zi să-i promit, să-mi dau cuvîntul de onoare că am să-l întîlnesc de Crăciun. I-am promis, știind în aceeași clipă că aș vrea mai bine să am puterea să nu-l mai întîlnesc, dar fără nici o încredere în mine că aș putea s-o am.

Am plecat, într-o după-masă, cu motocicleta la Hannover. De acolo trebuia să plec cu trenul. Unul din prietenii lui Peter, a plecat înainte cu trenul, ca să se întoarcă cu Peter, cu motocicleta, să nu-l lase singur.

Mi-am luat rămas bun de la personalul K.W.P. adunat la trepte, cum era cînd am venit. L-am strîns la piept pe Kerl, care s-a smucit neînțelegător. Peter mi-a spus, cînd am ieșit pe poartă, să mă mai uit o dată înapoi; sînt locuri pe care le văd poate pentru ultima dată. K.W.P. a dispărut între copaci. Nu voiam să mă gîndesc că plec...

Am lăsat în urmă și Göttingen-ul. Ultimul lucru pe care l-am reținut din Göttingen era o stație de benzină galbenă, o mașină neagră oprită în fața ei și un om care pompa. Am ajuns în cîmp. Peter a încercat să meargă cu viteza de altădată, dar acum era o simplă încercare, nu mai avea nici unul din noi entuziasmul de atunci. A încetinit repede și n-a mai încercat.

Cînd am ajuns la Hannover era aproape seară. L-am întîlnit pe Ernst în piață. Stătea de vorbă cu polițistul de la stop. Era sigur că vom trece pe acolo, ne-a lămurit rîzînd. Peter uitase să-i spună unde ne vom întîlni, și altfel ar fi rămas să ne întîlnească abia la gară.

Ne-am dus la un cinematograf. Se jucau două filme după două povestiri ale lui Poe : *Pisica neagră* și *Clubul sinucigașilor*. De acolo am mers la un bar. Am dansat, iar Peter a băut mult. Barul era destul de elegant, avea totuși ceva ce-l făcea provincial, o oarecare stîngăcie a publicului, sau a chelnerilor, poate numerele de revistă cu artiste grase îmbrăcate în «băiatul și fetița», ea cu șosete și cu fundă mare, el cu frac și joben. Era ora unu. La unu și jumătate pleca trenul. Peter părea puțin beat. Am trecut pe lîngă vitrine luminate, cu manechine. Peter s-a așezat în fața lor și a încercat să le imite poza și expresia. (Ernst se amuza.) Apoi ne-a anunțat că va saluta pe toată lumea de pe stradă. A început. Unii îi răspundeau distrat, alții rîdeau : vedeau că e «cu chef». Nu știu de ce beția lui Peter mă jena. Mi se părea ridicol. L-am rugat să se potolească și să vină lîngă mine. M-a privit cu un aer idiot, ca pe cineva necunoscut. Dar nu puteam să cred că e beat. L-am rugat din nou să vină lîngă mine. Mai aveam jumătate de oră pînă plecam. Apoi trei luni, sau cine știe cît... Peter se pregătea tocmai atunci să intre într-o berărie. Avea de gînd să dea jos unul din scaunele urcate cu picioarele în sus pe mese.

Am văzut cum s-a apropiat de el un chelner respectuos, l-am văzut pe Peter privindu-l mirat, spunîndu-i «O, Verzeihung... Gute Nacht», și ieșind. Ernst se amuza. Chelnerul a ieșit după Peter afară, l-a văzut întîlnindu-se cu noi, apoi s-a întors în local. În fața noastră, în întuneric, se ridicau niște ziduri masive : Ernst mi-a spus că e gara.

Am intrat printr-o sală. Ernst s-a interesat de geamantanele mele, pe care le lăsasem la biroul de bagaje. — apoi am trecut în sala de așteptare.

Se vedea peronul. Sala de așteptare era slab luminată, avea canapele îmbrăcate în pluș roșu, și oglinzi mari ca și cele de la Lausanne. Avea și mese, din acelea joase și lungi, cu cîte un sul de lemn sculptat la cele două capete, pentru bagaje. Peter s-a urcat pe una din ele. Mai era cu noi o babă cu broboadă neagră și cu un coș, și cîțiva studenți cu șepci de corporații. Pe peron aproape nimeni. Se auzea prin ușa deschisă cum se lovesc vagoanele, apoi un fluierat departe, un signal. Peter schimba cu Ernst fraze spirituale și rîdea singur. M-am urcat pe masă lîngă el, i-am luat mîna și l-am rugat :

— Te rog cinci minute să fii serios. Nu e mai ușor să ne despărțim «așa».

Peter a devenit brusc grav. Nu era beat deloc. Mi-a spus :

— De ce nu m-ai lăsat ?! Tu ești totdeauna așa. Nu voiam să mă gîndesc. O să-mi fie destul de greu să mă întorc singur.

Și a tăcut posomorît...

— Mi se pare că trebuie să ieșim pe peron, a anunțat Ernst.

Hamalul cu bagajele era acolo. Am mai stat cinci minute. L-am rugat pe Peter să mă ierte că nu l-am lăsat pînă la sfîrșit să fie așa, dar mi-ar fi fost prea greu.

— Te gîndești totdeauna la tine, a replicat încîudat.

— Da, ai dreptate... i-am răspuns slab. Și m-am gîndit că iar sînt vinovată.

A venit trenul. Am dat mîna cu Ernst, l-am sărutat pe Peter, i-am spus că îl iubesc mult și «la revedere pentru decembrie»... Mi-a spus că mă iubește și el mult de tot. Am intrat în compartiment. Peter și Ernst au

plecat ; hotărîsem dinainte să nu stea pînă cînd pleacă trenul : ar fi fost prea greu de suportat.

Am mai avut timp să privesc gara. Peronul pustiu, camioane cu bagaje huruind pe pavaj, un ceas mare cu cadran alb și cifre negre, iluminat pe dinăuntru, funcționari cu șapcă plimbîndu-se și discutînd. Apoi trenul s-a urnit întîi încet, apoi din ce în ce mai repede. Am ieșit în noapte. Nu mai era nimeni cu mine. Am stat la fereastră cu capul afară, cu ochii închiși și cu dinții strînși. Să nu văd luminile Hannoverului. Totuși i-am deschis înainte de a fi trebuit. I-am închis iar. Cînd i-am deschis din nou, am văzut cîmpul negru. Hannoverul, iluminat ca un bîlci, în urmă, în dreapta. Pe drumul paralel cu trenul o motocicletă... Se întrecea cu noi. Era drumul spre Göttingen. Dar nu putea să fie Peter, n-a avut timp să traverseze tot orașul. A venit controlorul. Apoi a plecat. Îmi ardea fața de curent, cum stăteam cu ea afară. M-am ghemuit în colțul compartimentului, ținînd ochii închiși cu sila. Am stins lumina. A rămas numai cea albastră. Am stat așa multă vreme, adormind și trezindu-mă brusc, alarmată, de cîteva ori.

Dimineață am schimbat la Berlin.

*

Din nou la București, iar așteptînd scrisori și scriind. Comentam amîndoi certurile din vacanță. Peter a ajuns la concluzia că am făcut greșala de a ne analiza prea mult dragostea, de a vorbi prea mult despre ea și despre noi. Altădată să nu mai vorbim despre noi și despre dragostea noastră, să ne iubim simplu. Fiindcă așa nu merge. De vreme ce ne-am dat seama că nu putem să trăim unul fără celălalt, sîntem datori să ne facem traiul cît mai suportabil. Altfel, vom fi obligați să ne despărțim. Să mă gîndesc la asta atunci cînd ne vom mai întîlni. Să-i fiu camaradă. Să pun maximum de bunăvoință.

Am stat două luni la București, una acasă — să fac economie. Nu mi-am făcut iar aproape nimic, aveam doar un palton cenușiu, nou, destul de bine tăiat, de care în vremea aceea eram foarte încîntată.

Peter mi-a scris că-mi împrumută el un costum de schi și schiuri. (Urma să ne întîlnim tot într-o stațiune de sporturi de iarnă, lîngă Innsbruck.)

Am plecat într-o zi limpede, cu zăpadă înghețată din care oamenii și casele ieșeau ca niște bijuterii puse în vată. Cerul era senin și soarele făcea zăpada să strălucească. Chiar în fața casei noastre se vindeau pomi de Crăciun.

Era foarte calmă peste tot iarna ultimei mele întîlniri cu Peter. În Ungaria toate gările erau acoperite cu zăpadă care strălucea sub soare. Pe alocuri se topise, dar cerul era așa de senin, încît zăpada n-avea nimic posomorît. Era mai mult o atmosferă de topire a zăpezilor în martie. Din pămîntul ce se întindea negru pe marginea șinelor, te așteptai să vezi răsărind smocuri de iarbă. Și aerul era dulce și umed ca primăvara, nu cu umezeala aceea înecăcioasă a zilelor mohorîte. Din Tirol, au început iar troienele. Pe dealurile albe, învelite în zăpadă mată, se zăreau din loc în loc coborînd schiori negri, vertiginos.

Spre Innsbruck s-a întunecat. Un cer de plumb care prevestește ninsoarea. Am văzut un stol de ciori plutind deasupra cîmpului alb. Apoi, cîteva clipe mai departe, un fulg căzînd lent, pieziș, în fața ferestrei. Apoi mai mulți. Ningea. Ninsoarea se întețea din ce în ce. O ninsoare cu fulgi jucăuși și mari cît bucățile de vată, care se pun în pomul de Crăciun. Peisajul căpăta, sub ninsoarea asta copilărească, un aer glumeț și naiv. Gările și oamenii păreau parcă desprinse din comedii cu Micky Mouse, cum se mișcau, cum vorbeau și cum peste toate ieșea fumul alb, fluturînd comic, cu mișcarea cu care dă un cîine bucuros din coadă.

Acum, peste cîteva minute trebuia să mă dau jos în gara cu nume pe care nu-l țin minte. Acolo mă aștepta Peter. Mi-am dus bagajele la ușă. Munții se desfășurau decorați cu copaci ca turnați în porțelan alb, așa cum erau și în Cehoslovacia. Și ningea mereu. Din loc în loc case înalte cu bîrne cenușii încrucișate, așa cum sînt casele de munte.

Controlorul a trecut pe lîngă mine și a deschis ușa. Au năvălit de afară gerul și fulgii. Nu înțelegeam, în pri-

mul moment, de ce a deschis-o, dar am înțeles imediat după aceea : Ne-am oprit. Înfruntînd fulgii, am privit în dreapta. Vagonul meu era mai în urmă. Gara era foarte mică și albă. Controlorul mi-a ajutat să-mi dau jos bagajele. Cineva se apropia : era Peter. Mi-a luat bagajele și le-a dat unui hamal de lîngă el, apoi m-a luat la braț. Surîdeam amîndoi. Mi-am scos batista să-mi șterg nasul. Fulgii mi s-au prins în păr. Și lui Peter îi stăteau în căciulița de blană, pe șal, în gene, netopiți încă, strălucind. Peter era îmbrăcat ca pentru o expediție la Pol, cu căciuliță de blană, mănuși și cravată de blană (eu îi dădusem ideea unor cravate din antilopă subțire, el și le-a comandat din blană). Avea un aer ciudat așa. În schimb, înfrăgezit de zăpadă, chipul îi era foarte frumos. Ochii lui aveau un verde limpede cum sînt unele lacuri de munte prin care se vede pînă în fund, buzele îi erau roșii, tenul aspru. M-a strîns de braț mai tare, m-a privit în ochi și mi-a surîs tandru, întrebător.

— Dragă ! !...

I-am surîs drept răspuns. M-a întrebat cum am călătorit, dacă mi-a fost dor de el, dacă am primit ultima lui scrisoare, dacă sînt fericită că sînt cu el. Apoi mi-a spus că nu rămînem în stațiunea ale cărei case se văd de-aici ; mergem cu un autobuz vreo zece kilometri, apoi încă vreo zece pe jos. «Poți să-i faci ?», m-a tachinat surîzîndu-mi protector. I-am răspuns că da... că alături de el pot să merg pînă la capătul lumii, și am ris ca să-i dau acestei fraze un aer de glumă.

Stăteam în fundul autobuzului. În stînga se deschidea o prăpastie din ce în ce mai adîncă cu cît înaintam. Făceam curbe enorme, aproape circulare, și cum urcam în același timp, autobuzul mergea foarte încet. Aveam oroare de autobuze de cînd mergeam cu motocicleta în Germania. N-aveam nici o încredere în agilitatea lor și urmăream fiecare milimetru de mișcare a volanului, căutînd să-mi dau seama dacă a prins curba bine. Dar șoferul avea experiență, se vedea că făcuse de multe ori drumul acesta. Am ajuns, în sfîrșit, la altă stațiune ce-mi amintea de satele nemțești, cu străzi înguste și case vechi cu etaj. Treceam pe o stradă lungă din care

am ieșit în cîmp în cîteva minute. Era acolo, chiar la marginea satului, un Gasthaus și stația autobuzului, care s-a oprit greoi. Ne-am dat jos. Cum stătusem cu paltonul, mi-era frig. Am intrat repede. A venit apoi Peter cu bagajele și două perechi de schiuri. Restaurantul era curat, cu scînduri bine spălate, pe jos, cu fețe în pătrățele roșii și albe, pe mese, și cu flori la ferestre.

Am mîncat față în față. Peter mi-a strîns mîna pe care o țineam pe masă și mi-a spus că am un aer curios de fetiță intimidată, că sînt foarte dulce așa. Că nu-și închipuia că după atîta timp vor fi momente cînd îi voi apărea ca în prima zi cînd m-a văzut la Grenoble. M-am gîndit : «Iar analizează...», dar am continuat să surîd.

După aceea am plecat spre Ober Gurgl. Bagajele le-am trimis cu sania. Erau sănii trase de măgari. Cu toate că frigul îmi înghețase fața, m-am încălzit din cauza mersului. În dreapta noastră se-nălța muntele cu copacii lui albi, în stînga continuau să se caște prăpastiile. În fund, jos de tot, curgea un pîrîu a cărui apă se vedea lucind ca o spinare de șarpe prin spărturile făcute în gheața acoperită cu zăpadă. Dincolo de pîrîu muntele urca iar, și iar erau păduri acoperite de zăpadă. Nu mai ningea. Era liniște, se auzeau numai pașii noștri scîrțiind. Am trecut printr-un sat. Cîteva case îngrămădite în jurul unei biserici al cărei turn alb gotic, mai înalt decît toate casele, avea o cruce în care se răsfrîngea lumina și o făcea să strălucească parcă era de foc. Satul era tăcut și nemișcat ca un sat părăsit. De la biserică pornea drumul mai departe, îl vedeai înaintînd drept pe cîmpul alb, ca gravat în el. Munții se făcuseră mai scunzi, în amîndouă părțile, în schimb, în spatele lor, se ridicau alții goi, masivi, cu umbre mari, albastre. A treia treaptă de munți, în spatele acestora, erau albaștri ca și cînd ar fi fost decupați din cer.

*

Peter a scos o hartă a examinat-o. Apoi m-a anunțat:

— Cred că am ajuns.

În fața noastră se vedea un sat mic, la fel cu cel de care trecusem. Mă așteptam să fie în genul Spindler-

mühle-ului. Cînd am intrat pe străzi, mi s-a părut puțin mai mare decît la început, poate din cauza cîtorva hoteluri, din care un «Palace» destul de modern. Dar după acesta era o biserică sfioasă, veche, apoi cîmpul. Am tras lîngă ea, la „Zum Kuraten". Am intrat într-un gang, de unde în dreapta și în stînga se deschideau ușile spre două încăperi cu mese : restaurantul. Am urcat cîteva trepte de lemn, conduși de o cucoană bătrînă, grasă și îmbrăcată în negru. Camerele noastre erau alături, albe, cu mobilă albă. Aveau avantajul că aveau calorifer, am crezut la început. Afară se vedea un deal plin de zăpadă. Peter mi-a spus, intrînd în camera mea :

— E puțin cam trist aici, nu ți se pare ?

I-am răspuns :

— Din cauza albului, cred.

Singurul obiect în altă culoare era o icoană care o reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus mic în brațe.

— Știi că sîntem la un preot, mi-a atras atenția Peter.

Cînd mi-am scos lucrurile ce trebuiau puse pe masa de tablă cu lighean, am constatat iar că sînt prea puține. Din sfaturile lui Peter nu reținusem decît unul : purtam părul scurt. Nu întrebuințam nici acum pudră, farduri și parfum. Nici nu-mi puneam plasă în cap cînd mă culcam, iar părul meu, ondulat natural, a început să se strice de fier. De aceea nu aveam niciodată un cap îngrijit. Mi-am dat seama că nu pot să-mi scot hainele din valiză pentru că nu aveam dulap. Camera va rămîne iar pustie, ca nelocuită, cum sînt toate camerele mele. Am mers la Peter în cameră. El și-a umplut camera cu nimicuri (cutii de tutun, pipă, aparat de fotografiat, diverse sticle etc).

Mi-a dat costumul de schi pe care mi-l adusese, informîndu-mă că îl împrumutase de la un prieten al lui, care avea talia mea. Pantalonii erau încheiați în față. I-am întrebat dacă merge să port așa ceva și mi-a spus că da. M-am dus în camera mea să mă îmbrac. Oglinda era mică și foarte proastă, n-am putut să mă văd. Bocancii erau cam mari, cu toate că am pus două perechi de ciorapi de lînă. M-am dus la Peter, care m-a găsit foarte sportivă. Pantalonii erau cenușii, un pulover alb,

foarte gros, de la Peter și șalul meu albastru. Cînd mi-am pus bascul albastru, nu-mi plăcea cum ieșea părul de sub el ; l-am pieptănat după urechi și l-am strîns la spate. Păream un băiat de cincisprezece ani. Peter a confirmat-o. Ne-am luat schiurile și am plecat.

Peter mi-a arătat cum să țin schiurile pe umăr. Erau grele, dar îmi dădeam toată silința să-l ascult. La poalele dealului ne-am oprit și mi-a ajutat să mi le pun în picioare. Mi-a spus să mă uit bine, pentru că altădată va trebui să mi le pun singură. Eu preferam să merg pînă sus cu ele și să mi le pun acolo, dar Peter voia să mă învețe să urc. M-a învățat întîi să urc în trepte, ceea ce mi s-a părut foarte ușor, apoi m-a învățat să urc drept. Acum nu mai mergea. Lunecam înapoi la fiecare pas, și deși distanța urcată era foarte mică, încercam o adevărată panică de cîte ori lunecam. Am preferat să urc mai departe în trepte. Peter mi-a spus că n-are rost urcarea în trepte decît atunci cînd terenul e foarte oblic, altfel se pierde timp. M-a învățat să pășesc tare și să nu-mi fie frică.

Mi-era cald. Trebuia să-mi scot o mănușă să-mi caut batista. Mi-a căzut unul din bețe. Plecîndu-mă să-l iau, am căzut. Nu puteam să mă ridic pentru că lunecam. Îmi era ciudă, ceea ce mă făcea să-mi pierd calmul și să procedez și mai prost. I-am spus lui Peter că eu vreau să cobor de aici. Mi-a replicat că n-are rost. În cele din urmă a dat din umeri : Dacă vrei... M-am întors cu fața spre vale și l-am rugat să coboare el întîi și să mă aștepte, apoi mi-am dat drumul și eu. Lunecam vertiginos și nu cădeam, mi se părea foarte curios că nu cad. În clipa aceea chiar, m-am trezit pe spate. Am mai lunecat puțin așa, apoi m-am oprit.

Peter mi-a spus că trebuie să mă învețe să mă opresc. În orice caz, să nu-mi fie frică să cad, pentru că nu mi se poate întîmpla nimic, numai să nu-mi pun bățul înaintea stomacului. Am început să urcăm iar. Dar m-am descurajat repede : eram toată apă și trebuia să-mi scot batista din ce în ce mai des.

*

Seara ne-am înscris în registrul de pasageri și l-am cunoscut pe pastor, care a stat la masa noastră. Se purta foarte amabil cu Peter și foarte indiferent cu mine, poate pentru că știa că am venit cu Peter. Îl priveam cuminte, fără să mă simt jignită. Nu prea înțelegeam cum trebuie să fie un om ca să vadă lucrurile așa.

Am auzit mai tîrziu că preotul era de la vîrsta de douăzeci și cinci de ani aici. Acum avea cincizeci. Fusese foarte grav bolnav de tuberculoză și toți doctorii spuneau că nu mai scapă. S-a însănătoșit. Stătea de douăzeci și cinci ani aici și nu i-a mai revenit de atunci vechea boală. Era un om frumos și robust, cu fața rasă și ochii albaștri, puțin cam miopi.

I-a spus lui Peter că aici toată lumea e plecată în excursii lungii în munți. Dincolo e Italia. De sus, priveliștea e minunată. Peter i-a spus că are și el de gînd să meargă în munți, de aceea a și venit. Auzise că Ober Gurgl e unul din satele cele mai înalte din Europa, ceea ce pastorul i-a confirmat.

În jurul restaurantului, pe lîngă pereți, erau bănci. Stăteam într-un colț, așteptînd mîncarea. Lumina era sărăcăcioasă. Pastorul a plecat dîndu-mi bună-seara și mie. În timp ce mîncam Peter se gîndea. L-am întrebat la ce se gîndește. Mi-a spus că la nimic și m-a privit tandru.

*

Lecțiile mele de schi n-au înaintat cu nimic. Ba acum începea să-mi fie frică să cad, de aceea cădeam totdeauna. Peter era nervos, nemulțumit. I-am propus să meargă el, să facă schi singur. Eu am văzut pe deal o mulțime de lume în costum de schi, strînsă, și am înțeles că e un curs de schi. M-am dus acolo cu gîndul să ajung în cîteva zile să schiez așa de bine încît să-l uimesc pe Peter, care n-avea nici o încredere în mine.

Am vorbit cu profesorul care era din Elveția franceză, blond cu ochii albaștri și ars de soare, cum sînt sportivii de pe reclamele stațiunilor de iarnă văzute prin

gări. A fost amabil, mi-a spus că pot să încep chiar de acum.

A mers mult mai prost aici, pentru că zăpada, fiind foarte bătătorită, luneca prea tare, mai ales la urcat. Nu voiam nici acum să urc altfel decît în trepte. Profesorul mergea alături de mine, căutînd să mă convingă să urc drept, fiind mult mai ușor. Ridicam piciorul și-l așezam pe zăpadă, puternic, să nu alunec, totuși alunecam. La coborîre a mers mai bine. (Nu știam încă să ocolesc, dar toți ceilalți știau, cînd cobora vreun începător, să-i fugă din cale care pe unde apuca.) Am sărit fără să vreau peste un șanț și peste un drum și n-am căzut. Am ajuns în cîmp pe marginea unui pîrîu. Acolo a trebuit să mă las să cad, pentru că nu știam să mă opresc altfel. Am privit în urmă. Se vedeau, pestriți și gălăgioși, ca o școală în excursie, panta și profesorii de schi. (Erau cinci profesori.) Nu știu dacă al meu mă aștepta, dar cum nu mi-a arătat decît o bunăvoință convențională, nu mă simțeam tentată să mă întorc prea repede.

Am rămas jos, cum căzusem. Era atîta soare. Toată zăpada pînă sus de tot pe munți, strălucea orbitor. Mi-am scos schiurile și m-am dus la Zum Kuraten. Apoi m-am întors și am pornit prin zăpadă, pe după biserică înainte, cu mîinile în buzunar, bucuroasă de lumina de pe cer și de jos.

Cînd m-am întors l-am găsit pe Peter la masă cu un bărbat și o femeie pe care mi i-a prezentat. Erau din München, soț și soție, sportivi pasionați. M-a întrebat cum a mers, mi-a spus că a fost înspre munți și că i-a întîlnit pe acolo, că i-au povestit că se pot face excursii minunate în împrejurimi, că n-am să mă supăr dacă va merge și el într-o zi. Pleacă dimineața și se întoarce seara. Am tăcut. Deși nu precizase ziua și n-aveam nici un motiv precis, m-am întristat. Peter a observat și a tăcut aproape tot timpul.

După-masă m-am dus iar la schi, dar acum nu se mai ocupa nimeni de mine. Încercam singură. O singură dată profesorul francez, trecînd pe lîngă mine, m-a întrebat, în goana lunecării, dacă merge, și i-am răspuns că da... Am ajuns iar pînă la pîrîu. Acum zăpada devenea albastră. Se însera. Am chibzuit că așa pot să

fac schi și singură, fără să mă încurc în tot felul de caraghioși. M-am întors acasă alene, privind cum devin zidurile caselor albastre ca zăpada, parcă tot satul era o apariție închipuită de ea, sub cerul acesta înalt, înghețat...

*

Într-o seară, la masă, ne-am întîlnit cu familia din München. Au vorbit iar despre excursie. Au proiectat-o pe poimîine. M-au întrebat dacă vin și eu; le-am spus că nu, pentru că nu știu să schiez. M-au rugat să-i scuz că l-au invitat pe Peter, ei înțelegeau că vin și eu. Le-am spus că nu face nimic și le-am surîs. Cînd s-a întors însă Peter din excursie i-am spus că am stat singură toată ziua, oarecum ostentativ, că nu mai pot să suport, că vreau să plec. Mi-a spus rugător :

— Olga, te rog să-ți dai silința să fii mai bună cu mine. Trebuie să înțelegi că un bărbat are nevoie să facă sport.

*

Acesta a fost începutul unei serii de excursii cu familia din München, excursii la care s-au atașat și alți sportivi din Ober Gurgl. Eu rămîneam singură, plictisindu-mă, în odaia în care, din economie sau dintr-o proastă construcție, caloriferul era tot timpul numai călduț. Stăteam toată după-amiaza pe scaun, lipită de el, cu brațele făcute colac, așteptînd să vină seara. Pe Peter iar îl simțeam străin. Mă gîndeam la răspunsul pe care mi l-a dat odată cînd îl învinuisem că nu mă mai iubește. Mi-a spus că dragostea e în el, în afară de orice manifestații. Acum, nu reușeam să înțeleg cum poate să existe o dragoste așa. Cum se poate să iubești totuși un om pe care știi că nu-l mai vei vedea cine știe cît, și să-l lași singur.

*

După-masă stăteam uneori pe șezlonguri în fața hotelului. Soarele era aproape cald. Era bine să lenevești

așa. Printre schiurile răzimate de gard se vedea satul învelit în zăpadă strălucitoare. Nu era nici o mișcare. Pe la ora asta se desprindea cîte un pumn de zăpadă de pe casă și se fărămița în aer. Cînd se lăsa umbra, îngheța la loc. Uneori băteau clopotele. Atît de aproape de cer, între munții maiestuoși și aerul pur, sunetul limpede al clopotelor avea ceva nepămîntesc în el. Peter stătea lîngă mine. Odată, Peter a rămas sus. Pe șezlongul pe care stătea el de obicei, s-a așezat un băiat brun. Cînd a venit Peter s-a scuzat și s-a sculat. Peter l-a rugat să rămînă. Între timp s-a eliberat alt șezlong, așa că s-au împăcat amîndoi. Au discutat și mi l-a prezentat și mie. Era canadian. Brun, cu ten mat, figură de sportiv înăsprită de vînt, ca sculptată în piatră cafenie, pe care o lumina din cînd în cînd un surîs copilăresc.

Seara ne-am întîlnit pe sală. Își aranja schiurile. M-a privit lung, a salutat surprins și l-am simțit oprindu-se și, privind în urma mea. Am mers în sfîrșit la dans. I-a cerut voie lui Peter să danseze cu mine. Dansa frumos. Am vorbit convențional. Dar cîteva minute după ce m-am întors la masă, l-am observat examinîndu-mă insistent. A doua zi stăteam iar alături pe șezlonguri. Acum, nu știu de ce, Peter mi se părea prea blond. Și, nu știu de ce, cînd a trecut pe lîngă mine canadianul brun, am simțit că roșesc și că mi se oprește inima.

Numai seara și după-masă, între unu și trei, îl întîlneam. Restul zilei, era plecat în munți. Într-o zi, Peter mi-a spus să viu după-masă în camera lui. În seara trecută canadianul nu fusese la dans. Am protestat, i-am spus că merg pe șezlong. Atunci Peter mi-a aruncat:

— Dacă îți place domnul acela, du-te și te culcă cu el. Mie mi-e perfect indiferent.

I-am răspuns simplu, fără să mă mir că a ghicit.

— Da. E ceea ce am de gînd să fac. Are camera vizavi.

Și am plecat.

Canadianul era jos. Stătea de vorbă, în picioare, cu alți doi, tovarăși de sport. Nu m-a observat. S-au așezat apoi toți trei pe șezlonguri, în celălalt capăt. Canadianul

era în marginea dinspre mine. Lîngă el, a ieșit chiar acum din Zum Kuraten și s-a așezat, o fată robustă și înaltă, blondă. Au început să vorbească. Dacă ar veni acum Peter, m-aș simți foarte umilită. M-am sculat să plec. M-am dus în camera lui. Se pregătea să coboare. Din orgoliu, am rămas sus. S-a întors curînd, aruncîndu-mi :

— Prietenul tău te-a trădat. Și încă cu ce fată frumoasă !

Se bucura și făcea grimase copilărești, cum îi făcea mamei lui în seara aceea la Cazinou. Îmi venea să-i spun că e oribilă, dar m-aș fi dat de gol.

*

L-am mai întîlnit în noaptea de Anul Nou. Peter discuta cu un grup, cu am dansat tot timpul. Am dansat cîteva dansuri în șir cu canadianul. Era puțin cam beat, îmi făcea o curte stîngace ; a încercat să mă sărute în timp ce dansam, și mi-am retras capul. După aceea s-a așezat la o masă de băieți și a băut toată noaptea, fără să mă ia în seamă.

*

A doua zi am plecat. Rămăsesem iar fără bani. Peter a rămas dator la «Zum Kuraten» cu mai aveam cinci șilingi. Am mers pînă la Innsbruck împreună. Peter a constatat că în vacanța asta ne-am certat mai puțin decît de obicei, că dacă n-ar fi intervenit neînțelegerea mea pentru nevoia lui de a face sport, ar fi fost aproape bine. I-am spus că totuși mai lipsea ceva.

— Da, poate fac greșeala să mă port prea mult ca un soț, a spus Peter. A adăugat : Sînt un om dificil, și o femeie trebuie să mă iubească foarte mult ca să mă suporte. Nu pot să-ți pretind să mă suporți, Olga. ai dreptate.

Am mai vorbit mult în felul acesta, în timp ce trenul gonea prin țara albă, indiferentă. Mi-am recîștigat tot calmul, tot orgoliul. Aveam în fața mea un om care nu mă mai iubea. O simțeam. Peter nu se certa. Vorbea calm,

logic. Împărțea lumea în «eu» și «ceilalți», iar eu făceam parte, pentru prima dată, din «ceilalți».

Am rătăcit, în Innsbruck, pe străzi. Peter s-a uitat la statui, a fotografiat-o pe cea din fața gării... Așteptam să vină trenul, pentru că eram obosită. Plecasem din Ober Gurgl în toiul nopții. Cînd am plecat pîlpîiau la toate ferestrele lumini și se vedeau oameni mișcîndu-se înăuntru. Zăpada era albastră și se proiectau pe ea flăcările roșii. Bătea clopotul la biserică, și în tot lungul drumului am întîlnit, venind spre sat, femei îmbrobodite în negru cu lumînări aprinse în mînă. Apoi, cînd s-a limpezit de ziuă, cînd cerul a devenit roz și arunca reflexe roz și pe creștetul munților și în pîrîul de jos, era o minune. Cea mai frumoasă dimineață pe care am văzut-o vreodată. A fost ultima dimineață petrecută cu Peter.

La ora douăsprezece și un sfert a sosit trenul meu, troienit, în gară. L-am sărutat pe Peter, promițîndu-i că am să-i scriu imediat ce ajung acasă, și m-am urcat. Mi s-au umezit ochii puțin, dar cum în fața mea era o fată tînără foarte blondă, care mă privea, mi-a fost rușine și m-am stăpînit.

*

Curînd după ce am ajuns acasă, am primit o scrisoare de la Peter. Comenta întîlnirea noastră. O scrisoare ce n-avea nimic disperat în ea. Îmi povestea cît are de lucru la Berlin, cîte invitații, cîte telefoane a primit... Am recitit-o, apoi am pus-o pe masă surîzînd.

Ne-am mai scris multă vreme. Prin februarie mi-a scris scrisori lungi în care mă acuza că nu-l mai iubesc ca altădată, în care îmi aducea aminte de Grenoble, de ceea ce e «mistic» în dragostea noastră. Într-una îmi spunea că nu mai poate să suporte răceala mea și că e ultima scrisoare pe care mi-o scrie. Am crezut atunci iar dintr-o dată că n-am să pot suporta viața fără el. I-am trimis o telegramă lungă care m-a costat vreo sută de lei și a făcut-o pe domnișoara de la Poșta Centrală să zîmbească. După asta, Peter mi-a scris tandru și totul părea că va intra în normal.

În iunie, urma să ne întîlnim. Dar, nu știu de ce, atunci mi-au căzut ochii pe niște prospecte din Eforie, de la O.N.E.F. Era o tabără, cu corturi pe malul mării. Un loc pe care nu-l cunoșteam și nu cunoșteam pe nimeni de acolo. M-am dus la O.N.E.F. să mă înscriu, pentru sezonul din cincisprezece iulie în cincisprezece august.

Peter mi-a scris că mă așteaptă. L-am anunțat că nu pot să viu în Germania, că merg la Marea Neagră. Am primit drept răspuns o scrisoare lungă, ca și cea în care îmi cerea să mă mărit cu el. La sfîrșit îmi spunea că e ultima lui scrisoare, că nu mai are nici un rost să ne scriem, dar să nu uit că mă iubește încă. Am primit-o într-o seară de primăvară, cînd luminile Bucureștiului străluceau cald pînă departe și aerul era neliniștit, amețitor. Aveam o cameră frumoasă, în față cu un parc. În jurul veiozei mele roiau țînțarii și fluturii. Am hotărît brusc să plec în Germania și am început să-i scriu că viu, că-l iubesc, că simt că n-am să pot să mă despart de el. Mi-am recitit scrisoarea. Erau aceleași fraze din toate scrisorile mele, fraze tip, care nu mai exprimau nimic. «Nimic nou n-are să mai vină, totul se va repeta» Am simțit intens, limpede, că dragostea asta s-a-necat în ea, pentru totdeauna.

Am rupt scrisoarea și-am scris alta, foarte scurtă, în care acceptam să nu ne mai scriem. Am pus-o în plic, am coborît jos în zumzetul primăverii de pe străzi și am pus-o la cutie.

M-am întors apoi în cameră. M-am gîndit pînă noaptea tîrziu, cînd m-a copleșit somnul, la Eforie, la o viață nouă.

II

RĂSCRUCI

CÎT DE DETAȘATĂ ERAM, ÎNCĂ DE multă vreme, de Peter, mi-am dat seama numai în vară, cînd, înainte de a pleca la mare, m-am îndrăgostit de un prieten din copilărie de care mai fusesem îndrăgostită cînd am terminat clasa cincea de liceu, tot într-o vacanță, și care, plecat cu familia în Canada, venise în vizită la rude.

La două zile după ce am sosit la Eforie, am primit o scrisoare de la el. Din ce o citeam simțeam cum mi se aprind obrajii, apoi am devenit palidă. O simțeam și asta. Întîi a fost o senzație de căldură, apoi una de frig, de slăbiciune. Am fugit pe cîmp cu scrisoarea la piept. M-am ascuns după un chioșc de fructe. Eram în costum de baie. Venisem să plîng. Dar n-am reușit, poate pentru că mi-era teamă să nu treacă cineva. Mi-au căzut numai cîteva lacrimi pe genunchii goi. Îmi scrisese după miezul nopții și sfîrșea cu : «Începe să se lumineze

de ziuă. Latră un cîine, cîntă un cocoș... Departe, între casele înalte, și negre, cerul e de un albastru mai deschis. De acolo va veni răcoarea zorilor... a zilei în care se va îneca noaptea asta : nu va mai rămîne din ea decît oboseala nesomnului». M-ar fi iubit, spunea, dar și-a dat seama că n-are rost să mă iubească, ar fi neliniștit, n-ar putea să muncească. Speră să-i treacă. Acum nu se mai poate face nimic, m-am gîndit. Iar s-a deschis spațiul acesta, de orașe, de drumuri, de atîtea milioane de oameni fiecare cu gîndurile lor, de viață ce se scurge și ne înstrăinează de noi cei de altădată, de emoțiile noastre vechi. Departe, pe mare, trecea un cuter. Pînzele albe erau așa de aplecate, că aproape atingeau apa. Se-ndoiau parcă spre valuri de frica cerului nesfîrșit și nesigur. Am ținut mai departe scrisoarea la piept, urmărind cuterul. Încolo, la ora trei după-masă, era atîta liniște. Jos în iarbă creșteau maci roșii, din cei pe care mi-i puneam în păr cînd mergeam la plajă. M-am gîndit că ar însemna că sînt foarte tare dacă mi-aș pune maci în păr și m-aș întoarce în cort surizînd. Și am făcut așa.

*

În cortul de lîngă mine stăteau trei băieți. Pe unul îl chema Mișu, era brun și de înălțimea mea, îmbrăcat veșnic într-un pulover marinăresc, cu basma la gît și cu șapcă. Era foarte agreabil și amuzant cu aerele de gravitate contrastînd cu chipul copilăresc. Spunea că vrea să se însoare, că nu înțelege nici flirtul nici toate complicațiile pe care și le fac ceilalți oameni. Pentru că se știa foarte serios, nu rîdea decît rar de tot, și atunci mai mult mișca un colț de gură. Se purta ca un om mare, amuzat de năzbîtiile unor copii. Eu îi plăceam pentru că sînt fină, așa mi-a spus. Am mers într-o seară pe malul mării, apoi ne-am întors și ne-am așezat pe o bancă în fața sălii de gimnastică. Nu mai era nimeni acolo. M-a sărutat. Era foarte atent să nu mă supere cu nimic. Ne-am întors în cort pe la două noaptea. «E întîiul băiat care mă sărută după Peter», m-am gîndit

cu oarecare emoție, și m-am simțit cu adevărat dezlegată de Peter.

A doua zi am mers în cortul lor. Mișu încerca să se poarte în așa fel ca să nu se observe nimic din intimitatea noastră. Atunci mi-a venit un fel de gust de răutate. Am început:

— Știți ce am făcut aseară? Am fost cu Mișu în fața sălii de gimnastică și m-a sărutat. Asta pînă la ora două noaptea.

A roșit, mai ales că băieții au început să rîdă. S-a sculat și m-a rugat foarte politicos să-l iert că trebuie să plece. Și-a luat basmaua și șapca și a ieșit fără să mă mai privească. Călin și Relu nu mă aprobau. Mișu e băiat bun, spuneau. După vreo două zile l-am lăsat pe Relu să mă sărute. Eram pe malul ghiolului, unde o lună enormă se reflecta în apa liniștită ca o oglindă. Cîntau greierii în iarbă. Din cînd în cînd lătra un cîine într-o casă de aproape. Relu îmi spunea că îi place să mă sărute și se simțea îndreptățit să mă întrebe cum s-a întîmplat cu Mișu și să-mi spună că m-a remarcat din întîia zi. Priveam luna și apa și îmi venea să plîng. Mă simțeam teribil de singură și mi se părea că toate lucrurile astea n-au nici un rost. I-am luat capul lui Relu între mîini, l-am privit și am surîs. Nu-mi spunea nimic capul acela frumos, brun. Dacă ar fi fost o minge l-aș fi aruncat în apă. L-am rugat să ne întoarcem.

M-am culcat cu un gust leșietic în toate gîndurile. M-am întors cu fața în jos silindu-mă să adorm.

A doua zi Relu a îndrăznit să-mi pună mîna pe spatele gol (eram în costum de baie) și să încerce s-o lase mai mult. M-am ferit. Am mai observat că îl privea pe Mișu cu un aer oarecum de învingător. Am început la plajă să flirtez cu Călin. Călin era blond și semăna cu Discobolul. Reacționa, la curtea pe care i-o făceam, cu stîngăcie. M-a sărutat și el peste două zile. De data asta mi-a fost silă de tot.

A doua zi, Relu, care auzise de la Călin că m-a sărutat, căuta să-și exagereze indiferența. A venit să-mi spună că a cunoscut o fată delicioasă. Călin a stat cu mine pe plajă și mă acoperea cu nisip. A trecut și Mișu cu

Relu. Mișu m-a întrebat ce mai fac. Relu a răspuns : Nu vezi, e cu succesorul... Nu al tău... al meu. Și a rîs.

Am rîs și eu și i-am privit pe toți trei. Mi se păreau foarte caraghioși. Ei mă luau în serios, și-n fond eu știam cum în tot ce făcusem se amesteca atîta plictiseală, atîta dispreț pentru mine și pentru toate năzuințele mele de altădată. După aceea Călin s-a dus să se joace cu mingea medicinală. Apoi a mers pînă la plaja din fața buvetei cu o fată. La masă a venit să se scuze. I-am răspuns, plictisită, că nu are nici o obligație.

În seara aceleiași zile au venit Relu și Călin să mă ia la Cazinou. Era și fata cu care a fost Călin la buvetă. Le-am spus că nu merg. Au insistat. După plecarea lor am rămas singură. M-am dus pe o bancă în fața mării. Mi-era silă de mine, de tot ce s-a întîmplat. Nu puteam să-mi închipui nicăieri ceva frumos.

După aceea, tot timpul Călin și Relu se purtau cu mine ca niște frați mai mari. Țineau să-mi spună mereu că sînt proastă și că nu știu nimic. Atitudinea aceasta a început să mă plictisească. Înainte de a pleca de la Eforie, într-o seară cu ploaie, cînd stăteam în cortul lor, i-am anunțat fără nici o introducere :

— Știți că am fost măritată și am divorțat ?

Am zîmbit neîncrezător. În ochii lui Mișu am surprins o privire gravă, speriată. Călin a observat :

— Altceva n-ai găsit să ne spui ? Ai tu mutră de femeie măritată ? !

Relu a rămas pe gînduri. Apoi i s-a adresat lui Călin, jumătate în glumă, jumătate neliniștit :

— Dacă totuși e adevărat ?

Au început să mă roage să le spun dacă e adevărat, atît de insistent de parcă de asta ar fi depins tot viitorul lor. Am dat din umeri și i-am lăsat nelămuriți.

A doua zi dimineață Relu a venit la mine. Mi se părea că are altă atitudine. Confidențial :

— Spune, zău, ai fost măritată ?

I-am spus că nu, că am glumit. M-a bătut pe umăr rîzînd.

— Păi sigur... Ar fi fost imposibil să nu-mi dau seama... Parcă o femeie divorțată putea fi așa cuminte!

Cam asta a fost vara mea la Eforie, pe care o imaginasem atît de frumoasă. M-am întors la București arsă de soare și cu un fel de senzație de gol, de fără de rost.

*

Într-o zi a venit Ivi pe la mine. Aflase adresa mea de la Relu, pe care l-a întîlnit într-o zi pe stradă. I-am arătat poze și i-am povestit. (La mare, m-am gîndit de cîteva ori că, venind la București, am să-i povestesc lui Ivi toate întîmplările cu mult lux de amănunte, deși acum îmi dădeam seama de toată superficialitatea mea. Mi-am adus aminte de asta cînd îi povesteam, fără să încerc să mă împiedic de a continua. Am acceptat, dedecepționată de mine, că și asta face parte din viața mea, oricît aș fi vrut-o de pură.)

După ce am isprăvit, Ivi mi-a spus că ea a stat toată vara acasă, că ar fi vrut să vină la mare dar i-ar fi trebuit prea mulți bani, că ea n-ar fi venit fără să aibă douăzeci de mii de lei pe lună plus vreo cincisprezece mii pentru costume de baie, pijamale etc. Am recunoscut-o pe Ivi cea care mi-a spus într-o zi: Ce înseamnă să mergi în străinătate! și m-a întrebat de zeci de ori cum eram îmbrăcată pe cînd stăteam la părinții lui Peter, cu un aer din care îmi era foarte ușor să deduc un „dacă aș fi fost eu în locul tău" nespus. Ivi era îmbrăcată într-o rochie bleumarin cu cordon roșu, închisă pînă la gît și cu mîneci lungi. Era mică și subțire. Purta un basc tot bleumarin, mic și pus cochet, în care, ca să nu-i cadă, a împlîntat tot felul de clame de metal alb cu care își prindea și părul, lăsat să crească lung, într-un fel de coc minuscul, chinuit. Am întrebat-o de ce nu-și face ondulație permanentă, și mi-a răspuns, ostentativ, că ei nu-i place să fie creață. Eu purtam părul foarte buclat, tăiat mai scurt în față și mai lung în spate și eram sigură că Ivi, cînd mi-a spus că nu-i place să fie creață, voia să mă jignească, pentru că își închipuia că și eu i-am spus să-și facă ondulație permanentă tot din răutate. A plecat, cînd s-a-nserat, ca să-l întîlnească pe Sieg. La ușă mi-a spus:

— Dacă vrei, ieșim într-o seară cu Sieg și cu Mircea. Apropo, cum nu l-ai cunoscut astă-vară pe Mircea ? Era și el la Eforie...

A doua zi, pe neașteptate, Ivi a sosit la mine pe la ora unu. Avea ochii roșii, bascul dezordonat, clamele și mai vizibile, și mai multe șuvițe îi atîrnau pe gît. S-a așezat într-un fotoliu, m-a întrebat ce mai fac, apoi a început să plîngă. Nu știam cum s-o ajut. M-am așezat pe marginea fotoliului ; i-am spus întîi : Nu mai plînge, apoi am mîngîiat-o pe cap, peste bașc. Ivi și-a șters nasul și ochii și a început să-mi spună că s-a despărțit de Sieg, că nu mai poate să-l suporte, că a compromis-o pentru că toată lumea o acuză că trăiește cu el, și că are să se omoare. După altă criză de plîns mi-a cerut un pahar cu apă. Apoi mi-a povestit, de data asta cu lux de amănunte, cum era la Corso, și că s-a uitat un domn la ea, și că Sieg a insultat-o, spunîndu-i că desigur e unul dintre amanții ei. Că ea nici nu-l cunoștea, nici nu-l văzuse, abia cînd i-a atras atenția Sieg l-a văzut. S-au certat tot timpul pe drum. I-a spus că dacă n-o crede că e fată n-are decît s-o ducă la doctor. Sieg i-a răspuns că nu e nimic sigur, că se pot face operații, că niciodată n-are să fie sigur.

— Spune tu dacă poți trăi cu un asemenea om ? ! Dacă mă mărit cu el, toată viața are să fie așa...

— Ești sigură că te iubește ? am întrebat-o.

— Da, mi-a răspuns Ivi.

— Atunci suportă-l, nu te supăra pentru toate astea. Așa-i place lui să te chinuie. Totul e să suporți.

Ivi nu mai putea să suporte. Era nenorocită și spunea că viața ei nu mai are nici un rost, și că vrea să se omoare. Îmi venea să zîmbesc. Pentru că un domn s-a uitat la ea la Corso, Ivi vrea să se omoare ! Îmi părea bine că nu mai iubesc. În fiecare iubire vedeam cîte un bărbat capricios cum era Sieg sau Peter, care face scene caraghioase, are orgoliu și-i place să chinuiască. Și cîte o femeie care plînge și vrea să se omoare, ca Ivi acum, ca mine altădată.

I-am propus să se împace totuși. M-am gîndit puțin și nu vedeam altă soluție. Pentru așa ceva nu cred că

Ivi are să se sinucidă vreodată. Şi dacă nu se sinucide, nu-i nimic grav. Are să-i facă scene din cînd în cînd, şi au să divorţeze dacă nu merge. Dacă Ivi nu şi-ar face tot felul de necazuri, nu prea văd ce ar avea să facă. În orice caz, singurul lucru bun ar fi să se mărite. Ivi a protestat. Se despărţise prea definitiv. Apoi i-a venit în gînd totuşi să telefoneze, să vadă dacă e acasă. Nu era. Trebuie să fie la masă, am explicat. Nu, ea crede că Sieg a plecat din Bucureşti. Trebuia să meargă la părinţii lui, la Iaşi. A stat, cît am mîncat, la mine. I-am propus că comand masa şi pentru ea. A refuzat : Nu mi-e foame ; a acceptat numai compotul şi o cafea neagră. Stătea întinsă pe divan. Mi-a cerut o pernă. Am scos-o. Eu nu scoteam niciodată pernele ziua. I-am pus şi o cuvertură pe picioare, fiindcă şi-a scos pantofii. E adevărat că în cameră, de la douăsprezece, nu mai venea soarele. Dar nu era frig. Toamna era frumoasă, casele de vizavi, de pe bulevard, erau înălbite de soare, treceau maşini şi tramvaie în goană spre Şosea. Semăna cu o atmosferă de după-masă de primăvară, mai mult.

Pe la două jumătate, m-a rugat să telefonez la hotel la Sieg. Era acasă. Am închis receptorul şi am venit în cameră să-i spun. Ivi s-a neliniştit, a început să şovăiască, să se mişte dezordonat. Lua o hotărîre. I-am ajutat:

— Vrei să mergem la el ? Vin cu tine, mă duc eu sus să-l chem.

Întîi mi-a spus că nu poate s-o facă, ar putea să fie mojic. Am asigurat-o că voi fi diplomată. Mi-era cam greu să mă îmbrac, mi-era cald şi lene şi mă jenau pantofii.

Cînd am ajuns în faţa Continentalului, Ivi a început să şovăiască : Nu pot să vin sus, dacă mă vede cineva ?! Am intrat singură. Portarul mi-a spus că domnul e sus. Am urcat treptele. Am trecut printr-o sală întunecoasă. Ce hotel vechi ! Eram în faţa numărului 68. Foarte întuneric în jurul meu, şi uşa înaltă, vîrîtă în perete, de culoare închisă şi de modă veche. Am bătut. Mi s-a răspuns : Intră. Am bătut din nou. Atunci am auzit cum s-a sculat cineva din pat şi a venit spre uşă. Uşa s-a crăpat. Am întrebat :

— Domnul Siegfried Altiar ?

Mi s-a răspuns :

— Da. Ești Olga, prietena lui Ivi, — nu ? Te-am recunoscut după fotografie.

A deschis ușa mai mare și m-a poftit să intru. I-am spus că îl așteaptă Ivi jos. M-a rugat să-l scuz că e fără haină. Și-a îmbrăcat-o, invitîndu-mă să șed, pentru că se duce el s-o aducă pe Ivi. Și a ieșit.

Patul era răvășit, un pat vechi, cu plapumă roșie și cu noptiera veche, cu marmoră, pe care era o lampă cu abajur, tot de modă veche, și un pahar de lichior gol. Pe masa din mijloc o cuvertură roșie cu franjuri, o scrumieră de marmoră alburie, cu nuanțe de bleu, cu suport pentru cutia de chibrituri, în metal alb. Lîngă ea o sticlă goală de vin, cu un pahar, un guler tare și o pereche de mînuși maron. Jos, o sticlă de sifon goală pe jumătate. Eu stăteam pe o canapea acoperită cu pluș roșu ros, cu spatele spre fereastră, care avea niște draperii din același pluș. Lîngă ușă era dulapul cu oglindă. Oglinda era proastă și toată camera apărea în ea strîmbă. M-am gîndit la Sieg. Cînd m-a primit și a surîs am remarcat că are în față un dinte de aur care îi păta surîsul. Ivi mi l-a descris ca pe un om înalt, cu cap fin, cu ochii verzi prelungi ca ochii de cadînă și cu buze foarte roșii. Mi-a spus că are o privire visătoare, și nu știu de ce mi l-am închipuit foarte serafic. Acum nu mi se părea nici frumos nici serafic. Un om înalt și slab, din care n-am reținut decît surîsul pătat de un dinte fals.

Am auzit pași pe sală. Venea Ivi, foarte supărată, gata iar să plîngă, urmată de Sieg. Nu înțelegeam ce mai are. Ivi, plîngînd mereu, îmi dădea impresia unui copil cu scutecele veșnic ude. M-am ridicat să plec, dar Sieg a isistat să mai stau — va comanda ceva. Ce vreau, o cafea, Cointreau ? I-am spus că mi-i egal, că vreau să plec. Ivi, uitînd să plîngă, după ce a comandat un Cointreau, i s-a adresat lui Sieg, privindu-mă zeflemitor :

— Cere un Cointreau și pentru Olga, ea habar n-are ce-i aia.

E adevărat, nu știam, dar nu mă jenam că nu știu. Ca să nu i se pară lui Ivi că vreau să-i plac lui Sieg, am vorbit puțin, fără să-l privesc în ochi. Acum stăteau :

Ivi întinsă pe pat, Sieg pe marginea patului, mîngîind-o. Lui Ivi îi mai curgeau lacrimile, din cînd în cînd, spre tîmple.

Cînd am plecat — aveam să tîrguiesc ceva de pe Lipscani, — Sieg mi-a propus să mă întorc pe la șapte, pentru că vine și Mircea, care ținea demult să mă cunoască, și s-ar putea să ieșim împreună.

*

Am schimbat foarte multe lucruri pînă cînd m-am hotărît cum să mă îmbrac. În cele din urmă am ales un taior roșu-închis. Pe stradă m-am gîndit la Mircea Gane, de care Ivi mi-a vorbit atîta în primăvară. Era prieten bun cu Sieg. La optsprezece ani a fugit cu o dansatoare ; nu e frumos dar e interesant, cult dar prea pedant. Ceea ce a impresionat-o îndeosebi pe Ivi era un lucru pe care l-a spus Mircea despre Nero : că a fost mare artist pentru că a dat foc Romei. A mai impresionat-o pe Ivi cînd Mircea a spus despre o femeie cu ochii enormi, verzi, că are ochi neverosimili. Îmi spunea Ivi de prin iunie că vrea să mi-l prezinte fiindcă e sigură că mi-ar place. După felul stîngaci în care l-a interpretat ea, m-ar fi amuzat să-l cunosc. În vară, l-am întrebat pe Mișu, odată, de el, apoi l-am uitat. Acum, mă hotărîsem să-mi bat joc de el. Probabil că majoritatea femeilor îi dădeau importanța pe care i-o dădea Ivi și că era conștient de asta. Mă gîndeam că s-ar putea foarte bine să fie unul din acei bărbați care au citit cîteva cărți de istorie romanțată și de maxime și cugetări, de unde au învățat cîteva fraze-tip pe care le plasează de cîte ori au ocazia.

Am ajuns. Întreb la portar dacă domnul Siegfried Altiar e acasă. Urc. Aceeași sală în fundul căreia acum arde un bec. Găsesc ușa și bat. Mi se răspunde o voce de bărbat și una de femeie : Intră. Intru. Sieg și Ivi sînt în aceeași poziție cum i-am lăsat. Veioza cu abajur luminează patul, încolo e întuneric ca într-o anticameră unde străbate lumina printr-un glasvand. Mircea n-a venit pînă acum, îl așteaptă să vină din moment în mo-

ment. Pe masă au rămas două pahare de Cointreau cu tava, al treilea, al lui Ivi, e pe noptieră.

Mă așez iar pe divanul roșu. Așteptăm. Ivi e acum liniștită, Sieg pare frumos (nu i se mai vede dantura). Ivi are un aer de la ea acasă se vede că s-a împăcat complet cu Sieg și că eu sînt venită în vizită la ei. Îmi spune că a fost și ea între timp acasă.

— Nu vezi că mi-am schimbat rochia ?

Tăcem o clipă. Apoi îl întreb pe Sieg despre Iași. Îi spun că am fost și eu la Iași, la o mătușă a mea. Îi cunoaște soțul. Adaog :

— Are o atmosferă surprinzătoare Iașul, numai acolo simți că istoria a existat aievea, că nu e o invenție, cum îți vine să crezi cînd citești în cărți. Doamne, de cîte ori am spus fraza asta despre Iași ! mă gîndesc. Apoi tăcem iar. Se aud pași pe sală.

— Acesta trebuie să fie domnul Mircea Gane. E mersul lui apăsat... zîmbește Ivi.

Sînt puțin neliniștită. Deși îmi spun mereu că aș putea să mă jenez după aceea — ca de atîtea ori cînd dam lucrurilor prea multă importanță — de neliniștea mea de acum.

Mi-e ciudă că îmi descopăr o emotivitate de școlăriță. Încerc să mă stăpînesc uitîndu-mă atent la siluetele negre de pe veioză : niște baletiste și niște copaci. Ivi se întinde ca o pisică, Sieg o mîngîie pe păr ca un fel de aer de proprietar, uitîndu-se spre ușă. Acum mi se pare că pașii s-au oprit în fața ei. Sieg spune : Intră.

Ușa se deschide încet. Eu continui să privesc spre veioză. Piciorul baletistei e nenatural ridicat în sus, în urma ei e un îngeraș cu o săgeată. Dacă i-ar da drumul ar lovi-o cu totul în altă parte decît în inimă, constat, și surîd. Toate astea se petrec într-o singură clipă, în clipa cînd o voce joasă, puțin răgușită, spune :

— Bună-seara.

Acum întorc capul spre ușă. Îl văd pe Mircea Gane venind spre mine. Nu știu ce spune Ivi, ceva în genul : Uite-o și pe Olga, de care ți-am vorbit. Îi întind mîna întorcînd privirea spre el și îngîn ceva ce oscilează între numele meu și bună-seara. E înalt, brun, cu fața puțin cam mare — tot capul pare cam greu, poate și din cauză

că și-l ține puțin înclinat, ca un Buda care meditează. Are fața foarte albă în semi întunerecul camerei, fruntea lată și părul negru-lucios pieptănat cu îngrijire spre spate. După ce îmi dă mîna, și-o reazimă pe speteaza unui scaun. Poartă ceas cu brățară neagră, mîna iese albă, frumos desenată, cu oarecare moliciune, din mîneca bleumarin a hainei. Vorbește cu Ivi și cu Sieg. Le spune că a întîrziat pentru că a fost nu știu unde — înșiră cîteva nume de oameni cu care s-a întîlnit, și nu-mi mai dă nici o atenție. Mă plictisesc — scot fire din canapea, așteptînd să se ocupe și de mine. Acum îl întreabă pe Sieg unde a hotărît să mergem. Ivi sugerează :

— Întrebați-o pe Olga unde vrea să meargă.

Ivi știe că nu cunosc nici un local. Ca să-mi dovedesc mie însămi că prezența lui Mircea nu-mi alterează spontaneitatea îi răspund cu un timbru de derbedeu :

— Eu nu cunosc nici un local. Eu nu cunosc decît Cișmigiul și Șoseaua.

Sieg surîde, ca pentru o glumă. Ivi spune :

— Lasă spiritele.

Mă-ntorc spre ea :

— Tu crezi că a fost spirit ?

Și dau din umeri. Atunci Mircea vine lîngă mine și îmi cere voie să se așeze pe divan. Mă întreabă :

— Dumneata ce faci la București ?

Răspund :

— Nimic. Absolut nimic. Mă uit pe pereți și mă gîndesc la toate lucrurile din lume.

Îmi spune :

— Atunci de ce ai venit la București ? Apoi : Totdeauna ai timbrul acesta ?

E adevărat că vorbesc foarte gros uneori, mai ales cînd vreau să apar mai nefeminină. Îi răspund :

— Nu. Urc toată gama.

Surîde. Surîsul îl diformează oarecum. Își strînge buzele chinuit. Apoi îmi spune că nu-i place culoarea taiorului meu, și că albul bluzei nu merge cu roșul ștofei. Îi răspund că știu, dar credeam că e așa de murdară încît pare greț. Aștept să mai spună ceva, dar tace. Plecăm fără să mai schimbăm vreun cuvînt.

Afară ne oprim. Nu s-a hotărît încă unde mergem. Sînt neobișnuită să trec pe Calea Victoriei — mă lovesc de oameni, mai ales cu o mînă, cu cealaltă îmi țin poșeta strînsă la piept. Mircea îmi vorbește iar. A început să picure rar. Atît de rar și fin parcă ar fi rouă. Lumea se plimbă agale, fără să se sinchisească. Mircea îmi vorbește mereu. Mă întreabă dacă îmi place ploaia. Îi spun că da. Îmi spune că dacă vreau are să mă ducă într-o zi să-mi arate străzi. Că lui îi plac orașele, zgomotul, circulația, luminile. Spune :

— Eu sînt un citadin.

Și tace.

Mă uit la el parcă aș vrea să văd dacă e citadin. Îmi dau seama și încep să rîd. Mă întreabă de ce rîd, nu știu să-i explic. Mă întreabă dacă îmi plac orașele, și îi răspund ostentativ că nu m-am gîndit niciodată la asta.

Am ajuns prin fața «Cărții românești». Mă uit la vitrina cu articole de sport. Stau mult, par concentrată, interesată, de fapt nu le văd. Îmi simt pe față un zîmbet convențional, mă simt incapabilă să mă concentrez, inexistentă.

Am fost așa toată seara, neștiind să-mi explic de ce. Mi se părea că n-am ce să-i spun lui Mircea. Am mers într-o cîrciumă cu lăutari, un soi de local unde n-am intrat niciodată. Mircea și Sieg beau. Îmi aduceam aminte de ce mi-a spus Ivi : «Fac niște beții monstre». (Nici beții nu mai văzusem.) Mircea mi-a vorbit tot timpul. Spunea, de exemplu : «Amorul e mușcătura de sub douăzeci de metri cubi de apă». Sau : «Ai vrea să fii în Iokohama, unde dansează felinarele, sau în...» (după asta înșira vreo treizeci de nume de țări și orașe de care nu mai auzisem). Cum nu știam dacă aș vrea să fiu în altă parte decît în București, îi răspundeam zîmbind. Îl găseam din ce în ce mai frumos, dar tot felul lui de a se purta mi se părea foarte artificial. Parcă juca un rol care așteptam să se isprăvească, să putem în sfîrșit vorbi firesc. Avea ochi visători și mai ales niște mîini de femeie, niște mîini despre care s-ar spune «mîini de artist». Pe la douăsprezece am plecat. Pe stradă, Mircea n-a mai scos nici un cuvînt, părea cu totul absent. I-am spus că mi-e frig și a propus să ne grăbim. Apoi am văzut într-o

poartă o pisică neagră și am fugit s-o prind. M-a așteptat pînă m-am apropiat, apoi a luat-o la goană. M-am întors dezolată. Mircea m-a întrebat dacă îmi plac pisicile și mi-a spus că îi plac și lui.

La poartă mi-a dat mîna foarte politicos și neutru. Am intrat. Ajunsă sus am deschis fereastra și, cum nu-mi venea să mă culc, m-am așezat în cadrul ei privind pe Bulevardul Lascar Catargiu pînă departe, la lumini și la noapte. Am refăcut toată seara. «Lui Ivi, mi-am spus, ar fi fost normal să-i displacă Mircea. Cine știe ce a impresionat-o în tăcerile și absențele lui, după care lansa cîte o formulă complicată, pythică...» Nu era totuși ridicol. Sub aspectul acesta presimțeam un om chinuit de o mulțime de nostalgii și năzuințe, și foarte orgolios. Așteptam cu oarecare curiozitate să vină ziua de mîine.

*

A doua zi Ivi mi-a telefonat. Era ora trei după-masă.

— Vreau să-ți spun ceva, m-a anunțat. Mircea i-a spus lui Sieg că îi placi și că vrea să te întîlnească. (Dacă accept, să-i spun ei acum. Am acceptat.)

La șapte fără douăzeci l-am întîlnit pe Mircea în colț la «Marghiloman». A venit spre mine surîzîndu-mi prietenește. După ce i-am dat mîna, a urmat o clipă de tăcere. A început el... M-a întrebat unde vreau să merg și i-am răspuns că mi-i indiferent. Atunci mi-a propus să mergem pe străzi. Am ajuns în cartierul vilelor de lîngă Bulevardul Dacia, apoi pe alte străzi. Aici nu erau linii de tramvaie, mașinile lunecau fără zgomot, felinarele rare luminau strada și vilele maiestuoase și pline de liniște. Se auzeau numai pașii noștri și vocea lui Mircea, căreia de data asta îi descopeream un defect despre care îmi vorbise Ivi și nu-l remarcasem în seara trecută : vorbea uneori prea repede — și se rupea la modulări în repetări de silabe înecate, cum se împleticește cîteodată un om în propriile lui picioare. Timbrul era totuși agreabil. Vorbea despre case, despre străzi, despre o mulțime de lucruri. Vorbea frumos ; începeam să mă obișnuiesc cu el cum m-aș fi obișnuit cu o carte, care nu mi-a plăcut la început, intrînd în atmosfera autorului. Am ajuns la un

moment dat în parcul Bonaparte. Am zîmbit și a zîmbit și Mircea cînd am observat drumul pe care l-am făcut fără să ne dăm seama. Apoi a luat o trăsură și am plecat spre Șosea. Mircea stătea într-un colț, eu într-altul, și nu-ndrăzneam să fac nici un gest. Pe Șosea nu trecea aproape nimeni. Din cînd în cînd vedeam în lumina cîte unui felinar o frunză desprinzîndu-se și căzînd foarte încet. Mircea m-a întrebat neașteptat :

— Ești îndrăgostită, domnișoară Olga ?

Am protestat vehement :

— Nu ! Nici vorbă ! E ultimul lucru pe care l-aș face.

Mi-a răspuns :

— Nu vorbi așa. Nu se poate ști niciodată. Dacă, de exemplu, ai întîlni un băiat care să-ți placă, ce-ai face ?

I-am răspuns că nu mă interesează nimeni. Dar dacă totuși — punem cazul teoretic — s-ar întîmpla ? I-am spus că aș fugi. A rîs. Rîdea urît, un rîs mai mult amar, sec. Apoi a tăcut. În întuneric profilul îi apărea pur, regulat și fin, îi vedeam albul frunții înaintînd ca un corn înspre tîmplă, gîtul ieșind puternic din guler, urechea mică. Și-a întors capul și m-a surprins. M-a întrebat ce e. Am tăcut și am surîs. A continuat :

— Un băiat brun, înalt și subțire. (Mircea nu se descria pe el, pentru că nu era așa de înalt cum mi se păruse la început, abia mă întrecea cu jumătate de cap.)

— Nu, nu-mi plac brunii.

— Atunci blond, un nordic alb și rece...

— Parcă-mi descrii un cadavru, am surîs.

— Prin urmare n-ai să te îndrăgostești niciodată ?

Am tăcut.

Am ieșit în cîmp. Se vedea stațiunea de emisiune radiofonică. Birjarul ne-a informat că îi sînt obosiți caii, și Mircea i-a răspuns că poate să oprească. Vedeam, cum am întors trăsura, Bucureștii ca un port luminat în fața noastră, în timp ce dincolo, în spate, domnea întunericul cîmpului. Se auzea cum lătrau cîinii și zumzetul acela care e totdeauna în cîmp, la orice oră din zi sau din noapte, și care ți se pare că vine din fundul lumii. Luminile albastre ale stației de emisiune radiofonică scînteiau în dreapta noastră. Albastrul acesta mi s-a părut grozav de trist. Am vrut să-mi iau poșeta dintre mine și

Mircea și i-am atins mîna. Mi-am răzimat capul de trăsură și l-am privit. M-a privit și el, strîngîndu-și buzele ca să nu surîdă. Apoi, a repetat :

— Dumneata ești o femeie tare, domnișoară Olga Ropescu, și n-ai să te îndrăgostești niciodată, nu-i așa ?

M-am înfuriat :

— Afară de cazul că m-aș îndrăgosti de dumneata !

Mircea a avut un gest reflex de dezaprobare. Mi-am dat imediat seama cît de vulgară a fost observația mea. Nu vedeam ce ar putea s-o atenueze. Mircea trebuia să înțeleagă că un om poate să fie înfuriat de purtarea asta a lui. Dacă nu voia să vorbească deschis, ce voia ?

M-am gîndit la el pînă cînd am ajuns din nou în dreptul vilei Minovici.

Tăcea acum, auzeam numai zgomotul copitelor și pîrîitul fin al roților pe asfalt. Mircea mi se părea ultimul om din lume de care aș putea să mă leg.

La poartă m-a întrebat :

— Cînd mai vrei să mergem pe străzi, domnișoară Olga ?

— ?

— Atunci nu mai mergem ? !

— Ba da, dacă vrei — m-am grăbit să protestez. Dar dumneata ești mai ocupat, știi ce oră să alegi. Eu, în afară de cursurile la facultate, tot n-am nimic de făcut...

— Atunci mîine la șapte fără douăzeci la «Marghiloman».

S-a urcat în trăsură. M-am uitat în urma lui, apoi am urcat sus. M-am așezat la fereastră și am privit jos. M-am întrebat : «Oare ce gîndește, ce vrea cu mine ?» Mai tîrziu am încercat să scriu și să citesc, dar mi-a revenit în minte tot timpul.

*

A doua zi a plouat. Trecuse de șase și încă ploua. Mi-e grozav de frică să nu-mi telefoneze că nu poate să vină. Cum toată ziua nu făceam nimic ce ar fi putut să mă intereseze, Mircea îmi înlesnea un program. Oricum ar fi fost și orice s-ar fi întîmplat, era mai bine decît să nu fie nimic. La ora șapte fără douăzeci și cinci am

plecat de acasă. Nu ploua prea tare, burnița. Am ajuns la «Marghiloman». Mircea aștepta acolo. Stătea pe loc, cu gulerul ridicat și pălăria înfundată pe ochi. Am surîs jenată. Întîlnirea asta prin ploaie îmi dădea o senzație de complicitate care ne apropia. Am simțit-o și la Mircea. M-a întrebat cu un glas în care a pus inflexiuni de răsfăț :

— Ce facem... că plouă ?...

I-am răspuns, cu mîinile în buzunarul paltonului, sportiv :

— Mergem prin ploaie.

S-a scuturat bucuros :

— Mie-mi place să merg prin ploaie. Ezitam pentru dumneata.

Am mers iar pe Bulevardul Dacia. Ploaia se înteța din ce în ce. Mi-am ridicat și eu gulerul de la pardesiu. Vedeam acum oamenii cu umbrele, și pe marginea trotuarului apăreau bălți care străluceau sub lumina becurilor. Mi-era părul ud și simțeam cum începe să se ude ștofa pardesiului, mirosind a lînă udă. Mircea m-a întrebat :

— Nu ți-e frig ? Ai să răcești. Să te duc acasă.

— Bine, dacă vrei, i-am răspuns posomorît.

— Eu nu vreau, a rîs. Mi-a pus mîna pe umăr : Dar ești toată udă.

L-am asigurat că n-are nici o importanță. Cînd am ajuns pe la Ministerul de Externe, turna cu găleata. Toate vitrinele erau aburite de picurii ce le plesneau și se prelingeau în jos. Mircea și-a lăsat în jos borurile pălăriei ca să-i curgă apa din ele. Mie-mi pleoscăia în pantofi la fiecare pas, ciorapii mi-erau lipiți și-ncepea să-mi fie frig. Nu îndrăzneam să-i spun nimic de teamă să nu mă ducă acasă. În cele din urmă, Mircea mi-a propus :

— Vrei să luăm o trăsură să mergem la Șosea ?

Am acceptat, dar n-am găsit trăsură. Toate taxiurile care ne vedeau stînd așa dezorientați sub ploaie și căutînd cu ochii în toate părțile se opreau în fața noastră și deschideau ușa. Dar noi voiam o trăsură. Ne-a mai plouat o jumătate de oră pînă am găsit. Am intrat sub coșul ridicat și ne-a prins pînza în față pînă la gît. Nu vedeam nimic decît felinarele pe lîngă care treceam, luminînd frunzișurile ude, aburite și ele de ploaie.

Mi-am scos bascul ud leoarcă. Mircea mi-a pus mîna în păr :

— Dar ești udă, biată fetiță.

Am rîs :

— Nu-i nimic. Apoi : Știi, sînt udă și pe față.

Mircea a înțeles. Mi-a pus mîna pe față.

— Și pe obrazul celălalt, am continuat.

Mi-a pus-o și pe obrazul celălalt. Apoi :

— Îmi dai voie să te trag de păr ?

Am acceptat.

— Oricît de tare ? N-ai să spui nimic dacă are să te doară ?

— Nu. Ai să vezi.

Mi-a împlîntat mîna în păr și l-a strîns atît de tare încît îmi făcea impresia că mi l-a smuls din rădăcină. Mi l-a scuturat de cîteva ori rîzînd cu un rîs rău, neomenesc, care m-a speriat. Dar n-am spus nimic. Cînd m-a lăsat m-a întrebat :

— Vrei să te trag încă o dată ?

I-am răspuns repede :

— Nu.

A rîs din nou, dar mult mai natural de data asta.

Nu știu de ce mi s-a făcut un fel de gol în suflet. Mircea m-a întrebat de ce tac. Eram aproape de casă, am observat după un tramvai care cotea. I-am spus :

— Nu știu ce am. Am un chef grozav de plîns.

La despărțire nu m-a mai întrebat cînd mă întîlnește. Cînd am ajuns sus, mi-am dezbrăcat numai pardesiul. Rochia, cu toate că-mi era și ea udă, am lăsat-o. M-am așezat pe divan, frîntă, fără să mă gîndesc la nimic. Am văzut foarte precis, ca pe un lucru de foarte mare importanță, desenul cubist de pe perdea, roșu, galben, mov, pătrate și cercuri. Așa m-a găsit servitoarea, care s-a speriat de halul în care eram. M-am dezbrăcat și mi-am îmbrăcat un halat gros. Și am simțit din nou un fel de zădărnicie, ceva ce-mi spunea că de nicăieri nu poate să vină nimic bun și frumos.

*

Trei zile n-am primit nici o veste de la Mircea. Îmi închipuiam că e bolnav, dar nu îndrăzneam să-i telefonez. A patra zi a venit pe la mine Ivi. M-a întrebat ce

mai fac. Mi-a spus că s-a întîlnit în fiecare zi cu Mircea și cu Sieg.

— De mine n-a întrebat nimic Mircea ? m-am interesat.

— Nu... ba da... mi se pare că ieri. De ce ? Îți place ?

— Da, e agreabil, dar nu mă interesează prea mult.

— E mai bine să nu te intereseze prea mult, mi-a atras atenția Ivi. E un om pe care nu poți conta. Se pare că nu poate să se îndrăgostească. Probabil a suferit foarte mult atunci cînd a fugit cu dansatoarea aceea.

Am rîs, oarecum enervată.

— Tu crezi Ivi că există oameni care se îndrăgostesc și alții care nu se îndrăgostesc ? Sînt oameni pur și simplu. Ce însemnează clasificările astea !

— Chiar tu mi-ai spus că nu mai poți să te îndrăgostești, a replicat Ivi cu agresivitate de femeiușcă.

— Am glumit...

— Așa ești tu. Te contrazici totdeauna. Și după aceea spui că ai glumit, a continuat.

— Ivi, te rog mult să nu mă discuți, am început să mă enervez.

Ivi a replicat :

— N-ai decît să-l faci să se îndrăgostească de tine ! Să vedem ! E inutil să discutăm.

Mi-am mușcat buzele și am tăcut. Ivi a rămas surîzîndu-mi provocător.

*

După masă am fost la un ceai dansant la «San Remo» cu Relu. Relu era mîndru de mine pentru că la intrare și de cîte ori ne ridicam să dansăm mă urmăreau o mulțime de priviri. Localul era prea mare și pavat cu ciment, avea ceva de berărie. Relu era frumos și anost. Am comandat prăjituri. M-a servit el, silindu-se să țină cît mai elegant cuțitul de tort. Se purta mai studiat și atent cu mine decît la mare. N-am vorbit aproape nimic tot timpul. Mă uitam prin sală fără să descopăr nimic ce ar fi putut să mă intereseze. A început să cînte o dizeuză grasă și s-au aprins lumini roșii și albastre. Relu s-a ridicat și m-a invitat la dans. Nu dansa nici bine nici prost. Vedeam în semiumbră tot felul de fețe.

O femeie cu capul lipit de pieptul unui bărbat, cu ochii voalați, strîngîndu-l parcă se temea să nu-l piardă. M-am gîndit : «Și asta iubește !» Apoi, lui Relu :

— Iartă-mă că mă împiedec. Dacă ți-e prea greu să dansezi cu mine, condu-mă la masă.

A răspuns nu știu ce, convențional.

La opt s-a sfîrșit ceaiul, muzicanții și-au rezemat instrumentele într-un colț, se puneau fețele pentru cină. A început să vină lumea pentru masă. Am plecat.

Mergeam pe Bulevard. Relu propune să luăm o mașină, deși puteam să mergem cu tramvaiul pînă la mine și deși fusesem foarte buni camarazi în vară și știam de altfel că Relu e un om care ia de obicei tramvaiul. Îmi făcea impresia că ținuta mea de oraș îl intimidează și nu puteam să mă lămuresc cum același om poate fi privit în două feluri cu totul deosebite numai pentru că odată e în costum de baie, și odată îmbrăcat. Am refuzat, i-am spus că vreau să merg pe jos. Dacă e grăbit, să mă lase singură, eu nu mă supăr. Pe la «Lido» mi-a spus :

— Dar ai un succes grozav ! Ai văzut cum se uita lumea la tine ? !

Voiam să-i răspund, dar am rămas la jumătatea frazei. Dinspre Ateneu, a ieșit în fața noastră un grup : Ivi — pe ea am recunoscut-o numaidecît, — încă o fată, Sieg, Mircea și un al treilea domn. Am încetinit pasul. Credeam că așteaptă să treacă mașinile ca să traverseze. S-au oprit. M-am hotărît să trec foarte repede pe lîngă ei, salutînd indiferent. Relu m-a întrebat :

— Nu-i Ivi fata aceea din colț ?

— Cred că e ea, i-am răspuns. Îți pare bine ?

Relu fusese îndrăgostit pe vremuri de Ivi. A întrebat :

— Vrei să stai de vorbă cu ea ?

— Nu. Trecem înainte. Ori, vrei tu ? Atunci... da...

A ezitat, a încetinit pasul, apoi :

— Nu... adică... trecem... să vedem ce se întîmplă...

Am observat-o pe Ivi întorcîndu-se spre noi, apoi pe ceilalți întrerupîndu-și discuția și întorcînd capul spre noi. Un cap — l-am recunoscut pe Mircea — s-a întors imediat la loc, oarecum ostentativ, ca și cînd voia să spună că nu i s-a părut deloc interesant ce a văzut (așa mi-a făcut impresia). Am ajuns. Le-am spus «bună-seara»

vrînd să trec înainte, apoi am ezitat, m-am oprit. Relu, zăpăcit, s-a dus de-a dreptul la Ivi, i-a luat mîna foarte reverenţios şi a dus-o la buze. Am dat mîna cu Sieg. O cunoşteam şi pe fata cealaltă, Corina, vara lui Ivi — veneau pe la mine în primăvara dinaintea plecării mele în Germania. Semăna mult cu Ivi : era tot foarte subţire, prea subţire chiar, pentru că era mai înaltă decît Ivi, aproape cît Mircea. Cu cap foarte mic, părul strîns şi o tocă minusculă trasă pe ochi. Mircea mi-a spus :

— A, domnişoara Olga... Ce mai faci, nu te-am văzut demult. Uite, îmi dai voie să-ţi prezint pe prietenul meu Ted... (şi nu ştiu cum a mai spus).

Relu isprăvise de vorbit cu Ivi. A fost prezentat şi el. A urmat apoi un minut de tăcere. A întrebat Ivi :

— Voi de unde veniţi ?

— Am fost la un ceai, la «San Remo», a lămurit-o Relu.

Ivi mi s-a adresat, mai mult pentru ceilalţi şi voind să pară mustrătoare :

— Cu noi nu vii cînd te chemăm. Bine, să ştiu altădată.

A intervenit Sieg, tocmai la timp ca să mă oprească de a face o gafă («M-aţi chemat ?) :

— Nu fi indiscretă, Ivi. Are omul combinaţiile lui...

A explicat Relu :

— Între noi nu e decît o camaraderie în adevăratul înţeles al cuvîntului. Nu-i aşa, Olga ? Era fiica noastră la mare.

Nu ştiu de ce mă jenam în faţa lui Mircea de tot ce spunea Relu. Am surîs silit. Aş fi vrut să plece.

Nu ştiu ce s-a mai vorbit în grup, stăteam tot în colţ. M-am trezit cu Mircea lîngă mine. Mi-a spus :

— Acum te duci acasă şi te culci ?

Am răspuns agresiv :

— Crezi că e singurul lucru pe care pot să-l fac ?

— Nu, s-a supărat, dimpotrivă. Poţi să citeşti, să scrii scrisori sau să povesteşti în jurnalul dumitale intim...

Mi-am muşcat buzele :

— Domnule Mircea Gane, dumneata ţi-ai creat o serie de şabloane cărora trebuie neapărat să le corespundă diversele categorii în care ai împărţit oamenii.

A tăcut și a privit în altă parte, părea că nici n-a auzit ce i-am spus.

L-am întrebat :

— M-ai auzit ?

A tresărit și a revenit foarte jenat, scuzîndu-se :

— Ce-ai spus, domnișoară Olga ? Iartă-mă, am avut un moment de neatenție.

Avea un aer de om care, dornic să se reabiliteze, e deacum hotărît să mă asculte toată noaptea.

I-am spus, surîzînd politicos, cu un aer de om care regretă :

— Am uitat.

N-a insistat.

Din grup a venit o propunere :

— Mircea, Olga, ascultați. De ce faceți opinie separată ? !... Ce faceți diseară ?

Am răspuns cu o voce tăioasă, surîzînd :

— Eu îmi scriu impresiile în jurnal, apoi mă culc.

Sieg a protestat, luîndu-mă în serios :

— Lasă, asta poți s-o faci altădată. Vino cu noi...

Credeam că mergem toți. Am acceptat. L-am văzut pe Relu scuzîndu-se, dîndu-mi bună-seara și plecînd. Am rămas foarte încurcată. Mircea m-a întrebat dacă îmi pare rău. Nu, nu-mi părea rău, dar probabil am fost nepoliticoasă. Ar fi trebuit să-l las să mă conducă pînă la ușă, să stau cîteva momente în gang, apoi, cînd voi socoti că a plecat, să mă întorc.

Observ că am luat-o înainte. Cînd ne oprim îi vedem venind numai pe Ivi și Sieg.

— Corina cu Ted au plecat acasă. Vă roagă să-i scuzați.

*

Am mers la un local spre Parcul Carol, al cărui nume se amestecase de multe ori în povestirile lui Ivi de astă-primăvară. Mergea cu Sieg și Mircea și cu încă o fată... a, da... cu Corina.

Parcă îmi spunea că Mircea îi face curte Corinei. Curios, nu mi-a venit de loc în minte cînd am văzut-o astă-seară.

Localul era mare, luminat puternic, cu multe oglinzi, cu chelneri în frac, cu un fel de boschet cu cactuși, pentru muzică, și gol. Nu eram decît noi. Ivi și Sieg stăteau pe o canapea la perete. Ivi avea un cap de pisică mîngîiată, lîngă Sieg, care era aproape frumos. Pieptănat foarte îngrijit, cu haine de culoare închisă bine tăiate, avea un aer oarecum distins, așa cum sînt uneori tinerii nobili în piese de teatru. Mircea era îmbrăcat în bleumarin și de data asta, dar altfel de bleumarin decît în seara cînd l-am cunoscut. Acela părea mai prăfuit, acesta era mai viu, deși amîndouă în nuanțe foarte închise. Ivi a remarcat :

— Mircea se îmbracă mai mult în bleumarin. Știe că îi stă bine.

— Da, a recunoscut Mircea, am cîteva rînduri de haine bleumarin fiindcă îmi place culoarea.

— Da, îți stă mai bine decît griul, a continuat Ivi, și el a recunoscut.

S-au mai vorbit diverse lucruri. Eu tăceam. Mircea m-a întrebat de ce nu vorbesc, și i-am spus că n-am nimic de spus. A comandat muzicii uvertura din *Califul din Bagdad*. Restaurantul gol, cu muzica zgomotoasă, avea ceva penibil. Era o atmosferă care mă cufunda și mai mult în tăcerea mea. Mircea a comandat altă arie. Cum isprăvisem masa, a luat vin și Cointreau-uri. Eu n-am mîncat. Mi s-a servit o bucată de șvaițer și un sfert de pară pe care mi-a fost imposibil să le mănînc. Mi s-a dat un pahar de vin și o cafea neagră. Am băut cafeaua cînd a fost aproape rece iar din pahar abia un sfert. N-am acceptat țigara pe care mi-a oferit-o Sieg : nu fumam. Ivi s-a servit. Am întrebat-o dacă trage fumul în piept și mi-a spus că nu.

— Atunci de ce fumezi ? am întrebat-o.

— Așa, cîteodată, fiindcă mă amuză.

Era comică : își lăsase pleoapele pe jumătate, își dilata nările și sufla fumul foarte încet printre buze. «Toate femeile cînd fumează se cred fatale», am remarcat în mine. (Mi-aduceam aminte de o discuție pe care am avut-o cu Peter, odată cînd mi-a atras atenția că fumez caraghios — singura dată cînd am acceptat o țigară,

fiindcă toată lumea avea, — și că ar trebui să iau exemplu de la mama lui. I-am spus că eu înțeleg să fumez simplu, nu cu aer de cocotă. Peter s-a zburlit : «Vrei să spui că mama mea e cocotă ? !») Mircea m-a întrebat de ce nu beau. I-am spus că nu pot.

— Nu fumezi, nu bei, atunci ce faci ? a zîmbit Mircea.

Am surîs și n-am răspuns. Se cînta acum un cîntec languros. Ivi stătea răzimată de Sieg, ținîndu-i cu amîndouă mîinile brațul dinspre ea și se uita la noi parcă ar fi vrut să spună «E al meu !». Mircea, din discreție față de ei, poate, a început să vorbească cu mine. A început să-mi povestească de bețiile pe care le-a făcut la Iași (era din Iași și el, acum făcea avocatură la București). Între timp bea și își aprindea o țigară de la alta. Le fuma numai pe jumătate și le strivea nervos. Am auzit-o pe Ivi spunînd :

— Mircea, a fost de-ajuns. Iar vreți să vă îmbătați ?

Mircea s-a întors spre Ivi și i-a spus răspicat :

— Domnișoară Ivi, dumneata știi că nu mă îmbăt.

(Mi s-a părut curios că îi spune «domnișoară», pe cînd Ivi îi spunea pe nume.) Ivi a surîs puțin disprețuitor, un surîs pe care eu îl cunoșteam de cînd ne întîlneam mai des și îmi aranjam basculaltfel decît mă învățase ea. Mircea s-a întors iar spre mine. M-a întrebat dacă am citit nu știu ce carte. I-am spus că nu. I-am spus că mie îmi place *Pan*, asta așa, fără nici un motiv, numai ca să spun ceva. Mi-a spus că lui nu-i place, Pan era un om care nu știa decît cîteva cuvinte : pădure, cort, cîine, vînătoare, barcă... și alte cîteva. Nu-i așa ? A surîs. Am răspuns :

— Ba da, dar...

Nu știu ce mi-a mai spus, dar la sfîrșit am observat, pentru întîia dată, că nu mai sînt sigură dacă *Pan* e cea mai frumoasă carte ce s-ar fi putut scrie. Am tăcut, privind evaziv. A tăcut și Mircea. Nu știu cît... o oră, două. Cînd Sieg a întrebat dacă vreau să plecăm, am observat că mi-e vocea răgușită de prea multă tăcere. M-am sculat și mi-am îmbrăcat paltonul meu gri și pălăria de catifea neagră (pe care o scosesem pentru că așa a făcut și Ivi și pentru că mi-a cerut Mircea s-o scot).

Am ieșit salutați de toți chelnerii. Am coborît treptele de marmoră albă cu covor roșu. În oglinzi m-am văzut cam obosită. Nu m-am mai uitat.

Am luat un taxi. Cînd am ajuns la poartă, Mircea a întrebat :

— Vrei să te culci ?... Ești tare obosită ?

— Nu, nu sînt tare obosită. De ce ?

— Știi ce frumos ar fi să mergem acum pe străzi ? !

Sieg și Ivi mă priveau curios, așteptînd răspunsul meu. Am spus :

— Bine, accept.

Ne-am dat jos.

*

Mircea s-a uitat la ceas :

— Cît crezi că e ?

I-am răspuns că nu pot să-mi închipui, poate două. Da, atîta era, două fără zece minute. Trebuia întîi să mergem să căutăm țigări, a propus. Pentru asta luăm o trăsură, o să-l întrebe pe birjar unde se pot găsi țigări la ora asta.

Am găsit o trăsură abia în fața Universității, după ce am mers tot Bulevardul Brătianu. Lîngă statuie, oamenii care lucrau la pavaj ziua, aprinseseră focuri. Lumina se proiecta fantastic pe statuie și pe fețele trecătorilor singuratici. Oamenii cu mari căciuli negre și cu paltoane cu gulerul ridicat, cu mîinile vîrîte în mîneci ca într-un manșon, stăteau nemișcați în jurul lor, cu toate că nu era frig deloc ; eu mergeam cu paltonul deschis și cu pălăria în mînă.

Nu știu ce a făcut birjarul pe care l-am chemat, că au izbucnit în urma lui voci, a fluierat un polițist și a venit în fugă după el. Mircea a intervenit i s-au dat explicații. Mircea a replicat ceva, și polițistul a plecat liniștit. După ce s-a urcat lîngă mine, surîzînd satisfăcut, birjarul s-a întors spre noi mătăhălos. Avea niște mustăți mari, lăsate în jos :

— Unde mergem, conașule ?

Mircea i-a explicat că vrea să cumpere țigări. Ne-am dus întîi pe Calea Victoriei. Era închis. Ne-a dus în

direcția străzii Știrbei Vodă, pe o stradă lungă și întunecoasă pe care n-am putut s-o identific. Ne-am oprit, întîi nu vedeam de ce, apoi am observat o baracă de lemn între o casă și o curte întunecoasă. Printre scînduri se întrezăreau dungi ușoare de lumină. A bătut :

— Sînt eu, Ghiță.

S-a deschis o ușiță ca la ghișeu și a apărut un cap cu o căciulă care semăna cu a birjarului. Mircea s-a dat jos, a luat trei cutii de regale. Ușița s-a închis la loc. M-a întrebat :

— Vrei să rămînem aici ?

Am dat din cap :

— Da, de ce nu ?

A plătit. Am văzut trăsura dispărînd în noapte. Mircea și-a aprins o țigară.

— Ei, domnișoară Olga, să vedem acum cît ești de tare...

— Ai să vezi. Numai să nu obosești dumneata. Eu am făcut excursii în munți, la Grenoble, zile întregi. Și, de altfel, prefer să mă plimb pe străzi decît să stau în localuri ca acela în care am fost.

Am privit în jur cu ochii mari. Nu mai fusesem niciodată la ora asta pe stradă în București. Era o liniște completă. Nici mașini nu treceau. A trecut numai una, departe, pe o stradă ce se încrucișa cu asta. Zgomotul nu se auzea de la noi. Am zărit numai farurile ieșind și intrînd în noapte. Apoi am văzut venind spre noi un om beat. Așa cum sînt descriși bețivii de după miezul nopții, mergea bălăbănindu-se, cînd lîngă zid, cînd la marginea trotuarului. S-a lovit de un felinar, s-a dat cîțiva pași înapoi și l-a privit ostentativ, apoi a mers pînă în mijlocul drumului și a trecut pe trotuar făcînd un semicerc mare ca să-l ocolească. I-am spus lui Mircea :

— E atît de autentic de parcă ar juca teatru.

A rîs. L-am rugat să ne întoarcem sau să traversăm.

Am trecut pe lîngă grădini adormite, pe lîngă garduri cu afișe electorale. Mircea mi-a atras atenția asupra caselor. Erau într-adevăr ciudate, parcă suspectau strada prin ferestre. Începea acum o viață a caselor, a gardurilor, a străzilor. Ca niște animale obișnuite să fie ignorate tot timpul, păreau că își revin încet. Am avut dintr-o dată

senzația că anul și luna în care eram nu mai au nici un sens, că timpul și-a pierdut semnificația, — natura asta împietrită putea să fie tot așa de bine cu douăzeci de ani în urmă sau în viitor, cu oamenii ei care tot așa au dormit totdeauna. S-au schimbat doar mobilele din cînd în cînd — și s-a adaos cîte un tablou sau bibelou de modă nouă — și hainele, mereu altele, în garderobă. Mircea mi-a spus, oprindu-se în fața unei vile posomorîte, ascunsă după brazi (se ascundea ursuză în întuneric, parcă voia să anunțe că ține să nu fie turburată) :

— Din vila asta, acum douăzeci de ani, a fugit un tată de familie, om foarte bine văzut. Avea de gînd să plece în străinătate cu o fată tînără pe care o iubea. Cînd a ajuns la gară, ea nu venise. Nu se știe de ce. A așteptat-o pînă a plecat trenul. Atunci, fără să mai caute să afle ce a împiedecat-o să vină, s-a întors acasă și s-a împușcat. Familia a sărăcit, acum nu știu cine stă în ea. Ne-am oprit în fața casei și am început s-o examinăm atent. Un sergent s-a apropiat de noi intrigat. L-am rugat pe Mircea să mergem mai departe...

Am ajuns pe malul Dîmboviței. Spre Facultatea de Medicină, pe o alee, am găsit o bancă. Ne-am așezat. Tramvaiele nu mai mergeau. Se vedea vizavi cartierul cu case puține. Cerul se-ntindea albastru-închis, senin ; luminile, ridicate pe stîlpi înalți care nu se distingeau, se profilau pe el ca niște stele uriașe. Deși Dîmbovița era mică și murdară, malurile acoperite cu iarbă și alcea pe care stăteam dădeau locului o atmosferă de parc. Mircea și-a pus pălăria pe bancă și a început să-mi pună o mulțime de întrebări de care nu-mi mai aduc aminte. Mi-a spus :

— Știi cu cine semeni ? Cu o fată pe care am cunoscut-o acum trei ani. O chema Simone — și avea fața albă ca și dumneata, și părul șaten buclat ca și dumneata. Dar era mai mare decît dumneata, deși părea de șaptesprezece ani.

— Și cît avea ?

— Douăzeci și opt... Nu cumva ți-ar plăcea și dumneatale să faci spionaj ?

— Nu. De ce ?

— Ții la viață, domnișoară Olga ?

— Nu țin la viață deloc, dar nu cred că aș putea. Dar de ce ?

— Așa. Domnișoarei Simone îi plăcea, și am promis că am s-o fac agentul D. cînd am să fiu potentat...

— De ce tocmai D. ? am întrebat răutăcios.

Mircea a surîs și n-a răspuns. Apoi a continuat :

— Domnișoară Olga, dumneata știi că e foarte periculos ceea ce faci ? N-ar trebui să te joci. Eu îmi pedepsesc favoriții chiar atunci cînd se așteaptă mai puțin. — Și a făcut un gest cu mîna ca și cînd ai da la o parte un lucru de pe o masă. Am rîs. — Bine, rîzi acum. Ești așa de tînără, domnișoară Olga.

Mi-am întors capul spre el și l-am privit. Îi distingeam fața foarte clar în întunerie, ca într-o fotografie din aceiea care ies prea închise. Mi-a apărut puțin plictisit. Se uita undeva peste umărul meu, mîna albă ce i se odihnea pe bancă părea obosită. Degetele încercau timid o bătaie de clape ce corespundea parcă unei muzici interioare pe care nu puteam s-o descifrez. L-am întrebat :

— Vrei să mă conduci acasă ?

S-a grăbit să răspundă, parcă jenat, schițînd un gest ca și cînd ar fi vrut să-mi ia mîna împăciuitor.

— Nu, de ce crezi asta ? ! Îmi faci foarte mult bine. La ora asta tot nu pot să dorm, și de cîteva zile nici nu mai am răbdare să citesc. Am citit prea mult în nopțile din urmă.

A trecut o pereche pe lîngă noi. Doi băieți — studenți probabil. Am auzit : «In ce privește liberul arbitru e...» Am luat pălăria lui Mircea și mi-am pus-o în cap, și i-am dat-o pe a mea. M-a întrebat ce să facă cu ea. I-am luat-o din mînă și i-am pus-o în cap. Era caraghios : îi stătea pe vîrful capului, ca unui clovn. A vrut să și-o scoată. Ca să-l opresc, i-am strîns mîinile în ale mele. Eram răzimată cu un genunchi pe bancă, cu piciorul celălalt drept. Cînd mi-am dat seama că e lipit de al lui, i-am lăsat mîinile și m-am retras. I-am spus că vreau să mergem. După cîțiva pași m-am răzimat de un copac. Mircea s-a apropiat de mine. Mi-a fost frică și iar i-am cerut să mergem.

Am ajuns prin cartierul Cotroceni. Străzi cu vile albe liniștite. Și mai ales pisici, la fiecare pas vedeam cîte una,

traversau strada ori se cocoțau pe cîte un gard, ori se strecurau în curți printre zăbrele. Ne așteptau pînă ne apropiam, întîi. Uneori, cîte una ne lăsa să ne apropiem așa de mult încît îmi făcea impresia că pot să o prind, îmi scăpa, aproape din mînă, după ce îi atingeam blana.

Am mers apoi pe chei, înspre Palatul de Justiție. Mircea m-a întrebat dacă știu versuri. I-am spus că am făcut și eu versuri pe cînd aveam nouă ani. M-a rugat să i le recit. A insistat. Am început : «Într-o verde grădiniță, Nicușor și Cecilița, văd prin gard frumoase mure, și gîndesc cum să le fure...». Era o poezie de patru strofe care apăruse în *Lumea copiilor* cu ilustrații. Mircea s-a amuzat grozav și m-a rugat să i-o repet. I-am spus-o de cîteva ori, apoi m-am plictisit. Mircea insista să i-o mai spun încă o dată. A insistat așa de mult încît ca să scap am repetat-o. Atunci m-am simțit pentru întîia dată umilită în fața lui, pe cînd debitam versurile stîngace și-l vedeam amuzat de ele. Ajunsesem prin fața Palatului de Justiție, de acolo am trecut spre Hale, apoi pe Bulevardul Maria, apoi prin Bulevardul Domniței, spre Grădina Icoanei. Era abia cinci dimineața. M-a întrebat :

— Vrei să te duci acasă ?

Am protestat, mi se părea că nu mi-e somn deloc. În afară de asta, aveam, mai acut ca oricînd (poate și din cauza oboselii, care dădea tuturor lucrurilor și gîndurilor proporții enorme), impresia că aștept un fel de lămurire a nu știu căror nelămuriri, un fel de clipă cînd aș putea să-l privesc pe Mircea cu liniște și încredere, nu să fiu atentă în fiecare clipă să nu-l privesc altfel decît ca pe un tovarăș dintr-o hoinăreală, din care fiecare se va alege cu lucruri ce n-au nimic de-a face cu celălalt.

Eram iar pe Bulevardul Brătianu, după ce am făcut un cerc cît aproape un sfert din București. Prin fața Fundației Dalles mi-a spus :

— Știi că e ultima dată cînd ne vedem ?

Am rîs.

— Nu rîde, mi-a atras atenția.

Am răspuns :

— De ce să nu rîd ? Dacă mă amuză ? !

— Bine, dacă te amuză. Dar eu nu glumesc.

Avea un aer plictisit.

I-am spus :

— Dacă te plictisesc așa de mult încît nu mai vrei să mă vezi, e mai bine să mă duci acasă.

— Nu-i asta, a protestat Mircea. Nu mă plictisești deloc.

— Atunci, nu mai înțeleg nimic. De ce ?

— Hotărîrile potentaților se primesc, nu se discută, a răspuns solemn.

L-am privit. Era serios, neașteptat de serios. Nu mă așteptam să nu glumească. Aș fi vrut să-i ironizez felul de a se exprima, dar părea atît de serios încît n-am mai îndrăznit. Am încercat să privesc realitatea dezbrăcată de forma pompoasă pe care i-o dădea și am văzut-o, poate din cauza oboselii care îmi sensibiliza nervii, foarte gravă. Eram obosită și tremuram de frig. Nu puteam să prind exact sensul nici unui lucru. Eram ca un om pe care îl trezește cineva din somn ca să-i anunțe o catastrofă. Fără să înțeleg exact ce e, oboseala mea începea să prindă o nuanță de tragic, de iremediabil. Îmi venea să plîng, și-mi spuneam în același timp : «Asta e din cauza oboselii».

Peste blochausurile din față începeau să se vadă zorile. Albastrul înstelat devenea alburiu murdar. Era ca o pînză groasă de sac, dincolo de care e lumină.

— Dacă mîine nu ne mai vedem, i-am spus surîzînd trist, am să stau cu dumneata pînă la ora șapte dimineața. Cred că îți face multă plăcere, nu ?

Îmi faci totdeauna multă plăcere, a enunțat rar și apăsat, ca pentru totdeauna, Mircea.

Am ajuns la «Marghiloman», acolo unde ne întîlnisem cînd am plecat pe străzi. «Peste o săptămînă, cînd am să trec pe aici, am să-mi aduc aminte de toate astea, mi-am spus. Poate n-am să mai fiu așa de tristă. Acum sînt foarte obosită». Bazarul gol, cu asfaltul foarte proaspăt așteptînd ziua, vitrinele lăsate, una nelăsată, a unei băcănii, în care se vedeau portocale și sticle cu apă minerală puse cu gîturile spre stradă, ieșeau pe primul plan, obsedante. «Cînd va începe ziua, cînd vor trece oameni și tramvaie și va fi zgomot, toate astea se vor amesteca, viața va continua ca în toate zilele. Atunci nu va mai rămîne nimic din dimineața asta, din Mircea și

din mine.» Oricît de neînsemnat ar fi părut, era încă un lucru pe care trebuie să-l uit.

Mergeam spre Grădina Icoanei. Lui Mircea îi creseuse barba peste noapte, îl vedeam obosit și neras. M-am uitat și eu în oglinda de la poștă. Cutele dinspre nas înspre colțurile gurii se desenau ca niște riduri, chiar cînd nu zîmbeam. Mi-erau buzele uscate, cu ruj numai pe margini. În lumina slabă, rujul părea negru. Mi-am scos batista și l-am șters, evitînd să-mi întorc fața spre Mircea, ca să nu mă vadă așa.

Am ajuns în Grădina Icoanei. Tăceam amîndoi. Ne-am așezat pe una din bănci, în dreptunghiul cu două rînduri de bănci puse față în față. Tremuram. Tremuram vizibil, nu puteam să-mi țin mîinile nemișcate, îmi tremurau buzele, dinții. Mircea mă urmărea cum încercam să-mi țin palmele în sus, ca un om care vrea să vadă dacă picură, fără să se miște, și nu reușeam. I-am explicat :

— Tremur, nu știu de ce. E groaznic să nu poți să-ți stăpînești propriul corp.

A surîs, apoi m-a ajutat să mă ridic. M-am ridicat făcînd eforturi mari să nu recad pe bancă. Și-a deschis paltonul și m-a chemat să mă așez pe el, apoi m-a înconjurat cu brațul, ținîndu-mă în palton, strînsă lîngă el. Mi-am răzimat capul de pieptul lui. Nu i-am văzut fața ca să-mi dau seama cum reacționează. Acum parcă îmi trecuse tot somnul. Felul în care stăteam mi se părea foarte incomod, mai ales pentru că nu puteam să-mi țin echilibrul. Mă răzimam numai în cap. Ar fi trebuit să-mi sprijin mîna stîngă pe unul din genunchii lui Mircea, și nu îndrăzneam. M-am mișcat. Mircea a întrebat :

— Nu stai bine așa ?

— Ba da, am protestat repede.

L-am simțit coborîndu-și capul peste al meu. Apoi mi-a atins părul. N-aș putea să spun nici acum dacă mi l-a atins cu bărbia sau cu buzele. Mi s-a părut atunci că mi l-a atins cu buzele. M-am întrebat iar : «De ce toate astea, de ce nu mai vrea să mă vadă ?». Îmi venea să plîng, și îmi mușcam buzele cît puteam de tare ca să nu plîng. M-am uitat la Grădina Icoanei cu copacii goi și frunze multe pe jos. După bănci, vizavi, era o statuie de copil înaltă cît un om, înnegrită și roasă, lîngă ea,

tot așa de nemișcat, stătea un polițist în pelerina lui lungă cafenie.

Apoi am auzit întîiul semnal de tramvai. Mi-am scos capul. Am văzut o lumină verde scăpărînd pe fir, și întîiul huruit a sfărîmat tăcerea. Departe, a cîntat un cocoș, ca la țară, și peste coroanele roșietice ale copacilor cerul s-a făcut dintr-o dată purpuriu. Pe lîngă purpuriul plin, de zi, de acolo, cerul de deasupra noastră părea încă adormit, înalt, visător. Ziua se prăvălea peste copaci ca o pulbere de aur roz. Am privit-o cu ochi mari și am surîs. Lîngă mine, din noapte, mai era Mircea și o mulțime de lucruri la care am să mă gîndesc acasă. Mi-am încordat toată atenția, care se moleșise, ca să trăiesc clipa asta care mi se părea inedită. Și încă o dată, peste toate astea, venea altă zi, cu alte lucruri noi, toată viața mea de-acum înainte. Am surîs din ce în ce mai tare. Am rămas cu ochii în soare, urmărindu-l cum se revărsa în învolburări de praf, în mii de nuanțe de roz și portocaliu peste coroanele pomilor.

M-am sculat.

— Plecăm ?

— Da, desigur, s-a grăbit Mircea să răspundă.

Pe stradă, vraja s-a dus. Erau străzi de dimineață cu tramvaie, cu oameni somnoroși. Am luat un taxi. Mircea m-a condus pînă la poartă. I-am dat mîna zîmbindu-i nesigur, pentru că mă știam cu fața obosită, și am intrat. Nici n-am mai avut nevoie de cheie, poarta era deja deschisă. M-am dus în cameră, ferindu-mă să nu fac zgomot. Patul era făcut de-cu-seară. M-am trîntit în el, apoi m-am ridicat să-mi scot paltonul.

Mi-era capul ca de piatră, nu puteam să mă pierd în somn, dar nici lucidă nu puteam să fiu. Am luat ceasul deșteptător, l-am pus la nouă. Apoi m-am dezbrăcat și m-am vîrît în pat.

*

M-am sculat destul de devreme. Nu era încă opt. M-am îmbrăcat repede și, în loc să mă duc la cursuri, m-am dus să văd un film. Am nimerit pe Bulevardul Elisabeta, la un film cu Brigitte Helm. Ceva cu o aler-

gare de maraton, cu oameni sportivi și sănătoși. Am ieșit la douăsprezece, în plin soare și forfoteală, cu capul greu de nesomn, mahmură. M-am întors acasă și m-am culcat. Cînd m-am trezit era umbră pe stradă, și în geamurile unei case de vizavi soarele, în apus, aprindea magneziu galben — parcă ar fi ars lumînări în casă și se vedeau prin fereastră. Mă pieptănam în fața oglinzii, în baie, cînd a sunat soneria. M-am dus să deschid, pentru că nu era nimeni în casă. Venise Ivi. Am dus-o în cameră. A început :

— Am pantofii plini de noroi, dă-mi ceva să mi-i șterg.

I-am spus că poate sta așa, nu-i nimic. Era vioaie, îmbujorată, cum i se întîmpla rar să fie. Îi atîrna pardesiul pe ea, avea o șemizetă albă, proaspătă, cu guler răsfrînt.

— Știi că am fost cu Sieg, cu Mircea și cu Corina la o moșie la țară. A fost o minune. Am trecut să te luăm și pe tine, am sunat dar nu ne-a răspuns nimeni. Unde ai fost ? La cursuri ?

— La cinematograf.

— Păcat. Lui Mircea îi părea foarte rău. Ce ați făcut aseară ?

— Cum, nu ți-a spus ? Am stat pînă la șapte dimineața...

Ivi a făcut ochi mari :

— Unde ?

— Pe străzi.

— Sînteți nebuni, a surîs.

«Mircea nu i-a spus nimic». M-am bucurat nu știu de ce. I-am povestit eu. După ce am tăcut, Ivi s-a gîndit o clipă, apoi :

— Nu știu ce să-ți spun. E curios... Azi în schimb a stat cu Corina tot timpul și mi se părea că-l interesează iar. Știi că în primăvară îi făcea curte. E ciudat Mircea, eu nu-l înțeleg. Știu că i-ai plăcut și tu mult. Am să mă interesez eu de la Sieg.

Am rugat-o să nu se intereseze de nimic, pentru că n-are nici o importanță. Să rămînă mai bine lucrurile așa. Ivi s-a sculat să plece. Mi-a spus că îmi telefonează. Era întuneric, a trebuit să aprind lampa în hol ca s-o conduc. Apoi m-am întors în cameră.

*

Au mai trecut cîteva zile. Între timp am primit o scrisoare de la Peter. Îmi spunea că e pe cale să se îndrăgostească de o fată, Estela, care are numai șaptesprezece ani, e sportivă, foarte subțire și e singura femeie care-l înțelege perfect. Dar o iubește cu totul altfel decît m-a iubit pe mine. Crede că n-ar mai fi capabil să iubească o femeie din Balcani. Mi s-a părut plină de prost-gust scrisoarea lui Peter. Am vrut să-i răspund, apoi am renunțat. M-am gîndit la el cîtva timp. Era spre seară, stăteam cu fereastra deschisă ; camera, în care mobilele începeau să se amestece cu tapetul întunecat, părea foarte cuminte și oarecum vie. Observam că nu simt necesitatea să plec pe străzi sau să fie cineva cu mine. Mi se părea că l-am lăsat pe Peter într-o lume din care am evadat, înconjurat de toate lucrurile mărunte care mă sîcîiau. Va scrie totdeauna la fel, va gîndi totdeauna la fel, se va mișca la fel. Pentru el n-a venit nimic nou. Eu, detașată de el și de tot ce s-a întîmplat, și mai ales după noua despărțire de Mircea, mă simțeam într-un început de stabilizare într-o lume din care făceau parte dimineți ca aceea din Grădina Icoanei, seri calme și înalte ca asta, copaci... Mi se părea că sînt plină toată de un fel de bucurie de a trăi așa, în afară de evenimente.

În pat, cu lumina stinsă, urmărind dungile pe care le trăgeau, în evantai, farurile automobilelor ce treceau, m-am gîndit că trebuie să-mi fac un program. Examenele la Drept le pierdusem. Mai aveam o sesiune în februarie, de altfel. La cursuri nu mă tenta să merg. Trebuia să fac totuși ceva, orice. În cele din urmă m-am hotărît să citesc. Am să-mi iau un abonament la o bibliotecă. Am avut de cîteva ori perioade de timp cînd am citit zi și noapte. Atunci îmi propuneam să nu mai pierd timpul niciodată, să citesc toată viața mea de-acum înainte. Mi se părea chiar prea scurtă pentru ca să citesc cît aș vrea. Apoi uitam. La orice oră m-aș fi sculat dimineața, nu reușeam să fac nimic pînă la prînz. Eram capabilă să stau cîte un ceas îmbrăcată numai pe jumătate, gîndind la toate lucrurile din lume. După-masa tre-

cea în aceeași toropeală. Seara mă cuprindeau toate nostalgiile. Mai ales din cauza mașinilor, care goneau spre Șosea. Îmi închipuiam cîmpul cu pomi ca de fum albastru pe marginea drumului, jocul luminilor, luna, stelele, auzeam lătratul cîinilor de departe. Aș fi vrut să merg înainte. Să fiu, de exemplu, pe un vapor care pleacă în Japonia. Să stau apoi pe marginea unui pîrîu cu poduri suspendate și cu chioșcuri, cum am văzut într-o stampă. Îmi închipuiam stelele văzîndu-se mari ca niște monede de trei lei. Mă emoționau toate tablourile pe care le închipuiam, descopeream în ele parcă un fel de tandrețe cosmică, un brat ocrotitor care există totuși și că nici un lucru nu mai e singur. Apoi mă gîndeam că, de fapt, mi-ar fi frică să mă duc chiar și pînă la stația de emisiune radiofonică, pînă unde am fost cu trăsura cu Mircea.

*

Ivi mi-a telefonat într-o seară.

— Sînt cu Mircea și cu Sieg la «Corso». Vrei să vii cu noi ?

Am rămas uimită. Am întrebat :

— Mircea știe ?

— Da, mi-a răspuns simplu.

M-am grăbit să-i spun :

— Bine, vin.

Am luat o mașină pînă la «Corso». Erau acolo și Corina și Ted. Nu mă așteptam. Corina avea un taior verde cu alb, cam jerpelit. M-am simțit stingherită, nu știam cu cine să dau mîna întîi, lumina mă jena și mi se părea că apariția mea n-are nici un rost. Mircea a observat și mi s-a adresat :

— Ce-i cu dumneata, domnișoară Olga ? Ai un aer foarte speriat.

— Am stat toată seara în întuneric.

M-am așezat în margine, necedînd insistențelor de a trece în fund, lîngă Corina.

— De ce m-ați chemat ? am întrebat-o pe Ivi.

— Lasă, plecăm imediat. Mă plictisesc și eu.

Am plecat peste cîteva minute, eu cu Sieg și cu Ivi, Corina cu Mircea și cu Ted. Ne-am dus la «Vișoiu». Era lume destul de puțină, fiindcă era prea devreme. Mesele cu fețe albe și cu șervete în farfurii aveau ceva de cămăși de frac scrobite. Orchestra cînta un tango, prea tare, încercînd să dezmorțească sala. Pe parchetul de dans, mic, nu era însă nimeni. L-am văzut pe Mircea lăsînd meniul din mînă și privind muzica cu un surîs uimit. I s-a adresat lui Ted :

— Mai ții minte ? Cîntă *Adio, Doamnă !*

Ted a surîs afirmativ. Ivi s-a amestecat. Ted i-a explicat :

— La Carmen Sylva, astă-vară, Mircea era îndrăgostit de o coniță nostimă, blondă. Și muzica îi cînta asta.

L-am observat pe Mircea făcînd, la cuvîntul «îndrăgostit», un gest nervos de protest.

Am simțit că roșesc. De-ar schimba vorba, să nu se știe de ce am roșit. M-am adresat Corinei :

— Dumneata mi se pare că făceai Filosofia ?

Corina a confirmat cu voce melodioasă :

— Da. Și dumneata Dreptul, nu ?

— Exact. Și Literele.

Acum Ivi și Ted vorbeau despre altceva. M-am uitat la Corina, încercînd să-i zîmbesc prietenește. Mircea fredona bătînd tactul cu degetul arătător îndoit, în masă :

— «Adio, Doamnă...

Mi-e sufletul de-atîta plîns îndoliat.

Și-afară-i toamnă...

În sufletu-mi stindardul negru s-a lăsat

În trista toamnă...»

Și apoi : «E tristă toamna și e vînt și-afară plouă».

M-am gîndit : va veni toamna, cînd va ploua zile întregi și va urla vîntul toată noaptea. Va fi foarte întunerec în cameră și voi vedea foarte rar trecînd pe peretele din fața divanului dunga de la farurile automobilelor. Mi-am lăsat capul în jos. Bărbia îmi atingea aproape pieptul și părul îmi mîngîia obrajii. Cînd mi l-am ridicat, toată lumea se uita la mine, tăcînd. I-am privit pe rînd. Am întrebat :

— Ce-i ?

— Melancolie, domnișoară Olga ? a întrebat Mircea.

— Nu, mi-e somn.

— Vrei să te conducem acasă ?

— Nu... am protestat nesigur.

După aceea a venit mai multă lume, iar n-am mîncat decît foarte puțin. Mircea a început să vorbească cu Ivi, Ted îi vorbea foarte insistent Corinei, care rîdea amuzată, cu un rîs frumos, copilăresc. Sieg se plictisea. A încercat să mi se adreseze mie. După cîteva fraze mi-a propus confidențial să-i cer eu lui Mircea să schimbe locul cu el (era iar gelos de Ivi, am observat amuzată). I-am spus că asta nu pot s-o fac, dar că aș vrea să merg acasă. Eventual să mă conducă Mircea. Locuiesc aproape, se poate ieși de-a dreptul în bulevardul Lascăr Catargiu. L-am văzut pe Sieg vorbindu-i lui Mircea după spatele lui Ivi. Mircea s-a uitat o clipă la mine, a dat din cap că «da». Atunci m-am ridicat, cerîndu-mi scuze — s-a insistat să mai rămîn, dar le-am dat bună-seara și am ieșit.

*

— Vrei să luăm o mașină ? m-a întrebat Mircea cînd, la ieșire, doi șoferi au deschis ușa de la taxiuri.

Nu, mai bine mergem așa. Locuiesc așa de aproape doar. Sau, dacă ești foarte grăbit ?...

Nu, a protestat Mircea, nu sînt grăbit deloc.

Am mers pe strada Dorobanților. Cu toate că era mărginită de copaci, liniile tramvaielor și numeroaselor cîrciumi și bodegi întîlnite în drum, o făceau urîtă. După un colț, a răbufnit o boare de vînt. Mircea mi-a propus să merg pe acolo, ca să-mi arate casa unde a stat cînd era mic. Am văzut-o curînd : era o casă înaltă, albă, una din casele acelea vechi care ar putea să aibe și un subsol închiriat, atît de înalt e parterul. Avea patru ferestre la stradă, în curte nu se vedea nimic, decît, pe geamurile unei marchize, umbre mari de cactuși proiectate de lumina ce venea dintr-o cameră alăturată. În noaptea întunecoasă de toamnă, cu vînt, pe strada pustie, casa asta, în care deși locuiau oameni și acum, pentru că Mircea mi-a spus că a stat în ea cînd era mic, părea o casă de

trecut și amintiri, m-a cufundat și mai mult în starea ce începuse de la «Vișoiu». Mircea m-a întrebat :

— Ce-i cu dumneata, domnișoară Olga ? Ce ți s-a întîmplat în seara asta ?

I-am răspuns :

— Nu știu ce am. Mi se pare că totul e absurd.

Mi-am dat seama că n-am spus nimic. Totuși acest «absurd» mi-a făcut bine, pentru că preciza — mi se părea — oarecum starea mea. Mircea a spus :

— Ai să te culci, și pînă mîine dimineață ai să uiți.

I-am răspuns iar agresiv. Mă enerva.

— Nu țin deloc să rămîi cu mine. A trebuit să încep așa ca să-ți spun în voie că în seara asta, mai mult ca oricînd, nu pot să rămîn singură. Mi-e imposibil. Aș face orice numai să nu rămîn singură.

— Neliniști metafizice ? a aruncat indiferent Mircea.

— Nu știu. Mi-e frică pur și simplu.

— Ești dispusă să te plimbi iar pe străzi ?

— Am s-o fac în orice caz, cu dumneata sau singură, mi-e indiferent. (Eram sigură că singură n-am s-o fac. Aveam nevoie de Mircea și eram puțin jenată că îmi dădeam seama. Mi-era frică să nu refuze).

Am ajuns la poartă. L-am întrebat șovăitor :

— Acum te întorci la «Vișoiu» ?

— Dacă dumneata n-ai nevoie de mine ? !

Mi-am mușcat buzele, apoi l-am privit căutîndu-i ochii în întuneric (lumina felinarului cădea pe fața mea) :

— Am nevoie de dumneata, pur și simplu.

Puțin plictisit, Mircea a făcut un gest cu brațul, ca și cînd ar fi vrut să mă ia de spate și să mă conducă, dar fără să mă atingă.

— Hai, atunci.

A mers pe Bulevardul Lascăr Catargiu, spre Șoseaua. Eu tăceam, Mircea îmi vorbea de un prieten bun al lui care era acum la Paris, apoi de diverse personagii din istorie. Cu toate că îmi spunea lucruri care erau probabil interesante, le spunea atît de rece și le spunea atît de îndepărtat de mine, încît mă simțeam jignită. Am intervenit, din senin :

— Îmi face impresia că te plictisesc.

M-a privit mirat.

— Dar deloc. Poate eu.

— Nu, nici dumneata...

Și am mai vrut să spun ceva. Mircea a observat. A insistat.

Am ajuns în fața Ministerului de Externe. Era începutul Șoselei. Spre Șosea, întuneric beznă. Lîngă noi, un rînd de trăsuri. Caii tropăiau din cînd în cînd din cîte un picior, cum ar cădea cîte o picătură întîrziată de pe un coperiș, după ce a stat ploaia. Nu prea întrevedeam posibilitatea, după toată atitudinea lui din seara asta, ca Mircea să-mi propună să luăm o trăsură. Și aș fi dorit-o așa de mult! N-a luat-o. Nici spre Șosea n-a vrut să meargă — a propus să ne întoarcem. Era foarte probabil să ne întoarcem pe Bulevardul Lascăr Catargiu — am fost bucuroasă cînd l-am văzut îndreptîndu-se spre Calea Victoriei. Am ajuns la un moment dat pe strada Victor Emanuel. E în cartierul acela o legație — nu cea germană — cu o grădină în față. Cînd am trecut pe lîngă grilajul de la grădină, am auzit brusc, spărgînd liniștea: «Ediție specială — specia-lăăă..» Mircea a oprit un băiat și m-a rugat să-l iert că are să citească în fața mea. Nu-mi aduc bine aminte ce era. A aruncat ziarul. Mi-aduc aminte de legația aceea pentru că i-am spus cîteva minute mai tîrziu, cu ochii în întunericul grădinii, cînd Mircea mi-a spus:

— Cînd iubești n-ai nici o rezervă.

— Știu... am iubit așa.

Mircea a tăcut. Mie mi s-a părut că din clipa asta între mine și Mircea și între mine și orice alt bărbat, altă dragoste, s-a ridicat ca un zid de netrecut dragostea mea nerealizată cu Peter. Cînd am cotit după colț, pe o stradă mai luminată, dar cu case mici ca de provincie, mi-a răspuns:

— Ai să mai iubești.

Am dat din cap.

— Nu, nu cred. Aș vrea.

Și mi s-a părut foarte trist tot ce se petrecea acum. Nu știu cum s-a făcut ora două. S-a uitat Mircea la ceasul-brățară și mi-a spus:

— Trebuie să te conduc acasă.

Am mers. Nu-mi mai părea rău. Am să plîng, după

aceea am să adorm. Cînd am ajuns la poartă și mi-am căutat cheia, mi-am dat seama că n-o am în poșetă. Nici nu puteam să sun, casa n-avea portar. I-am mărturisit încurcată.

L-am văzut surîzînd. Apoi, după ce s-a gîndit o clipă :

— Nu rămîne decît o singură soluție : să dormi la un hotel.

Am surîs și eu, întîmplarea mă amuza. Mircea a continuat :

— Cunosc eu un hotel bun. Dormi acolo, și mîine dimineață te întorci acasă.

M-am gîndit : da, e singura soluție. Mai era una : să rămîn cu Mircea pînă dimineață, dar Mircea nu se gîndea la asta. Am mers tot pe jos pînă lîngă Bulevardul Elisabeta. Pe acolo era. Am intrat. Eu căutam să par cît mai serioasă, ca să nu-și închipuie portarul că sînt o femeie de stradă. Mi-a dat o cameră la etajul întîi. Hotelul era curat, liniștit, avea un aspect cum credeam că trebuie să aibe un hotel serios. Am vrut să-l las pe Mircea la trepte, dar mi-a spus :

— Îmi dai voie să vin pînă sus să-ți văd camera ?

Am acceptat, repede, cu un «da» camaraderesc. Am deschis una din ușile albe înșirate de-a lungul sălii pavate cu romburi de ciment, cu covor pe deasupra. Am făcut lumină : o cameră mică, modernă, pat dublu, noptieră cu veioză în formă de lalea. Mi s-a părut foarte cunoscută veioza, cînd am dat cu ochii de ea ; mi-am adus aminte apoi că Peter avea una la fel. Dar fără nici o emoție, așa cum mi-aș fi adus aminte de o cameră de hotel unde am stat puțină vreme, între două trenuri. Mai era un lavabou cu oglindă deasupra, iar după ușa din față, cu storul tras, am bănuit un balcon (lucru ce l-am verificat mai tîrziu). Mircea a intrat cu mine, s-a uitat prin cameră :

— E destul de curată.

Apoi, a tăcut și m-a privit. Ușa rămăsese întredeschisă, și Mircea sta rezimat de rama ei. Stăteam în picioare în fața lui, așteptînd să plece. A surîs — mi s-a părut că surîde ironic — și mi-a spus :

— Te las acum. Vin mîine dimineață să văd cum ai dormit — vrei ?

I-am dat mîna, mi-a mai spus ceva reținîndu-mi-o, apoi a plecat. Am închis ușa cu cheia. M-am trîntit pe pat, uitîndu-mă amuzată în jur. «Cred că portarul nu-și închipuie nimic. Mircea a plecat destul de repede. E un cabotin, calculează efectele, — am tras concluzia. De ce mi-a vorbit așa ? Crede că-l iubesc ?»

N-am dormit pînă tîrziu, nu știu cît era ceasul.

*

A doua zi m-am trezit devreme. Trăsesem storul de ascară, ca să nu fie prea întuneric în cameră. Am văzut o grădină, o casă cu multe etaje ; se părea că e foarte de dimineață, pentru că toate ferestrele erau închise și se părea că toată lumea doarme după ele. Am făcut un efort să mă scol și m-am îmbrăcat repede.

Cînd am coborît, portarul m-a informat că «domnul a plătit camera». I-am cerut o hîrtie și un plic și i-am lăsat cîteva rînduri lui Mircea, în care l-am rugat să mă ierte că nu l-am așteptat. I-am dat portarului o sută de lei — a rămas mirat. Am luat un taxi care staționa chiar acolo, și am plecat.

Pe străzi se ridicau obloanele. Pe Calea Victoriei se mătura. Treceau grăbiți cîțiva domni cu gulerul ridicat și pălăria înfundată, pe ochi. Cînd m-am dat jos, la mine acasă, am fugit repede pînă sus, pentru că tremuram de frig.

Camera mea era tot așa cum o mai văzusem în altă dimineață, cu divanul făcut pentru noapte, cu paravanul rococo cu îngerași în fața lavaboului, lîngă fereastră, cu dulapul în lemn maron sculptat, masa în dreapta ferestrei, cîteva cursuri pe ea, perdeaua modernă, parchetul și carpetele de pe jos. Prin perdea venea de afară o lumină bleu, somnoroasă. M-am culcat iar.

La unsprezece m-am trezit. Era soare afară, pătrundea și pe fereastră, luminîndu-mi toată masa. «La mine acasă, mi-am zis, e desigur frumos, liniște. Aici tot nu fac nimic. Am să plec chiar azi — mai am două ore pînă pleacă trenul. Am să-l las pe Mircea și tot.»

Mi-am făcut bagajele în grabă. Servitoarea mi-a spus că gazda e în oraș. I-am spus să-i comunice ea că am

plecat acasă ; așa să spună și dacă îmi telefonează cineva. Mă întorc, peste zece zile, două săptămîni... Am privit din taxi, mergînd spre gară, cu un fel de nostalgie străzile rămase în urmă, dar mi-am spus că e mai bine așa. Nu știu de ce, mă așteptam să-l văd pe Mircea în gară — m-am uitat pe peron pînă a plecat trenul. Am văzut după aceea cartierele Bucureștilor fugind înapoi. Apoi pe o cucoană din fața mea, cu o figură românească, brună și fardată mult. Apoi cîmpul. De cîte ori, cînd mă depărtam de Peter, vedeam stîlpii de telegraf trecînd repede înapoi, cîmpuri pe cari cine știe dacă am să le mai revăd vreodată, călătorii aceștia cu drumuri precise, pe care îi regretă cei lăsați în urmă și-i așteaptă alți semeni, anunțați prin scrisori sau telegrame, acolo unde se duc. Mirosul acesta de tren, oglinda cu «C.F.R.» pe ea, canapelele de catifea tocită și legănarea ritmică a roților — toate astea le-am simțit dintr-o dată dragi ca o parte din mine pe care aș fi pierdut-o și cu oarecare jenă de a fi uitat de ea pînă acum. Am mîngîiat canapeaua de sub mine, mi-am lipit de ea palma cum mi-aș fi lipit fața de un obraz drag. «Încă o plecare», am gîndit, și nu știu dacă am fost sinceră cu mine cînd am aplecat capul și am surîs.

Am privit iar cîmpul cum se desfășura întins. Un avion își lua acum zborul de pe aerodrom. L-am văzut printre lacrimi, dar mi-am ținut ochii în așa fel ca să nu se scurgă pe față.

*

Am stat acasă două săptămîni. Era mai frig decît la București, sau poate s-a făcut frig și la București între timp. Ardea focul, afară ploua. De cîteva ori a început să ningă, dar nu cu fulgi mari și veseli, ci mai mult o ploaie albă ce s-a topit repede. Și a continuat să plouă cenușiu.

Géza-baci m-a informat, cu delicatețe, că e vacant un post de profesoară de limba franceză în oraș, iar eu i-am refuzat propunerea indirectă, asigurîndu-l că nu voi mai recurge multă vreme la fondurile lui, să aibe numai puțină răbdare să termin Dreptul. Apoi m-am gîndit că,

pînă atunci, aveam o diplomă de la Dijon, că trebuie neapărat să dau lecții particulare de franceză

După două săptămîni, m-am întors la București. Am sosit la ora șapte seara. I-am telefonat imediat lui Ivi, dar n-am găsit-o acasă. A doua zi dimineața, mi-a telefonat ea că vine pe la unsprezece la mine, cu Corina.

Au venit în trenciuri amîndouă. Ivi într-unul roșu, Corina într-unul bleu. Erau de crêpe-de-Chine și miroseau a cauciuc ca al meu la Grenoble. S-au așezat pe divan. Ivi adusese jurnale de modă. M-a întrebat ce a fost cu plecarea mea, cum de s-a întîmplat așa...

— Și Mircea s-a mirat. Mi-a spus că ai dormit la hotel. («Rîndul trecut nu le-a spus că am stat cu el pînă dimineața», am observat.) Vrei să vii cu noi să-l vezi ? Avem întîlnire la douăsprezece la «Corso».

Am refuzat. Corina s-a grăbit să adauge :

— Eu nu merg, trebuie să mă întîlnesc cu cineva.

Ivi a insistat să vin, e sigură că are să-i facă plăcere. M-am încăpățînat.

— Nu mai vreau să-l văd pe Mircea niciodată.

— N-ai pierdut nimic, a aruncat Corina fără să ridice ochii dintr-un jurnal de modă.

Au plecat pe la douăsprezece fără un sfert.

A doua zi dimineață am fost chemată la telefon de Ivi care mi-a spus că Mircea vrea să mă vadă. Că dacă vreau să-l văd, e la zece la «Corso».

— Dar să nu-i spui că te-am anunțat așa, a adăugat. S-ar supăra. Știi că nu-i place să pară că se interesează de cineva.

— Dar atunci cum să fac ?

— Să-i spui că ai venit la «Corso» din întîmplare.

*

La «Corso», la ora zece dimineața, era lume mult mai puțină decît mă așteptam. Cîțiva domni cu ziarele deschise, cîteva cucoane discutînd (una era foarte fardată, cu o pălărie verde, și avea fața plină de crețuri).

Pe Mircea l-am văzut de cum am intrat. Stătea la o masă din fund și privea spre ușă. M-am dus de-a dreptul

la el. Cînd m-am apropiat, s-a sculat și m-a primit. I-am spus :

— Bună dimineața, domnule Gane. N-ai văzut-o pe Ivi ?

A surîs.

— Nu. N-am văzut-o. De ce, trebuia să vă întîlniți aici ?

Am răspuns grăbit :

— Da.

Voiam să adaug încă ceva, să dau amănunte asupra acestei întîlniri cu Ivi. M-am uitat la ceasul de deasupra ușii, am văzut că e zece și opt minute și n-am mai știut ce să spun. Mircea m-a invitat la masa lui. Era amabil și foart convențional. Acum mă întreba ce iau. Mă privea exact ca un domn care ar întreba pe o doamnă abia cunoscută, care nu-l interesează deloc, ce ia. I-am spus că nu știu, mi-i indiferent, o cafea neagră eventual. Apoi m-a întrebat dacă iau din cornurile cu sare ce erau pe masă, și i-am răspuns că nu. M-am uitat pe stradă. Era o dimineață cenușie, dar de un cenușiu limpede, ce se potrivea foarte bine cu oamenii puțini ce treceau grăbiți pe stradă și păreau preocupați de munca lor. Apoi m-am uitat la Mircea. Avea iar cravată bleu, legată larg ; gulerul, coborînd în față spre rădăcina gîtului, îi dădea un aer adolescent. Hainele cenușii îi îndulceau oarecum fața, în care de obicei albul pielii contrasta prea violent cu părul negru și ochii negri. Așa cum era acum, se armoniza mai bine cu coloritul zilei.

Mi-a adus cafeaua. Era zece și douăzeci. I-am spus :

— Dacă ești grăbit, poți să mă lași singură. Eu trebuie să aștept să mi se răcească puțin cafeaua.

— Ceea ce nu-mi place la dumneata, a observat Mircea, e că faci exces de bună-creștere. Dacă aș fi fost grăbit nu te-aș fi invitat aici, la masa asta. Ori, în orice caz, ți-aș spune.

După ce mi-am băut cafeaua (pe jumătate, restul n-am mai putut să-l beau), Mircea a propus :

— Vrei să facem o plimbare cu mașina ?

Am dat din cap : da. Am luat un taxi. Am remarcat — oarecum decepționată — că în clipa cînd ne-am apropiat de șirul de taxiuri ce staționau, unul dintre șo-

Seri — nu întîiul — a deschis ușa și l-a salutat pe Mircea ca pe cineva cunoscut (deci totul fusese aranjat de mai înainte).

M-am ghemuit într-un colț, tăcută, privind înainte. Mașina a luat-o pe Bulevardul Brătianu, apoi pe Lascăr Catargiu, apoi am ajuns la Șosea. Vedeam prin geam asfaltul gri desfășurîndu-se drept înainte ; în stînga și în dreapta, sub pomi, erau pete ca petele de umbră (se vede că plouase peste noapte și erau încărcați de apă). Am tresărit nu știu de ce, așa ca și cînd mi-ar fi fost frig. Mircea a observat. M-a întrebat dacă mi-i frig, apoi a insistat să-mi pună un pled pe genunchi. Nu mi-era frig deloc, dar în cele din urmă am cedat. M-a întrebat apoi de ce sînt așa tăcută și să-i spun ce am făcut acasă, de ce am fugit atunci...

— Am uitat să te rog să nu fii supărat că am plecat așa, am început.

Mircea a făcut un semn cu mîna să las asta și a spus :

— Nu face nimic.

— Ai fost la hotel ?

A răspuns scurt :

— Da... Dar, nu mi-ai spus încă de ce ai plecat, a adăugat după cîtva timp.

— Nu știu nici eu, am surîs... am ajuns acasă, și în camera mea era urît, și eram obosită. Mi s-a părut că n-o să am ce să fac în București. Pînă seara am și fost acasă. Am adăugat în gînd : «Géza-baci era la o conferință, Juji-néni în vizită la niște rude, și ușile închise. A trebuit să stau la o vecină pînă ce au venit. Noaptea am dormit bine. A doua zi cînd m-am trezit odihnită, a început să-mi pară rău că am venit.»

— Și ce a spus tutorele dumitale ? a întrebat Mircea.

— Nimic, am răspuns tare.

Cînd am ieșit din București m-a întrebat :

— Vrei să facem o plimbare în pădurea de la Băneasa ?

Am acceptat.

Acum mașina a cotit la dreapta. Am intrat pe aleea din pădure. Roțile plescăiau în noroiul moale. Copacii erau negri și uzi. Pe jos, printre ei, frunzele căpușcau

pămîntul. Am ieșit apoi într-un luminiș. La capătul poienii, dreptunghiulare ca o sală de cinematograf enormă, se vedea ca proiectat pe un ecran cerul cenușiu; iar departe, înspre aerodrom, un avion enorm, negru, ridicîndu-se. Era, în cealaltă parte, restaurantul alb în stil românesc, pustiu. Mircea a propus să ne oprim și i-a spus șoferului să ne aștepte.

Ploua mărunt, mai mult aer umed decît ploaie. Drumul era plin de noroi. Mircea a rîs.

— Domnișoară Olga, ai să sacrifici în dimineața asta o pereche de pantofi.

Am surîs. Mi-era puțin frig pentru că stătusem învelită. Tremuram. Mi-am deschis paltonul ca să mă obișnuiesc cu frigul. Mircea a insistat să-l închid. Am vrut să-i explic, dar nu m-a lăsat și mi l-a închis el, mi-a ridicat blana în sus. Am dat-o, cu capul, în jos, pentru că gulerul cum nu era făcut să-l ridic: era căptușit neglijent cu stofă. Mircea mi l-a ridicat din nou și mi l-a ținut cu amîndouă mîinile peste urechi. Am închis ochii și mi-am răzimat fața de blana. Dincolo de ea erau palmele lui Mircea. Apoi, dîndu-mi seama că m-a observat, i-am spus:

— Nu vreau așa. Dacă nu vreau eu...

— Vreau eu, a răspuns Mircea și e de-ajuns...

Am dat din umeri: «puțin îmi pasă».

Mircea a observat, fără să-și schimbe tonul calm:

— Să nu mai faci niciodată așa. Nu e nimic mai dizgrațios decît o femeie care dă din umeri.

Am vrut să repet gestul, dar n-am mai îndrăznit. Am tăcut și m-am uitat înainte.

Pantofii mei prindeau din ce în ce mai mult noroi. Am vrut să-i arăt lui Mircea și am ridicat puțin piciorul, dar în aceeași clipă am lunecat pe spate. Mircea m-a prins. O clipă răzimată cu spatele de el, capul mi-a căzut spre spate și i-am atins cu fața mea bărbia. Avea pielea mult mai aspră decît Peter, la Peter nici nu se observa că îi crește barba. Am simțit că-mi cade pălăria în noroi, și în loc s-o rețin mi-am scuturat capul. Mircea s-a plecat s-o ridice. Atîrna comică, și cum era din catifea, o puteam socoti definitiv stricată. I-am spus

s-o las acolo pentru că n-are nici un sens s-o ducem cu noi. Am pus-o la rădăcina unui copac și am privit-o cu oarecare milă că o părăsesc și — numai o clipă — cu regret, aducîndu-mi aminte că îmi venea bine. Mircea, mi-a pus mîna pe cap și a ținut-o așa, încercînd imperceptibil să-mi mîngîie părul. O boare de vînt scutura copacii și cădeau picuri de apă peste noi. M-a întrebat dacă vreau să mergem printre copaci, fără țintă, și am acceptat bucuroasă. I-am luat mîna într-a mea și am sărit cu un pas mare peste un șanț, pe covorul de frunze de sub copaci. Curînd drumul se mai vedea abia ca un luminiș departe. În jurul nostru se-nălțau trunchiurile noduroase și ude ale copacilor, pe jos frunze și butuci. Cînd stăteam pe loc și nu mai auzeam pașii noștri în frunze, se auzea cum fîșie vîntul printre crengi și se scutură apa.

La un moment dat, m-am așezat pe un butuc. Erau cîțiva împreună, se vede că fusese un copac cu mai multe ramificații, tăiat. Mircea a venit lîngă mine. M-am răzimat de el. A tăcut și și-a apropiat capul de al meu. I-am simțit pe tîmpla stîngă pielea aspră, apoi colțul buzelor, ca din întîmplare, nemișcate. Am sărit, Mircea s-a ridicat surprins.

— Ce s-a întîmplat ?

Am răspuns :

— Nu știu, și am vrut să dau iar din umeri, dar mi-am dat seama la timp.

M-am răzimat de un copac, înconjurîndu-l cu brațele pe la spate. Mircea și-a scos cache-nez-ul, a trecut la spatele meu și mi-a legat mîinile. A venit apoi în fața mea.

— Acum nu mai poți să faci nimic. Am să te execut.

«Vrea să mă sărute» m-am gîndit, și mi s-a părut cam de modă veche și oarecum ridicolă formula pe care a întrebuințat-o. Am întors capul într-o parte. Mircea m-a privit atunci ironic, mi-a dezlegat mîinile și mi-a spus că ar trebui să ne întoarcem, e aproape unu.

Lunecam ; m-a luat la braț. I-am spus :

— E mai bine să te țin eu să nu cazi.

L-am luat de cot. Avea paltonul foarte gros. Cum am ieșit din pădure, Mircea a făcut un pas mai lung decît trebuia și era gata să cadă.

— Ei, vezi ? dacă nu te țineam ? am rîs.

Am găsit apoi un cățel, singur în mijlocul pădurii, alb și murdar tot de noroi. L-am chemat fluierînd. A venit la mine, am întins mîna să-l mîngîi și a vrut s-o ia la fugă. Credea că arunc o piatră. Apoi a revenit fricos. Cînd a văzut că nu-i fac nimic, mi-a sărit cu labele pe genunchi și m-a umplut de noroi. Abia am scăpat de el.

Am trecut o dată prin poiană. La capătul ei ne aștepta mașina. Se lăsase o tăcere de moarte, numai crengile, din cînd în cînd, trosneau de vînt. Pădurea, intrată în toamnă, părea că adoarme din clipă în clipă mai adînc.

În drumul spre casă m-am răzimat de Mircea — își ținea brațul pe spetează și mă răzimam de el. Mi s-a părut într-o clipă că și-a îndoit degetele deasupra brațului meu, dar nu eram sigură dacă a fost într-adevăr așa, sau numai mi s-a părut. La poartă m-a întrebat cînd poate să mă mai vadă. A rămas pe a doua zi la șapte fără douăzeci.

*

L-am întîlnit a doua zi la «Corso» sus, acolo unde sînt mesele de biliard. Am stat pînă la nouă, apoi ne-am dus să luăm masa într-un restaurant unde era un lăutar care-i plăcea lui Mircea cum cîntă. Lăutarul era brun și gras și dădea ochii peste cap de cîte ori spunea cîte un lucru mai jalnic, surîzînd șiret cu buzele groase. A stat mai mult la masa noastră — se vedea că-l cunoștea pe Mircea de mai demult. Mircea îi comanda diferite cîntece, și cînd nu era mulțumit cum le interpretează lăutarul, îl conducea cu mîna, ca un dirijor, uitîndu-se la el. Pe mine mă privea din cînd în cînd cu un surîs prin care voia parcă să mă roage să-l iert că mă neglijează. A observat iar că nu mănînc. Nu mi-era foame. Observam că nu simt nici un fel de emoție lîngă Mircea, dar mi-ar fi părut foarte rău dacă ar fi trebuit să mă despart de el. Mă simțeam bine așa, cum mă simțeam cîteodată bine să stau ore întregi nemișcată singură în ca-

meră pe divanul meu gîndindu-mă la tot felul de lucruri de care pe urmă nu-mi mai aduceam aminte. Îl simțeam pe Mircea departe de mine. Nu vedeam cum ar veni o altă zi. «Nici eu nu-l iubesc», îmi spuneam. Poate e același lucru cu Mircea ca și cu mine.

Pe la zece m-am dus acasă. La plecare mi-a spus simplu : «Pe mîine la aceeași oră, în același loc». Avea vocea caldă, îmi vorbea cum se vorbește unui om care-ți este agreabil, dar tocmai căldura prea mare din voce mă făcea să înțeleg că nu-l tulbur deloc. Cînd am urcat treptele, am călcat repede și apăsat, sărind cîte două-trei — în felul acesta îmi manifestam furia. Mă simțeam jignită de purtarea lui.

Ne-am întîlnit cîtva timp în fiecare zi, fără să se schimbe nimic. Îmi dădeam seama că Mircea îmi găsește o mulțime de calități, așa cum ai lăuda un lucru pe care nu ții deloc să-l ai. De altfel, între timp l-am mai întîlnit pe Relu, și într-o seară a insistat să mă conducă spre casă. În ziua aceea Mircea m-a anunțat că e ocupat. I-am spus că mă grăbesc și că vreau să iau o mașină. Mi-a replicat că se grăbește și el și are aceeași direcție, așa că poate să mă conducă. Știam că Relu n-are bani și eram sigură că n-are să-mi îngăduie să plătesc eu, așa că am mers pe jos. Am trecut pe lîngă «Corso», de acolo am traversat spre bulevard. În seara aceea nu știu ce am făcut acasă. Mi se pare că am citit. Reușeam să-mi ocup timpul cu tot felul de lucruri mici. Nu așteptam toată ziua întîlnirile cu Mircea. De altfel, întîrziam totdeauna, uneori chiar cu cîte trei sferturi de oră — și nu din cochetărie, ci pentru că nu calculam niciodată bine timpul.

Relu s-a purtat stupid. Mi-a spus că s-a gîndit mult la mine din ziua aceea cînd am fost cu el la ceai, că ar fi capabil să facă orice ca să-l iubesc. I-am arătat o fîșie de gheață.

— Ești capabil să cazi acolo ?

S-a dus și s-a lăsat să cadă cît era de lung, înainte de a fi putut să-l opresc. L-am privit jenată. Nu știam cum să-l ajut ca să se ridice mai repede. M-a întrebat cînd mă mai vede. I-am spus că nu știu.

*

A doua zi la șapte fără douăzeci Mircea m-a primit cu aer de om care se pregătește să facă o morală. N-a întârziat să-mi spună :

— Dumneata ești un fel de Fouché — și a continuat în felul acesta.

Nu pot să reproduc nici o convorbire cu Mircea. Vorbea ca acele prețioase ridicole din timpul saloanelor, dar avea un aer atît de demn și fin ironic cînd vorbea, încît nu puteai să-ți dai seama dacă se ia în serios sau o face ca să-și bată joc de ceilalți (cel puțin eu m-am obișnuit cu el în așa măsură încît nu mai puteam să-mi dau seama), ceea ce îl ferea de ridicol. În fine, în rezumat mi-a spus că am obiceiul să înșel încrederea oamenilor și că s-ar putea să trag consecințele. N-am înțeles nimic. L-am privit mirat, i-am cerut explicații. Mi-a adus aminte că el nu dă explicații. Abia tîrziu, cînd a venit Ted și m-a întrebat cu ce domn eram ieri seară pe lîngă «Corso», am înțeles. M-am simțit datoare să explic că eram cu un prieten, că am vrut să iau o mașină să scap de el etc... După ce am terminat, Mircea a pretins că nu-l interesează deloc.

Ted venea aproape în fiecare zi cu Mircea și cu mine. Era blond, cu fața alb-roză, rotundă, ochi albaștri rotunzi, nas rotund, înalt cît Mircea și destul de drăguț. Vorbea puțin și făcea tot felul de lucruri la care nu te așteptai și care nu aveau nici un sens. Odată a legat toate cache-nez-urile — al lui Mircea, al meu și al lui — unul de altul, și cu sfoara astfel confecționată a legat un scaun de piciorul unei mese. Cînd a vrut cineva să ia scaunul, cum nu se aștepta să fie legat, l-a smucit prea tare, pe masă era un pahar cu vermut, care s-a răsturnat, vărsîndu-și conținutul, și s-a spart. Pe Mircea îl enervau toate apucăturile lui Ted și îi atrăgea mereu atenția, cu un aer de soră mai mare și mai înțeleaptă. Ted rîdea și promitea că va fi cuminte, ca după cîteva minute să descopere că marmora de pe masă e detașabilă sau că un ornament de la scaun se deșuruba.

*

Într-o seară Mircea mi-a propus să mergem la Snagov. De două zile ningea. Întîi a început cu fulgi mari — era frumos și nici nu era prea frig. După aceea a devenit o ninsoare măruntă. La mine în cameră ardea teracota ; gazda avea un pisoi roșcat pe care l-am botezat Mocy (avea un cap de chinez contrabandist de stupefiante) — stăteam cu el pe divan și citeam *Lupii* lui Dinu Nicodim. Mai aveam o mulțime de cărți pe care mi le-a adus Ivi. Îmi închipuiam că în curînd vor trece săniile spre Șosea și voi auzi clopoțeii.

La șapte fără douăzeci m-am întîlnit cu Mircea.

La Snagov era întuneric beznă. Numai farurile automobilului luminau. Atunci mi-a apărut Snagovul cu totul altfel decît în vară. N-am văzut lacul, în schimb restaurantul de lîngă el, adormit, mi-a apărut ca o casă de turtă dulce zugrăvită într-o carte de desene, nemțească. Sus, o fereastră luminată se reflecta în zăpada de jos. Din albul zăpezii pomii creșteau negri, gravi. L-am luat pe Mircea de mînă și am înaintat în pădure. Se lăsa tras. M-am răzimat de un copac și i-am luat amîndouă mîinile. S-a apropiat de mine. L-am privit în ochi. Am surîs. Aș fi vrut să-i spun ceva, numai «Mircea» măcar... Dar mi-am adus aminte de Peter, și mi-a pierit tot elanul. Acum mă ținea el de mînă, înaintam încet și-mi priveam boturile șoșonilor cum apăreau alternativ pe zăpada albă.

— Ce-i, Olga ? m-a întrebat Mircea.

Am surîs.

— Nimic, Mircea. Ne întoarcem — nu ?

Ningea acum în lumina farurilor. Era ca o cortină de flori albe înșirate pe fire de ață, descoperită de reflectoare. Mircea stătea răzimat de mine. Mă uitam peste capul lui la ninsoare... Am încercat să-mi aduc aminte de Spindlermühle, de ninsoarea de acolo, și n-am putut. Să-l mai întîlnesc pe Peter ? O clipă doar l-am închipuit în camera lui de la Grenoble, plîngînd, tot așa, capul pe pieptul meu, pentru că trebuia să plec, și spunîndu-mi «nu pot să trăiesc fără tine, Olga, nu pot să trăiesc fără tine»... Apoi rău, plecînd în excursie la

Ober Gurgl, lăsîndu-mă să aștept la Heringsdorf... Toate zilele, toate serile cînd am fost singură. Așa n-am să mai pot să mai iubesc niciodată. Dacă Mircea ar pleca, sau dacă aș pleca eu mîine, dacă azi ar fi ultima dată cînd ne vedem, nu s-ar întîmpla nimic, aș continua să trăiesc ca pînă acum. Mircea, probabil, dormita sau dormea. De jos, de sub ușă, venea frig. Nu puteam să-mi mișc corpul, ca să nu-l deranjez pe Mircea. Era bine că se simțea bine. Dacă s-ar fi putut, l-aș fi culcat acum undeva pe un divan confortabil, l-aș fi învelit bine și aș fi plecat. Îi doream tot binele din lume, dar în afară de mine. Pe mine mă imaginam întotdeauna plecînd. Niciodată n-am să-l iubesc pe Mircea așa cum l-am iubit pe Peter. Deși îl simt mult mai aproape de mine și mă înțelegeam mai ușor decît cu Peter. Nu știu în ce măsură era copilărese gîndul care mi-a venit, dar l-am simțit pînă la lacrimi : «prea tîrziu.» Și aș fi vrut atît de mult să-l iubesc cum l-am iubit pe Peter, orice s-ar fi întîmplat după aceea. Am douăzeci de ani și să nu mai pot să iubesc niciodată toată viața mea de acum înainte... În toate astea era totuși ceva ce mi se părea foarte frumos. Priveam fulgii foarte vioi și albi ce jucau în lumina farurilor. Ca-ntr-un film, bucuria de afară lumina căderea mea la fund. Nu mi-am dat seama cînd am venit că e așa de lîng drumul de la București la Snagov. Eram tot în cîmp, nu se vedea nimic în fața mașinii în afară de ninsoare.

Apoi Mircea s-a trezit, l-am văzut ridicîndu-și capul, privindu-mă cu ochi ce puteau să fie foarte bine ochi de îndrăgostit. Mi-a spus :

— Dragă, dragă Olga... ești cea mai dulce fată din lume. Tu știi asta ?

Am surîs și i-am răspuns :

— Da.

A continuat :

— E așa de bine cu tine. Ești singura femeie cu care nu mă plictisesc... Să nu uiți niciodată asta.

I-am răspuns :

— Bine, Mircea, n-am să uit.

Și-a răzimat fața de a mea i-am simțit genele zbătîndu-se.

Simțeam pentru Mircea o tandrețe pe care o simțeam pînă atunci numai pentru lucruri și pentru animale, îmi venea să mă joc cu el, să-l trag de urechi și de păr, cum făceam cu motanul meu. I-am spus în gînd : «Știi, Mircea, tu ești intîiul bărbat cu care sînt tandră... Cu Peter nu eram.»

*

Din seara aceea ne întîlneam la «Flora.» De obicei nu era nimeni acolo, și Mircea se purta tot timpul ca atunci. Ivi a venit de cîteva ori cu Sieg și cu Corina. Mi-a spus după aceea că nu l-a văzut pe Mircea niciodată așa, și că e sigură că e îndrăgostit de mine. Mircea i-a spus că nu-i dragoste, e tandrețe. Ivi nu putea să înțeleagă ce însemnează asta. Am încercat și eu să-i explic.

— E cam așa cum simți pentru un pisoi — ceva ce te face bun și mărinimos, dar nu te angajează.

— Ar trebui să fii încîntată că nu te iubesc, spunea Mircea. Îți dau așa tot ce am mai bun. Altfel aș fi rău, te-aș chinui.

Surîdeam.

Ne întîlneam în fiecare zi. Stăteam totdeauna pînă seara tîrziu. Mă întrebam cît are să mai dureze. Eu nu mă plictiseam, tot n-aveam ce să fac, dar mi se părea curios că și Mircea suportă.

Va trebui să trec peste toate zilele astea care nu se deosebeau una de cealaltă decît prin ceea ce Mircea spunea nou. Și n-aș putea niciodată să reproduc nimic din ce mi-a spus. Chiar dacă aș reține sensul cuvintelor, n-ar mai fi la fel.

*

Mă pregăteam să plec de vacanța Crăciunului. Amintirea celor două săptămîni petrecute acasă m-a determinat să primesc invitația lui Ivi de a veni la ea. Venea și Corina.

Ivi a plecat înainte. Eu rămînea să plec în ajunul Crăciunului, seara. Trenul pleca la zece, și Mircea s-a oferit să mă conducă la gară.

După ce mi-am cumpărat biletul ne-am dus în restaurant. Pentru că n-am vrut să iau nimic, Mircea mi-a cumpărat portocale.

— Să le ai pe drum, mi-a spus.

I-am mulțumit, adăugînd :

— Nu-mi place să iau nimic cu mine în tren.

Restaurantul era aproape gol. La o masă lîngă noi stăteau trei domni cu aer de negustori și cu halbe de bere în față. Unul, care părea că îi impresionează în mod deosebit pe ceilalți doi, care îl ascultau atenți, fuma țigări de foi. De afară se auzeau ciocnindu-se vagoanele. Toată gara era în așteptare, timpul trecea încet. Același ceas mare deasupra ușii, același bufet lung cu diferite mîncăruri sub geam, și oameni care treceau cu valize spre peron. Atmosfera era nu de gară din care oamenii pleacă pentru cîteva zile, ca să se reîntoarcă, ci de gară din care pleacă oameni ce nu stau nicăieri, pe care nu-i așteaptă nimeni nicăieri...

— Nu-ți pare rău că n-ai să fii acasă de Crăciun ? m-a întrebat Mircea.

— Nu, Mircea, am răspuns.

Am mai deschis gura să mai adaog ceva, dar am închis-o fără să spun nimic.

— Ai vrut să mai spui ceva ?

— Da... știi, eu nu mă simt bine acasă. Cînd am terminat liceul mi-am rupt toate caietele în care-mi făceam însemnări, scrisorile și fotografiile. Voiam să încep o viață nouă. Nu rîde, Mircea (Mircea și-a stăpînit un zîmbet). Nu știam nici eu cam ce înțeleg printr-o viață nouă, dar atunci aveam șaptesprezece ani. După aceea s-au întîmplat alte lucruri, pe care am vrut să le uit, și iar am vrut să încep o viață nouă. Știu că vorbesc prostii, dar eu am crezut în lucrurile astea și am suferit pentru ele.

— Și acum vrei să începi o viață nouă ? a întrebat Mircea, cam fără rost.

— Nu, Mircea. Acum nu mai cred că s-ar putea la un moment dat să vină o viață nouă. Acum trăiesc așa... de pe o zi pe cealaltă.

— Dacă ai ști ce tînără ești Olga și ce plină de viață, a spus Mircea.

— Poate ; Mircea, totuși e ceva ce nu merge.

— Ți-ar trebui o dragoste mare.

— Nu, am protestat privindu-l jignită, deși știam că la asta mă gîndeam și eu totdeauna cînd mă vedeam fără nici un rost. Nu mai pot să iubesc.

— L-ai iubit așa de mult pe Peter ?

— Nu știu. În orice caz am dat tot ce am putut da.

— Asta n-are nici o importanță, m-a întrerupt brusc Mircea, interpretînd greșit.

Mi s-a părut curios că n-a înțeles. Am ripostat :

— Nu asta, Mircea, toată capacitatea mea de a iubi. Mi-ai spus și tu că un om n-are decît o anumită capacitate de a iubi, care la un moment dat se epuizează...

— Bine, dar nu e cazul tău.

Am tăcut. Erau una, două, trei, patru, cinci portocale pe masă. Aveam un cufăr, o poșetă și o servietă. N-aveam în ce să duc portocalele.

— Mi se pare că trebuie să ieșim pe peron. Mai e un sfert de ceas pînă pleacă trenul.

Mircea mi-a spus, uitîndu-se și el la ceas :

— Ții cu orice preț să pleci în seara asta ?

— Da, de ce ?

— Lasă, n-are nici o importanță. Dacă nu țineai să pleci, ți-aș fi spus.

— Nu sînt obligată să plec în seara asta.

— Ești diplomată, ca orice femeie, a surîs.

Am ieșit pe peron. Mai trebuia să așteptăm cîteva minute pînă venea garnitura. Era frig. Mircea avea gulerul ridicat — cînd s-a întors spre mine i-am văzut numai ochii, restul feții era acoperit de guler. I-am spus :

— Am să mă întorc foarte curînd. În cinci zile sînt înapoi. Are să-mi fie greu fără tine... După aceea am să stau cu tine cît vrei.

Mircea n-a răspuns. Părea jenat de tot ce-i spuneam. A schimbat vorba.

— Poate am să vin și eu la Ivi, într-o duminică.

— Ar fi așa de bine, m-am bucurat.

A sosit trenul. Mi-am găsit loc într-un compartiment de clasa doua. I-am spus să plece. Și încă o dată :

— La revedere peste cinci zile.

Cu mine în compartiment erau trei domni și două doamne. Nimic interesant. Mi-am adus aminte că am uitat portocalele în restaurant. În tren era atmosferă de noapte. «Curînd se va aprinde lampa violetă, și lumea va dormi. La Ivi ajung peste patru ore, adică la trei noaptea.» O anunțasem printr-o telegramă.

Mi-a părut rău că nu mi-am cumpărat jurnale. Nu-mi părea rău că m-am despărțit de Mircea. «Doamne, de ce nu mai pot să văd în asta o catastrofă ?»

*

Am stat la Ivi două săptămîni. Venise și Corina acolo. Ivi avea o casă scundă și lungă, pe colț, ce se întindea pe două străzi. Vreo nouă camere înșirate una după alta, în care abundau mai ales scoarțele — foarte frumoase — și tablourile. Avea tot felul de lucruri. O statuetă de bronz reprezentînd un luptător grec, — o avea mama ei de cincisprezece ani, de cînd împlinise Ivi șapte ani, — un covor vechi oltenesc îl primise de la bunica ei, argintăria de la nuntă. Multe din lucruri stăteau ascunse prin colțuri, ca să nu încarce camerele prea mult.

Ceea ce m-a surprins plăcut la Ivi era că toate cele nouă, camere erau locuite. De altfel, Ivi avea două surori mai mici, în liceu, și trei frați, unul, doctor, făcea practica la spital, unul n-a învățat nimic și își făcea acum armata (doi ani, ca «soldații proști», ceea ce constituia un vot de blam pentru familie, tatăl lui Ivi fiind un om politic bine-văzut), altul în clasa cincea de liceu. Am mîncat în sufragerie, cu masa frumos pusă, cu toată familia în jurul mesei.

O singură cameră — salonul — nu fusese încălzită. Acolo s-a făcut pomul de Crăciun. Ne-am luat într-o seară paltoanele și șalurile pe noi, s-au stins luminile și s-au aprins rachetele cu steluțe, familia a cîntat *O, Tannenbaum*, fiecare cum îl tăia capul. Mi s-a dat cadoul meu — o sticlă de parfum. În celelalte zile, mergeam cu Corina să devastăm pomul : Ivi se pricepea grozav la bomboane și cumpărase niște bomboane foarte bune.

De altfel, trei zile mai tîrziu masa nu se mai lua în sufragerie. Aveau o cameră în care dormeau cei doi bă-

ieți mai mici, iar ziua se lua masa. Totuși în sufragerie era cald. Am mai remarcat că totdeauna, pe la friptură, începeau certuri, după care unul — cel puțin — din membrii familiei se retrăgea, bufnind, în birou și renunța să mai mănînce.

Ivi stătea toată ziua în camera ei, o cameră scundă, întunecoasă, cu un divan și un birou. Se simțea aproape toată ziua rău și dormea pe pernele de noapte, așa cum făcea de cîte ori venea la mine. Eu cu Corina stăteam în sufragerie, unde ascultam radioul, ne beam cafelele și desenam modele de rochii. Mai prost ne mergea cînd veneau musafiri la pocher. Atunci trebuia să stăm în camera lui Ivi, care se purta foarte prost cu amîndouă. Am vrut de cîteva ori să plecăm, eu la București, Corina la ea acasă. Ivi era atunci îmbufnată și i se plîngea mamei ei că nimeni n-o poate suferi, că toată lumea îi vrea răul. O mîngîiam, îi spuneam că nu mai sîntem supărate și că nu mai plecăm, dar peste cîteva ore cearta reîncepea.

Seara dormeam cu Corina, în sufragerie. Sînt seri pe care n-am să le uit niciodată. Pe la zece, Ivi se culca. Închideam ușa, ne îmbrăcam în cămăși lungi de noapte. Corina avea cămăși strînse sub sîni ca rochiile doamnei Récamier, din mătasă cu floricele și își aduna părul șaten cu cîte o panglică cu fundă în vîrful capului, ca o școlăriță. Cum era foarte subțire și avea capul mic și cămașa lungă, părea reprodusă vie după o acuarelă fină cu titlul «Adolescență». Știam ce trebuie să facem. Scoteam vișinata din bufet și o puneam pe masă, apoi stingeam lumina, ne duceam la soba de teracotă din colț și-i deschideam ușa. Aveam grijă din vreme să punem multe lemne ca să avem mult jăratec. Ne luam perne și ne așezam în fața ușii deschise ca în fața unui ecran. Corina vorbea calm, încet, parcă șoptea. Avea o voce muzicală, care chiar cînd nu spunea nimic făcea să pară că spune lucruri de multă importanță. Din cînd în cînd trosnea jăratecul, închipuind mereu noi și noi peisagii.

Fratele lui Ivi, care era medic, trecea drept unul din băieții bine ai orașului. Cel puțin așa am dedus din discuțiile de la masă. Îi povestea doamnei Gadencu de diverse domnișoare din oraș, pe care nu le cunoșteam, cum

le-a întîlnit, ce i-au spus și cum le-a răspuns. Ele apăreau, în povestirile lui, totdeauna intimidate, cerșindu-i simpatia, iar el, spiritual și cinic. Era foarte elegant, frumos și cam gras. Ivi își bătea joc spunîndu-i să ia seama că a început să semene a provincial, face burtă. El surîdea ironic. Cum stătea înalt și masiv lîngă ușă, în camera lui Ivi, înfipt pe picioarele îndepărtate și cu mîinile în buzunarele pantalonilor, ne privea pe toate trei cu superioritate. Pleca totdeauna foarte devreme în oraș și sosea foarte tîrziu. De cele mai multe ori nu venea seara la masă. Sau, cînd venea, se scula înainte de desert și se scuza că e invitat undeva sau că trebuie să întîlnească niște prieteni. Doamna Gadencu intervenea :

— Turel, ești prost-crescut, lași fetele singure, în loc să stai cu ele și să le distrezi.

Turel ne surîdea superior și dădea din umeri.

— Lasă, că se distrează ele și fără mine (nu era convins deloc).

Doamna Gadencu mi se adresa după ce pleca :

— Nu trebuie să fii supărată pe Turel, e băiat bun, dar a intrat într-o ceată de zănateci.

— Nu-i nimic, doamnă, o liniștească.

Pentru mine începea seara cu Corina, pe care n-aș fi sacrificat-o pentru nimic. Focul, poveștile imaginate după jăratecul aprins, Corina în cămașa ei lungă înflorată, vișinata amestecată cu rom și radioul care slăbea din ce în ce, cum nu-l mai potriveam, pînă cînd muzica se auzea foarte departe, aducînd cu ea toată singurătatea cîmpurilor cufundate în noapte și în somn, peste care venea...

*

Era treizeci și unu decembrie. Ivi îmi povestea totdeauna de felul în care serbau revelionul. Aveau casa plină de invitați și petreceau pînă în ziuă. Acum mi-a explicat, oarecum jenată, că îl vom serba în familie. Vine și Sieg.

Sieg a sosit la douăsprezece. Venea de la Iași. De Mircea nu știa nimic decît că e la București. Tatăl lui e

grav bolnav, s-ar putea să se fi întors și Mircea zilele acestea la Iași.

— Dacă tatăl lui moare, Mircea e distrus, mi-a șoptit Corina.

Seara, Turel a venit cu două sticle de șampanie. Ne-a anunțat misterios :

— Ghiciți ce am adus ?

Cînd am ghicit «șampanie», toată lumea a sărit în sus. S-au făcut și bilețele de plăcintă. Mie mi-a ieșit : «Nu umbla cu nasul în vînt, că ai să cazi pe pămînt». Toată lumea s-a amuzat și l-a găsit foarte potrivit pentru că într-adevăr am nasul în vînt.

Urmăream minutarul. S-au pregătit cărțile pentru pocher, să înceapă jocul după douăsprezece. Turel a adus sticlele de șampanie lîngă masă.

Mă uitam, cu ochii deschiși pînă la marginile albului, ca ochii de sticlă ai păpușilor, să nu rămînă nici un loc unde să se strîngă plînsul, la ceasul sculptat dintre ferestre. Încă un minut. Sora mai mică a lui Ivi — într-a treia de liceu, — Lucia, stătea lîngă butonul luminii, mîngîindu-l neliniștită. Încă jumătate de minut. Doamna Gadencu purta o rochie de catifea neagră cu un știas la gît. Apoi m-am uitat la fratele lui Ivi, cel de la armată. Era în haine civile și semăna cu Ivi. Foarte slab, părea în hainele civile un băiat de prăvălie. Turel stătea lîngă mine, frumos, grăsuț și cu un zîmbet liniștit, definitiv, asigurîndu-mă cu o privire pe care probabil o adresa și fetelor din oraș. Cînd lumina s-a stins brusc și doamna Gadencu a strigat : «Ura ! 1934 !...», am simțit un braț cuprinzîndu-mă și atrăgîndu-mă. M-am smucit și m-am dat cîțiva pași spre bufet. Era Turel, știam. Nu-mi dădeam seama atunci că ora noastră e cu un ceas mai înainte decît în Germania. Mi s-a părut că în același moment Peter a intrat în noul an. În 1933 eram cu el la Ober Gurgl. Era acum întîia oară că începeam un an nou fără să mă sărute Peter. Îl vedeam clar, surîzînd, cu chipul lui blond, copilăresc, gata să-și razime capul de mine și atît de departe, atît de pierdut pentru totdeauna. Am spus, silabisind în gînd : «Peter, intru într-un an nou, încă un an fără tine, și atîția ani fără tine... Peter...» «Doamne, ce am făcut din dragostea mea, cum nu mi-am

dat seama ? Dacă aș fi putut... dacă s-ar putea aș pleca în clipa asta pe jos pînă la Peter... Aș înfrunta noaptea, frigul, necunoscutul, așa cum au mers credincioșii în pelerinaj spre locurile sfinte.»

S-a aprins lumina. Îmi mușcam buzele pînă la sînge ca să nu plîng. Turel mi-a întins paharul de șampanie, urîndu-mi : «La mulți ani o mie nouă sute treizeci și patru». Am înclinat capul și am surîs. Toată lumea spunea la fel. Mi se părea penibilă scena, parcă eram niște marionete care dădeau din cap. Și inutil, totul, atît de inutil. Am băut paharul pînă în fund, Turel mi l-a umplut din nou. L-am băut și pe acesta tot. A vrut să mi-l mai umple, dar șovăind. Am refuzat, aducîndu-mi aminte că erau numai două sticle de șampanie. Turel a sezisat :

— Olga, dacă îți place, mă duc să mai aduc. La noi e șampanie cîtă vrei...

— Nu, nu mai pot.

De altfel, le-am băut în grabă și simțeam că amețesc. Acum încremenisem cu un zîmbet stupid pe buze. M-am așezat pe divan. Turel a venit lîngă mine :

— Nu cumva te-ai îmbătat ? Din două pahare ?!

— Nu, dar sînt puțin obosită. Poate fiindcă nu m-am culcat de multă vreme tîrziu.

Lumea a început să joace pocher. Eu m-am întins pe divan cu brațele sub cap. Amețeam din ce în ce mai tare. Cum am deschis ochii am început să am senzația că sînt într-o barcă și mă leagăn, numai capul mi-l simțeam viu și greu. Mă gîndeam la Peter și-mi venea să plîng, dar îmi venea în același timp și să rîd. Mă gîndeam : «Eu sînt lucidă... sînt foarte lucidă și sufăr așa de mult... Doamne, cum poate să existe atîta suferință într-un „creier uman"... M-am îmbătat rău... ce tîmpit gîndesc... dar totul e trist... dincolo de asta e foarte trist... Să nu vorbesc că am să spun prostii... să tac...» Turel mă întreabă ceva, simulez că dorm.

Deschid ochii. Camera se mișcă, ca și cînd ar tremura peste ea o apă. Apoi se precizează. Dar toți oamenii de la pocher au niște figuri așa de ciudate. N-am observat niciodată că doamna Gadencu are o figură mongoloidă. E drăguță în negru, cu șirasul mare la gît, mai drăguță decît Ivi, care stă lîngă ea, în rochia maron cu nasturi

mari de bronz. Pe Sieg l-am și uitat, chibițează la spatele lui Ivi. Parcă i se întinde nasul din ce în ce, ca văzut într-o oglindă care subțiază și lungește. Mă privește Turel, întoarce capul în partea cealaltă.

A venit Corina lîngă mine și surîde cu dinții ei de șoarece și cu gropițe. Vreau să vorbesc, dar îmi ies vorbele cu greutate. Mi se pare că am niște bile de sticlă în gură și că se rostogolesc printre ele.

— Corina, tu surîzi ca Peter...

— Ce te-a apucat să te gîndești la Peter acum ? surîde iar Corina.

— Mi-am dat seama : Numai pe el îl iubesc...

— Și Mircea ??...

Ridic din umeri.

— Să-l ia dracu !

Apoi îmi aduc aminte : «Nu, să nu-l ia, dar nici nu-l iubesc».

Corina spune :

— Vrei să mergi cu mine în salon ?

— E frig.

— Nu. S-a făcut focul azi după-masă. Trebuie să se fi încălzit.

Încerc să mă ridic.

Merg drept, foarte drept, am fixat ușa și merg repede spre ea. Am ajuns în salon.

E frig, nici soba nu s-a încălzit bine, degeaba duduie... Dar zgomotul focului și brațul de lemne de lîngă ea îmi dau impresia că nu e chiar așa de frig. Corina se așează la pian, încearcă să-și aducă aminte diferite «șlagăre» pe care le-a învățat pe cînd era în liceu. Începe cu un deget *O, Katherina*. La acord merge fals.

— Asta l-am învățat într-a doua de liceu — odată cînd nu m-a auzit nimeni, pentru că altfel nu mi se dădea voie să cînt altceva decît din caiete, spune.

Apoi încearcă *Gebet einer Jungfrau* — cîntarea tuturor școlărițelor.

O auzeam în internat, după-mese întregi, pînă se făcea seară, și, de pe fereastra sălii de meditații, vedeam tot orașul așa de departe de noi, iluminat. M-am întins pe divan. A venit și Turel. S-a așezat pe marginea divanului, după ce ne-a anunțat din ușă : «Sînt curățat, nu

mai joc». Și-a sprijinit palma lîngă talia mea, atingîndu-mă poate fără să vrea. Corina s-a ridicat de la pian, l-a închis și a venit și ea lîngă mine. Turel i-a pus mîna pe cap și i-a netezit părul, din spate înspre față, ciufulind-o, cu un zîmbet bleg. Corina s-a supărat și a vrut să-i pună și ea mîna în cap, dar Turel a ridicat brațele să se apere și a prins-o de mîini. Am încercat să-i vin în ajutor. Atunci s-a întors spre mine. M-a apucat de talie și a vrut să mă sărute. Mi-am întors capul și i-au ajuns buzele pe gîtul meu. Cînd m-a lăsat, l-am repezit :

— Ești un tîmpit și un caraghios.

După aceea a plecat Corina. Eu nu puteam să mă scol. Turel a rămas cu mine. M-a rugat să-i dau voie să mă sărute. N-am vrut. Apoi s-a dus la pian. Mi se părea curios că Turel cîntă la pian, mă făcea să-mi imaginez un Turel adolescent, cu uniformă de liceu, poate drăguț și timid, învățînd de la Ivi cîntecele noi. A venit iar lîngă mine. I-am surîs prietenește. Mi-a luat mîinile și mi le-a sărutat. Era așa de nepotrivit cu Turel. Sper că nu l-am nedreptățit cînd m-am gîndit că asta e «școală». Mai tîrziu mi-a spus :

— Tu nu ești ca toate celelalte fete. Totdeauna m-am jenat oarecum de tine. Altfel sînt foarte îndrăzneț, cred că ți-a spus Ivi. Tu ai știut să mă ții la distanță. Mi-a fost de multe ori ciudă pe mine. Ți-aduci aminte în ziua cînd am fost la tine la București ? Și-atunci te-ai purtat așa de curios ! M-am gîndit după aceea mult la purtarea ta.

Mă privea în ochi, fără expresia lui obișnuită, de băiat încîntat de el, și părea sincer. I-am replicat :

— Spui prostii, Turel. Am putea să fim buni prieteni, numai să n-ai și față de mine aere de cuceritor.

La cuvîntul «cuceritor» Turel a încruntat sprîncenele, gata să se supere, dar a spus altceva :

— Să ne pecetluim prietenia cu o sărutare, vrei ?

Am vrut să refuz, dar pentru că mi-era foarte indiferent, am dat din umeri :

— Hai, dacă vrei.

M-a sărutat ca și cînd m-ar fi întîlnit după ani întregi în care m-a dorit. Am simulat că-mi aranjez părul și mi-am șters buzele fără să observe, ca să nu-l jignesc.

L-am privit rîzînd — avea ochii turburi. L-am întrebat, ridicînd sprîncenele :

— Ce-i ?

A vrut să mă sărute iar. M-am smucit, i-am spus că strig, că o chem pe Ivi. Am reușit să mă întorc cu fața în jos, pentru că mă împiedeca să mă ridic.

Mi-a promis că mă lasă în pace și s-a liniștit într-adevăr. Dar nu mai avea expresia de băiat bun de mai înainte. Își reluase zîmbetul lui ironic. «Acum se gîndește că sînt la fel ca toate celelalte», am bănuit. Într-adevăr :

— Ascultă, vreau să-ți propun ceva... hai să plecăm...

Am dat să mă ridic.

— Hai...

M-a oprit :

— Nu dincolo. Să plecăm în munți...

Am izbucnit în rîs. Prin nu știu ce curioasă legătură de idei mi-am adus aminte de strămoșii noștri care s-au refugiat în munți de cîte ori veneau barbarii, și mi s-a părut foarte comic. Și apoi... de ce tocmai în munți ?

— Sau să mergem pe mare ? E o excursie la Constantinopol. Ești invitata mea. O lună de poezie... Apoi, poate ca să nu-mi fac iluzii : Nu că n-aș putea să am alte femei. Dar așa... am eu un capriciu...

M-am strîmbat.

— Scoală-te.

— De ce ?

— Hai odată.

Am ajuns la ușă, am deschis-o, am văzut sufrageria cu masa de pocher. I-am spus :

— Să știi de la mine, Turel, că ești un mare timpit...

Și m-am așezat într-un colț de divan cu un aer plictisit. Turel a ieșit pe sală, și-a luat paltonul și a anunțat că pleacă : e invitat la o familie. Mi-a aruncat și mie, în treacăt, o privire, un fel de «puțin îmi pasă ce-ți închipui»...

*

De Sfîntul Ioan a venit Sieg. Ne-a spus că a murit tatăl lui Mircea în ajunul Anului Nou și că s-ar putea ca Mircea să rămînă de acum la Iași. Stau cam prost, pen-

tru că tatăl lui a făcut o mulțime de datorii și sînt amenințați să li se vîndă tot.

— Mircea ce zice ? a întrebat Ivi.

— Probabil că e foarte încurcat, a răspuns Sieg. În comportamentul lui nu se observă nimic, ca de obicei.

«Săracul Mircea», m-am gîndit, apoi mi-am adus aminte imediat că lui nu-i place să fie compătimit. «În definitiv, Mircea e un om tare», am adăugat. Nu știu cum, dar simțeam că are să treacă și peste asta. Totuși îmi părea foarte rău. Dacă m-ar fi iubit, acum i-aș fi scris o scrisoare, aș fi încercat să-i aduc aminte că mă are oricînd lîngă el. Dar cum nu mă iubește, scrisoarea mea nu avea nici un rost. Nici mie, dacă mi s-ar întîmpla ceva rău, nu mi-ar folosi cu nimic dacă mi-ar scrie un bărbat oarecare și mi-ar spune că mă iubește. Dimpotrivă, m-ar enerva. Singura atitudine, cînd merg la București, e să nu mai încerc să-l întîlnesc pînă n-ar vrea el să mă vadă.

Sieg i-a adus cadou lui Ivi un palmier de catifea pe care se cățărau două maimuțe. L-a pus pe masă, lîngă divan, în sufragerie. Eram numai eu cu Corina, în afară de ei. Sieg și cu Ivi stăteau pe divan, răzimați de perne, și se certau în glumă : Ivi voia să fie ea maimuța cea de sus, și Sieg cea de jos. Sieg spunea că el are dreptul să fie maimuța de sus fiindcă e bărbat. În cele din urmă a cedat. Ivi avea, alături de Sieg, o mutră de pisică mîngîiată. Era însă prea slabă și din cauza asta n-avea din acrul felin vigoarea, ci numai o grație bolnăvicioasă. Prin fereastră vedeam zidurile casei albe de vizavi. Afară era înnorat și se aștepta din moment în moment să plouă. Mai plouase și înainte de masă. Așteptam să treacă orele. N-aș fi vrut să fiu eu în locul lui Ivi, și un bărbat — oricare — în locul lui Sieg. Îmi închipuiam tot ce se poate întîmpla cînd iubești. Nimic nou peste ceea ce am trăit. N-are să mai vină niciodată nimic. Ce mai aștept, de ce nu mă omor încă ? Totuși, probabil așteptam ceva, chiar dacă nu-mi dam seama de asta.

*

La București nu i-am telefonat lui Mircea. Am început să învăț pentru examene. Eram, de altfel, și în întîrziere :

pentru Dreptul Roman trebuiau de obicei două luni, iar acum era în doisprezece ianuarie și examenele începeau la sfîrșitul lunii. Într-o zi, spre seară, am ieșit. La stația de tramvai l-am întîlnit pe Ted. Venea cu mașina dinspre Șosea. A oprit vesel.

— Ce mai faci, Olga? Nu te-am mai văzut de un veac! Unde mergi?

I-am spus că merg în oraș. Mi-a spus că nici nu știa că sînt în București, că se aștepta să dau un telefon. Mi-am uitat prietenii așa de repede?! El a fost pînă la «Flora», i-a lăsat acolo pe Mircea și pe Corina. Am păstrat același surîs pe față, dar am simțit ochii întunecîndu-se și desigur că buzele lărgite în surîs mă făceau caraghioasă. Mi-am luat o înfățișare serioasă.

— Am auzit că a murit tatăl lui Mircea.

— Da — a devenit și Ted serios. A murit înainte cu două săptămîni.

— Nu mă așteptam să fie Mircea la București.

— Ce era să facă la Iași? Se mută și mama lui aici. El a trebuit să vină, are niște procese.

— E tare trist? m-am interesat.

— Probabil că bine nu-i e, dar nu arată, a spus Ted, cam același lucru ca Sieg.

Mi-a propus să mă conducă cu mașina în oraș, apoi i-a venit în gînd:

— Vrei să te duci la «Flora»?

— Nu, Ted, am protestat. Poate Mircea vrea să rămînă cu Corina.

Ted a rîs și m-a asigurat că i-ar face multă plăcere să vin. Am acceptat, m-am urcat în mașină și a întors. Pe drum l-am întrebat:

— Ted, Mircea o iubește pe Corina?

Ted m-a privit amuzat:

— Ce te-a apucat? Se distrează.

— Și cu mine se distrează, am răspuns trist.

— Nu, a spus Ted simplu, cu tine nu se distrează.

— Dar nici nu mă iubește.

— Ah, voi fetele numai la iubire vă gîndiți, a observat cu același ton ca mai înainte.

— Dar la ce vrei să ne gîndim, Ted?

— Să nu luați viața așa de în tragic, a continuat să filosofeze flegmatic.

Am ajuns. Ted a întors mașina și am intrat în curte. Îmi părea rău că i-am vorbit.

*

Cînd am intrat, l-am găsit pe Mircea plimbîndu-se cu țigara între buze de la un capăt la celălalt al camerei, iar pe Corina răzimată de sobă. Ted voia să intre întîi să-i întrebe «ghiciți pe cine am adus?». Eu nu l-am lăsat, l-am împins, mă jenau introducerile astea. Ted m-a apucat de mîini, dar am reușit să apăs clanța cu un deget și ușa s-a deschis. Mi-a dat drumul și am intrat. A fost o intrare zăpăcită, care mi-a dat curaj. Am dat mîna cu Mircea, apoi am mers la Corina, am sărutat-o, am întrebat-o de cînd e la București, de ce n-a venit pe la mine etc... Înaltă și subțire, cu capul mic și părul strîns la spate, nu semăna cu nici o altă fată. Purta un pulover și foi, avea părul de obicei unsuros și fire ce-i zburau neglijent în jurul capului. În general nu făcea impresia de femeie prea îngrijită. Totuși, dincolo de asta, era o atmosferă a ei în care regăseam mult din ceea ce auzisem despre Corina din liceu: stătea zile întregi singură, privea gînditoare cerul și strada și picta flori.

Mircea s-a apropiat de noi și mi-a spus surîzînd:

— Frumos din partea ta, Olga, să-ți uiți așa de repede prietenii.

— Dar sînt numai de cîteva zile în București, și n-am ieșit din casă.

— Trebuia să-mi dai un telefon.

— Mi-era teamă să nu te deranjez.

— Tu știi că-mi face plăcere oricînd. Mai luam un vermut la «Corso», mai stăteam de vorbă.

Am observat că Mircea are o bantă neagră pe rever. Uitasem că i-a murit tatăl. Mi-am întors ochii repede în altă parte, să nu-și dea seama că am privit-o. Între timp Ted a început să-i facă curte Corinei, adică să țină mîinile cu degetele resfirate ca o caracatiță, gata să zgîrie și să latre. Corina zîmbea misterios.

— Ted, nu fă gălăgie, s-a supărat Mircea. Mie : E groaznic băiatul ăsta... numai de prostii se ține.

Ne-am așezat la masă.

— Ce iei ?

— Lasă, mai tîrziu.

— Iar faci mofturi ?

— Nu, Mircea, dar îmi face impresia că toate întîlnirile noastre se rezumă la asta : «Ce iei ?».

Mircea a zîmbit și a schimbat vorba.

— Nu mi-ai spus încă ce ai făcut în vacanță !

— Să nu te superi, Mircea, că n-am venit după cinci zile...

Mi-am dat seama imediat că am făcut o gafă... după cinci zile murise tatăl lui. De altfel mi-a și spus, aducîndu-și aminte, gînditor :

— Nu eram nici eu la București, atunci.

Am spus repede :

— Da, știu. Ce am făcut ? M-am certat cu Ivi. Am petrecut seri admirabile cu Corina. Corinei : Ți-aduci aminte de serile noastre ?

Corina a răspuns :

— Da. De focul din șufragerie...

— Prin urmare te-ai distrat bine, a concluzionat Mircea amabil.

— A trecut timpul... am spus. Și am tăcut. Apoi, neașteptat : Mircea, tu te-ai gîndit la mine ? Mie mi-a fost foarte dor de tine. (Am spus-o cam perfid gîndindu-mă : «În fond, Mircea, te uitasem cu totul.») Țineam mîna pe masă, și Mircea și-a întins mîna spre mine. Credeam că vrea să mi-o ia, de fapt voia să-și ia tabachera. În clipa cînd mi-am dat seama, Mircea mi-a luat mîna, ca să nu mă jignească, poate pentru că a observat eroarea mea. Am rîs.

— Știu Mircea că voiai să-ți iei tabachera, dar acum încearcă să faci o variație. De exemplu, sărută-mi degetele așa cum știi tu.

Corina a auzit și a întors capul. Am rîs amîndouă, pentru că ne-am adus aminte de o discuție de la gura sobei. Corina :

— Știi, Mircea are un sistem special de a săruta degetele.

Mircea a zîmbit, acceptînd gluma, și mi le-a sărutat, apoi mi-a spus, printr-o formulă unde intra cuvîntul «potentat» și cel de «favorit», ceva din care am dedus că e ultimul gest de intimitate între noi, că de acum lucrurile vor fi altfel.

*

Într-o luni, după-masă, am fost să dau examenul de Drept Roman. Nu mi-a venit rîndul în ziua aceea și a rămas să revin a doua zi dimineață. Am venit pe la opt. Știam că de obicei Mircea era la ora aceea la «Corso», și m-am dus pe acolo. Era, într-adevăr, sus, la masa din colț, de la fereastră, cu Ted. M-a întîmpinat cu o amabilitate indiferentă :

— Pot să te felicit, Olga ?

I-am explicat că ne-a amînat. Aduceam cu mine atmosfera examenelor. I-am spus că dacă aș fi răspuns azi aș fi știut, i-am povestit cum tușeam tot timpul ca să văd ce zice profesorul și că profesorul și studenții din sală se uitau la mine jumătate agasați, jumătate compătimitor. Povesteam toate astea fără talent și foarte tare. Mircea mă asculta cu atîta răbdare, fără să citesc pe fața lui nici un fel de aprobare sau dezaprobare, încît încă pe la mijlocul istoriei mele am început să mă jenez de mine. Apoi mi-a spus :

— Știi, îmi pare bine că ai venit. Aveam de gînd să-ți telefonez chiar eu, să vii cînd ieși de la examene să-ți spun ceva.

L-am invitat cu mîna așa cum inviți pe cineva să șadă.

— Spune-mi...

— Mai tîrziu. La despărțire, a surîs Mircea plictisit.

Ted mă privea ironic. Se auzea zgomotul tacurilor și al bilelor de la biliard. Departe, claxoane, în seara de afară, aceleași reclame luminoase, aceeași masă. Pentru că Mircea și Ted tăceau, am spus eu :

— Știți că plec imediat după examene ?... M-am săturat de București, de tot...

Mircea a replicat repede :

— Foarte bine faci, ar trebui să mai prinzi forțe. Ai slăbit mult în ultimul timp.

Am dat din umeri.

— Știu.

Mircea a observat că iar dau din umeri.

— N-am mai făcut-o de atîta timp, am spus sec, m-am săturat și de asta. Eu vreau să fiu cum îmi place, Mircea. Nu sînt dispusă să sacrific pentru nimeni nimic.

Mircea mă privea răbdător. Avea un șal pus pe masă. I l-am luat și am început să trag scame din el. M-a rugat să-l las, și nu l-am ascultat. Mi-a spus că nu-mi stă bine așa, și i-am răspuns că mi-i indiferent și asta.

Mi se părea că Mircea mă plictisește și că dacă n-am început să-l iubesc pînă acum, n-am să-l mai iubesc niciodată. «Îi recunosc toate calitățile, dar nu-l iubesc, îmi spuneam. Nu știu de ce.»Au fost momente, în tot timpul acesta, cînd mă simțeam brusc străină de Mircea, ca de oricare om de pe stradă, și cînd îi surprindeam și lui un gest, o privire de oboseală, de dorință de a fi în altă parte și fără mine. «Toate astea nu m-au jignit, între noi nu putea să fie niciodată nimic», m-am gîndit. Îl simțeam singur și orgolios, cum îmi păream și eu. Cu gîndurile astea și cu altele, acceptam să plec fără părere de rău, cu un fel de gust neutru, care nu mă supăra, pentru că mă simțeam incapabilă de a întreprinde ceva.

După cîtva timp am plecat spre casă.

Cînd am ajuns la poartă, l-am întrebat pe Mircea cînd îl mai văd înainte de plecarea mea din București. Mi-a spus că asta e ultima oară cînd ne mai vedem. Că vrea să mă întîlnească peste cinci ani la data asta. I-am spus să nu glumească, pentru că mi-e frig și vreau să intru în casă. Mi-a răspuns că vorbește foarte serios. Apoi :

— Nu insista, Olga. Am hotărît. Am să sufăr puțin apoi are să-mi treacă. Așa sînt eu, mă cunosc.

Îmi ținea mîna cu ceva solemn în atitudine. Am înțeles că nu glumește. Așteptam să se termine scena asta, să ajung în camera mea ca să pot reacționa. I-am spus că vreau să știu precis, pentru că eu nu mai revin niciodată. A răspuns :

— Da, vorbesc foarte serios.

Atunci i-am spus :

— Bine, Mircea, — mi-am smuls mîna și am fugit.

Ted mi-a strigat din urmă :

— Olga, mie nu mi-ai dat bună-seara.

Mi-am înghițit nodul care-mi sufoca vocea și i-am strigat natural :

— Bună-seara, Ted.

Apoi mașina a pornit.

Am intrat în casă. Am fugit repede sus. Mi-am căutat cheia, am deschis, am intrat în cameră. M-am întins pe divan cu fața în jos și am plîns.

După ce m-am liniștit am început să calculez cît ar fi cinci ani și mi-am dat seama că e enorm de mult, că trebuie să consider totul sfîrșit. Din clipă în clipă începeam să văd mai clar în mine. M-am gîndit apoi că s-ar putea întîmpla o minune, să fie cineva care să vină să-mi spună că tot ceea ce s-a întîmplat în seara asta a fost numai o glumă, numai o încercare, pentru că m-am jucat cu mine tot timpul, pentru că mi-am spus tot timpul că fac totul pentru că mi-e indiferent totul. În fond, acel cineva știe că sub toate astea eu am luat lucrurile foarte în serios, și dacă îi voi promite că de-acum voi fi serioasă și gravă, de mîine totul va fi iar bine.

Gîndurile astea m-au liniștit. Apoi mi-am dat iar seama că toate sînt așa cum s-au întîmplat. O singură dată să mai vorbesc cu Mircea, să-i explic. Dar nu mă iubește. Îi e indiferent orice s-ar întîmpla cu mine, și cea mai mare plăcere pe care aș putea să i-o fac ar fi să-l las în pace. N-am mai îndrăznit să stau de vorbă cu el nici în gînd, îl simțeam îndepărtîndu-se din ce în ce, ca un tren care pleacă, totuși foarte vizibil... I-am spus încă o dată : «Bine, Mircea».

Mi-am adus aminte că mîine am examen. Am început să mai citesc. În timp ce citeam, printre rînduri, m-am gîndit la situația mea în afară de Mircea și la o soluție. Am ajuns pentru moment la concluzia că am să aștept întîi vara, să ajung la mare. Păstram amintirea celeilalte veri, cu zgomotul valurilor pe nisip, cu ore ce se scurgeau încet, așa cum mergea vaporul ce apărea dinspre Constanța și se apropia din ce în ce, ca să se piardă între

tîrziu în larg, pe marea liniștită ca un lac. După aceea mă sinucid. Poate chiar la mare, o moarte frumoasă de tot, foarte «au ralenti», foarte lină, cu boare de vînt deasupra și cu zgomotul valurilor tot mai îndepărtat în urechi.

M-am gîndit toată noaptea și din ce în ce mai puțin la Mircea și mai mult la mine, pentru că îmi venea clipă cu clipă gîndul că pe Mircea l-am plictisit și că de-acum tot ce se va întîmpla e ceva ce mă privește numai pe mine.

*

A doua zi am dat examenul și l-am luat. După trei zile am dat examenul de Drept Penal și l-am luat și pe acesta.

Apoi au trecut foarte multe zile. Era frig afară, eu stăteam în casă fără să fac nimic, dar nu puteam să plec din București. Mi-era frică să nu ies din toropeala asta, de aceea nu întreprindeam nimic. Ceea ce mă neliniștea și a devenit aproape insuportabil, erau vizitele lui Ivi. Știa că «am terminat» cu Mircea și venea veșnic cu vești de la el. Într-o zi :

— E mai bine că ai terminat. De altfel, o place iar pe Corina. Merge mereu pe la ea și îi telefonează de zeci de ori pe zi.

Înțelegeam că Ivi credea că Mircea m-a «lăsat» pentru Corina. Apoi, poate pentru ca să mă consoleze :

— De altfel, eu cred că vrea numai s-o aibă. Totdeauna îl întreba pe Sieg pe care dintre voi o preferă. Sieg o prefera pe Corina, pentru că are ceva de cocotă.

Peste o săptămînă starea mea îmi părea insuportabilă. M-am mutat la altă gazdă, pe Bulevardul Brătianu. Cu toate că era foarte frig, umblam ore întregi pe străzi. La «Arpa» se juca *Sora albă* cu Helen Hayes. Am intrat, pentru că mi-am adus aminte că Mircea mi-a spus într-o zi că e în genul meu, cu deosebirea că nu-i plac băieții și nu face mofturi la masă. Pe întuneric mi s-a părut că recunosc capul lui Mircea, în negru, proiectîndu-se pe ecran, printre noii-veniți. Am încercat să urmăresc filmul. De cîteva ori mi s-au umplut ochii de lacrimi :

mi se părea că plutește peste tot un fel de atmosferă de tragedie, de moarte în masă, ca noaptea cînd vin oamenii cu torțe și felinare la locul unei catastrofe de cale ferată. Am ieșit. Am încercat să intru la alt film pe bulevard. Era o comedie cu Stan și Bran, în care se spărgeau lucruri. Vioiciunea lor mi s-a părut aproape dementă, un fel de vioiciune de om care înnebunește. M-a apucat deodată o spaimă să nu fac ceva, să nu încep să fluier sau să rîd tare, să dansez... Am ieșit repede. Am încercat să mă strecor foarte atent printre oamenii de pe bulevard, apoi printre automobile, cînd am traversat Calea Victoriei, ca să-mi dau seama că sînt stăpînă pe mine.

În drum spre casă mi-am cumpărat *Întoarcerea din rai* și am citit-o pînă înspre ziuă. Acolo era o fată, Gigi, părăsită. Tot așa gîndea cum am gîndit eu ieri seară. Numai atît s-ar putea scoate într-un roman din toată viața mea. Chiar dacă am să mă sinucid, n-am să fac cine știe ce. Sînt iremediabil mediocră.

Asta m-a supărat și mi-a alungat puțin gustul de deznodăminte patetice.

*

Starea asta n-a ținut mult. A doua zi am încercat iar să-mi prelungesc somnul, dîndu-mi seama că n-am pentru ce să mă scol. Cînd a trebuit totuși să mă scol, m-am sculat foarte dispusă să amestec tot cosmosul în nenorocirea mea. Aveam un argument împotriva mea cea de aseară : e ridicol să sufăr sau să nu sufăr pentru că mi se pare că suferința mea e sau nu mediocră.

Pe cînd citeam ziarul la masă, am văzut o reclamă pentru bromural. Mi-am adus aminte că Mircea a spus că eu sînt «bromural»-ul lui, adăugînd : «E un medicament cu care dacă te obișnuiești nu mai poți să te dispensezi de el. Am așteptat să se facă trei și am trimis servitoarea să-mi cumpere. Mi-a adus două bucăți. Am înghițit o pastilă, apoi m-am întins pe divan, pe spate, cu brațele sub cap... privind spre fereastră. Camera mea de acum semăna oarecum cu cealaltă, ca atmosferă, altfel nu. Avea o terasă în față, spre care dădeau o ușă și două ferestre. În interior, în fața ușii și a ferestrelor, era o

masă cu trei scaune pirogravate și o etajeră cu un cactus. În stînga dulapul, mai încoace divanul meu, cu picioarele spre fereastră. Lîngă divan o oglindă modernă cu un scaun scund în fața ei. Vizavi se vedea un alt bloc, galben — cu zăpada pe jumătate căzută de pe proeminențele zidurilor. Nu s-a întîmplat nimic special. La un moment dat mi-a fost somn. M-am întors cu fața spre perete și mi-am pus perna în cap.

Cînd m-am trezit era seară.

Am ieșit. Eram încă amețită, foarte ușor, aproape plăcut. Am început să merg pe străzi mai mult fiindcă voiam s-o fac. Am recunoscut, mai mult după atmosferă decît după ceva precis, străzi pe care am fost cu Mircea. Pe o stradă mică, de pe lîngă Calea Dorobanților, pe care n-aș mai putea s-o identific, am văzut într-o seară o scenă care mi s-a părut foarte curioasă, pentru că nu-mi închipuisem niciodată ceva în genul ei : pe trotuarul de vizavi trecea un tînăr înalt, subțire și cu umeri lați. La un moment dat s-a deschis o ușă și a ieșit o femeie în ceva lung de culoare deschisă, ca un fel de cămașă de noapte, și cu părul despletit, care s-a apropiat de el. Tînărul a trecut mai departe, întorcîndu-i spatele, iar femeia a intrat în camera cu ușa la stradă și cu fereastră joasă prin care se vedea în casă. M-am apropiat și am văzut-o stînd pe canapea, cu niște cărți de joc întinse pe masă în fața ei. În fund era o sobă de fier cu burlanul negru vizibil, așa cum sînt desenate uneori în caricaturi de interioare sărace. Aș fi vrut să intru să stau de vorbă cu ea, dacă nu mi-ar fi fost frică de o primire prea brutală.

Am ajuns pînă în Bulevardul Brătianu și am venit acasă pe jos, cu niște jurnale de modă.

*

Oricît aș încerca să mai retrăiesc tot ce s-a petrecut în timpul acela, nu pot. Și poate au fost momentele cele mai interesante prin care am trecut vreodată. Gustul lor mi-a mai revenit de multe ori mai tîrziu. Acum dacă aș mai încerca să mă sinucid n-aș mai putea să realizez o sinucidere atît de întreagă, atît de armonioasă. Poate

că a fost așa pentru că era menită să nu se împlinească pînă la sfîrșit. Uneori mi se pare că dacă aș fi scris atunci, aș fi scris cele mai frumoase pagini de om ce se crede ajuns la un capăt de drum. Poate mă înșel.

Tot ce reține e că într-o seară (după ce m-am gîndit multă vreme la tot ce s-ar mai putea să vină de acum înainte și am ajuns la concluzia că nu mai poate să fie nimic frumos, că voi fi și eu unul dintre oamenii amărîți din Bucureștiul acesta mare, că din toată tinerețea mea de acum nu va mai rămîne nimic) am luat zece pastile de bromural, după ce peste zi mai luasem trei care m-au adus într-o stare de moleșeală suficient de puternică pentru ca să nu-mi pese de nimic prea mult. Le-am luat una după cealaltă, fără să mă gîndesc serios că s-ar putea să mor. După aceea m-am dus la fereastră, am deschis-o, mi-am luat paltonul pe mine și m-am rezemat de pervaz. Era multă lumină și mișcare jos pe bulevard, iar sus clipeau stelele. Mă gîndeam fără nici un fel de disperare că s-ar putea să fie ultima mea seară. Toate lucrurile se petrec așa de simplu. M-am gîndit, fără să știu cum, la așteptările de la Bansin, seara, apoi la vara pe care am petrecut-o pe plajă, cînd părinții lui Peter aveau invitați. Mult mai puțin m-am gîndit la Mircea. «Și Mircea are s-o sfîrșească prost», îmi spuneam, dar nu mă gîndeam la el cu nici un fel de pasiune. Nici la Peter. Mă gîndeam mai mult la mine pe cînd îl iubeam pe Peter. Nu găseam totuși nimic care să dea o atmosferă acestor clipe, nimic ce mi-ar fi plăcut să retrăiesc, nicăieri. Era extraordinar de la fel trecutul meu, de cînd mă știam.

Mi s-a părut că încep să amețesc. M-am uitat în cameră. Stinsesem becul, și în lumina ce venea de pe stradă am văzut divanul din fund. M-am văzut deodată întinsă pe el, moartă. Sau s-ar putea să cad numai într-un fel de ameteală care să fie luată drept moarte. Mi se părea acum că aud zgomotul tramvaielor mai slab, că văd mai voalat. Atunci m-am speriat. Mi s-a urcat tot sîngele în față. Am deschis ochii mari, mi-am vîrît degetele în urechi și le-am scuturat să le trezesc. Mi-am luat pălăria și poșeta și am fugit din cameră. Aveam trei sute de lei la mine, dar nu puteam să iau un taxi pentru că nu știam dacă am de-ajuns pentru o vizită la medic. Ar fi

trebuit să mă întorc să împrumut de la gazdă, dar fiecare clipă simțeam că e importantă. Am să intru la întîiul medic a cărui firmă am s-o văd. Era unul pe Bulevardul Lascar Catargiu, dar era profesor universitar, desigur vizita va costa mai mult. Cu toate că acum nu știam decît un lucru că nu trebuie să mor și toate celelalte se vor rezolva de la sine, n-am îndrăznit să intru. Am mai mers. Nu mai vedeam nici o firmă. La un bloc am citit toate afișele de la poartă. La etajul al treilea era un medic. Era mamoș, dar desigur se pricepea și la asta. Am urcat pe jos pentru că nu venea ascensorul. Acum eram ca beată. Cînd am ajuns în fața ușii și am sunat, mi-era imposibil să prind conturul soneriei într-o singură linie, la fel al servitoarei care mi-a ieșit în față. Am avut din nou senzația că nu aud bine. Cu toată disperarea mea, i-am vorbit calm. Mi-a spus că domnul doctor e la masă și nu mai primește. I-am atras atenția că e un caz foarte grav. Atunci s-a dus să-l cheme. Nu m-am așezat în nici unul din fotoliile de piele din biroul elegant, de teamă să nu-mi pierd cunoștința. În fine a venit, vădit plictisit. Era înalt, destul de tînăr, cu o mustață roșie însă, care-i dădea un aer neprietenos. L-am salutat corect și l-am rugat să mă ierte că-l deranjez la ora asta, dar am luat zece pastile de bromural și mi-e teamă să nu mi se întîmple ceva.

M-a ascultat destul de binevoitor. Cred că mă privea în ochi dar nu puteam să-i sezisez privirea. Cobora acum în mine un calm ca un fel de apus întunecat peste un lac cu apa nemișcată. L-am auzit departe :

— Tentativă de sinucidere ?

Am surîs și am negat, fără să cred că îl conving.

— Nu. Mă durea capul grozav, și credeam că are să-mi treacă...

A spus :

— În fine, ceri acum să te ajut. Motivele nu interesează.

Am trecut în sala de consultații. Mi-a spus să mă întind pe divanul îmbrăcat în mușama albă. Mi-a dat niște picături. Apoi mi-a spus să merg acasă, și dacă mi-e rău să-l anunț. Mi-a cerut adresa.

— Dar n-am să mor ? l-am întrebat oarecum ingenuu.

— Nu (a răspuns tot serios), bromuralul nu-i periculos, ai avut noroc. Ai să dormi numai mai mult, ai să te trezești tot amețită... Îți dau eu o rețetă pentru asta...

L-am întrebat foarte timid cît e vizita. Era două sute de lei.

La ușă l-am întrebat încă o dată :

— Și nu trebuie să fac nimic altceva ?...

— Nu... nu... m-a concediat.

Acum aveam o senzație curioasă de moleșeală și în același timp un fel de zvîcniri de luciditate nenaturală. Asta alterna. A început să mă doară capul. Am mers pe jos. M-am grăbit să ies la lumină, să văd oameni. Mă îngrozea să mă întorc acasă. Dacă aș putea să caut pe cineva, pe oricine să stea în seara asta cu mine. M-am gîndit să-i telefonez lui Mircea. Am intrat într-o farmacie și i-am telefonat. Nu era acasă. Mi-am spus numele, să-l anunțe. Pe Relu nu știam unde l-aș putea găsi. Pe Ivi nu... ar fi să-i cer prea mult... apoi ar spune la toată lumea. Și altcineva... nimeni. Mi s-a părut foarte curios că din tot roiul acesta de oameni care trec pe stradă, pe jos și în vehicule, care aprind lămpi în casă și stau în jurul meselor, n-am observat pe nimeni care să știe de mine, iar pe doctor a trebuit să-l plătesc pentru ca să-mi acorde cîteva minute.

Am luat un taxi și am intrat încă o dată în casă. Am aprins lumina și m-am trîntit pe divan. Am scris totuși pe o hîrtie pe care am pus-o pe masă : «Am luat bromural prea mult. Dacă nu-mi reviu, rog a chema doctorul... din strada...» Am adormit foarte tîrziu. Mult timp am stat pe jumătate adormită.

*

M-am trezit a doua zi, dar așa cum te trezești uneori din vis în alt vis. Am auzit voci de femei în jurul meu, apoi mi-am dat seama că îmi vorbește cineva mie. Erau Ivi și Corina... Am auzit-o pe Ivi spunîndu-i Corinei.., «S-a trezit».

Mi-a luat mîna, pe cealaltă mi-a pus-o pe frunte. Am încercat să mă ridic, dar am căzut. Mi-am dat seama că sînt îmbrăcată. N-am înțeles nimic. Mi se părea numai că

simt în jurul meu, în atmosfera de pînă atunci, ceva foarte prezent, venit din altă lume. Așa cum într-o noapte neagră, cu picuri rari de ploaie învolburați de vînt, s-ar deschide singură fereastra și o pală de vînt ar umfla perdeaua și ar face lampa să clipească. Simțeam mai prezentă decît pe Corina și pe Ivi o altă lume, aceea care-și tînguiește singurătatea în toate fluturările din aerul nopții. Dar Ivi a spus că m-am trezit. Asta înseamnă că n-am murit. Am vrut să vorbesc. Atunci am auzit o voce de bărbat. L-am recunoscut pe medic. Mi-a spus că nu-i nevoie să mă scol, nici să vorbesc. Mi-a luat pulsul, apoi mi-a dat iar ceva dintr-o sticlă... (Mai tîrziu am auzit toată povestea : Ivi și Corina i-au telefonat, mi-au găsit rețeta în poșetă, au făcut doctoria. Tot ele i-au plătit.) Nu știu ce am mai vorbit cu ele după plecarea doctorului. Știu numai că la un moment dat — era deja seară, deci trecuse — o zi de atunci — Ivi a propus :

— Vrei să-l chem pe Mircea ?

Am putut să mă ridic și să protestez speriată :

— Nu, Ivi, asta nu... Te rog, Ivi. Am să-ți explic mai tîrziu. Să nu-i spui nimic.

Au plecat. A venit gazda să-mi aducă masa. M-a întrebat îngrijorată :

— Ce s-a întîmplat cu dumneata ?

I-am spus că nimic, m-a durut capul și am luat prea mult bromural.

A dat din cap mustrător :

— Bine, dar două erau de-ajuns, chiar mult, dar nu zece. Ciudat. Asta să fie ?

M-am strîmbat ostil.

— Dacă nu mă credeți, nu pot să inventez o istorie mai potrivită...

Desigur se gîndește că aș fi putut să mor în camera ei și i-aș fi pricinuit neplăceri.

*

Seara, pe la nouă mi-a telefonat Mircea. Din tonul rece și oarecum nemulțumit, mi-am dat seama că nu știe nimic. Mi-a spus că-mi telefonase încă o dată la douăsprezece, dar i s-a răspuns obraznic că nu se poate vorbi cu

mine și i s-a trîntit telefonul. I-am spus că regret, dormeam și se vede că n-au vrut să mă trezească. M-a întrebat dacă mai aveam ceva să-i spun, că i s-a comunicat acasă că am telefonat cu o seară înainte.

A continuat tot el :

Dacă vrei, mîine dimineață sînt liber între unsprezece și douăsprezece. Vin la «Marghiloman» cu mașina.

Am acceptat. Înainte de a-l întîlni pe Mircea, am întîlnit-o pe Corina, mergea în aceeași direcție. Am mers împreună pînă la «Marghiloman». Acolo aștepta Mircea. Era o zi umedă și eram obosită, cu fața trasă și cu ceafăne. Sufla și vîntul. Cînd am cotit la «Marghiloman», mi-a zburat pălăria. M-am dus la un coafor să-mi cumpăr clame, să mi-o fixez. Îl văzusem deja pe Mircea venind spre noi. Cînd am ieșit l-am găsit stînd de vorbă cu Corina : văzuse toată scena. Mi-am luat rămas bun de la Corina. M-a privit cercetător și nemulțumit și nu m-am mirat cînd mi-a spus :

— Știi, arăți cam prost azi.

— Știu, am răspuns sec.

A venit cu mașina lui Ted. Am urcat. Mi-a spus :

— Am timp pînă la douăsprezece, acum e unsprezece și cinci. Ai multe să-mi spui ?

Am surîs :

— Aproape nimic. Voiam să te văd. Știi... sînt foarte singură aici.

A deschis ușa mașinii și a trecut prin partea cealaltă la volan. După ce a pornit, atent la direcție :

— De ce nu pleci acasă ?

— Te deranjez așa de mult ?

— Nu, a protestat rece, îmi faci totdeauna plăcere. De ce mă întrebi ?

— ...

— Credeai că te-am trimis acasă ca să nu te mai văd ? Puteam foarte simplu să nu-ți mai telefonez. Nu ?

— Ba da, Mircea, am aprobat timid.

Acum tonul cu care îmi vorbea nu mai era cel din seara cînd mi-a spus că nu mai vrea să mă vadă, ci rece și detașat. Aș fi vrut să-l rog să oprească mașina pentru că mi-am adus aminte că trebuia negreșit să fiu undeva la unsprezece și jumătate. N-am îndrăznit să

spun nimic. Am simțit urcîndu-mi-se sîngele în obraz, de umilire.

A ieșit pe bulevard, apoi am luat-o pe malul Dîmboviței. Zăpada se topea, și umezeala din aer, străbătută de un fel de lumină prăfuită, de dincolo de cer, avea ceva de desprimăvărare, deși eram numai în februarie. Împroșcam apa din bălți și auzeam roțile mașinii cum zdrobeau noroiul îmbibat de lichid. Tăceam și priveam înainte. Vedeam în stînga mîna lui Mircea pe volan. Între mînă și marginea mînecei se vedea o fîșie de piele și ceasul cu brățara neagră. Era o mînă vie, ce mi se părea că mi-e încă prietenă. Mi-am concentrat toată voința privind-o: «Vreau să întorci volanul brusc, spre Dîmbovița»... La un moment dat, din cauza unei neregularități de teren, a virat într-adevăr spre mal, dar și-a revenit. Mircea a întrebat, uitîndu-se în treacăt la ceas:

— Și n-ai absolut nimic să-mi spui?

Îmi venea să plîng. Mi-era teamă să nu mi se observe în voce. Mi-am dat toată silința să fiu calmă și am spus:

— Voiam Mircea... dar acum nu mai pot.

Cum Mircea nu spunea nimic și tăcerea asta mi se părea și mai penibilă, am continuat:

— Voiam să-ți spun că am nevoie de prietenia ta, că niciodată n-am avut nevoie de altceva. Voiam să-ți fiu prieten ca Ted... ca Sieg...

Îl priveam și-mi dădeam seama că e plictisit, jenat că trebuie să dea o explicație și că se silea să fie totuși politicos. M-aș fi simțit foarte umilită dacă vocea mea ar fi fost cîtuși de puțin lirică. Dar fusese simplă, puțin dură, băiețească. În fine, a răspuns:

— Știi, Olga, un cal cînd a mîncat prea mult ovăz are uneori chef să mai schimbe, să mănînce și iarbă. Adică — a completat — să treacă de la un lucru bun la altul mai rău.

După ce a spus fraza asta, l-am văzut pentru întîia dată pe Mircea urît. Avea o strîmbătură a gurii, o față amărîtă și prost rasă și un coș pe tîmplă. Am simțit un fel de mulțumire care m-a făcut să surîd. Dar m-am întristat imediat iar.

Noroiul era din ce în ce mai mare. Ne apropiam de Podul Grant. În dreapta, pe malul apei, se înălțau niște

sălcii goale, cu ramificații multe, dantelate, ce se estompau în aerul umed, ca un fum. După un colț cînta o caterincă. Fraza asta se poate spune de atîtea ori fără nici un sens. Dar în ziua aceea, cînd în toată liniștea dimineții mașina strivea noroiul trecînd printre casele albe și tăcute și rîul cu apă ca oțelul și cu sălcii care tremurau ca niște umbre de sălcii pe mal, caterinca străbătea tot aerul, tot orașul ce părea mort și tot ce era mort în mine, blînd, mîngîietor, trezind un fel de nostalgie ce nu se lega de nimic din anii pe care-i trăisem, ci de altceva, în afară de orice eveniment, de toate singurătățile ce se înlănțuiau între ele nesilit, cursiv și aproape voluptuos.

Am surîs. Am observat imediat că Mircea m-a văzut. Aș fi putut să interpretez că îi părea aproape rău, pentru că mi-a spus :

— Așa-i, Olga... Ne vom mai întîlni cine știe cînd și vom vorbi ca doi prieteni vechi despre trecut și ai să vezi lucrurile altfel.

«C'e melodramă ! mă gîndeam. Acum ajungem la Podul Grant» îl zăream. Acolo, am oprit. Jos, în fund, sub pod, treceau șinele lucioase, și pe ele vagoane. Fumul alb al unei locomotive care manevra se răzlețea lăptos pe fondul cenușiu. Se auzea numai fîșîitul locomotivei, încolo totul era nemișcat, cenușiu... podul înalt, casele, cerul. Dar dincolo de toate se simțeau depărtările și primăvara. Mircea a mai spus ceva, o frază despre gări, mi se pare. Mi-am strîns mîinile una-ntr-alta înfigîndu-mi unghiile în carne și i-am mulțumit lui Dumnezeu că trăiesc clipa asta. Mircea nu-mi mai părea atît de important, îl simțeam lîngă mine ca o rană care a durut și poate să mai doară, dar acum n-o simt. Dar să nu ne întoarcem. Bănuiam că întoarsă în oraș n-are să mai fie așa. Am să văd iar străzile pe unde am fugit să caut doctorul, camera mea cu medicamente pe noptieră, pe Ivi, pe Corina, pe mine în oglindă.

— Plecăm acum ? a întrebat Mircea.

— Da, m-am resemnat.

— Știi, trebuie să-l întîlnesc pe Ted la douăsprezece, a explicat.

«Știi că asta e o scenă de despărțire, mi-am spus pe

drum. Că alaltăieri te-ai omorît... Doamne, numai să nu afle Mircea asta», m-am înspăimîntat. Desigur, nu era prea vesel acum.

Uite orașul. Studenți care vin de la cursuri. Tramvaiele sînt ticsite de lumea ieșită la douăsprezece. Mircea claxonează mereu. Trei fete fardate tare, cu ghiozdane și băști, se dau la o parte rîzînd amuzate. Nu vreau să merg acasă. Mircea a cotit spre bulevard. Îl rog :

— Poți să mă duci pe Sărindar ?

(Cunoșteam acolo un ziarist care a insistat să-i fac o vizită. Mi-a făcut chiar o vagă curte.)

— Da, desigur, cu plăcere, a întors Mircea mașina.

Sărindarul era plin de lume grăbită. Se părea că toți sînt foarte ocupați. Era ceva și în afară de dragoste. Mi se părea grozav de stupid și banal lucrul care mă făcea să sufăr acum. Asta mi-a dat curaj în clipa cînd mașina a stopat în fața clădirii mari în formă de cazarmă. M-am dat jos, i-am dat mîna și am surîs. Mircea m-a privit blînd și grav. («Îi pare rău de mine», m-am gîndit.) Am surîs și i-am spus simplu (dacă ar fi fost cît de puțin teatral, nu mi-aș fi iertat-o niciodată) :

— Și totuși viața continuă.

Am trecut prin fața mașinii foarte încet, privind înainte, spre ușă. Am intrat pe ușa rotativă. Cineva care ieșea a împins-o. Am ajuns în hol. Era un ceas mare în față : douăsprezece și cinci. Văd și acum cadranul mare, alb, cu ramă rotundă cafenie și cu minutarele căzute greu pe cele două cifre romane : XII și I.

Nu știam unde e biroul ziaristului pe care îl căutam. L-am întrebat pe un portar înalt, în uniformă, și am fost foarte bucuroasă cînd mi-a spus că n-a plecat. Am urcat treptele repede. M-am lovit de un domn care cobora, i-am spus «pardon», și pentru că se uita foarte mirat, trezit din cine știe ce gînduri, i-am zîmbit.

L-am găsit la birou. S-a sculat, să mă primească, surîzîndu-mi prietenos. M-a poftit să șed, spunîndu-mi că nu se aștepta să-mi aduc aminte de el. A adăugat :

— Ai slăbit de cînd nu te-am mai văzut.

(L-am cunoscut înainte de Crăciun la unchiul Dem, cînd am fost cu Ivi să luăm cărți.) Surîdeam într-una și-i spuneam că am vrut demult să vin pe la redacție, că

acum am venit în hol să cumpăr o carte și că mi-am adus aminte de el.

— Ce carte? Pot să ți-o dau eu gratuit, s-a oferit.

Nu-mi aduceam aminte de nici un titlu de carte. I-am spus:

— Așa... nici eu nu știu... În definitiv trebuia să mă lași să găsesc un pretext, ar fi fost indiscret să-ți spun că am venit de acasă să te văd pe dumneata numai... («Doamne, ce stupidă sînt, de ce le spun toate acestea? !»)

Mi-era rușine de el cînd îl vedeam că e surizător și flatat de ceea ce îi spun.

— Acum am terminat, îmi vei da voie să te conduc...

Pe drum m-a întrebat dacă-i dau voie să mă mai vadă. I-am spus că mai vin eu pe la redacție. La poartă, cînd ne-am despărțit, mi-a ținut mîna într-a lui și m-a privit lung.

Cînd am ajuns sub poartă, m-am oprit o clipă. Apoi am început să urc treptele foarte încet, oprindu-mă pe fiecare. Ultimele trepte le-am urcat în goană. La ușă m-am oprit și mi-am ridicat mîna dreaptă cu mîna stîngă ca să sun. Mi s-a părut că trebuie să fac un efort grozav ca să apăs butonul. Am intrat așa de încet, că servitoarea m-a privit lung. Am deschis ușa de la cameră, am închis-o încet, am învîrtit cheia: să nu intre nimeni. Mi-am adus atunci aminte că trebuie să vină cu masa. Am sunat să-i spun să mi-o aducă mai tîrziu, cînd sun din nou, și să-mi aducă deocamdată jurnalul. După ce mi-a adus jurnalul am încuiat ușa iar, m-am dezbrăcat foarte încet și mi-am aranjat haina, pălăria, poșeta și mănușile ordonat ca niciodată. Apoi mi-am aranjat pernele pe divan în așa fel ca să stau răzimată comod. M-am așezat. Am simțit umplîndu-mi-se ochii de lacrimi, apoi se prelingeau pe obraji spre urechi și cădeau pe pernă. Le urmăream cum cad înăbușindu-se în catifea. Țineam ochii deschiși și fixam peretele. «Acum „sufăr"», mi-am spus, fără să reușesc să mă distrez. După aceea am început să citesc ziarul.

III

SINGURĂTATE

gazda. Acum stăteam pe strada General Florescu. Am dat anunțul la ziar menționînd că vreau să mă mut într-un cartier cît mai îndepărtat de Lascar Catargiu și Bulevardul Brătianu. Aici eram aproape de Lipscani, atmosfera era cu totul alta. Camera mea era la etajul al treilea, destul de mică ; în schimb aveam o gazdă tînără și simpatică și o terasă în dosul casei, de pe care se vedea peste curți și peste acoperișuri. Fata gazdei, elevă într-a treia de liceu, ștrengăriță și obraznică. Ne înțelegeam bine : stăteam toată ziua pe terasă urmărind scene de prin curți. Se vedea și un colț de stradă. Stăteam ore întregi uitîndu-mă cum se joacă un pisoi în curtea de alături. Vizavi un băiat-licean, care-i plăcea Edithei, exersa la vioară. În amurgurile calde, albastrul serii cădea ca un praf argintat, verdele pomilor de printre case se închidea, clinchetul tramvaielor se auzea tot mai distinct și Ati,

liceanul, exersa la vioară chinuit : do... do... mi... mi... re. re do... do... Tînguiala monotonă a vioarei avea nostalgii de cîntec de muezin. Apoi se aprindeau luminile, și Edith se ducea și se pleca deasupra cărții, pentru că se întorcea mama ei de la «Picadilly», unde-și petrecea toate după-mesele, și iar o certa. Eu mă așezam în colțul terasei (era în formă de vapor), în capătul cel mai îndepărtat, mă uitam cum se aprind luminile în case și stelele pe cer. După-masă mergeam de multe ori la cîte unul din cinematografele din cartier. Se juca acum în grădină. Gazda mea era văduvă și avea ceva avere. I se propuneau tot felul de partide, dar i se stricau totdeauna toate combinațiile. Toată ziua și-o petrecea cu un grup de mătuși bătrîne, iar seara, cînd venea cîte un domn să-i vorbească, mă coalizam cu Edith și-i făceam tot felul de mizerii. Ultimul, un angrosist de făină și cereale, i-a spus chiar că nu înțelege s-o mai întîlnească numai la cinematograf, însoțită de noi, și pentru că nu i-a satisfăcut cererea, s-a stricat și asta, spunea ea.

Mergeam foarte des pe Lipscani și-mi cumpăram tot felul de lucruri. Făceam dese drumuri la croitoreasă. Cu ajutorul gazdei mele am reușit să-mi fac lucruri mai drăguțe decît pînă atunci. Îmi părea bine, pentru că pregăteam încă o zi cînd să-mi iau revanșa. Eram încîntată că mă găseam acum mult maturizată ca fizic. Mi-am strîns părul, mi-am pensat sprîncenele și-am început să-mi dau genele cu rimel. Aveam un aer mult mai artificial, semănam mai mult cu tipul de femeie-manechin pe care eu și Ivi îl invidiam de atîta timp. Am observat și după privirile ce mi se adresau pe stradă.

Am început să ies cu Relu. Mergeam la «Lido» și mă plictiseam cum se plictisește probabil o femeie măritată demult, cu soțul ei. N-aveam ce să-i spun, mă enerva tot ce-mi spunea, toate gesturile lui, toată frumusețea lui de june-prim. Mă întorceam acasă devreme prin seara caldă, cu muzică peste tot. Dormeam cu fereastra deschisă și auzeam, pînă mă pierdeam în somn, muzica dintr-un restaurant de alături. Nu-mi trezea nici o nostalgie. O ascultam ceasuri întregi fără nici un regret și fără să sper nimic. Încercam uneori senzația curioasă că sînt foarte bătrînă. Nu mă imaginam îmbătrînită fizic,

dar mă simțeam devenind ca lucrurile vechi și prăfuite din case, ca un pian cu coadă, de exemplu, pe care sînt fotografii de rude demult moarte sau îmbătrînite, în rame de bronz cu îngerași, și buchete primite de domnișoara de altădată la ziua onomastică, pe care, de cîte ori se face curățenie, le strînge cu grije să nu se prefacă în praf. Aveam sentimentul că au trecut foarte mulți ani peste mine, că mi-au murit toți cei dragi, că muzica și primăvara de afară sînt pentru alți oameni, cei tineri acum...

O singură dată, cînd am traversat prin Piața Sfîntul Gheorghe, am văzut mașina sport a lui Ted venind. Probabil era și Mircea acolo. Eu aveam un sul lung în mînă. Am traversat prin fața mașinii, fără să mă grăbesc și fără să mă uit. Am observat de la prima privire că e supraîncărcată cu fete. Mi s-a oprit inima o clipă, dar după aceea nu s-a mai întîmplat nimic. N-aș fi vrut să-l văd pe Mircea, nici să stau de vorbă cu el.

N-am dat nici un examen. Prietena mea Edith a rămas și ea repetentă. A fost o zi viforoasă : mama ei a avut o criză de nervi, ea plîngea. A trecut și asta.

Într-o duminică după-masă, a venit Ivi pe la mine. Mi-a spus să mă grăbesc că mă așteaptă mașina jos. E Mircea cu ei. M-am îmbrăcat repede într-un taior alb. Tocurile foarte înalte, pe care le purtam datorită sfaturilor gazdei mele, mă jenau. Mă jena și faptul că Sieg, Mircea și Ted așteptau pe trotuar. Întîi a vorbit Mircea :

— De ce ți-ai smuls sprîncenele, Olga ? Și te fardezi așa de tare...

N-am răspuns. Am trecut în spate, între Mircea și Sieg, iar Ivi lîngă Ted, care conducea.

Mircea avea un aer foarte îngrijit acum, nu mai semăna nici el cu Mircea din iarnă, sau poate cu ceea ce a devenit Mircea în imaginația mea, de atunci. Era acum un tînăr domn care putea să placă oricărei femeiuști. În haine englezești și panama moale, cu pipă în colțul gurii, cu același aer țeapăn din iarnă, care acum însă nu mai lăsa să se întrevadă nimic dincolo de el, părea un «domn bine», pedant și snob, căruia îi mai lipsea o mașină sport elegantă și o femeie oxigenată în dreapta lui.

Mi-l simțeam străin ca și cînd l-aș fi cunoscut acum. Genele rimelate îmi făceau ochii mai mari, dar îmi înăs-

preau privirea. «Desigur, am un aer de păpușă seacă și proastă, m-am gîndit. Poate e mai bine așa. Trec în mașină alături de Mircea, în mașina asta pe care așteptasem de atîtea ori s-o văd pe străzile pe care trecem acum. Nu-i nimic trist, e așa de scarbăd totul, s-a întîmplat așa de simplu... Seamănă cu trotuarele, cu vitrinele, cu tramvaiele...»

Ne-am dus la Snagov. Apoi ceilalți s-au întors, și am rămas cu Mircea. Ne-am așezat la o masă pe malul lacului. Cînd am trecut printre șirurile de mese, Mircea a întrebat cu un ton care mi l-a apropiat (vorbea tot împleticit) :

— Sînt caraghios, am ceva nearanjat ?

L-am privit și i-am spus că nu.

— De ce ?

— Pentru că se uita lumea la noi.

Am surîs : Mircea nu era obișnuit să se uite lumea la mine. Eu, de cîteva săptămîni, mă obișnuiscm. Fardată, vag, cu părul scurt și zburlit și tocuri joase, nu atrăgeam atenția nimănui. A fost de ajuns să port rochii mai lungi și mai strîmte, tocuri foarte înalte și ciorapi foarte subțiri, și părul strîns în bucle la ceafă, ca să par altă femeie.

Cînd ne-am așezat, Mircea a repetat :

— De ce te-ai schimbat, Olga ? Erai altfel astă-iarnă. Acum nu mai ești cea mai dulce fată din lume.

Am răspuns simplu :

— Nici nu mai vreau să fiu.

Mircea a observat :

— Păcat. Voiam să-ți spun în ultima zi că dacă ar trebui să-mi comand un pat cu capete de înger, ți l-aș alege pe al tău drept model. Acum n-aș mai spune asta.

Era adevărat că nu mai semănam deloc cu ceea ce am fost acum cîteva luni. Am de altfel și un fizic care se pretează la schimbări mari. Dar nu era poate nimic precis ce se schimbase. Era mai mult o atmosferă nouă. Îmi reproșa Mircea că mă îmbrac mai puțin prost, că am părul aranjat ? L-am întrebat. Mi-a spus : «Nu !...» și m-a examinat... Nu putea nici el să-și dea seama ce-i.

Apoi a început să-mi vorbească despre cărți. Mi-a citat o frază din Camil Petrescu. «Și apăsînd țeava rece...» Îl regăseam, spunînd asta, pe Mircea cel care mi-a desco-

perit atîtea lucruri frumoase, mă simțeam plină de gratitudine pentru el. Spre seară am plecat spre casă. A insistat să rămîn cu el, să mergem la un restaurant. Mi-a spus că are nevoie de mine cu un ton aproape de cel de altădată, dar știam că m-aș înșela dacă l-aș interpreta în vreun fel. Am refuzat, m-am încăpățînat, deși n-aveam ce să fac la mine acasă.

*

La începutul lunii iulie, am plecat la Eforie, tot într-o tabără, pentru că păstrasem toată iarna amintirea zilelor petrecute în cort. Știam că Mircea pleacă la «Carmen Sylva» — mi-a spus Ivi și mi-a spus și el într-o zi cînd ne-am întîlnit din întîmplare pe stradă. Mircea mi-a spus că se bucură că vin și eu la mare, și că va veni să mă vadă.

În cinci iulie, pentru întîia dată am plecat spre faleza de pe malul mării cu sandale în picioare, cu pantaloni de pijama și șemizetă cu mînecile suflecate pînă la umeri și gulerul descheiat din toți nasturii. Era după-masă și era cald, toată lumea din tabără, care sosise mai înainte, dormea. Am coborît pe plajă la buvetă, apoi am mers prin nisip în jos spre Belona. Într-un loc unde plaja se îngusta și era o piatră mare și nimeni pe aproape, m-am urcat în vîrful pietrii și am început să mă uit la apă. Soarele mă ardea prin bluză, iar de jos, de la valurile care acopereau și descopereau nisipul alternativ, venea răcoare. Marea, albastră-verzuie, avea fîșii mai închise din loc în loc, ca niște fîșii de umbră. Se auzea un fel de zumzet molcom și plin în aer, și adierile de boare îmi resfirau părul de pe tîmpla stîngă spre ochi și-mi umfla șemizeta în partea dreaptă a pieptului. «O lună sau mai mult va dura asta», m-am gîndit, și mi-a părut foarte bine. Am plecat cînd a venit peste mine umbra malului și cînd, după ce am fost învelită de căldură, mă treceau acum fiori de răcoare.

Pe fata care era cu mine în cort o chema Iohana. Era de prin Ardeal, săsoaică. Întîi am încercat s-o imaginez după rochiile agățate în cuie, bătute la rîndul lor într-una din bîrnele care susțineau cortul. Avea foarte multe lucruri, toate în culori crude ce evitau nuanțele. N-avea nici una nimic caracteristic. Mi-am imaginat o

fată din acelea care a rămas acasă și se ocupă cu gospdăria și care are toate calitățile și defectele unei domnișoare. Ca fizic... brună probabil, cu părul tăiat scurt, poate frumușică, fără nimic excepțional. Pe cînd încercam să mi-o imaginez, a intrat Iohana. Înaltă și foarte subțire, poate părea mai înaltă decît era pentru că era așa de subțire, cu păr blond buclat, pieptănat puțin spre spate și revărsat pînă spre umeri, cum purta Greta Garbo mai demult. M-a întrebat :

— Dumneata ai venit azi la douăsprezece ? Te-am văzut în sufragerie.

I-am răspuns :

— Îmi pare bine că ești așa. Încercam să te imaginez și te-am imaginat altfel.

Mi-a spus că și ea m-a imaginat altfel sau, mai precis, îi era teamă să nu aibe o colegă de cort antipatică. Sosise aici de trei zile.

Nu era frumoasă deloc, dar avea ochi verzi foarte frumoși și nas în vînt, destul de regulat. Poate dantura o împiedeca să fie frumoasă : avea dinții cam mari și inegali. Am observat, privind-o mai bine, că nu mai părea chiar atît de tînără cum părea la întîia vedere, poate din cauza subțirimii și a părului blond și buclat.

Cînd m-am întors de la mare, un băiat așezat pe patul meu stătea de vorbă cu Iohana. S-a scuzat, ea mi l-a prezentat. Era un blond care semăna la ochi cu Napoleon.

Seara, m-au întrebat dacă nu vin cu ei la buvetă. Le-am spus că sînt prea obosită, că am să mă culc devreme.

Eram tot cu sandale și în pijama. Mi-am îmbrăcat pardesiul și am fugit din tabără. Corturile albe se înșirau liniștite, toată lumea era plecată sau dormea, se vedea în fund baraca de lemn unde era sufrageria, luminată de o lampă de petrol agățată lîngă bufet, și în fața sufrageriei un stîlp înalt în vîrful căruia se ridica dimineața steagul cu ceremonie și se lăsa seara cu aceeași ceremonie. Sus, în vîrf, ardea acum un bec. M-am dus pe faleză. Se auzea muzica de la buvetă și cea de la Cazinou, aceasta mai îndepărtată. M-am așezat pe o bancă, dincolo de buvetă, în umbră, cu fața spre mare. Am stat așa nu știu cît. Se vedeau departe, în golul negru, clipind lumini.

Erau bărci cu lampioane. La un moment dat am auzit un cîntec. Venea de departe, ca un zvon de placă de patefon cîntată cu un ac de cusut. În dreapta, la trei kilometri clipeau luminile Carmen Sylvei.

Anul trecut mergeam și eu să dansez. Undeva, în celălalt capăt al Europei, e o mare pe malul căreia stăteam altădată cu Peter. Poate Peter e acum acolo, în casa aceea albă, cu peluză în față. Holul e luminat — se primește lume. Era undeva jos, pe plajă, în fața casei, un coș în care m-am ascuns. Și la cîțiva kilometri, în mare, zăcea epava Niobe-lui. Aici, în marea asta de sud, și seara era mai caldă, muzica mai languroasă, aerul mai greu. La un capăt al acestei mări trece drumul spre Orient. Îmi închipuiam acolo ținuturi în care viața curge mai încet, în care toate se uită, se îngroapă în soare.

Nu era lună, dar clipeau foarte multe stele pe cer. La Peter, desigur, e altă parte de cer. Sau, chiar dacă e acesta, îl vede altfel. Dacă Peter se uită cumva la steaua la care mă uit eu acum, va ști că m-am gîndit la el. «Ce departe și pentru totdeauna pierdut e Peter!», m-am gîndit. Și nu mi-a părut rău. La buvetă se cînta *Ein Roman ist die Liebe*. O știam de anul trecut, dintr-o seară cînd am dansat la Cazinou. A fost o seară de nostalgie suportabilă, căreia îi păstram o amintire frumoasă. Nici de Peter nu mi-a părut rău că n-am să-l mai văd, nici de ce s-a întîmplat cu Mircea, de nimic.

*

Am încercat să merg la plajă cu Iohana, dar n-aveam răbdare să stau în soare. Mă mărgineam să trec o dată spre buvetă și înapoi. Chiar în costum de baie, eram privită mult mai mult decît anul trecut. Relu a venit și el la mare; mi-a spus că m-am schimbat foarte mult, că anul trecut eram o fetiță. Nu știa nici el de ce.

— Ai un aer mai sigur de tine acum, ești mai felină, sau nu știu cum să-ți spun așa... mai «dată dracului».

— Tot tîmpit ai rămas Relu, i-am răspuns brutal, ca să nu par impresionată de ceea ce mi-a spus.

Iohana circula întotdeauna cu mai mulți băieți dintre care și acela pe care mi-l prezentase în cort. Într-o zi, pe cînd stăteam la buvetă, numai noi, și beam citronade,

mi-a oferit o țigară. I-am spus că nu fumez, dar că aș vrea să învăț pentru că am simțit de multe ori că aș fi avut nevoie să fac ceva în genul fumatului și ronțăiam atunci bomboane sau prăjituri tari. Mi-a spus că întîia țigară e foarte rea, s-ar putea să am amețeli sau să-mi vie greață. Am încercat totuși. Mai încercasem o dată înainte cu vreo doi ani, dar am înghițit fumul și n-a mai ieșit. Acum l-am inspirat adînc și l-am văzut ieșind fără să am nici o senzație deosebită. Iohana mă privea curioasă. După vreo trei fumuri am început să amețesc cum am amețit în seara de Anul Nou la Ivi. Vedeam totul în jurul meu cînd ca într-o oglindă proastă, cînd foarte conturat, mai conturat chiar decît în stare normală. Am încercat să surîd fără să știu precis dacă surîsul meu n-a fost un rînjet, pentru că nu-mi mai stăpîneam sigur nici un mușchi.

— Deocamdată m-am îmbătat, Iohana. Dacă vrei să mergem, lasă-mă să merg înainte, am să merg repede și probabil n-are să mi se întîmple nimic.

Am mai rugat-o să plătească ea, ca să nu-mi mai complic programul. Am stins țigara foarte corect în scrumieră și m-am ridicat, am sărit cele trei trepte, în nisip, am trecut foarte exact printre corturi (totul mi se părea problemă de geometrie) și am ajuns pe mal. Zgomotul lumii de pe plajă și al valurilor îmi ajungea în urechi foarte ciudat, îl auzeam pentru întîia dată ca un zgomot venind dinafară — pînă atunci mi se părea integrat în atmosferă, cum eram și eu. Amețeala mea — poate și pentru că îmi dădeam toată silința să mă port cît mai corect, ca să mi-o ascund — mă situa undeva în afară de scenă, de unde toate lucrurile mi se păreau altfel, așa cum cîteodată, din întîmplare, vezi pentru întîia dată unele obiecte pe lîngă care ai trecut ani întregi fără să-ți dai seama de altceva decît că ocupă un loc în spațiu.

De atunci am început să fumez. Trei sferturi din zi eram în starea asta. Dimineața mă sculam destul de tîrziu pentru că stăteam seara mult. Îmi luam seara țigări cu mine și mă duceam pe malul mării unde mă așezam pe niște trepte de lemn ce coborau pe plajă, pe care, la ora asta, nu mai cobora aproape nimeni. Cu spatele întoarsă spre luminele vilelor și-a buvetei și Ca-

zinoului, vedeam numai întunericul în față, în care plaja albă se-ntindea ca o lamă de sabie. Dincolo de ea vuiau valurile, pînă foarte departe. La capătul pe care nu-l vedeam era largul mării, numai valuri de culoarea cernelii, ce se rostogoleau unele peste altele. Încercam să mă imaginez pe puntea unui vapor. Eram numai eu sus, și pe întunericul cerului și a mării se desena fin albul grilajului ce înconjura puntea. Îmi închipuiam totul lăsat pentru totdeauna în urmă și respiram adînc, cu ochii închiși. Făceam foarte multe planuri. Să nu mai depind de Géza-baci. Să nu mă mai întorc în București, să nu-l mai văd pe Mircea, să nu mai am nevoie de nimeni niciodată. Mi se părea că încep să simt un lucru de care mi-a vorbit Mircea odată, n-aș vrea să-l numesc literar, un fel de «voluptate a singurătății», și nu știu cum aș putea să descriu starea mea de atunci.

Am început să evit, la început, să merg seara la dans și ziua la plajă, fără să știu precis de ce. Mai tîrziu o făceam pentru că îmi plăcea să nu fie nimeni lîngă mine. Nu mă plictiseam niciodată și nu mi se mai părea că îmi pierd timpul, cum se întîmpla pe vremea cînd așteptam să-l întîlnesc pe Peter sau pe Mircea. Am început să descoper o mulțime de lucruri. Cînd mergeam după-masă în jos pe mal, spre sfîrșitul Eforiei dinspre Constanța, regăseam largul albastru cu un fel de bucurie cu care nu îndrăzneam să-l regăsesc pe vreun om vreodată. Mă așezam pe pămînt, în iarbă, cu picioarele atîrnîndu-mi deasupra plajei și nu mă ridicam pînă nu simțeam bulgării și ierburile de sub mine înțepîndu-mă dureros. Atunci mă întorceam pe faleza plină de lume cu rochii de plajă țipătoare și cu sandale cu tocuri înalte, fără să mă întreb cum sînt și ce impresie fac, cum făceam anul trecut, apoi mă întorceam în tabără, unde de obicei se jucau meciuri de volei.

Uneori rămîneam seara în tabără, în fața cortului, cu un pachet de țigări și cu o cutie de chibrituri. Se vedeau corturile albe, care dădeau locului ceva arab, salcîmii plantați de curînd își proiectau umbrele deasupra lor, la lumina din vîrful stîlpului. În stînga se deschidea un cîmp, departe se vedeau corturile altei tabere și cîteva felinare înalte. Din cînd în cînd trecea cîte un tren din-

spre Constanța, cu vagoanele ca niște cutii trăgînd alături un șir de pătrate luminoase de la ferestre, și își răspîndea fumul lăptos peste întunerec. Zgomotul de fierărie turbura o clipă liniștea, apoi rămînea iar noaptea lungă, caldă și tristă. La sfîrșit mi-era foarte somn, mi-era gura amară de țigări și simțeam în creier un fel de gust de făină. Mă culcam și adormeam repede.

Intr-o seară, pe la opt, pe cînd mă duceam spre masă, a venit secretarul taberei să-mi spună că mă caută cineva. Era șoferul lui Ted, care mi-a spus că mă așteaptă domnul avocat Gane la Cazinou. Voiam să mă duc cum eram, dar mi-am adus aminte că nu-i plac pijamalele. Mi-am luat un taior alb și niște sandale. Obișnuită să merg cu pași mari și fără tocuri, mă simțeam stingherită.

Mircea era la jocuri. A fost o revedere destul de rece în aparență. L-am întrebat de unde îmi știa adresa și mi-a spus că de la Ivi. A încercat să-mi atragă atenția asupra fizionomiilor jucătorilor. Nu reușeau să mă intereseze. I-am spus. Nu mă simțeam bine între atîta lume și-mi părea aproape rău că în seara asta trebuie să stau, probabil, cu Mircea. L-am rugat să-mi dea o țigară. S-a mirat.

— De cînd fumezi ?

— De cîteva zile.

Apoi am plecat. Mi-a propus să mergem la Carmen Sylva, vrea să-mi arate o femeie foarte drăguță.

— Mi-a vorbit Sieg de ea, i-am răspuns.

A rămas surprins.

— Cum, ți-a vorbit Sieg ceva ? Ce ? Vreau să văd dacă a spus adevărul.

— Că îți place, Mircea.

— A făcut o indiscreție Sieg, s-a întunecat Mircea. (Voia să mă menajeze.) În orice caz ți-aș fi spus și eu. Îmi place așa... ca estet. E ca o marchiză de porțelan.

Am intrat în cîmp. Apoi în Carmen Sylva. Ne-am oprit în fața «Grădinii Popovici». Am ales o masă aproape de locul de dans. După cîteva clipe, în care părea că n-a observat nimic în jur, Mircea mi-a atras atenția :

— În dreapta ta, a doua masă, în capul mesei.

Am stat cîteva clipe apoi am privit la întîmplare. Mi-a părut bine că nu era ceea ce mi-am închipuit cînd

mi-a spus Ivi că «îl interesează o cucoană». Era într-adevăr fină, cu ochi albaştri, cu chip copilăresc şi părul blond-cenuşiu pieptănat cu cărare într-o parte şi tăiat drept, puţin buclat, ca la şcolăriţe. Purta o rochie albă cu un guleraş de şemizetă, încheiată în nasturi. I-am spus că pare de şaptesprezece ani. Am observat că mă priveşte şi ea lung, apoi şi-a muşcat buzele şi a încercat stîngaci să se uite în altă parte, ceea ce îi dădea un aer şi mai copilăresc. I-am spus lui Mircea că-mi place. «Are întrucîtva genul meu de anul trecut, de cînd m-a cunoscut Mircea», m-am gîndit.

Am văzut-o apoi dansînd. Se uita din cînd în cînd pe furiş spre noi. Avea un fel de adolescenţă nu atît în figură şi gesturi, cît, dincolo de toate astea, în ceva ce nu se putea lămuri. Poate în ochii albaştri foarte transparenţi, gravi şi trişti chiar cînd rîdea, dar cu un fel de gravitate de copil bătrîn.

După aceea a plecat. Am văzut din ea ultima dată o rochie albă dispărînd în întunericul de după chioşcul de dans. Mircea mi-a spus :

— Vreau să beau în seara asta pentru doamna cu camelii. Vrei ? Mi se pare că ţi-a plăcut şi ţie.

Am aprobat.

— Mergem la o cîrciumă pe plajă, mi-a propus cu aer de conspirator.

M-a luat la braţ. Am coborît spre mare, printre tufe şi arbuşti, într-un întuneric complet. L-am rugat să fugim pentru că mi-i frică.

— Ţi-e teamă de moarte ? a rîs Mircea.

Am răspuns «da» şi, fără să vreau, mi-am adus aminte cît de altfel gîndeam în ziua cînd conducea Mircea pe malul Dîmboviţei şi maşina derapa din cauza noroiului, ce mult doream să se întîmple un accident. Pentru că nu voia să fugă, l-am tras după mine.

Jos nu era nimeni. Cîteva mese în nisipul plăjii, lîngă peretele malului o baracă de lemn de tavanul căreia era atîrnată o lampă. Oamenilor care stăteau dincoace de ea li se vedeau numai siluetele negre. A venit unul în şorţ alb, cu şervetul pe mînă, să ia comanda.

Lîngă noi marea vuia lugubru, era întuneric beznă, se părea că n-are să mai vină nimeni în afară de noi,

și siluetele negre se mișcau fantomatic, proiectate uriaș pe pereții barăcii de lampa cu petrol.

Mircea m-a întrebat de ce nu vorbesc. I-am spus că mi-e somn și rău. S-a ridicat numaidecît, probabil nu mai avea nici el chef ;

— Atunci hai să te duc să te culci.

Am protestat jenată, în cele din urmă am acceptat. Am urcat iar prin întuneric pînă am ajuns la mașină. Șoferul dormea. L-a trezit. I-a spus să treacă în fund, conduce el. Am insistat să nu conducă : Mircea era miop și drumul întunecos. A rîs cu rîsul rău pe care i l-am auzit odată foarte demult și mi-a ordonat să trec lîngă el.

M-a lăsat în dosul taberei, după ce mi-a spus că are să mai vină tot pe la ora opt, și că dacă nu vine pînă la nouă, nu mai trebuie să-l aștept.

M-am culcat, pentru întîia dată de cînd eram la Eforie, abătută. Am mai auzit fluierul prelung al păzitorului de noapte, m-am gîndit la femeia blondă de la «Popovici»...

*

A venit abia după o săptămînă, pretinzînd că m-a căutat de mai multe ori și n-a dat de mine. Plecasem după ora nouă, de cîteva ori, era adevărat.

— Tu mi-ai spus că dacă nu vii pînă la nouă...

— Da, a fost vina mea, a recunoscut Mircea. Nu face nimic.

Nu văzusem că mai e cineva în mașină. M-a chemat.

— Uite, îți prezint pe prietenul meu Mihai. Vrem să mergem la Constanța. Nu vrei s-o iei și pe Iohana ? Mi-ai vorbit de ea cu atîta entuziasm atunci seara.

M-am dus s-o caut pe Iohana, care se pregătea să se ducă la Cazinou. Am insistat, în cele din urmă a primit. Am convins-o să-și ia o rochie care mi se părea mai de gust, albastră cu un fel de eșarfă roșie cu buline albe. Mie mi-a făcut loc lîngă prietenul lui în față, el a trecut în spate cu Iohana. Prietenul lui, pe care nu puteam să-l văd deslușit în întuneric, părea să fie foarte înalt și puternic. În orice caz era bine îmbrăcat — nu spilcuit — și avea un cap cu nas acvilin, ca de efigie. Îi priveam mîna de pe volan, enormă. A început să mărească viteza. Am ajuns la optzeci... L-am auzit pe Mircea :

— Mai încet, îi strici mașina lui Ted și ne nenorocește...

Mihai și-a plecat capul mare spre mine, uitîndu-se tot înainte.

— Și dumitale ți-i frică ?

— Nu. Mie îmi place.

Drept replică a accelerat, mergeam din ce în ce mai repede, pînă cînd, la un șanț, m-am lovit cu capul de sus, atunci a zîmbit și a revenit la viteza obișnuită. M-am uitat în spate să văd ce zice Mircea, și mi s-a părut că Iohana e răzimată de el.

Cînd ne-am dat jos la Mamaia, la Cazinou, am văzut pentru întîia dată ce înalt e prietenul lui Mircea, îi ajungeam pînă la umăr, deși sînt și eu destul de înaltă.

Seara a fost destul de plictisitoare, Iohana nu vorbea deloc, se juca cu paiul de la vermut — părea nemulțumită de ceva, — Mihai privea spre terenul de dans fără să ne observe pe nici unul din noi. Cînd îl credeam mai absent, s-a întors spre mine și m-a invitat la dans. Niciodată n-am mai dansat cu un bărbat așa de înalt ; nu vedeam nimic decît reverul gri al hainei de ștofă englezească în care intram cu nasul.

Mircea a propus să ne ducem pe plajă. Eu am vrut să mă duc pe ponton. Mihai a venit cu mine. Mircea se plimba cu Iohana în jos pe mal — am văzut rochia bleu a Iohanei și pantalonii albi ai lui Mircea, depărtîndu-se. Mihai aștepta să-i vorbesc. Pentru că tăceam, mi-a spus :

— Uite ce frumos se văd luminile.

Am profitat de ocazie să-i fac o poveste cu lumini. Cele multe la un loc erau un bal. Una mică, depărtată, era o tînără cucoană ce mergea și ea la bal grăbită. Una mai mare și mai la o parte era soțul ce o urmărea gelos. Si am continuat vreun sfert de oră, îmbinînd povestea la întîmplare și gîndindu-mă tot timpul la Mircea și la Iohana. Tot așa îi spusesem și lui Relu, într-o zi, o poveste cu o găină albă de care celelalte găini pestrițe își băteau joc din invidie. Cred că nu era nimic mai plictisitor decît poveștile astea pe care le inventam ca să evit orice altă conversație.

Cînd i-am propus lui Mihai să mergem să-l căutăm pe Mircea, a aprobat. Cum mă înfundam în nisip, m-a luat la barț, ridicîndu-mă de cîte ori mă simțea cufundîndu-mă.

Mircea și Iohana erau așezați în niște coșuri la mare distanță. Mircea s-a grăbit să insinueze :

— Ce-i cu voi de v-ați izolat ? !

Mihai a răspuns cu o voce bărbătească și melodioasă :

— Mi se pare că voi v-ați izolat.

După aceea ne-am dus la o cîrciumă cu lăutari. A fost întîia dată cînd mergeam într-un asemenea local. Am promis că voi bea opt pahare de Cointreau fără să am nimic. Mihai pretindea că după cinci sînt gata.

Iohana nu bea. Zîmbea silit și nu vorbea. Mă simțeam responsabilă față de ea și am întrebat-o dacă vrea să se întoarcă la Eforie. A protestat. De altfel, Mircea nici nu vrea să audă de așa ceva, bea un Cointreau după celălalt și a adus țiganii să-i cînte la masă. Șeful lor era gras și jovial și-l asculta pe Mircea cu multă răbdare, ca un doctor ce știe cum să se poarte cu pacienții, fredonîndu-i la ureche începuturile cîntecelor pe care le voia.

Am băut opt Cointreau-uri. Vorbeam încă foarte clar, dar îmi era greu să vorbesc. Acum mă simțeam foarte nedreptățită de viață și găseam că aș avea motive să fiu foarte nenorocită. Mihai își ținea mîna pe speteaza scaunului meu, privindu-mă cu bunăvoință, Mircea și-a trecut mîinile prin păr zburlindu-l din spate înspre față, îi stătea acum creț, avea fața congestionată și ochii jucăuși. Îmi surîdea stupid. Am luat țigara pe care o pusesem pe marginea scrumierei și am apăsat-o pe mînă. După ea s-a ridicat o băsică albă. Dar nu mă durea. Nu mă durea nimic. Parcă plutea în aer toată zădărnicia tuturor lucrurilor, mă simțeam și-l simțeam și pe Mircea definitiv căzuți la fund.

Cînd am mers spre casă, Mircea ținea cu orice preț să conducă. Mihai și cu mine am trecut în spate. Mihai m-a întrebat dacă sînt îndrăgostită de Mircea. Atunci, în starea în care eram, nu m-a mirat întrebarea asta. I-am răspuns că nu. A răspuns numai : «Bine». Apoi m-a întrebat cînd mă mai vede. Ajunsesem deja la tabără. Mircea îi ajuta Iohanei să coboare. Era dimineața și desigur fardul venea acum foarte urît (am dedus după Iohana) : roșul, în lumina asta, părea negru, și fețele noastre erau ca de hornari mînjiți. I-am spus lui Mihai :

— Dacă vrei să mă mai vezi, vino cu Mircea.

Apoi l-am întrebat pe Mircea cînd mai vine. Mircea, cu toate că a condus mașina corect, era încă buimăcit. Mi-a răspuns :

— Azi, mîine... vom vedea.

*

Am dormit pînă tîrziu și m-am sculat foarte mahmură. Iohana a fost la plajă, dar era somnoroasă. Am rugat-o să mă ierte și m-a liniștit că nu face nimic, a amuzat-o, a fost pentru ea ceva nou. Dar că îi place mult mai mult Mihai decît Mircea. «Mircea vorbește curios, nu înțelegi ce vrea să spună, pozează».

*

A venit Relu. Era seara, după cină, mă plimbam printre corturi (nu mai îndrăzneam să mă îndepărtez de tabără, de teamă să nu vină Mircea între timp și să nu mă găsească). M-a invitat la dans și i-am spus că nu plec din tabără cu nici un preț. Atunci ne-am plimbat prin fața sufrageriei, unde cînta un patefon și mai stătea lumea de vorbă. A început să-mi povestească de un ofițer de marină, că «a făcut un coup de foudre» pentru mine. Ca să schimb vorba, l-am rugat să-mi vorbească de afacerea Skoda, pe care pretindea că o cunoaște sub adevărata ei lumină de la un frate al lui deputat, și am ascultat pînă la sfîrșit, atentă, în afară de clipele cînd mi se părea că se apropie vreo mașină. Apoi a plecat și am rămas singură. Iohana nu era în cort. M-am așezat jos, în fața cortului, pe o pernă, și am stat pînă tîrziu de tot, fumînd. Peste liniștea Eforiei se auzeau muzicile departe. În fața mea, în iarbă, sărea din cînd în cînd cîte o broască, foșnind, apoi era iar tăcere și nemișcare.

Într-o altă seară, plictisită să mai aștept, m-am dus cu Relu la buvetă. În alt decor eram tot ca la «Lido», plictisiți, neavînd ce să vorbim. M-am uitat în jur. La cîteva mese înaintea noastră era doamna de la Carmen Sylva. Îmbrăcată în bleu, părea mult mai frumoasă dar mai puțin interesantă. Avea părul făcut bucle, — se vedea că a trecut pe la coafor, nu mai era pieptănat ca la

școlărițe, — și un turban alb. L-am rugat pe Relu să danseze cu mine ca să pot s-o văd mai de aproape. Era cu un domn întors cu spatele spre noi. Cînd am trecut pe lîngă ei, l-am recunoscut pe Mircea. Îl trăgeam instinctiv pe Relu în partea cealaltă a pătratului, de unde nu puteam fi văzută de la masa lui Mircea. Cînd ne-am întors, nu mai erau acolo. L-am rugat să plecăm și noi, i-am spus că vreau să urmăresc pe cineva ca să-l tachinez după aceea. Mașina lui Ted, cu care venise Mircea, staționa în fața Cazinoului, dar Mircea nu era nici la Cazinou. Atunci am mers pe faleză spre «Belonna», și am zărit pe o bancă, cu fața spre mare, pe care am stat și eu de atîtea ori, o pereche. Am recunoscut costumul albastru al doamnei. Relu mi-a spus :

— Pe domnul acesta l-am cunoscut și eu, nu ? E nostimă femeia și are avantajul că e și divorțată... O cunosc.

L-am întrebat cum e. Mi-a răspuns, insinuînd, că «relativ serioasă, dar foarte proastă». Ne-am așezat pe o bancă mai departe, și Relu mi-a propus :

— Hai să fim și noi tandri, și a vrut să-mi petreacă brațul după talie.

M-am ferit, apoi i-am tras o palmă, am sărit peste zid și am fugit. A venit după mine. În clipa aceea s-au ridicat și Mircea cu partenera lui.

N-am mai vorbit deloc. Relu mă tachina.

A doua zi, spre seară, pe faleză, l-am întîlnit pe Mircea. Avea o șemizetă bleumarin, pantaloni albi și niște pete vizibile pe gît.

Mi-a spus, cum am ajuns față în față, luîndu-mi-o înainte :

— Arăți foarte prost azi, parcă n-ai fi dormit toată noaptea.

Am răspuns obraznic :

— Eu am dormit foarte bine. Și nu găsesc că arăt prost.

— N-ai gust la bărbați, a continuat Mircea. Nu-mi place noul tău flirt.

— Care flirt ? Era Relu — l-ai cunoscut doar astă-toamnă, am continuat să răspund agresiv, furioasă nu știu de ce de cîte ori îi priveam gîtul.

Ne-am plimbat pe faleză fără să vorbim aproape nimic. Mi-a spus că-i plictisit și că vrea să plece la București.

*

După cîteva zile a venit la Eforie să mă ia la Carmen Sylva. Sosise și Ted în după-masa aceea, stăteau într-o cameră. S-a propus să mergem la ei la vilă, pentru că și-au improvizat o ruletă sui-generis. Era și Mihai, care pierduse tot timpul. L-am sfătuit să pună pe șaptesprezece și a cîștigat. Mai erau cîțiva băieți și flirtul unuia din ei, o fată oxigenată căreia i se vedea părul negru crescut la cărare. Au adus vin și sandvișuri. Am stat urcată pe fereastră, privind mai mult afară decît înăuntru, iar Mircea, plictisit, s-a întins pe pat. Au aprins o veioză și s-au întins pe paturi, apoi au început să povestească anecdote stupide. Am stat în fereastră, simțind cum se face din ce în ce mai frig, cum înaintează noaptea, cum cerul devine mai înalt. Stăteam așezată în profil, cu spatele și vîrfurile pantofilor în cadru. Au venit pe rînd să mă cheme cu ei și am răspuns, cît am putut de politicoasă, că prefer să stau în fereastră ; am cerut numai din timp în timp cîte ceva să mă învelesc, pentru că din ce eram mai obosită mi-era mai frig. Cînd m-am simțit foarte obosită și în curte au început să se limpezească acoperișurile cîtorva barăci, și dincolo, după vile, cerul era mai deschis, l-am zărit pe Mircea dormind cu fața în jos. Ceilalți fumau. Fața fetei era răvășită de nesomn. Desigur și a mea. Cineva a avut o idee : i-a vîrît lui Mircea un stilou la spate, cum se introduce, probabil, termometrul. Am sărit de pe fereastră, aruncîndu-mi toate învelișurile, am luat stiloul și l-am aruncat pe masă. M-am trezit cu toate privirile ațintite asupra mea. Probabil între timp au și uitat de mine. L-am rugat pe Ted — cu o voce mult mai puțin vehementă decît gestul, ca să-l atenuez — să mă ducă la Eforie, pentru că mi-e foarte somn. Au spus și ceilalți că pleacă. Mircea s-a trezit, ne-a privit în treacăt, dușmănos, și a exclamat, plictisit, ca pentru sine :

— Stupidă noapte !

Am ieșit din cameră, umili ca niște căței. Eram și eu în rînd și mă simțeam umilită de tot ce s-a întîmplat.

*

Pe la mijlocul lunii august a plecat Mircea. Înainte cu o seară a fost să mă ia la Carmen Sylva. În ajun plouase și era mai frig. L-am întrebat ce mai face doamna cu camelii și mi-a răspuns că s-a terminat cu ea. Aș fi putut să-mi dau seama după genul filosofării lui Mircea din ziua aceea. Mi-a spus :

— Mi-am făcut un fel de teorie a capacelor. Fiecare capac își găsește cîte o pereche — și pleacă două cîte două. Rămîne doar cîte unul singur. Așa sînt și oamenii. Toți sînt niște larve, toți se împerechează. Apoi : Nu-s deloc interesante femeile, Olga, nu-i absolut nimic interesant și sînt groaznic de plictisit. Cu doamna cu camelii s-a întîlnit ieri. Purta o pijama. Era vreme friguroasă, mi-a explicat. A plîns... în fine, a fost o scenă. N-o mai văd. Mîine plec la București.

— Din cauza asta ? am întrebat imprudent.

— Aș, s-a supărat, așa mă cunoști tu ? !

Am fost a doua zi să-l conduc, cu mașina, la Constanța. Era și Mihai. Pe drum Mihai a cîntat *O sole mio*. Avea o voce frumoasă, caldă. Eu vedeam cîmpul pînă în cele mai mici detalii, cum observam uneori gara cînd mă despărțeam de Peter — dar fără nici un fel de coerență. La Constanța am stat cîtva timp la o masă lîngă mare, pe terasa Cazinoului. Mi-a adus la vermut un mănunchi de paie pe care le rupeam în bucăți și le aruncam în mare. Mihai avea o discuție cu Mircea, voia să-i demonstreze că orgoliul și egocentrismul lui au ceva copilăresc. Îi demonstra că a rămas cu psihologia din adolescență, cînd se jucau de-a regii și credeau că vor schimba fața lumii. Că mai tîrziu fiecare copil își dă seama că lucrurile nu-s chiar așa. Că Mircea a rămas așa pentru că a cunoscut prea puțini oameni și pentru că a refuzat să cunoască oamenii din jurul lui. Mihai mă enerva. Îl priveam ostil. Mircea încerca să se justifice, și asta mă umilea pentru el. Am intervenit cu ce mi-a venit pe buze :

— Priviți, în barca aceea un marinar cu păr lung...

Era o fată, știam, cu șapcă de ofițer. Fusese atît de stupid ceea ce am spus, că n-am fost socotită de bună-credință. Mircea a surîs vag. Înțelesese — și i-am fost recunoscătoare pentru surîsul acesta nestăpînit îndeajuns. Mihai, plictisit, n-a mai continuat.

Cînd am ajuns la gară, Mircea mi-a dat o țigară din care a tras un singur fum. Am fumat-o mai departe, apoi am stins-o și am vrut s-o arunc. Atunci am șovăit, în cele din urmă am vîrît-o în poșetă.

De pe treptele vagonului, Mircea mi s-a adresat:

— Îmi pare rău că nu m-am gîndit mai înainte, să-ți iau și ție bilet, să vii cu mine pînă la București. Ar fi fost o seară plăcută. Am fi călătorit în vagonul-restaurant, am fi stat de vorbă și ți-aș fi dat cîte Cointreau-uri ai fi vrut.

Îmi părea și mie rău. Cînd a plecat trenul l-am văzut pe Mircea privindu-ne bun, simplu, cu un fel de melancolie naivă din capul treptelor. Apoi a intrat. Am rămas cu Mihai pe peron. Voiam să-i spun ceva, dar nu puteam fiindcă îmi venea să plîng. Mi se părea acum așa de fără de rost să mă întorc la Eforie, ca și cînd ar fi fost toamnă tîrziu acolo și toată lumea plecată. Am avut impresia asta și cînd m-am oprit în fața taberei. Era așa de pustiu totul, și felinarele rare cu lumină slabă gata să se stingă... Mihai m-a invitat fără convingere la Carmen Sylva. Am refuzat.

*

De-acum puteam să merg oriunde, nu mai așteptam să vină Mircea. Totuși claxoanele mașinilor mă mai tulburau, fiindcă uitam că Mircea a plecat.

Am încercat să-mi prelungesc șederea cît mai mult, ca să nu fiu nevoită să mă întorc la mine acasă, să pot să merg de-a dreptul la București.

M-a hotărît să plec faptul că spre sfîrșitul lunii a început să plouă. Umblam învelită în trenci, cu basc în cap. Mergeam, prin aburii ce stăteau în aer ca o ceață, pe faleza goală, lustruită de ploaie, spre «Belonna». Începeam să mă obișnuiesc cu Eforia altfel decît ca venită

în vilegiatură. M-am gîndit să caut o posibilitate să plec undeva într-un sat pe malul mării și să trăiesc toată viața mea în atmosfera asta. Puteam să mă așez pe băncile ude, învelită în trenciul gros, cu gulerul ridicat, și să privesc marea. Era cenușie cu vagi nuanțe de bleu de oțel. Orizontul se pierdea în fum. Valurile băteau malurile spumos, toată plaja era udă. Închideam ochii și o ascultam cum sună ca și cînd s-ar goli cîte un vas de apă în altul, nesfîrșit. Sunetul ritmic mă liniștea, era ceva în fața mea ce mă făcea să-mi pară toate necazurile mele fără importanță. Era ceva în imensitatea mării ca în imensitatea vremii, ce nivela, ducea la vale, acoperea de uitare tot.

*

Am plecat, în sfîrșit, în douăzeci și nouă septembrie fără să privesc în urmă nici o clipă : citeam *Realitatea ilustrată* și mă uitam din cînd în cînd la bagajele care au rămas afară, între uși, fiindcă n-au mai avut loc în compartiment.

*

L-am întîlnit pe Mircea curînd. I-am telefonat și am ieșit cu el. După miezul nopții am ajuns într-o cîrciumă dintr-un subsol, cu lumină roșie și cu oameni zburliți, cu gulere răsfrînte și cu tîmplele în pumni. Cînta o muzică rusească. La început atmosfera asta mi-a plăcut. Am mers din ce în ce mai des acolo, și fără Mircea. Stăteam foarte puțin la mine acasă. Mă întorceam spre ziuă și mă sculam tîrziu. Toate lunile acestea n-au fost decît un șir de nopți petrecute așa. Uneori venea o chelneriță grasă, căreia Mircea i-a dat un bacșiș mare în prima seară, să-mi spună confidențial :

— Ieri a fost «domnul» pe-aici.

Uneori mi se părea că pot să nu-l mai văd. Treceau cîteva zile, o dată au trecut chiar două săptămîni. Apoi mi-era de-ajuns să-l zăresc o dată, de departe, sau să-mi vorbească cineva de el, pentru ca să-i telefonez peste tot unde aș fi putut să-l găsesc, nervoasă, nerăbdătoare. După ce nu ne vedeam cîteva zile, Mircea îmi povestea de obi-

cei de cîte o nouă descoperire : «O femeie admirabilă care ți-ar place și ție».

Din vremea aceea nu reținînimic precis, nimic important. Într-o seară, cînd m-am gîndit, am roșit totuși. O prietenă de-a mea, provincială, mi-a cerut să-i cînt *În taverna din port*. Ceva cu : «viciul mi-a muiat grumajii, anii mi-au grimat obrajii...» și «sînt doar marfă pentru pleavă, biată epavă scoasă din uz...»

O examinam pe cînd cîntam. Privea undeva într-un punct dincolo de ziduri, cu o expresie de Marlene Dietrich în *Îngerul albastru*, care-i dădea feței ei copilăroase un aer foarte comic. Am încercat să-mi aduc aminte de mine astă-iarnă. M-am revăzut cu sprîncenele trase spre tîmple, cu buzele fardate tare, sprijinindu-mi capul de brațul pus cu cotul pe masă, pe la ora patru dimineața. Eram atît de obosită de veghe și de alcool, încît mi se părea că la cea mai mică mișcare am să mă prăbușesc ca o casă de carton care e arsă toată dar își păstrează încă forma. Cineva din dreapta mea îmi spune :

— Îți place ție atmosfera asta ? Crezi tu că asta-i o realizare a ta, că asta dezleagă ceva ? Faci literatură proastă cu tine, dragă Olga, și-i păcat.

Drept răspuns l-am privit lung, am dat din umeri surîzînd și am revenit după aceea la poziția de mai înainte, așa cum ar face o femeie fatală la cinematograf.

Atunci, dădeam semnificații mari fiecărei clipe, mă urmăream cum mă copleșește oboseala și un fel de gust coclit, cu cît treceau orele. Apoi, cînd lumea începea să plece din local și eram condusă acasă, urcam treptele încet sprijinindu-mă de perete, și cînd mă culcam vedeam, abrutizată, cum de afară străbat zorile albastre, desenînd contururile negre ale mobilelor.

Prin februarie, cînd am ieșit cu Mircea și cu cîțiva prieteni ai lui, Mircea s-a îmbătat iar și s-a enervat din nu știu ce. S-a sculat de la masă și a cerut să i se aducă paltonul de la garderobă, spunîndu-ne :

— Mă plictisiți toți, grozav.

Și pentru că îl priveam, probabil, mirată, mi s-a adresat și mie :

— Și tu, Olga, mă plictisești.

A doua zi mi-a telefonat și m-a întrebat ce s-a întîm-

plat, fiindcă nu-şi mai aducea aminte de nimic. Înainte de asta, într-o dimineaţă cînd mă conduceau spre casă el şi Sieg, mi-a spus :

— În noaptea asta ţin mult la tine, Olga, şi am multă nevoie de tine.

I-am răspuns :

— Probabil pentru că ai băut.

A surîs cu un surîs de copil ruşinat.

— Probabil ai dreptate.

Atunci, înainte de a mă culca, m-am gîndit la asta şi am simţit totul inutil, mai mult decît cînd îmi vorbea de femeile care îi plăceau.

După seara în care mi-a spus că-l plictisesc, n-am mai vrut să-l întîlnesc. Reacţia s-a produs dintr-o dată. Începea să se desprimăvăreze. Grupurile cu care ieşeam s-au descompus. Apoi am început, încetul cu încetul, să mă obişnuiesc cu camera mea şi să mă ocup de mine : să cred că mai există şi altceva în afară de ceea ce m-a preocupat pînă atunci. Ar trebui să fac un fel de schemă a acestei schimbări. Poate s-a petrecut ceva dincolo, într-o parte a mea care-mi scăpa de sub observaţie. Eu m-am trezit foarte brusc, în zilele întîilor ghiocei şi a întîilor cîntece de flaşnetă, cu un suflet pe care nu mi-l mai văzusem demult. Am deschis fereastra spre stradă — locuiam într-un bulevard, — a intrat soarele în cameră, cald. Unde nu pătrundea soarele era frig, aerul era încă rece, venea de undeva din munţi poate, unde se topeau zăpezile adăpînd ghioceii.

Mi-am lăsat sprîncenele să crească, am început să mă fardez mai puţin. Începeam iar să nu mai seamăn cu femeile pe care le invidiam pe vremuri şi cu care semănam în ultimul timp. Mi-am cumpărat pantofi cu tocuri joase, am început să port basc, să umblu cu pardesiul fluturînd, fără să-mi pese cum sînt. Am respirat uşurată cînd m-am văzut aşa. Parcă scăpasem dintr-o mare primejdie. Mă bucuram ca un ştrengar care ar fi dat o tiflă tuturor forţelor ce păreau că m-au copleşit la un moment dat. Nu mai credeam într-o divinitate ce face toate lucrurile bune, vedeam dimpotrivă una potrivnică, rea, şi-i promiteam cu ciudă şi dor de răzbunare, că de-acum am să-mi fac, totuşi, şi orice ar face, viaţa mea tînără, în-

vingătoare, că tot ce a fost pînă acum nu va mai avea nici o importanță. Voiam să-mi apăr tinerețea asta, cu pumnii strînși și dinții încleștați. Plecam seara singură pe străzi, priveam ferestrele luminate ale caselor, vedeam mașini trecînd în goană poate spre Șosea. Bănuiam undeva departe cîrciuma de astă-iarnă, cu oamenii ei încremeniți cu capul în mîini, ascultînd muzica rusească. Și respiram atunci mai adînc aerul curat al nopții înstelate, repetîndu-mi infinit, cu nu știu ce mînie împotriva nu știu căror ochi din aer pe care-i simțeam privindu-mă ostil : *sînt tînără, și tot ce vreau are să se-mplinească.*

*

Într-o zi am primit o scrisoare de la Peter. Nu mai primisem de foarte multă vreme nimic. Am deschis-o cu grabă și m-am uitat la sfîrșit. Încheia : «Cu prietenia mea neschimbată». Apoi am început s-o citesc. Din ce o citeam, mă simțeam devenind palidă. Apoi am mai ținut-o cîtva timp în mînă, neștiind ce să fac cu ea. Peter îmi anunța că s-a logodit — și că s-a simțit dator să mă anunțe și pe mine, pentru că eu am însemnat atît de mult în tinerețea lui. Pe logodnica lui o respectă mult, e o fată admirabilă, are șaptesprezece ani, e blondă cu ochi albaștri, mică și subțire, sportivă și camaradă.

Am ieșit să-mi cumpăr hîrtie și plic, pentru că n-aveam acasă. I-am scris puțin, l-am felicitat, i-am urat toată fericirea, i-am spus că pentru el e foarte bine că se căsătorește, pentru că avea nevoie totdeauna de tandrețea unei femei. Apoi mi-am luat pardesiul și basculul și am plecat. Am mers mult, am ajuns pe Bulevardul Dacia, apoi am vrut să mă așez pe o bancă în Grădina Icoanei, dar erau toate băncile ocupate de perechi. Am plecat înainte pe Bulevardul Dacia. În drum am găsit o cutie poștală, lîngă grilajul unei grădini înflorite, luminată de un felinar. Am scos scrisoarea din poșetă și am pus-o în cutie încet. Am auzit-o cum a căzut, probabil cutia era goală, se luase ultima corespondență.

Am mers mai departe pe strada tăcută, cu copaci ce începeau să înfrunzească. Printr-o fereastră deschisă se auzea un pian. M-am răzimat de un pom ca să mă uit în casă. În camera luminată se vedeau prin fereastră două

portrete de familie, în ulei, cu ramă rotundă aurită. Era o casă boierească, avea în ea ceva părăsit, desuet.

M-am uitat în sus, la coroana copacului, apoi mi-am întors brațele spre spate și am apucat copacul lipindu-mi palmele de el. Mi-am întors și capul și mi-am lipit fața de scoarța dură. I-am spus în gînd, «dragă copacule, dragă»... închizînd ochii și apăsîndu-mi palmele și fața de el mai tare.

5 iulie 1935 — 12 oct. 1936.

Lector : ARISTIDE POPESCU
Tehnoredactor : ION TUDOR
Apărut 1971. Format 540×840/16. Coli ed. 14,71. Coli tipar 17,5. A. nr. 23 538/1970. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 33—330

Tiparul executat sub comanda nr. 1089 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București, Republica Socialistă România